

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Diplomová práce

**Sňatečnost, rozvodovost a natalita
v okresech ČR**

Veronika Klímová

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Veronika Klímová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Sňatečnost, rozvodovost a natalita v okresech ČR

Název anglicky

Marriage, divorce and birth rate in CR districts

Cíle práce

Cílem diplomové práce je analyzovat pomocí demografických ukazatelů a statistických metod sňatečnost, rozvodovost a natalitu na úrovni okresů České republiky. Porovnávají budou vývojové tendence, změny, vzájemné souvislosti, příčiny a územní rozdílnosti sledovaných jevů.

Metodika

Pro zjištění stavu a vývoje ukazatelů charakterizujících demografickou situaci ve vybrané oblasti budou použity metody explorační analýzy. Na základě jejich výsledků pak budou zvoleny vhodné statistické metody jako například metody induktivní statistiky, analýzy časových řad či vícerozměrné statistické metody, které umožní kvalifikované provedení požadovaných analýz.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

demografie, sňatečnost, rozvodovost, natalita

Doporučené zdroje informací

KALIBOVÁ, K., PAVLÍK, Z., VODÁKOVÁ, A. (2009): Demografie (nejen) pro demografy. Slon, Praha, 241 s.

KLUFOVÁ, R., POLÁKOVÁ, Z. (2010): Demografické metody a analýzy: demografie české a slovenské populace. Wolters Kluwer, Praha, 306 s.

SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B.: Statistické metody II. PEF ČZU Praha

SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B.: Statistické metody I, PEF ČZU Praha

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 8. 10. 2015

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 21. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Sňatečnost, rozvodovost a natalita v okresech ČR" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29.3.2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé práce paní prof. Ing. Libuši Svatošové, CSc. za její přínosné rady, cenné připomínky a čas, který věnovala naší spolupráci při psaní předkládané diplomové práce.

Sňatečnost, rozvodovost a natalita v okresech ČR

Souhrn

Diplomová práce se zabývá analýzou sňatečnosti, rozvodovosti a natality v okresech České republiky. Práce je rozdělena do dvou částí, kdy první část tvoří teoretický úvod k dané problematice a druhá část se věnuje samotné analýze. Teoretická část obsahuje, kromě vymezení cíle a popisu metodiky zpracování práce, představení odborné literatury věnující se danému tématu a vysvětlení základních pojmů. V rámci praktické části jsou nejprve za pomoci analýzy časových řad popsány a vysvětleny tendence a změny ve vývoji sledovaných jevů na úrovni krajů v období 1950 – 2014. Poté jsou na základě posledních dostupných údajů charakterizovány územní rozdíly v hodnotách sňatečnosti, rozvodovosti a natality na úrovni okresů ČR. Díky analýze jsou zjištěny vývojové tendence sledovaných jevů, jejich územní rozložení a nejvýznamnější faktory, jež je ovlivňují.

Klíčová slova: demografie, sňatečnost, rozvodovost, natalita

Marriage, divorce and birth rate in CR districts

Summary

This diploma thesis deals with an analysis of marriage, divorce and birth rate in districts of the Czech republic. The thesis is divided into two parts. In the first part, there is a theoretical introduction to the issues and the second part is devoted to the analysis itself. Besides defining aim of the thesis and a description of the used methodology, the theoretical part contains professional literature review and explanation of the basic terms. The practical part describes and explains trends and changes in the development of marriage, divorce and birth rate in regions of CR in the period 1950 – 2014. Based on the latest available data the next part describes territorial differences of CR districts in the values of monitored indicators. Analysis discovers development trends and territorial differentiation of demographic processes and their key factors.

Keywords: demography, marriage, divorce, birth rate

Obsah

1 Úvod	11
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce.....	13
2.2 Metodika.....	13
2.2.1 Analýza časových řad.....	13
2.2.2 Shluková analýza	15
2.2.3 Ukazatele vybraných demografických procesů	16
3 Teoretická východiska	21
3.1 Úvod do studia demografie.....	21
3.1.1 Literární prameny a zdroje dat.....	21
3.1.2 Demografie	24
3.1.3 Prameny demografických údajů	27
3.2 Vybrané demografické procesy	30
3.2.1 Natalita	30
3.2.2 Sňatečnost.....	31
3.2.3 Rozvodovost	32
4 Vlastní práce	33
4.1 Vývoj v letech 1950 - 2014	33
4.1.1 Vývoj natality v krajích České republiky v letech 1950 – 2014.....	33
4.1.2 Vývoj sňatečnosti v krajích České republiky v letech 1950 – 2014.....	47
4.1.3 Vývoj rozvodovosti v krajích České republiky v letech 1950 – 2014	55
4.2 Sňatečnost, rozvodovost a natalita v okresech ČR – současný stav	64
4.2.1 Hlavní město Praha	64
4.2.2 Středočeský kraj.....	66
4.2.3 Jihočeský kraj	67
4.2.4 Plzeňský kraj.....	69
4.2.5 Karlovarský kraj.....	70
4.2.6 Ústecký kraj	71
4.2.7 Liberecký kraj	72
4.2.8 Královéhradecký kraj	73
4.2.9 Pardubický kraj	74

4.2.10	Vysočina	75
4.2.11	Jihomoravský kraj	76
4.2.12	Olomoucký kraj	78
4.2.13	Zlínský kraj	78
4.2.14	Moravskoslezský kraj.....	79
4.2.15	Rozdělení okresů do shluků.....	80
5	Výsledky a diskuse	84
5.1	Vývoj v letech 1950 - 2014	84
5.1.1	Vývoj natality	84
5.1.2	Vývoj sňatečnosti.....	85
5.1.3	Vývoj rozvodovosti.....	86
5.2	Současná situace v okresech ČR.....	86
6	Závěr	90
7	Seznam použitých zdrojů	93
8	Přílohy	99

Seznam grafů

Graf 1:	Absolutní počet narozených v ČR v letech 1950 – 2014	34
Graf 2:	Absolutní počet narozených dětí v krajích České republiky v letech 1950 - 2014.....	35
Graf 3:	Absolutní počet narozených dětí v krajích České republiky v roce 2014	35
Graf 4:	Hrubá míra celkové porodnosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014.....	36
Graf 5:	Absolutní přírůstky míry celkové porodnosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014.....	38
Graf 6:	Absolutní zrychlení vývoje hmcp v krajích ČR v letech 1950 - 2014	39
Graf 7:	Koeficient růstu míry celkové porodnosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014	39
Graf 8:	Absolutní počet sňatků v České republice v letech 1950 - 2014	47
Graf 9:	Absolutní počet sňatků v krajích České republiky v letech 1950 - 2014	48
Graf 10:	Hrubá míra sňatečnosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014.....	49
Graf 11:	Absolutní přírůstky míry sňatečnosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014	49
Graf 12:	Absolutní zrychlení vývoje míry sňatečnosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014	50
Graf 13:	Koeficient růstu míry sňatečnosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014	51
Graf 14:	Absolutní počet rozvodů v ČR za roky 1950 - 2014.....	56
Graf 15:	Absolutní počty rozvodů v krajích ČR v letech 1950 - 2014	56
Graf 16:	Hrubá míra rozvodovosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014	57
Graf 17:	Absolutní přírůstky míry rozvodovosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014	58
Graf 18:	Absolutní zrychlení vývoje míry rozvodovosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014	58
Graf 19:	Koeficient růstu míry rozvodovosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014	59

Graf 20: Index rozvodovosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014.....	60
Graf 21: Hrubá míra rozvodovosti v krajích ČR v letech 1990 - 2014.....	63
Graf 22: Index rozvodovosti a hrubá míra rozvodovosti v ČR v letech 1950 - 2014.....	64
Graf 23: Rozdělení okresů do shluků na základě ukazatelů <i>hmcp</i> , <i>hms</i> a <i>hmro</i> v roce 2014.....	81

Seznam obrázků

Obrázek 1: Nejčastější metriky shlukování	16
Obrázek 2: Rozdělení okresů do shluků na základě ukazatelů <i>hmcp</i> , <i>hms</i> a <i>hmro</i> v roce 2014	82

Seznam tabulek

Tabulka 1: Hrubá míra celkové porodnosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014.....	37
Tabulka 2: Porovnání skutečného průměrného ročního počtu živě narozených na území ČR v letech 1976 – 2000 s odhadem z roku 1978	44

Seznam příloh

Příloha 1: Ukazatele sňatečnosti, rozvodovosti a natality v okresech ČR v roce 2014	99
Příloha 2: Počet narozených dětí v krajích České republiky v letech 1950 - 2014.....	101
Příloha 3: Hrubá míra celkové porodnosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014.....	102
Příloha 4: Absolutní přírůstky míry celkové porodnosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014	103
Příloha 5: Absolutní zrychlení vývoje míry celkové porodnosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014	104
Příloha 6: Koefficient růstu míry celkové porodnosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014 .	105
Příloha 7: Počet sňatků v krajích České republiky v letech 1950 - 2014.....	106
Příloha 8: Hrubá míra sňatečnosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014.....	107
Příloha 9: Absolutní přírůstky míry sňatečnosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014	108
Příloha 10: Absolutní zrychlení vývoje míry sňatečnosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014	109
Příloha 11: Koefficient růstu míry sňatečnosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014	110
Příloha 12: Počet rozvodů v krajích České republiky v letech 1950 - 2014.....	111
Příloha 13: Hrubá míra rozvodovosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014....	112
Příloha 14: Absolutní přírůstky míry rozvodovosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014 ...	113
Příloha 15: Absolutní zrychlení vývoje míry rozvodovosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014	114
Příloha 16: Koefficient růstu míry rozvodovosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014	115
Příloha 17: Index rozvodovosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014.....	116

1 Úvod

Předkládaná diplomová práce se bude věnovat vývoji a současnému územnímu rozložení demografických procesů natality, sňatečnosti a rozvodovosti v České republice. Tyto procesy úzce souvisí s pojmem rodina. Rodina jako základ státu hraje ve společnosti již od nepaměti důležitou roli, avšak postupem času se mění její podoba.

V době první republiky se reprodukční i sňatkové chování obyvatel ČR podobalo trendům typickým na západě Evropy. Již v období v 80. letech 19. století u nás započal proces poklesu plodnosti a snižování úmrtnosti, přičemž poklesu plodnosti stejně jako na západě předcházela pokles sňatečnosti resp. odkládání sňatků do vyššího věku. Po druhé světové válce se ČR rozdělením Evropy ocitla pod vlivem Sovětského svazu a díky tomu se i demografické chování Čechů začínalo přizpůsobovat zvykům na východě. Postupem času se v ČR stejně jako v ostatních státech východního bloku vytvořil vzorec chování, který byl typický časným sňatkem, po němž krátce následovalo narození dětí v krátkých meziporodních intervalech. Snižující se míra religiozity, vysoká zaměstnanost a soběstačnost žen a společenská tolerance se pak podepsala na stále zvyšující se míře rozvodovosti. Po sametové revoluci nastala změna a lidé se velmi rychle v reprodukčním i sňatkovém chování opět přibližují západu. Do popředí se dostává důraz na vlastní seberealizaci a kredit manželství klesl, jelikož oficiální sňatek již není nezbytný pro výchovu dítěte. Dnes je v ČR typické odkládání mateřství i sňatku do vyššího věku, případně není ani neobvyklé zůstat celý život bezdětný či žít v nesezdaném soužití. V západní literatuře se, v návaznosti na oddalování založení rodiny ze stran dnešních dvacátníků ale i třicátníků, začíná vyčleňovat nová fáze života, která je označována jako „*late adolescence*“, „*young adulthood*“, „*youth-hood*“ či „*postadolescence*“ (Heath, Cleaver 2003). Je to životní etapa, která posouvá mládí hluboko do fáze dospělosti.

Diplomová práce se zaměří na vývoj sňatečnosti, rozvodovosti a natality v České republice. Budou vysvětleny výkyvy v průběhu sledovaných jevů a příčiny těchto výkyvů. Protože odlišnosti se neprojevují pouze mezi jednotlivými časovými obdobími, ale existují i územní diference sledovaných procesů, bude v práci zdůvodněno současné rozložení natality, sňatečnosti a rozvodovosti na úrovni okresů České republiky.

V teoretické části práce bude nejdříve představen cíl a metody použité v analýze demografických procesů. Poté bude následovat kapitola věnující se teoretickým východiskům práce, která bude obsahovat úvod do studia demografie jako vědy včetně

uvedení literárních pramenů a zdrojů dat potřebných pro psaní této práce. Dále kapitola uvede vybrané demografické procesy. Vlastní část práce je rozdělena do dvou bloků, kde první je věnován vývoji a druhý současnému územnímu rozložení natality, sňatečnosti a rozvodovosti. V následující kapitole jsou pomocí různých faktorů vysvětleny výkyvy ve vývoji a územní odlišnosti těchto procesů. Závěr obsahuje shrnutí důležitých poznatků vyplývajících z práce.

2 Cíl práce a metodika

Ve druhé kapitole bude nejprve definován cíl práce a následně popsána metodika zpracování práce, ve které bude představena analýza časových řad a ukazatele vybraných demografických procesů.

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je zhodnotit pomocí demografických ukazatelů a statistických metod sňatečnost, rozvodovost a natalitu na úrovni okresů České republiky. Porovnávány budou vývojové tendence, změny, vzájemné souvislosti, příčiny a územní rozdílnosti sledovaných jevů.

2.2 Metodika

Prvním krokem při psaní této diplomové práce bylo nastudování odborné literatury, na jejímž základě pak byla zpracována kapitola Teoretická východiska práce. Pro následnou analýzu byla zapotřebí data o natalitě, sňatečnosti a rozvodovosti. Data o vybraných demografických ukazatelích jsou veřejně přístupná v Demografických ročenkách vydávaných každoročně Českým statistickým úřadem. Jelikož jsou data dostupná za několik desítek let zpátky, je vhodné zkoumat je pomocí analýzy časových řad, která ukáže jejich vývoj v čase.

Pro potřeby této práce byla data za roky 1950 – 2014 zkoumána v jednotlivých krajích ČR. Vývoj vybraných ukazatelů v krajích pak pomohl pochopit současný stav těchto hodnot v okresech ČR, kterému byla věnována druhá část vlastní práce. Jelikož se vymezení hranic krajů několikrát během tohoto období změnilo, musely být tyto údaje pře počítány dle aktuálního administrativního členění ČR.

Data za období 1950 – 2014 byla zkoumána pomocí elementární charakteristiky časových řad, data za jednotlivé okresy v roce 2014 pak kromě jiného metodou shlukové analýzy. Dále byly v práci využity vybrané ukazatele natality, sňatečnosti a rozvodovosti.

2.2.1 Analýza časových řad

Časovou řadu si lze představit jako množinu pozorování kvantitativní charakteristiky (ukazatele), která je uspořádaná v čase. Časové řady můžeme dělit dle různých hledisek. Podle charakteristiky ukazatele existují řady okamžikové a intervalové.

Okamžikové časové řady obsahují hodnoty zaznamenané k určitému časovému okamžiku (k určitému datu), intervalové pak za určité časové období. Dále lze časové řady dělit dle periodicity ukazatele na časové řady krátkodobé (kratší než 1 rok) a dlouhodobé (minimálně 1 rok) (Svatošová, Kába, 2008). Pro tuto diplomovou práci budou použity řady intervalové a dlouhodobé.

Elementární charakteristiky časových řad

Existují různé statistické charakteristiky, jež je možné použít pro charakterizování dynamiky vývoje časových řad. Patří mezi ně **absolutní charakteristiky** používané pro absolutní porovnání hodnot jednotlivých členů časové řady. Z těchto charakteristik jsou využívány zejména první absolutní diference neboli absolutní přírůstky, které vyjadřují absolutní přírůstek/úbytek zkoumaného ukazatele v určitém okamžiku oproti okamžiku předcházejícímu (Svatošová, Kába, 2008).

$$dy_t = y_t - y_{t-1} \quad (t = 2, 3, \dots, n)$$

Rozdíl dvou sousedních prvních absolutních diferencí pak definuje druhé absolutní diference charakterizující absolutní zrychlení/zpomalení vývoje ve zkoumané časové řadě tedy o kolik byl přírůstek větší/menší než přírůstek předcházející (Svatošová, Kába, 2008).

$$d^{(2)}y_t = dy_t - y_{t-1} = y_t - 2y_{t-1} + y_{t-2} \quad (t = 3, \dots, n)$$

Kromě absolutních charakteristik existují také **relativní charakteristiky** růstu resp. poklesu. Lze mezi ně řadit koeficienty růstu vyjadřující relativní postupnou rychlost změn hodnot v časové řadě (při vyjádření v % označujeme jako tempo růstu) (Svatošová, Kába, 2008).

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}} \quad (t = 2, 3, \dots, n)$$

Ze všech koeficientů růstu dané časové řady lze vypočítat průměrný koeficient růstu definovaný jako geometrický průměr jednotlivých koeficientů k_t . Používá se má-li časová řada monotónní vývoj (Svatošová, Kába, 2008).

$$\bar{k} = \sqrt[n-1]{\frac{y_2}{y_1} * \frac{y_3}{y_2} \dots \frac{y_n}{y_{n-1}}} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}}$$

2.2.2 Shluková analýza

Cílem shlukové analýzy je v dané množině objektů nalézt její podmnožiny tj. shluky tak, aby si členové shluku byli navzájem podobní a zároveň, aby se co nejvíce lišili od členů ostatních shluků. Podle způsobu shlukování se postupy této analýzy dělí na hierarchické a nehierarchické, přičemž v této práci budou použity metody hierarchické.

Zatímco postupy **nehierarchické** definují shluky v jednom kroku, tak postupy **hierarchické** je definují postupným skládáním objektů. Graficky je pak možné tyto shluky zobrazit formou *dendogramu* (tj. hierarchický strom shluků).

Shluková analýza probíhá ve dvou krocích. V prvním se vypočtou vzdálenosti objektů a uloží se do matice vzdáleností. Poté následuje další krok, kdy se na základě vytvořené matice objekty pomocí shlukovacího algoritmu postupně slučují do shluků (Meloun, Militký, 2004).

Mezi způsoby výpočtu vzdálenosti se řadí (Sebera, 2012):

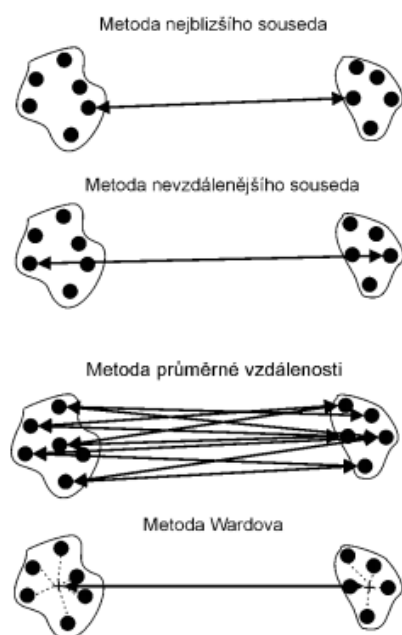
- a) *Euklidovké vzdálenosti* - $d(x,y) = \{S_i (x_i - y_i) \}^{1/2}$, - klasická míra vzdálenosti, která pro dva body v prostoru určuje délku nejkratší cesty z jednoho bodu do druhého
- b) *Blokové vzdálenosti* - $d(x,y) = S_i |x_i - y_i|$
- c) *Čebyševovy vzdálenosti* - $d(x,y) = \text{Max } |x_i - y_i|$
- d) *Mocninné vzdálenosti* - $d(x,y) = (S_i |x_i - y_i|^p)^{1/r}$
- d) *Procentuální neshoda* - $d(x,y) = (\text{počet } x_i \neq y_i) / i$
- e) *1-Pearsonův r* - $d(x,y) = 1 - r(x,y)$

Mezi nejčastěji užívané metriky shlukování (shlukovací algoritmy) se řadí (viz Obrázek 1):

- a) *metoda nejbližšího souseda* – postaveno na minimální vzdálenosti, kdy dva shluky jsou v libovolném stádiu propojeny nejkratší spojkou
- b) *metoda nejvzdálenějšího souseda (metoda úplného propojení)* – toto kritérium je naopak postaveno na maximální vzdálenosti, kdy nejdelší vzdálenost mezi objekty v každém shluku představuje nejmenší kouli, která obklopuje všechny objekty v obou shlucích
- c) *metoda průměrné vzdálenosti* – kritériem je průměrná vzdálenost všech objektů v jednom shluku ke všem objektům ve druhém shluku (Meloun, Militký, 2004)

d) *Wardova metoda* – principem není optimalizace vzdáleností mezi shluky nýbrž minimalizace heterogenity shluků podle kritéria minima přírůstku vnitroskupinového součtu čtverců odchylek objektů od těžiště shluků

Obrázek 1: Nejčastější metriky shlukování

Zdroj: Meloun, Militký, 2004

2.2.3 Ukazatele vybraných demografických procesů

Ukazatele natality

Hrubá míra celkové porodnosti (hmcp) je základním ukazatelem natality. Je definovaná jako poměr počtu všech narozených dětí (N) a středního stavu obyvatelstva (P), nejčastěji v ročním vymezení (Pavlík, Rychtaříková, Šubrtová, 1986).

$$hmcp = \frac{N}{P} * 1000$$

V činiteli můžeme dále uvažovat živě narozené děti (N^v), nebo mrtvě narozené děti (N^d). Z těchto hodnot pak lze analogicky definovat *hrubou míru živorodosti (hmp)* a *hrubou míru mrtvorodosti (hmm)* (Pavlík, Rychtaříková, Šubrtová, 1986).

Zpřesněním ukazatele hrubé míry živorodosti, tj. vztažením živě narozených dětí pouze k ženám v reprodukčním věku, dostaneme *míru plodnosti*. Nejčastěji se používá

obecná míra plodnosti (f), která představuje podíl živě narozených dětí (N^v) na 1000 žen v reprodukčním věku (P_{15-49}^z) ve sledovaném roce (Kalibová, 2001).

$$f = \frac{N^v}{P_{15-49}^z} * 1000$$

Dále lze studovat změny plodnosti v závislosti na věku matek pomocí *míry plodnosti dle věku* (f_x), kdy se dá do poměru počet živě narozených dětí ženám ve věku x (N_x^v) a střední stav žen ve věku x (P_x^z) obvykle v ročním vymezení (Kalibová, 2001).

$$f_x = \frac{N_x^v}{P_x^z} * 1000$$

Řada měř plodnosti dle věku a jejich kumulativních hodnot je pak základem pro tvorbu tabulky plodnosti. Součet měř plodnosti dle věku pak představuje intenzitu plodnosti dané populace. V transverzálním pojetí jde o součet měř plodnosti v daném období (nejčastěji se používá rok). Tento ukazatel se pak nazývá *úhrnná plodnost (úp)* a udává počet dětí, které by se narodily jedné ženě během reprodukčního období, kdy se hodnoty f_x (míry plodnosti dle věku) neměnily zhruba 35 let (délka reprodukčního období). Dalším ukazatelem je *konečná plodnost (k_p)*, která vyjadřuje průměrný počet živě narozených dětí na jednu ženu sledované generace za neexistence úmrtnosti žen během celého reprodukčního období (Kalibová, 2001).

Když vynásobíme součet měř plodnosti podle věku podílem děvčat při narození, získáme *hrubou míru reprodukce (hmr)*. Tento ukazatel udává průměrný počet živě narozených děvčat jedné ženě za neexistence úmrtnosti v reprodukčním období. Zjednodušeně lze říci, že je to vlastně vyjádření schopnosti studované generace zajistit svoji náhradu (Kalibová, 2001).

Ukazatele sňatečnosti

Hrubá míra sňatečnosti (hms) je asi nejjednodušším ukazatelem intenzity sňatečnosti. Udává počet sňatků (S) na 1000 obyvatel středního stavu (P) v ročním vymezení.

$$hms = \frac{S}{P} * 1000$$

Při hodnocení či porovnávání hms v jednotlivých letech či v různých územích nesmíme opomenout fakt, že se jedná o hrubý ukazatel, který je značně ovlivněn věkovou

strukturou nebo například druhými a dalšími sňatky (Pavlík, Rychtaříková, Šubrtová, 1986).

Při bližší analýze sňatečnosti se sledují muži a ženy odděleně a vytvářejí se *míry sňatečnosti podle věku*. Dále rozlišujeme *míry sňatečnosti svobodných* a *redukované míry sňatečnosti*.

U konstrukce *měr sňatečnosti svobodných* v určitém dokončeném věku (s_x^s), je počet prvních sňatků ve věku x (S_x^s), dáván do poměru ke střednímu stavu svobodných osob ve věku x P_x^s , obvykle v ročním vymezení. Tyto hodnoty pak charakterizují úroveň studovaného jevu v závislosti na věku (Kalibová, 2001).

$$s_x^s = \frac{S_x^s}{P_x^s} * 1000$$

Redukovaná míra sňatečnosti v určitém dokončeném věku (s_x^s), je poměr sňatků svobodných ve věku x (S_x^s), ke střednímu stavu populace ve věku x bez ohledu na rodinný stav (P_x).

$$s_x^s = \frac{S_x^s}{P_x} * 1000$$

Za určitých okolností lze redukované míry sňatečnosti ztotožnit s tabulkovými událostmi. Vyjadřují totiž efekt intenzity sňatečnosti tj. tabulkový počet sňatků (Kalibová, 2001).

Úhrn redukovaných měr sňatečnosti neboli *úhrnná sňatečnost* je dalším z ukazatelů intenzity sňatečnosti. Při generační analýze představuje tento úhrn průměrný počet sňatků na 100 osob dané generace. Odečtením od 100 tedy dostáváme podíl svobodných padesátiletých v uzavřené populaci při zanedbání vlivu úmrtnosti. Takto definovaný ukazatel se nazývá *konečná sňatečnost* (Pavlík, Rychtaříková, Šubrtová, 1986).

Intenzitu sňatečnosti můžeme vyjádřit také podíly svobodných resp. vdaných či ženatých podle věku a to buď v rámci jedné generaci, v několika generacích nebo v daném období. Obecně lze říci, že podíl svobodných se se zvyšujícím věkem snižuje, přičemž u mužů je tento pokles pomalejší než u žen, jelikož muži uzavírají sňatek v pozdějším věku než ženy. Vzhledem k tomu, že pro demografickou reprodukci mají význam jen sňatky uzavřené do 50 let věku, jsou pro hodnocení intenzity sňatečnosti brány v úvahu podíly svobodných v padesáti letech věku resp. podíly osob, které do 50 let věku uzavřeli alespoň jednou manželství (Pavlík, Rychtaříková, Šubrtová, 1986).

Při analýze sňatečnosti bývá dále sledován *průměrný věk při prvním sňatku* a dle něj pak rozlišujeme sňatky předčasné a pozdní. Dále se lze zaměřit i na *věkový rozdíl snoubenců* či *sezónní trendy sňatečnosti* (kolísání v průběhu roku) (Kalibová, 2001).

Sňatečnost lze asi nejlépe charakterizovat sňatkovými tabulkami, jež jsou jednou z forem tabulek života podobně jako úmrtnostní tabulky. Počáteční charakteristikou těchto tabulek je pravděpodobnost uzavření sňatku, výchozí pak podíl svobodných ve věku do 50 let (Kalibová, 2001).

Ukazatele rozvodovosti

Základním ukazatelem rozvodovosti je *hrubá míra rozvodovosti (hmro)*, která se vypočítá jako podíl rozvodů (R) na 1000 obyvatel středního stavu (P) (Kalibová, 2001).

$$hmro = \frac{R}{P} * 1000$$

Dalším zjišťovaným ukazatelem bývá tzv. *míra rozvodovosti manželství (mrm)*. V tomto případě se dá do poměru počet rozvodů (R) s počtem existujících manželství, přičemž v praxi bývá počítáno s počtem vdaných žen, ($P^{ž,vd}$) (Kalibová, 2001).

$$mrm = \frac{R}{P^{ž,vd}} * 1000$$

Intenzita rozvodovosti úzce závisí na délce manželství a v druhé řadě i na věku při sňatku a při rozvodu. Proto bývá zjišťována *míra rozvodovosti manželství podle věku* (r^m_x) definovaná jako poměr počtu rozvodů ve věku x (R_x) ke střednímu stavu vdaných žen, resp. ženatých mužů ve věku x ($P^{ž,vd}$) obvykle v ročním vymezení (Kalibová, 2001).

$$r^m_x = \frac{R_x}{P^{ž,vd}_x} * 1000$$

Pokud dáme do poměru počet rozvodů ve věku x (R_x) a střední stav všech žijícím žen, resp. mužů ve věku x ($P_x^ž$, resp. P_x^m) bez ohledu na rodinný stav, dostaneme *míru rozvodovosti podle věku* (r_x), která se řadí mezi tzv. redukované ukazatele (Kalibová, 2001).

$$r_x = \frac{R_x}{P_x^ž} * 1000$$

Úhrn těchto měr rozvodovosti podle věku je pak nazýván *úhrnná rozvodovost manželství (úrm)*, ta vyjadřuje, jaký podíl žen resp. mužů se rozvede (Kalibová, 2001).

Jako doplňující ukazatel bývá při hodnocení dlouhodobé úrovně rozvodovosti v závislosti na věku používán podíl rozvedených osob ze všech žijících v dané věkové skupině. Dále může být zjišťován *index rozvodovost (ir)* počítaný jako podíl počtu rozvodů a sňatků ve sledovaném roce (Kalibová, 2001).

$$ir = \frac{R}{S} * 100$$

Pro hlubší studium rozvodovosti se používá *kohortní analýza rozvodovosti*. Tato analýza studuje proces zániku manželství rozvodem u sňatkové kohorty (tj. sňatků uzavřených během jednoho roku) v závislosti na době trvání manželství. Sleduje se při ní podíl uzavřených sňatků končících rozvodem (za předpokladu neexistence rušivých vlivů) a rozložení rozvodů v závislosti na době uplynulé od sňatku. Obdobně jako u sňatečnosti, lze i při zkoumání rozvodovosti vytvořit *tabulky rozvodovosti* (Kalibová, 2001).

3 Teoretická východiska

Kapitola věnující se teoretickým východiskům práce je rozdělena na dvě části. První část je zaměřena obecně na demografii jako vědu, druhá část se již věnuje vybraným demografickým procesům, které budou zkoumány v této diplomové práci.

3.1 Úvod do studia demografie

V rámci této podkapitoly jsou nejprve představeny odborné publikace věnující se danému tématu. Další část je zaměřena na demografii jako vědu, jsou zde popsány její subdisciplíny a historie. V závěru se kapitola věnuje pramenům demografickým údajů jako je sčítání lidu a další evidence obyvatel.

3.1.1 Literární prameny a zdroje dat

Existuje mnoho odborných publikací, článků a příspěvků věnujících se demografii. Vybrané z nich, ze kterých je vycházeno při zpracování diplomové práce, jsou v několika následujících odstavcích představeny.

Květa Kalibová je autorkou učebního textu „*Úvod do demografie*“ (2001), ve kterém definuje demografii jako vědu, popisuje její historii a dále se věnuje vysvětlení demografických ukazatelů a procesů demografické reprodukce, mezi které řadí i porodnost, sňatečnost a rozvodovost. Poslední část tohoto textu se pak zabývá populačními odhady a projekcemi.

Obsáhlá odborná publikace „*Základy demografie*“ od *Zdeňka Pavlíka, Jitky Rychtařikové a Aleny Šubrtové* (1986) se pečlivě věnuje demografickým tématům přes samotné vymezení této vědy, její historii, seznámení se zdroji demografických dat a podrobný výklad demografických ukazatelů. Pro tuto diplomovou práci je kromě jiného důležitá podkapitola věnující se demografickým ukazatelům: sňatečnosti, zániku manželství a plodnosti.

Knihy „*Demografie (nejen) pro demografy*“ od autorů *Květy Kalibové, Zdeňka Pavlíka a Aleny Vodákové* (2009) slouží především jako pomůcka studentům demografie. V první části se věnuje definici samotné demografie a jejím vztahem se sociologií. Poté následuje výčet nejrůznějších demografických pojmů a jejich vysvětlení. Třetí část knihy

se věnuje několika konkrétním demografickým tématům v rámci čtyř odborných příspěvků.

Autorky **Renata Klufová a Zuzana Poláková** se ve své knize „**Demografické metody a analýzy: Demografie české a slovenské populace**“ (2010) zabývají nejdříve vymezením demografie jako vědy a jejím vztahem k ostatním vědám. Dále jsou v knize vysvětleny základní pojmy, demografické a geodemografické jevy, populační teorie a struktury obyvatel. Ve zvláštních kapitolách jsou obsaženy kromě jiného plodnost a porodnost, sňatečnost a rozvodovost.

K vysvětlení různých demografických pojmů dobře poslouží rovněž „**Mnohojazyčný demografický slovník: Český svazek**“ od **Zdeňka Pavlíka a Květy Kalibové** (2005), či „**Slovník demografických pojmů**“ (2005) od slovenské autorky **Danuše Jurčové**.

Neméně důležitou je pro psaní této práce kniha „**Dějiny obyvatelstva českých zemí**“ (1998) od autorů **L. Fialové, P. Horské, M. Kučery, a dalších**, jelikož demografické chování obyvatel úzce souvisí i s historickým vývojem v daném území.

K analýze demografických jevů v diplomové práci jsou použity vybrané statistické metody. K jejich nastudování poslouží učební texty od **Libuše Svatošové a Bohumila Káby** „**Statistické metody I, II**“ (2007, 2008).

Potřebná data pro analýzu jsou čerpána především z internetových stránek **Českého statistického úřadu**, kde jsou k nalezení **Demografické ročenky**, Statistické ročenky krajů a výsledky SLDB.

Co se týče časopisů, největší význam pro tuto diplomovou práci mají příspěvky z časopisu „**Demografie, revue pro výzkum populačního vývoje**“, ve němž lze najít nejrůznější příspěvky věnující se z různých pohledů tématům, která budou obsahem této diplomové práce tedy sňatečnosti, rozvodovosti a natalitě. Periodikum je vydáváno Českým statistickým úřadem již od roku 1959 a je jediným odborným demografickým časopisem v České republice (Demografie, 2015).

Zajímavé téma spojené s problematikou této diplomové práce, jež je několikrát obsaženo v příspěvcích v časopise Demografie, je rozdílný vývoj demografického chování na západě a východě Evropy po druhé světové válce. Tomuto tématu se věnovali ve svých příspěvcích **Jiřina Kocourková, Jitka Rychtaříková, Felix Koschin** a částečně **Ludmila Fialová**.

Jiřina Kocourková (1998) se ve svém příspěvku s názvem „**Populační vývoj východní a západní Evropy v letech 1950 – 1990**“ zabývá rozdílností vývoje reprodukčního chování ve státech východní a západní Evropy. Rozdíly ve vývoji na západě a východě lze pozorovat od 60. let 20. století. Zatímco na západě po poválečném baby boomu následovala stabilizace plodnosti pod hranici potřebnou pro prostou reprodukci, na východě byl přechod k nízké plodnosti potlačen a zpomalen specifickými aspekty komunistického režimu, mezi něž lze řadit populační opatření, omezený přístup k antikoncepci či potratové zákony. Kromě rozdílů v reprodukčním chování obyvatel v Evropě se objevují i diference ve sňatkovém chování. V 80. letech se Evropa rozděluje na západ, kde je nízká sňatečnost v pozdějším věku a východ, kde přetrvává vysoká a časná sňatečnost. Co se týče rozvodovosti, je východ Evropy typický pozvolným stoupáním úhrnné rozvodovosti od počátku 50. let, sever resp. západ pak prudším nárůstem od 70. resp. 80. let.

Na problematiku rozdílů v populačním chování Evropanů navazuje *Jitka Rychtaříková* (1998) ve svém příspěvku „**Současné trendy a vzorce populačního chování východní a západní Evropy**“. Rychtaříková upozorňuje na fakt, že zatímco v zemích západní Evropy byla úroveň plodnosti v 90. letech již plně stabilizována, případně probíhal mírný nárůst, tak v zemích bývalého východního bloku následoval po pádu totalitních režimů dramatický propad ve vývoji porodnosti, což dokazuje, že přechod k tržnímu hospodářství se výrazně promítl i do demografického chování populace.

Felix Koschin (1998) se soustředil na „**Druhý demografický přechod**“ ve státech Evropy zejména ve státech západní Evropy, protože jak již bylo zmíněno výše, ve východní Evropě byl díky totalitnímu režimu pozorován odlišný vývoj. Dle Koschina lze po druhé světové válce v celé Evropě zaznamenat snížení věku při vstupu do prvního sňatku a zároveň zvýšení plodnosti mladých žen, jelikož v této době byl sňatek synonymem pro založení rodiny. Nižší věk při sňatku byl způsoben válkou, která jako i jiné vypjaté situace urychluje mentální dozrávání člověka. Od poloviny 60. let, kdy byly překonány poválečné potíže, nastává období relativního materiálního blahobytu a životní úroveň jedince určuje především kvalita jeho vzdělání. Toto období je typické vzrůstem antikoncepce, poklesem plodnosti, snižování počtu dětí vyšších pořadí a pomalu se začíná ztrácet vztah mezi sňatkem a založením rodiny. V 70. letech jsou na většině území přijímány potratové zákony, zvyšuje se věk při vstupu do manželství a mění se pohled

společnosti na nesezdané páry. V 80. letech lze již mluvit o stabilizaci plodnosti pod úrovní záchovné míry reprodukce (tj. konec druhého demografického přechodu) v zemích severní, západní a jižní Evropy. Na východě byly změny až do pádu totalitní režimů bržděny ekonomickou a politickou situací, po revoluci lze pozorovat rychlejší a dramatictější změny, jež rychle vyrovnávají rozdíly v demografickém chování východu a západu.

Všechny výše uvedené příspěvky spojuje jedna hlavní myšlenka a tou je rozdílný demografický vývoj v západní a východní Evropě. Protože Česká republika leží na pomezí této hranice, pokusila se *Ludmila Fialová* (1998) ve svém příspěvku „*Česká republika v kontextu evropského demografického vývoje dříve a dnes*“ vymezit její postavení v rámci Evropy. Až do druhé světové války se Česká republika v charakteru demografického chování obyvatel podobala spíše západním zemím. V roce 1880 – 1935 u nás započal pokles plodnosti a snižování úmrtnosti. Poklesu plodnosti stejně jako na západě předcházela pokles sňatečnosti resp. odkládání sňatků do vyššího věku. Během první poloviny 20. století již páry vědomě omezovaly počet dětí. Druhá světová válka představovala velký zlom v demografickém chování českých obyvatel. Tlak okolností způsobil, že páry vstupovaly do sňatku, přestože nebyly zcela soběstačné a neměly možnost prostorového oddělení od rodičů. Tento trend v ČR pokračoval i po válce, jelikož mu nahrávala sociální politika státu. V 70. letech to bylo dále podpořeno komplexem sociálních opatření, která pomohla tomu, že založení nové domácnosti bylo díky velmi zvýhodněným půjčkám relativně snadné. V tomto období se ČR svým demografickým chováním již plně řadila k východnímu bloku. Po sametové revoluci však přichází výrazná změna, lidé se velmi rychle v reprodukčním i sňatkovém chování přibližují západu, do popředí se dostává důraz na vlastní seberealizaci a kredit manželství klesl.

3.1.2 Demografie

Název demografie pochází z řeckých slov *démos*, což znamená lid a *grafein*, překládáno jako psát či popisovat. Jednoduše řečeno je tedy demografie vědní obor popisující lid, konkrétně se zabývá reprodukcí lidských populací a podmíněnostmi tohoto procesu. Objektem studia demografie jsou tedy lidské populace a jejím předmětem je demografická reprodukce, která je brána jako neustálá obnova lidských populací, jež je zapříčiněna opakujícím se procesem rození a umírání (Kalibová, 2001). Od demografické

reprodukce se odlišuje pojem populační vývoj, který kromě reprodukce zahrnuje i prostorový pohyb obyvatel (Pavlík, Rychtaříková, Šubrtová, 1986).

Demografická reprodukce je úzce spojena s demografickými událostmi (jevy), jelikož ty ji přímo ovlivňují. Takovou událostí může být například narození, umrtí, potrat, sňatek, rozvod, nemoc apod. Demografie s těmito událostmi pracuje jako s hromadnými jevy. Data a údaje z evidence obyvatel jsou nejprve upravovány do procesů porodnosti, úmrtnosti, potratovosti, sňatečnosti, rozvodovosti, nemocnosti a z nich se pak zpracovává analýza snažící se najít pravidelnosti, kolísání, či dlouhodobé trendy těchto procesů (Kalibová, 2009). Na jedné straně hledá demografie obecné zákonitosti těchto procesů, na straně druhé pak specifické projevy u konkrétních populací (Kalibová, Pavlík, Vodáková, 2009).

Protože demografické procesy neexistují izolovaně, bývá demografie vymezena jako obor, který do předmětu svého studia zahrnuje nejen proces demografické reprodukce, ale také již výše zmiňované podmíněnosti a důsledky, jež jsou součástí široké oblasti života lidí. V takovém vymezení se ztrácí jasná hranice vymezení vědního oboru a demografie zasahuje i do oblasti zkoumání jiných oborů například geografie, sociologie, ekonomie či lékařských a biologických věd. V systému věd bychom tedy demografii našli na rozhraní věd společenských a přírodovědných (Kalibová, 2001).

Historie demografie

Již v minulosti se lidé zabývali populačními otázkami. V první řadě bylo žádané zjistit počet obyvatel, jelikož ten představoval zdroj vojenské, hospodářské a politické moci státu. Na druhé straně se již od starověku objevovaly snahy zjistit počet obyvatel na Zemi i z důvodu obav z možného přelidnění a nedostatku obživy (Pavlík, Rychtaříková, Šubrtová, 1986).

Za zakladatele demografie jako vědy se považuje John Graunt (1620 – 1674), který zkoumal v Londýně a jeho okolí pravidelnosti úmrtnosti. Své objevy publikoval v knize „*Natural and Political Observation, made upon the Bills of Mortality*“, která vyšla v roce 1662. Zjistil například vztah mezi počtem mužů a žen v populaci nebo poměr narozených chlapců a dívek. Dále se problematikou úmrtnosti zabýval Edmund Halley (1656 – 1742), jenž zpracoval první úmrtnostní tabulky (Kalibová, 2001).

V polovině 18. století vzbudil zájem o demografickou reprodukci Johann Süssmilch (1707 – 1767), který se snažil vysvětlit doposud poznané demografické pravidelnosti pomocí náboženské ideologie. Ještě větší pozornost pak upoutal v roce 1798 Thomas Malthus, na nějž dnes bývá odkazováno v souvislosti s nepříznivým vlivem početního růstu obyvatel. Dle Malthuse je právě rychlé rozmnožování lidí a tím tedy neustálý růst populace příčinou zvyšující se nezaměstnanosti, sociální bídy, kriminality apod. (Kalibová, Pavlík, Vodáková, 2009).

O statistické zjišťování dat se zajímal Adolf Lambert Quetelet (1796 – 1874), jehož přínos souvisí především s vypracováním zásad moderního sčítání lidu, jež byly poprvé použity v Belgii v roce 1846, a založením Mezinárodního statistického úřadu (1853). Další pro demografii významnou osobností 19. století byl Wilhelm Lexis (1837 – 1914), který vytvořil koncept demografické sítě a konstrukce hrubé a čisté míry reprodukce (Kalibová, 2001).

Na počátku minulého století (v roce 1900) vytvořil švédský demograf Axel Gustav Sundbärg klasifikaci věkových struktur. Ve 20. století se demografie soustředila hlavně na demografickou metodologii a následnou analýzu, jelikož v té době již bylo dostupné větší množství kvalitnějších dat a zároveň se již ustálil vývoj demografických systémů. Důležitou roli ve vývoji demografické metodologie sehrál Alfréd J. Lotka (1880 – 1949), který se zasloužil o konstrukci modelů stabilní populace. Na něj pak navázala jak francouzská (A. Sauvy, P. Vincent, L. Henry, R. Pressat), tak americká demografická škola (A. J. Coale, N. Keyfitz) (Kalibová, 2001).

V České republice jsou první práce s demografickou tematikou datovány do druhé poloviny 18. století. V roce 1762 vznikly první soupisy obyvatelstva a záznamy o přirozené měně. Již o několik let později v roce 1786 existovaly díky církevním záznamům souvislé řady sňatků, porodů a úmrtí. První úmrtnostní tabulky u nás publikoval lékař Jan Melič (1763 – 1827), avšak ve větší míře se demografii věnovali Jan Palacký (1830 – 1908) a Jindřich Matiegka (1862 – 1943), oba působící na Karlově univerzitě v Praze. Zkvalitnění demografické statistiky pak přineslo založení Státního statistického úřadu v roce 1918 (Kalibová, 2001).

Za zakladatele demografie v České republice se považuje Antonín Boháč (1882 – 1950), díky němuž československá demografie dosáhla na mezinárodní úroveň. Boháč organizoval první a druhé sčítání lidu v rámci Československé republiky (tedy v letech

1921 a 1930). V rámci demografie se věnoval především sociální a ekonomické podmíněnosti populačního vývoje. Jeho pokračovatelem se stal jeho dlouholetý spolupracovník Jaromír Korčák (1895 – 1989), který vynikl zejména v oblasti geografie obyvatelstva a demografické analýzy. Dále se u nás demografii věnoval František Fajfr (1892 – 1969), který se podílel na sčítáních lidu v letech 1950 a 1961, přednášel demografii na Vysoké škole ekonomické v Praze a kromě jiného se zasloužil o založení časopisu Demografie a založení Československé demografické společnosti (1964) (Kalibová, 2001).

3.1.3 Prameny demografických údajů

Již od počátku našeho letopočtu se objevovaly snahy o zachycení počtu obyvatel. V té době se však jednalo o pouhé chabé odhady, jež byly založené na primitivních a neúplných soupisech. V dnešní době jsou tyto odhady podrobeny kritice a jsou považovány za více než přibližné. Počátky modernějších forem registrace jsou datovány až do poloviny 17. století (Pavlík, Rychtaříková, Šubrtová, 1986).

V současnosti se do demografických pramenů dat, ve kterých jsou obsaženy údaje nezbytné pro demografickou analýzu, řadí běžné demografické statistiky a výsledky speciálních výběrových šetření. Mezi takovéto hlavní zdroje počítáme sčítání lidu, evidence přirozené měny, evidence migrací, evidence nemocnosti, výběrová šetření, registry obyvatelstva a historické prameny (Kalibová, 2001). V následujících odstavcích budou nejdůležitější demografické prameny představeny.

Sčítání lidu

Sčítání lidu, populační census či soupis obyvatelstva zahrnuje sběr, uspořádání, zhodnocení, analýzu a publikování vybraných demografických, ekonomických a sociálních údajů zjištěných k určitému datu. Tyto údaje jsou zjišťovány za všechny osoby v zemi nebo její přesně vymezené části. Pro obyvatele je tato akce povinná ze zákona. Lidé buď své odpovědi na jednotlivé otázky sami vepisují do sčítacího archu, nebo je zaznamenává sčítací komisař formou strukturovaného interview (Kalibová, Pavlík, Vodáková, 2009).

Obyvatelstvo bylo v různých formách sčítáno již v dávných dobách, např. ve starověku v Řecku a Římě, zejména kvůli vojenským účelům, dále pak při vzestupu moci absolutistických vlád. Od poloviny 18. století se v Evropě začala konat první sčítání

zahrnující všechny obyvatele. Avšak za počátek moderního sčítání lidu se považuje polovina 19. století, kdy se o zdokonalení metodiky zasloužil již výše zmiňovaný A. L. Quetelet. Od konce 19. století až do druhé světové války se cenzus prováděl pomocí děrnoštitkových strojů. Poté se již pomalu začala používat moderní výpočetní technika (Kalibová, Pavlík, Vodáková, 2009).

První sčítání na našem území zahrnující všechny obyvatele proběhlo za vlády Marie Terezie v roce 1754, druhé pak v roce 1761. Avšak za první sčítání vyhovující moderním požadavkům se považuje až cenzus z roku 1857. Sčítání v roce 1869 pak zahájilo řadu pravidelných moderních sčítání, jelikož byl vydán říšský zákon nakazující opakování sčítání každé desetiletí. Za Rakouska-Uherska byla na našem území uskutečněna sčítání lidu ještě v letech 1880, 1890, 1899 a 1910 (Kalibová, 2001).

První sčítání lidu v rámci Československé republiky bylo provedeno v roce 1921 a nově obsahovalo otázku na národnost. Následující v roce 1930 již bylo významně rozšířeno a to o otázky na plodnost žen, předchozí bydliště, obyvatelstvo přítomné a bydlicí apod. Kvůli druhé světové válce nemohlo v roce 1940 proběhnout sčítání v potřebném rozsahu, a proto nebyly jeho výsledky publikovány. Bezprostředně po válce byl v roce 1947 v Česku a 1946 na Slovensku proveden soupis obyvatelstva. Sčítání lidu pak bylo realizováno v roce 1950, dále v roce 1960, v tomto roce bylo poprvé pojmenováno Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB). Následovalo sčítání v roce 1970 a 1980. První SLDB po sametové revoluci bylo vykonáno v roce 1991 a byla v něm znovu zavedena otázka o náboženství, které se za dob socialismu nezjišťovalo, dále se uvádělo místo narození a byl rozšířen seznam možných národností (Kalibová, 2001). Poté následovalo sčítání lidu v roce 2001 a poslední v roce 2011.

Evidence přirozené měny

Do přirozené měny obyvatel se řadí v první řadě procesy rození a umírání, v širším pohledu pak i sňatečnost, rozvodovost, potratovost a nemocnost. Za účelem zjišťování těchto jevů byla zřízena soustava registračních knih, které se nazývají matriky. Nejstarší matriky na našem území byly sepisovány již v první polovině 16. století a sloužily zejména k církevním účelům. Na koci 18. století pak byly matriky prohlášeny za veřejné listiny, avšak až do roku 1949 jejich zpracování zajišťovala církev. V roce 1950 s nástupem socialismu vznikly státní matriky a s tím související matriční úřady obcí. Kromě

matričních úřadů, zaznamenávají události takto evidované i okresní soudy (v případě rozvodů) a příslušná zdravotní zařízení (v případě potratů). Události se od roku 1924 zapisují dle místa trvalého bydliště, dříve to bylo dle místa, kde se událost stala. Jestliže se jedná o narození dítěte, napíše se událost dle trvalého bydliště matky. V případě sňatků se řídíme trvalým bydlištěm manžela (od roku 1971) (Kalibová, 2001).

Evidence migrací

Vedle přirozené měny se zjišťuje měna mechanická, jinak řečeno migrace. Migrace se definuje jako změna trvalého pobytu zpravidla za hranice obce. Evidence vnitřní migrace, tj. v rámci státu, byla zavedena v roce 1949. Zjišťuje se pomocí tzv. hlášení o stěhování (změna trvalého bydliště, přechodné se nezjišťuje), jehož vyplnění je povinné pro všechny obyvatele. Kromě důvodu stěhování se v něm uvádí i další údaje o osobě jako věk apod. Zahraniční migrace se na našem území zjišťuje již od konce první světové války, avšak až do roku 1954 se týkala pouze československých státních občanů. Emigraci jinak řečeno vystěhování ze země evidoval od roku 1950 Čedok, od roku 1968 pak okresní oddělení pasů a víz (Kalibová, 2001).

Evidence nemocnosti

Dostupné statistické údaje o nemocnosti na našem území nejsou zcela dostačující pro spolehlivou analýzu. Příčin je několik, například se zaznamenávají pouze poruchy zdraví a úrazy, které je nutno léčit a za celou populaci je sledováno pouze několik závažných nemocí. Relativně spolehlivé jsou údaje o ekonomicky aktivních obyvatelích, kde se dá nemocnost sledovat pomocí ukončení pracovní neschopnosti. Výsledky této evidence jsou každoročně vydávány ministerstvem zdravotnictví v rámci tzv. Zdravotnické statistiky (Kalibová, 2001).

Výběrová šetření a registry obyvatel

Výhoda výběrových statistických šetření tkví v jejich hospodárnosti a pohotovosti. Slouží buď jako doplněk SLDB, nebo jsou pomocí nich zjišťovány jevy, které není nutné sledovat za celou populaci. Mohou být použity jako mikrocensus, doplněk speciální evidence či jako jednorázová šetření. Registry obyvatel vycházejí ze SLDB a jsou aktualizovány na základě evidence přirozené měny obyvatel (Kalibová, 2001).

3.2 Vybrané demografické procesy

Tato podkapitola se již více zaměří na demografické procesy, jež jsou stěžejní pro tuto diplomovou práci. Jedná se o natalitu, sňatečnost a rozvodovost, které se spolu s dalšími řadí mezi procesy demografické reprodukce.

3.2.1 Natalita

Natalita neboli porodnost je vedle procesu úmrtnosti základní složkou demografické reprodukce, avšak na rozdíl od úmrtnosti se stala předmětem vědeckého zájmu o něco později. Zatímco první úmrtnostní tabulky pocházejí již ze 17. století, rozbor úrovně plodnosti dle věku je spojován až s pracemi R. Böckha z konce 19. století. První náznak výzkumu porodnosti byl zaznamenán u výzkumu J. Graunta, který zjišťoval zákonitost konstantního poměru pohlaví při narození, hlubší analýzou plodnosti se ale nezabýval. Poslední dobou výzkum natality nabývá na významu (Pavlík, Rychtaříková, Šubrtová, 1986).

V rámci demografických procesů má reprodukce obyvatelstva velmi důležité postavení, jelikož je důležitým faktorem při vytváření věkové struktury obyvatel. Na roční počty narozených dětí může působit řada faktorů jako podíl žen žijících v manželství, věk uzavírání sňatku a plodnost vdaných žen. (Klufová, Poláková, 2010).

Porodnost úzce souvisí s pojmem porod. Porody mohou být rozděleny v základě na *jednočetné a vícečetné*, dále na *včasné a předčasné*. Předčasné porody jsou takové, když je délka těhotenství 28 – 38 týdnů nebo když plod narozen před 28. týdnem těhotenství projevuje alespoň jednu známku života (Pavlík, Rychtaříková, Šubrtová, 1986).

Narozené děti se pak podle projevu života dělí na *živě a mrtvě narozené*. Podle pohlaví pak na chlapce a dívky, přičemž poměr pohlaví při narození tzv. *sekundární sex ratio* (primární by bylo při početí) se pohybuje v rozmezí 105 – 107 chlapců na 100 děvčat. Vzhledem k rodinnému stavu matky dělíme novorozence dále na *manželské a nemanželské* (příp. mimomanželské). Další dělení je dle pořadí dítěte, či pořadí těhotenství (Pavlík, Rychtaříková, Šubrtová, 1986).

S natalitou jsou spjaty další termíny jako *reprodukční období*, tj. věkové rozpětí, během kterého je žena schopná rodit, nebo *plodivost (fekundita)* tedy schopnost muže, ženy resp. páru rodit děti. Opakem plodivosti je *neplodnost* neboli *infekundita* jinak i

sterilita. Fertilata (plodnost) pak označuje skutečný efekt plodivosti tedy již určitý počet narozených dětí (Pavlík, Rychtaříková, Šubrtová, 1986).

3.2.2 Sňatečnost

Význam rodiny a manželství hrál jak pro jednotlivce, tak pro společnost vždy významnou roli, a proto i v rámci demografického výzkumu bylo vždy místo pro zkoumání sňatečnosti. V dřívější době se sňatečnost spojovala zejména s hospodářskou situací země. Čím příznivější byl ekonomický vývoj, tím více mladých lidí mělo dostatek prostředků pro založení nové domácnosti a naopak. Dnešní úroveň sňatečnosti je dána působením řady faktorů, mezi které patří celková hospodářská situace území a jednotlivých společenských vrstev, dále postoje obyvatelstva k instituci manželství, celkové populační klima a také předchozí úroveň sňatečnosti a rozvodovosti. Dnes tedy případné kolísání úrovně sňatečnosti nelze vysvětlit jen stručným odkazem na ekonomický vývoj či změny ve věkové skladbě obyvatelstva, nýbrž se musí brát v úvahu i vysvětlení spadající spíše do oblasti sociologie například změny hodnotového systému populace a postojů k instituci manželství (Fialová, 2009).

Pojem sňatečnost lze definovat jako uzavírání sňatků na základě zákonem daných podmínek. Vstup do manželství je u nás omezen věkem, rodinným stavem a také určitým stupněm pokrevnosti tzn., že do určitého stupně nejsou povoleny příbuzenské sňatky. Minimální věk pro vstup do manželství je roven věku plnoletosti tj. 18 let, avšak v odůvodněných případech, z nichž se často objevuje těhotenství partnerky, se může tato věková hranice snížit až na 16 let. Co se týče rodinného stavu, sňatek mohou uzavřít jen osoby svobodné, rozvedené nebo ovdovělé. Osoby, které uvedené podmínky splňují, pak tvoří *sňatkuschopné obyvatelstvo* (Kalibová, 2001).

Demografie se ve svém zkoumání soustředí na formování a rozpad manželství *monogamních*, tedy těch, jejichž základem je jeden pár dvou jedinců různého pohlaví. Tato forma manželství v současné době ve světě převažuje. Opakem jsou manželství *polygamní*, kdy jedinec může uzavřít sňatek s více jedinci opačného pohlaví. Tento typ se dále rozlišuje na *polygynní*, kdy si jeden muž vezme za manželku více žen a méně časté *polyandrické* manželství, v němž je jedna žena ve svazku s více muži. Dále existují svazky *skupinové*, kde dochází ke spojení více mužů s více ženami současně (Pavlík, Rychtaříková, Šubrtová, 1986).

V monogamních společnostech dále rozlišujeme tzv. *první sňatky*, jedná se o sňatky svobodných a poté sňatky *dalšího pořadí*, tedy rozvedených a ovdovělých. Dále lze rozlišovat pojem *endogamie*, kdy si jedinec může vybrat partnera pouze z určité jedné subpopulace např. etnické, náboženské, územně vymezené nebo sociální a pojem *exogamie*, kdy je partner vybírán mimo vlastní skupinu (Kalibová, 2001).

Počet uzavřených manželství závisí na velikosti souboru sňatkuschopného obyvatelstva a dále na jeho rozdělení podle pohlaví a věku, neboť intenzita sňatečnosti se u mužů a žen v jednotlivých věkových skupinách značně liší. Kromě toho je intenzita sňatečnosti ovlivněna populační politikou, politickou a hospodářskou situací v zemi a rovněž přijímaným systémem hodnot (Kalibová, 2001).

Při samotném hodnocení úrovně sňatečnosti vycházíme buď ze skutečných statisticky registrovaných událostí (počty sňatků, počty svobodných osob) nebo z teoretických tzv. tabulkových událostí (tabulky sňatečnosti) (Kalibová, 2001).

3.2.3 Rozvodovost

Již v minulosti se rozlišovaly dvě formy rozvázání manželství. První, tzv. rozvod od stolu a lože, znamenala, že rozvedený nemohl uzavřít další sňatek, jelikož právní svazek manželství stále trval. Druhá forma rozvázání manželství - rozluka, již právně rušila manželství (Pavlík, Rychtaříková, Šubrtová, 1986).

Rozvodem se dnes chápe zákonný způsob zániku monogamního manželství. Podobně jako u rozluky mohou poté oba partneři uzavřít další sňatek. Jiným způsobem zániku manželství může být úmrtí jednoho či obou partnerů. Úroveň rozvodovosti je podobně jako sňatečnost závislá na celé řadě společenských a sociálních faktorů. Svou roli zde hrají tradice, religiozita, hodnotová orientace či vzdělanost a zaměstnanost žen (Pavlík, Rychtaříková, Šubrtová, 1986).

4 Vlastní práce

Vlastní práce je rozdělena do dvou částí. První část se zabývá vývojem vybraných demografických jevů v letech 1950 – 2014. Dlouhodobý vývoj je zkoumán na úrovni krajů. Druhá část kapitoly se již věnuje současné územní diferenciaci natality, sňatečnosti a rozvodovosti v okresech ČR.

4.1 Vývoj v letech 1950 - 2014

V následující kapitole bude analyzován vývoj vybraných demografických ukazatelů v krajích České republiky v letech 1950 – 2014. Analýza bude provedena na základě dostupných dat z Českého statistického úřadu, konkrétně z demografických ročenek. Jelikož se za dané období několikrát změnilo územní členění našeho státu, jsou údaje za jednotlivé roky přepočítány dle současného vymezení krajů platného od roku 2000.

4.1.1 Vývoj natality v krajích České republiky v letech 1950 – 2014

Podkapitola se bude zabývat vývojem natality. V úvodu bude na základě nastudované literatury krátce nastíněn vývoj porodnosti od počátku 20. století až do konce druhé světové války. Poté bude již na základě statistických dat analyzována porodnost od 50. let 20. století do současnosti. Bude sledován absolutní počet narozených dětí v jednotlivých letech a dále hrubá míra celkové porodnosti, jejíž průběh vývoje bude vyjádřen pomocí 1. a 2. difference a koeficientu růstu. Závěr kapitoly bude obsahovat celkové shrnutí a vysvětlení výkyvů ve vývoji daného ukazatele v jednotlivých dekadách.

V důsledku první světové války v Česku, tak jako i na jiných místech Evropy, přirozeně klesl počet narozených dětí. Po válce následovala kompenzace ve smyslu vysokého podílu narozených dětí, který rostl až do roku 1923. Od té doby pak počty narozených dětí více méně klesaly až do začátku druhé světové války. V roce 1932 se snížila úhrnná plodnost pod hranici 2,0, nebyla tedy nadále zajištěna početní obnova obyvatel. Tento pokles se projevoval nejdříve v severním průmyslovém pohraničí a dále v Praze a dalších velkých městech. Naopak nadprůměrná plodnost se udržovala v okresech Šumavy, kde bylo německé obyvatelstvo a na jihovýchodě Moravy. Jako příčiny poklesu plodnosti byly v té době považovány kromě sociální situace rodin také zvyšující se ekonomická aktivita žen, sekularizace a údajně i vyšší podíly nelegálních potratů. Nejvyšší

plodnost byla až do poloviny 30. let ve věkové skupině 25 – 29 let, poté se tato věková hranice snížila na 20 – 24 let (Klufová, Poláková, 2010).

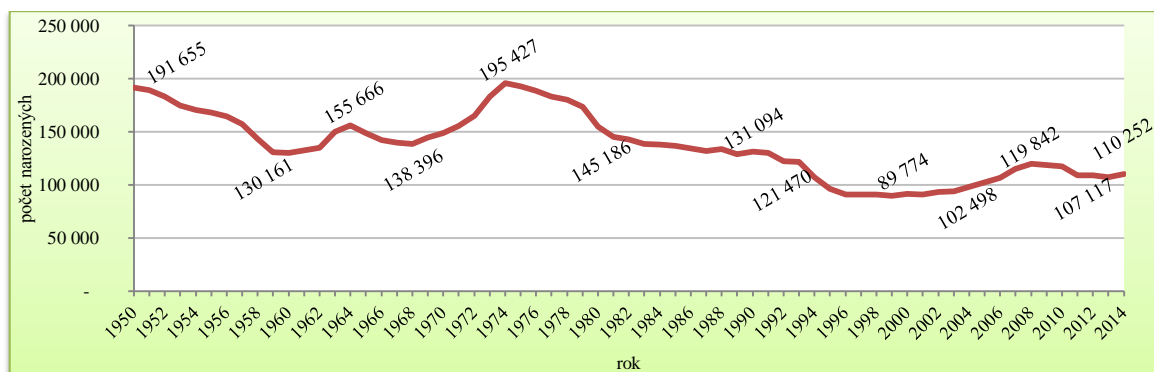
V období druhé světové války na rozdíl od první světové války počet narozených dětí stoupal. V roce 1944 dosáhla úhrnná plodnost hodnoty 2,8 a zároveň se zvýšila i sňatečnost (Klufová, Poláková, 2010). Příčinou vzestupu plodnosti byla v tomto období snaha zabránit válečnému totálnímu nasazení mladých lidí do Německa, především žen a zároveň také další kompenzační vlna po delším krizovém období odkládání sňatků (Kučera, 2008).

Absolutní počet narozených v krajích ČR v letech 1950 – 2014

Graf 1 znázorňuje celkový počet narozených dětí v jednotlivých letech v celé ČR. Nejvyšší hodnoty lze pozorovat na počátku 50. let a dále v 70. letech, kdy se ročně narodilo více než 150 000 dětí. Naopak největší propad v počtu narozených byl v letech 1996 - 2005, kdy byly hodnoty nižší než 100 000 narozených dětí ročně. Absolutně nejvíce dětí se za toto období narodilo v roce 1974 a to 195 427, nejméně pak v roce 1999, kdy počet narozených dětí dosáhl pouze hodnoty 89 774.

Od roku 1950, kdy sledovaný ukazatel dosahoval hodnoty 191 655, počet narozených dětí za rok klesal až do roku 1960 na hodnotu 130 161. Poté následoval krátkodobý nárůst počtu narozených dětí až na 155 666 v roce 1964. Sedmdesátá léta, především jejich polovina, byly pak charakteristické nadprůměrnou porodností. Od jejich konce pak počet narozených dětí za rok víceméně stále klesá, až kolem roku 2008 byl opět zaznamenán mírný nárůst (119 842 narozených dětí). V posledním sledovaném roce, 2014, činil počet narozených dětí v ČR 110 252.

Graf 1: Absolutní počet narozených v ČR v letech 1950 – 2014

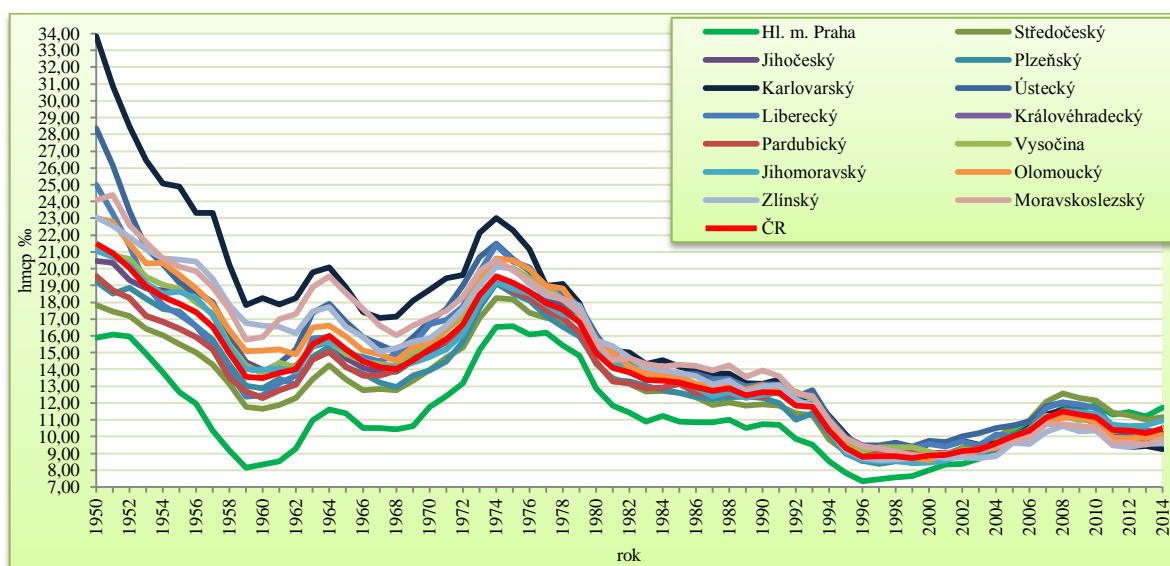

Zdroj dat: ČSÚ- Demografické ročenky (1950 - 2014)

Hrubá míra celkové porodnosti v letech 1950 – 2014

Základním ukazatelem natality je hrubá míra celkové porodnosti (dále jen *hmcp*), která představuje podíl narozených dětí celkem ke střednímu stavu obyvatelstva (tj. počet obyvatel k 1. 7. daného roku). Obvykle je hodnota *hmcp* uváděna v promilích, čili přepočtena na 1000 obyvatel.

Graf 4: Hrubá míra celkové porodnosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

Zdroj dat: ČSÚ- Demografické ročenky (1950 - 2014)

Analogicky jako u absolutního počtu narozených dětí, lze nejvyšší hodnoty *hmcp* pozorovat na počátku 50. let a v polovině 70. let a naopak nejnižší v druhé polovině 90. let (viz Graf 4). V roce 1950 činila hodnota *hmcp* za celou ČR 21,47 ‰, poté porodnost klesala až do roku 1960 (13,47 ‰). V polovině 60. let nastal její vzestup (1964 – 16,00 ‰), krátce po něm však následoval rychlý pokles (1968 – 14,01 ‰). Od roku 1968 *hmcp* stoupala a do roku 1974 (19,55 ‰). Zde je zřejmý mírný rozdíl mezi porovnáváním absolutních čísel narozených dětí a relativních hodnot, kdy jsou děti přepočítány ke střednímu stavu obyvatel. Zatímco v absolutním počtu narozených dětí byla nejvyšší hodnota za celé sledované období zjištěna právě v roce 1974, nejvyšší *hmcp* byla v roce 1950 a nikdy již nebyla překonána. *Hmcp* po roce 1974 prudce klesala a do počátku 80. let, poté byl sice dále pozorován pokles této hodnoty, ale do poloviny 90. let se jednalo spíše o mírné klesání. K velkému propadu *hmcp* obdobně jako u absolutního počtu narozených dětí došlo v druhé polovině 90. let, kdy bylo dosaženo minima této sledované veličiny a to 8,73 ‰ v roce 1999. Od počátku 21. století porodnost stoupala až do roku 2008 (11,49 ‰),

poté opět následoval mírný pokles a v roce 2014 opět nárůst na 10,48 %. Nejvyšší hodnota za celé sledované období byla zaznamenána u Karlovarského kraje v roce 1950 (33,88 %), nejnižší pak u Hlavního města Prahy 1996 (7,35 %).

Vzhled grafu kromě vývoje hodnot *hmcp* v čase dále ukazuje, jak se postupně stírají rozdíly mezi jednotlivými kraji. Zatímco v roce 1950 byl mezi nejvyšší a nejnižší hodnotou sledovaného jevu rozdíl více než dvojnásobný (Karlovarský kraj 33,88 %, Hlavní město Praha 16 %), tak v roce 2014 činil rozdíl mezi maximální a minimální hodnotou *hmcp* pouze asi 2 % (Hlavní město Praha 11,72 %, Karlovarský 9,27 %).

V průběhu času se rovněž měnilo pořadí krajů na příčkách pomyslného žebříčku *hmcp* (viz Tabulka 1). Průměrné hodnoty *hmcp* za roky 1950 – 1959 ukazují, že nejvyšší hodnoty v tomto desetiletí měl kraj Karlovarský (25,43 %), za ním následoval kraj Moravskoslezský a Ústecký. Naopak nejnižší hodnoty *hmcp* byly v 50. letech zaznamenány u krajů Hl. město Praha (12,90 %), Středočeského a Královéhradeckého. Podobné rozložení následovalo až do konce 20. století a poté nastaly změny. Kraje s do té doby typicky vyšší *hmcp* Karlovarský, Ústecký, Pardubický, Vysočina, Olomoucký, Zlínský i Moravskoslezský začínají mít postupně podprůměrné hodnoty *hmcp* oproti celostátnímu průměru. Naopak některé kraje s dříve nejnižšími hodnotami *hmcp* jako Hlavní město Praha a Středočeský kraj jsou v poslední době nadprůměrné.

Tabulka 1: Hrubá míra celkové porodnosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014

<i>Hrubá míra celkové porodnosti v krajích České republiky v letech 1950 – 2014</i>								
kraj/průměrné hodnoty	1950 -2014	1950 - 59	1960-69	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-14
Hl. město Praha	11,30	12,90	10,21	14,81	11,24	8,72	9,82	11,50
Středočeský	12,88	15,46	12,86	16,50	12,71	9,99	10,50	11,40
Jihočeský	13,79	18,34	14,41	17,52	13,66	10,63	9,92	10,33
Plzeňský	13,10	16,96	13,72	16,72	12,88	9,97	9,87	10,08
Karlovarský	16,06	25,43	18,28	20,24	14,33	10,97	10,26	9,77
Ústecký	14,82	20,54	15,79	19,11	14,05	11,02	10,71	10,29
Liberecký	14,13	18,18	14,56	18,78	13,72	10,87	10,43	10,68
Královéhradecký	13,23	16,43	13,77	17,26	12,99	10,52	9,97	10,12
Pardubický	14,00	18,49	14,64	18,22	13,68	10,83	9,94	10,46
Vysočina	14,19	18,21	15,55	18,10	14,34	11,18	9,79	10,12
Jihomoravský	13,71	18,31	14,54	17,27	13,48	10,24	9,85	10,85
Olomoucký	14,26	19,57	15,42	18,53	13,79	10,50	9,79	10,14
Zlínský	14,41	20,42	16,29	18,26	14,03	10,43	9,43	9,67
Moravskoslezský	14,86	20,55	17,40	18,65	14,35	11,01	9,73	9,83
ČR	13,71	18,00	14,52	17,58	13,37	10,37	10,00	10,52
nadprůměrné hodnoty (> průměr ČR)								
podprůměrné hodnoty (< průměr ČR)								

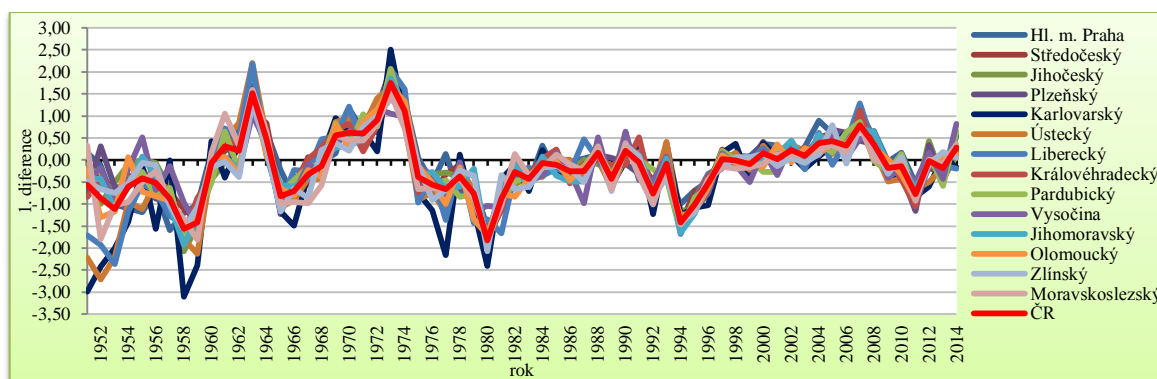
Zdroj dat: ČSÚ- Demografické ročenky (1950 - 2014)

Absolutní přírůstky (1. diference) $hmcp$

Hodnoty první diference čili absolutní přírůstky jsou jednou z jednoduchých měř dynamiky časových řad. Ukazují absolutní přírůstek či úbytek zkoumaného ukazatele oproti předchozímu okamžiku v tomto případě roku.

Graf 5 znázorňuje vývoj této míry v letech 1950 – 2014. Největší meziroční pokles $hmcp$ lze spatřit na začátku a na konci 50. let, kdy hodnoty meziročně klesly až o 3 body. Výraznější pokles byl pak zjištěn na přelomu 70. a 80. let a v polovině 90. let. Naopak největší růst byl zaznamenán v první polovině 60. let a poté v první polovině let 70., kdy se meziroční nárůst hodnoty $hmcp$ pohyboval až kolem 2 – 2,5 bodů. Nejvyšší hodnot této míry, a to jak záporných, tak kladných dosahoval většinou kraj Karlovarský. Vzhled grafu napovídá, že od konce 90. let nejsou tak výrazné rozdíly v hodnotách $hmcp$ mezi jednotlivými sousedícími roky. Lze tedy říci, že vývoj $hmcp$ je v posledních letech pozvolnější, ať se již jedná o mírný pokles či mírný nárůst.

Graf 5: Absolutní přírůstky míry celkové porodnosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 - 2014)

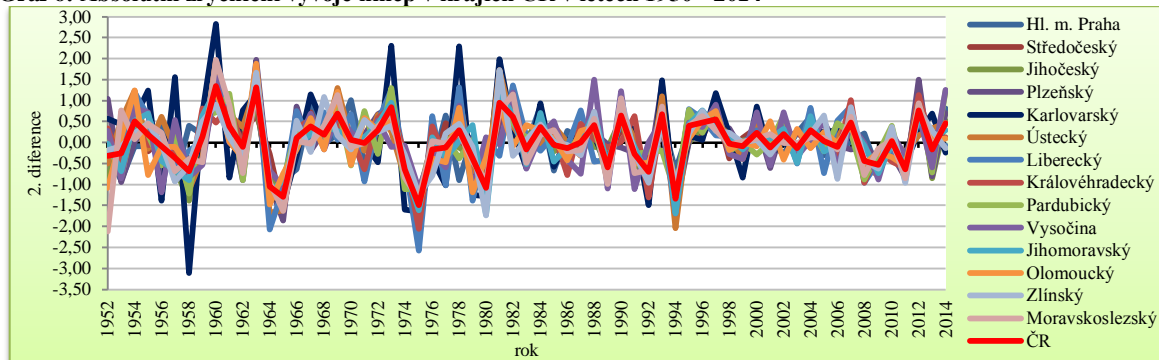
Absolutní zrychlení vývoje (2. diference) $hmcp$

Hodnoty druhé diference ukazují, jak velké nastalo zrychlení resp. zpomalení vývoje ve zkoumané časové řadě, čili o kolik byl následující přírůstek (1. diference) větší resp. menší než předcházející. Výsledné hodnoty jsou znázorněny v Grafu 6.

Podobně jako v předchozím případě jsou zejména v první části sledovaného období vidět nadprůměrné hodnoty zrychlení i zpomalení vývoje $hmcp$ v kraji Karlovarském. Podle vývoje této míry za celou ČR lze shrnout, že nejvyšší zrychlení vývoje $hmcp$ nastalo na počátku 60. let, kdy byly hodnoty druhé diference vyšší než 1. Největší zpomalení

vývoje je bylo v druhé polovině 70. let, kdy došlo k prudkému poklesu nadprůměrné porodnosti. Hodnoty druhé difference za celou ČR dosahovaly v této době až -1,5.

Graf 6: Absolutní zrychlení vývoje hmcp v krajích ČR v letech 1950 - 2014

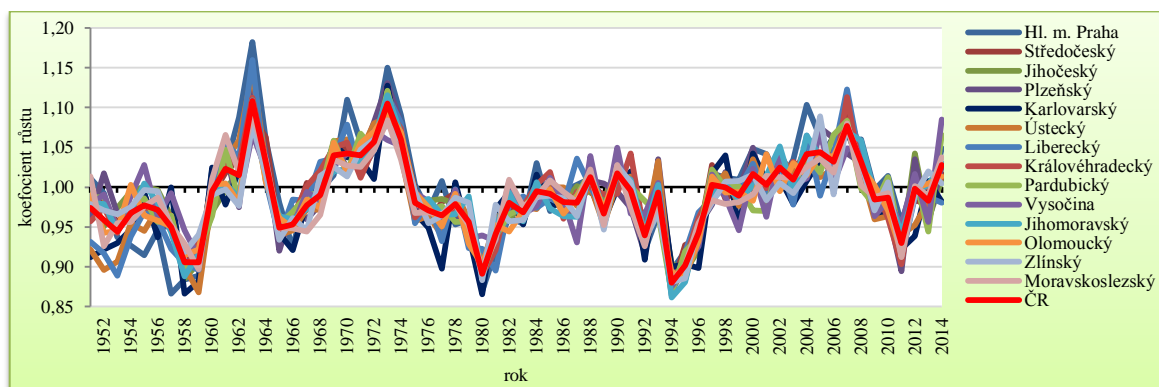
Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 - 2014)

Koeficient růstu hmcp

Další používanou jednoduchou mírou dynamiky časových řad je koeficient růstu, který vyjadřuje relativní postupnou rychlost změn v časové řadě. Hodnoty vyšší než 1 (resp. 100 %) vyjadřují nárůst a naopak hodnoty menší než 1 pokles.

Dle této míry lze nejvyšší růst spatřit v první polovině 60. a poté v první polovině 70. let. Nejvyšší růst byl zjištěn v roce 1963 v Hlavním městě Praze, kdy meziročně vzrostla hodnota *hmcp* o 18 %. Výrazný pokles nastal na konci 50. let, na přelomu 70. a 80. let a v polovině 90. let. Největší pokles byl zaznamenán v roce 1994 v krajích Libereckém a Jihomoravském, kdy v obou krajích klesla hodnota *hmcp* oproti roku 1993 o 14 %.

Graf 7: Koeficient růstu míry celkové porodnosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 - 2014)

Vývoj natality v krajích ČR v letech 1950 – 2014 - shrnutí

50. léta 20. století

Ve sledované časové řadě představoval počátek 50. let období vysoké porodnosti. V roce 1950 se v ČR narodilo 191 655 dětí, což je po 70. letech druhá nejvyšší hodnota v rámci sledované časové řady. V tomto období dominoval v absolutní hodnotě narozených dětí kraj Moravskoslezský, ve kterém se rodilo kolem 20 000 dětí ročně. Během 50. let až do začátku 60. let počet narozených pozvolna klesal. Hrubá míra celkové porodnosti byla na počátku 50. let na maximální hodnotě a na rozdíl od absolutních hodnot nebyla překonána ani v 70. letech. V roce 1950 byla hodnota *hmcp* za celou republiku 21,47 ‰. V této době vykazoval především kraj Karlovarský výrazně vyšších hodnot než zbytek republiky, v roce 1950 dosáhl nejvyšší hodnoty *hmcp* a to 33,88 ‰. V 50. letech byly velké rozdíly v hodnotách *hmcp* mezi jednotlivými kraji ČR, což dokazují průměrné hodnoty za roky 1950 – 1959, které se pohybují v rozmezí od 12,90 ‰ v Hlavním městě Praze do 25,43 ‰ v kraji Karlovarském. Stejně jako absolutní počet narozených dětí, tak i *hmcp* po dobu 50. let postupně klesala, což dokazují i hodnoty 1. a 2. difference a koeficientu růstu. Zejména na počátku a na konci 50. let byly zaznamenány největší meziroční poklesy, v roce 1959 činil meziroční pokles hodnoty *hmcp* za celou ČR téměř 10 %.

Ze všech sledovaných veličin vyplývá, že po poválečné vlně plodnosti byl během 50. let 20. století zaznamenán ve všech krajích České republiky postupný pokles natality, v němž se projeví úbytky 2. a 3. dětí, které způsobila zejména měnová reforma (Fialová a kol., 1998). Ukončení lístkového hospodaření a „uvolnění cen“ mělo za následek fakt, že prostředky, které dříve postačovaly na uživení 3 dětí, odpovídaly po roce 1953 nákladům na 2 děti (Kučera, 2008). I další autoři jako např. Vávra (1962) vysvětlují pokles porodnosti v tomto období zejména omezením plodnosti tj, rozením menšího počtu dětí. Tato tendence byla více zřejmá ve středních městech a velkoměstech, což dokládají hodnoty *hmcp* v Hlavním městě Praze. Dalším důležitým mezníkem pro vývoj porodnosti byl rok 1958, kdy byl oficiálně přijat zákon o umělém přerušení těhotenství (Klufová, Poláková, 2010), jelikož způsobil prudký pokles porodnosti, který je demonstrován výrazným poklesem koeficientu růstu *hmcp* v tomto roce viz Graf 7.

Nadprůměrné úrovně v *hmcp* v tomto období dosahovaly kraje Karlovarský, Ústecký a Moravskoslezský. Tyto kraje spojuje několik skutečností, jež pravděpodobně

měly vliv na vývoj porodnosti. Všechny tři kraje se nacházejí v pohraničí, tedy v oblastech, které byly po válce doosidlovány zejména mladými lidmi, proto zde pak byla díky příznivé věkové struktuře vyšší porodnost. Jak uvádí Srb (1959), na počátku 50. let byl velký zájem o osídlení Moravskoslezského, Karlovarského a Ústeckého kraje, jelikož tyto kraje předpokládaly v následující pětiletce zvýšení počtu pracovníků o mnoho tisíc. Do pohraničí byli stěhováni zejména Slováci a Romové, což byl další důvod vyšší míry porodnosti. Na Slovensku byla oproti české části republiky vždy větší míra porodnosti a i romská národnost se vždy vyznačovala vysokou mírou reprodukce. Mimochodem demografické charakteristiky romské národnosti se i dnes odlišují od zbytku obyvatelstva ČR (Fialová a kol., 1998).

Obecně lze říci, že vyšší míra porodnosti byla v tomto období na Moravě, severozápadě a severu Čech. Nižší pak v centrální části Čech včetně Plzeňského a Královéhradeckého kraje. Na míru porodnosti má jistě i vliv podíl věřících, jelikož katolíci se vyznačují vyšším počtem dětí a zákazem potratů. Jak uvádějí Daněk a Štěpánek (1992), v roce 1930, kdy byl až do roku 1991 naposledy oficiálně zjišťován prostřednictvím SLDB podíl věřících obyvatel, byl na našem území pozorován tzv. „ateistický ostrov“, který zahrnoval střední Čechy, oblast Plzeňského kraje v okolí Plzně a značnou část Královéhradeckého a Ústeckého kraje, čili oblasti, kde jsou v 50. letech pozorovány nižší míry porodnosti (kromě kraje Ústeckého, jež tvoří výjimku v tomto pravidle).

Kučera (1963) vidí jako hlavní faktory ovlivňující porodnost v tomto období podíl městského obyvatelstva, které má silné depopulační tendence (Hl. m. Praha, Plzeňský kraj), podíl obyvatel slovenské národnosti vyznačující se vyšší porodností (Karlovarský, Ústecký a Moravskoslezský kraj) a rovněž vliv starých populačních tendencí přenášených z generace na generaci, jež lze pozorovat ve středních a severovýchodních Čechách (Středočeský kraj a Královéhradecký kraj).

60. léta 20. století

Po poklesu porodnosti v 50. letech přichází v první polovině 60. let její nárůst, který lze pozorovat jak v absolutním počtu narozených dětí tak ve stoupající *hmcp*. V první polovině 60. let byly zaznamenány vysoké hodnoty první diference kolem 1,5 – 2 a zároveň nejvyšší hodnota druhé diference za celou časovou řadu a rovněž největší zrychlení (koeficient růstu) a to konkrétně v Hlavním městě Praze v roce 1963, kdy

hodnota *hmcp* stoupla oproti roku předchozímu o 18 %. Druhá polovina 60. let je pak vystřídána opět poklesem porodnosti.

V absolutních počtech narozených dětí se stále v popředí drží kraje Moravskoslezský, Středočeský a Jihomoravský. Podobně zůstává téměř nezměněná situace i v pořadí krajů v průměrných hodnotách *hmcp* za 60. léta, kdy nejvyšší míra zůstává u krajů Karlovarského, Moravskoslezského, před kraj Ústecký se pak na pomyslném žebříčku posunul kraj Zlínský.

Na počátku šedesátých let slibovali politici prodloužení mateřské dovolené, což bylo nejspíš jednou z příčin mírného vzestupu počtu narozených (Klufová, Poláková, 2010) zejména pak 2. a 3. dětí (Fialová a kol., 1998). Jinak nelze hovořit o dobrých podmínkách pro založení rodiny. Během 60. let přetrvával problém nedostatku bytů, a proto byly mladé rodiny nuceny žít v jedné domácnosti s rodiči. Zároveň v těchto letech dále narůstá podíl potratů, díky nimž se snižuje míra porodnosti (Fialová, 1998). Nelze samozřejmě opomenout ani fakt vstupu vojsk Varšavské smlouvy na naše území v srpnu 1968, jehož dopady se kromě jiného projeví v míře porodnosti v dalších letech.

70. léta 20. století

Již od roku 1969 byl pozorován růst porodnosti v ČR, který v polovině 70. let vyvrcholil velkým populačním bohem. V roce 1974 byly zjištěny vůbec nejvyšší absolutní hodnoty počtu narozených dětí za celou zkoumanou časovou řadu a to 195 427. Zároveň byla v tomto období po počátku 50. let dosažena druhá nejvyšší hodnota *hmcp* (1974 – 19,55 ‰). Největší meziroční nárůst *hmcp* byl zaznamenán v roce 1973, kdy hodnota oproti roku předchozímu stoupla o 10 %. Po roce 1974 pak až do začátku 80. let následoval prudký pokles porodnosti, který se projevil největším zpomalením vývoje (nejnižší hodnotou 2. difference: -1,5). V letech 1977 a 1979 byl zaznamenán největší meziroční pokles *hmcp* za tuto dekádu a to o 4 %.

Jak již bylo výše naznačeno na vývoj porodnosti v 70. letech se částečně podepsaly události ze srpna 1968, jež byly jedním z impulsů pro zavedení pronatalitních opatření, která měly pomoci uklidnit napětí ve společnosti. Rodily se tedy děti, jejichž početí bylo na konci 60. let právě díky neklidné a nejisté situaci „odkládáno“ (Kučera, 2008). Mezi opatření uplatňované rodinné politiky patřily: od 1. 10. 1971 zvýšení podpory při narození dítěte na dvojnásobek a rozšíření okruhu žen pobírajících mateřský příspěvek, od 1. 1. 1973 zvýšení přídavků na děti rodinám se dvěma a více dětmi, od 1. 4. 1973 zavedení

výhodných státních půjček mladým manželům se státním příspěvkem formou odpisů po narození dítěte. Kromě těchto opatření se zlepšila i situace v bytové výstavbě a dobudování sítě předškolních zařízení (Rychtaříková, 2007). Dalším z důvodů, proč byla tato opatření zavedena, byl to, že předpokládané přírůstky pracovních sil byly nižší, než režim potřeboval (Fialová a kol., 1998). Starost státu o reprodukci pracovní síly demonstruje úryvek z článku Bohuslava Voborníka (1959 s. 131), který uvádí že: „*V procesu socialistické reprodukce se reprodukuje také pracovní síla. Plánovitě zabezpečování podniků pracovní silou je jednou ze základních podmínek rozšířené demografické reprodukce.*“. Zároveň nelze opomenout, že vyšší porodnost v tomto období byla podmíněna i tím, že rodily ženy narozené v populačně silném ročníku počátku 50. let. Dnes jsou děti, narozené v tomto období, známé pod pojmem „Husákovy děti“.

80. léta 20. století

80. léta jsou charakterizována neustálým mírným klesáním porodnosti v absolutních i relativních hodnotách. Hodnoty první diference jsou záporné, ale během dekády se čím dál, tím více přibližují nule, což značí čím dál více mírnější pokles hodnot, který ke konci 80. let dokonce ustává. Největší počty narozených dětí byly opět zaznamenány v kraji Moravskoslezském, Jihomoravském a Středočeském, do popředí se pak pomalu začíná dostávat i Hlavní město Praha. Co se týče *hmcp*, hodnoty za jednotlivé kraje se začínají značně vyrovnávat, rozdíl mezi nejnižší a nejvyšší hodnotou již není tak vysoký. Nejvyšších hodnot dosahují kraje Moravskoslezský, Vysočina a Karlovarský. Jako oblasti s nejnižší *hmcp* nadále zůstávají kraje Hl. město Praha, Středočeský a Plzeňský.

Od konce 70. let po celá 80. léta pokračuje pozvolný pokles porodnosti, na kterém se podepsal i stále vyšší podíl umělých přerušení těhotenství. Na konci 80. let končilo interrupcí asi 47 % těhotenství. Vzestup počtu potratů vyvrcholil v letech 1987 – 90, kdy byly zrušeny interrupční komise. Na 100 narozených dětí připadalo v té době až 83 potratů (Fialová a kol., 1998). Obecně lze říci, že za dob totality byla pro populační chování v ČSSR typická tzv. „antikoncepce ex post“, nechtěné těhotenství bylo často řešeno ne jeho předcházením nýbrž potratem. Pokles porodnosti v těchto letech byl návratem k předchozím v 70. letech dočasně přerušným trendům. Opět se snižovaly zejména počty narozených dětí tentokrát třetích a dalších pořadí a nadále se upevnil model dvoudětné rodiny (na rozdíl od 60. let, kdy byl upřednostňován model jednodětné rodiny (Aleš,

1988). V 80. letech stoupal počet dětí narozených mimo manželství a to až na 8 % (Fialová a kol., 1998).

90. léta 20. století

V 90. letech pokračuje klesání porodnosti. V roce 1999 byl zaznamenán vůbec nejnižší počet narozených dětí v celé zkoumané časové řadě a to 89 774. Absolutně nejvíce dětí se rodí i nadále v krajích Moravskoslezském, Jihomoravském a Středočeském. Postupně jako absolutní počet narozených dětí klesá i hodnota *hmcp*. Zatímco na počátku 90. let lze hovořit spíše o mírném snižování, tak v polovině této dekády nastal prudký pokles *hmcp*, jak ukazují hodnoty 1., 2. difference i koeficientu růstu (v roce 1994 pokles o 12 %). Nejnižší *hmcp* byla zjištěna v roce 1999 (8,73 ‰). Mezi kraji s největší *hmcp* nadále zůstávají Moravskoslezský, Vysočina a Ústecký a naopak s nejnižšími hodnotami Hlavní město Praha, Středočeský a Plzeňský.

Podle očekávání demografů měla v 90. letech proběhnout další silná natalitní vlna, jelikož podle vzorců reprodukčního chování měly rodit silné ročníky žen narozených v 70. let. Jak lze vidět z Tabulky 2, v roce 1978 se předpokládalo, že se po útlumu porodnosti v 80. letech, narodí v první polovině 90. let průměrně 160 881 dětí za rok a v druhé polovině dokonce 174 451. Ve skutečnosti se však v první polovině narodilo pouze 115 335 dětí ročně a v druhé polovině dokonce ještě méně 90 693 tj. téměř dvakrát méně než by se dalo předpokládat v roce 1978.

Tabulka 2: Porovnání skutečného průměrného ročního počtu živě narozených na území ČR v letech 1976 – 2000 s odhadem z roku 1978

Porovnání skutečného průměrného ročního počtu živě narozených na území ČR v letech 1976 - 2000 s odhadem z roku 1978		
období	odhad	skutečná hodnota
1976-1980	176 181	175 831
1981-1985	153 635	139 982
1986-1990	150 993	131 725
1991-1995	160 881	115 355
1996-2000	174 451	90 693

Zdroje dat: ČSÚ - Demografické ročenky, Demografie (1978, Srb, Konečná: Projekce obyvatelstva do roku 2000)

Nenaplnění odhadu z konce 70. let demonstruje, že se radikálně změnilo reprodukční chování obyvatel ČR oproti minulému období. Za dob totality se postupně ustálilo typické české demografické chování, což představovalo časný sňatek a narození

dvou dětí většinou v krátkých meziporodních intervalech. Zároveň nebyl problém v době plné zaměstnanosti sehnat práci a i byty byly zejména mladým rodinám snadno dostupné. Založení rodiny bylo relativně bezproblémové i díky vnějším podmínkám myšleno zejména státní podpoře (Rychtaříková, 1996). Po revoluci se však situace radikálně změnila. Ve všech státech východního bloku byl zaznamenán rychlý pokles intenzity plodnosti i sňatečnosti. Jednou z hlavních příčin bylo to, že proces transformace nepostupoval tak rychle, jak se doufalo a obyvatelstvo začalo pociťovat nejistotu. Rozhodnutí se pro sňatek a následné založení rodiny začalo být oproti minulosti obtížnější a zodpovědnější s ohledem na ekonomické komplikace a neřešenou bytovou krizi (Růžková, Aleš, 1995). Stát, který v minulosti zajišťoval zaměstnání a podporoval rodinu výhodnými půjčkami, přidělením bytu apod. přestává v tomto ohledu fungovat a člověk je více než v minulosti nucen spoléhat se sám na sebe. Zároveň v tomto období také rostou samotné náklady na děti, jelikož se odstranily dřívější dotace cen dětského zboží (Fialová a kol., 1998). S otevřením hranic a transformací hospodářství se objevily také nové možnosti jako podnikání, cestování, studování v zahraničí, které rovněž ovlivnily vývoj porodnosti. Vše výše zmíněné se projevilo tím, že část generace narozená v silné natalitní vlně 70. let, odložila narození dítěte do vyššího věku, a proto se v 90. letech neprojevil populační boom, jež byl očekáván.

Na základě výše zmíněných skutečností, lze konstatovat, že vývoj reprodukčního chování v 90. v ČR, představoval tzv. druhý demografický přechod, který ve státech západní Evropy probíhal přirozeně již od 60. do 80. let, kdy se pozvolně snižovala porodnost, až se stabilizovala na nízké úrovni (Koschin, 1998). Ve státech východní Evropy byly tyto přirozené tendence bržděny ekonomickou a politickou situací, což vedlo po pádu režimu k mnohem rychlejším a dramatičtějším změnám, jak lze pozorovat na příkladu ČR.

Počátek 21. století

Po dlouhodobém poklesu porodnosti v ČR nastal v prvním desetiletí 21. století její mírný nárůst, který vyvrcholil v roce 2008, kdy se narodilo celkem 119 842 dětí a hodnota *hmcp* činila 11,49 %. Poté následuje opět mírný pokles této veličiny. V územním rozložení porodnosti lze pozorovat změny oproti minulosti. V absolutním počtu narozených dětí se do popředí před Moravskoslezský kraj, který byl po celé období časové řady dominantní, dostaly kraje Hl. město Praha, Středočeský a Jihomoravský. Dále nastaly změny v

rozložení *hmcp*, kdy jedny z nejvyšších hodnot vykazuje kraj Středočeský, kde byly dříve nižší hodnoty *hmcp* ve srovnání s ostatními kraji. Z rozdílu hodnot maximální a minimální *hmcp* je patrné, že se dále stírají rozdíly mezi jednotlivými kraji.

Na počátku 21. století se z části dostavila kompenzační vlna způsobená změnou časování rození dětí (Šídlo, 2008). Nárůst intenzity plodnosti žen ve věku kolem 30. let dokazuje to, že na počátku 21. století rodí ženy narozené v silné populační generaci 70. let. Jak se již v mnohokrát v minulosti ukázalo, porodnost dále úzce souvisí s podmínkami ve vnějším prostředí. Počátek nového tisíciletí byl doprovázen ekonomickým růstem a lepší bytovou politikou a dostupností hypoték oproti období těsně po revoluci, což mělo jistě dobrý vliv na vývoj porodnosti ale i sňatečnosti v ČR. Kocourková (2008) spatřuje další možný impuls ve zvýšení natality opatření, jež byla v letech 2001 – 2005 zavedena na podporu rodin s dětmi. Zatímco v 90. letech byla role rodinné politiky zpochybňována, v tomto období ji přišla na chuť řada politických stran a podpora rodiny se stala důležitou součástí volebního boje, což nakonec vyústilo ve zmiňovaná opatření, která však nebyla na takové úrovni jako za dob socialismu.

Také v územním rozložení porodnosti proběhly na počátku tisíciletí změny. Zvýšila se *hmcp* ve Středočeském kraji, který se tím dostal mezi kraje s největšími hodnotami této míry. Růst natality ve Středočeském kraji lze vysvětlit suburbanizací v zázemí Prahy. Ve středočeských okresech je zaznamenán silný stavební ruch, stěhují se sem zejména mladé rodiny s dětmi, které chtějí bydlet v rodinném domě, ale zároveň si chtějí zachovat dobrou dostupnost do hlavního města, především kvůli dojížděcí za prací.

Současná situace

Po mírném poklesu natality na konci prvního desetiletí zaznamenáváme v posledním roce opět její mírný nárůst, avšak až vývoj v dalších letech lépe ukáže, zda se jedná o počátek nového období rostoucí plodnosti či o dalším kompenzační výkyv.

Obecně lze konstatovat, že v posledních letech již nenastávají velké výkyvy ve vývoji porodnosti jako například v 50. či 70. letech. Dle hodnot 1., 2. diference i koeficientu růstu je patrné že se meziročně jedná spíše o pozvolné krátkodobé klesání či stoupání hodnot *hmcp*.

Co se týče územního rozložení *hmcp*, nastává obrácení situace. Kraje dříve s nadprůměrnou porodností jako např. Moravskoslezský, Karlovarský, Ústecký a další,

patří dnes mezi podprůměrné a naopak. Hlavní město Praha se podobně jako v předchozím období Středočeský kraj dostalo se vždy nejnižších hodnot na nejvyšší.

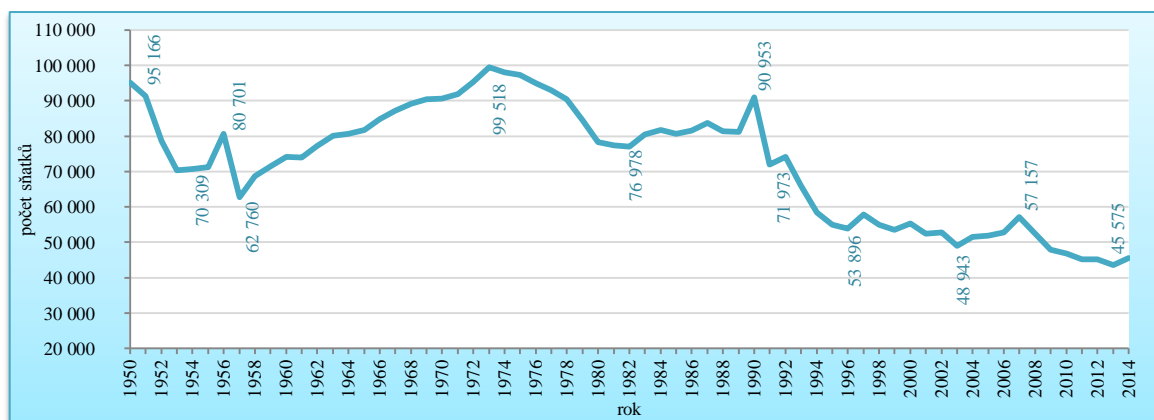
4.1.2 Vývoj sňatečnosti v krajích České republiky v letech 1950 – 2014

V této podkapitole bude nastíněn vývoj sňatečnosti pomocí absolutního počtu sňatků a hrubé míry sňatečnosti v jednotlivých sledovaných letech. Konec kapitoly obsahuje shrnutí, ve kterém bude vysvětlen průběh sňatečnosti v jednotlivých dekádách zkoumané časové řady.

Absolutní počet sňatků v krajích ČR v letech 1950 – 2014

V roce 1950 bylo na území ČR uskutečněno celkem 95 166 sňatků, což byla druhá nejvyšší hodnota za celé sledované období. Poté následuje až na jedinou výjimku (rok 1956) snižování počtu sňatků až do roku 1958 na 62 760 sňatků za rok. V průběhu celých 60. let pak počet sňatků pozvolna roste. Toto stoupání vyvrcholilo v roce 1973, kdy byl zaznamenán vůbec největší počet sňatků za celou zkoumanou časovou řadu a to 99 518. Poté až do konce 70. let počet sňatků každoročně klesá. Opětovný nárůst lze pozorovat pozvolna již od počátku 80. let přičemž radikálnější vzestup následuje těsně po sametové revoluci, kdy v roce 1990 proběhlo 90 953 sňatků. Od tohoto okamžiku lze pozorovat snižování počtu sňatků za rok, které je občas dočasně vystřídáno krátkodobým zvýšením např. v roce 2007 či 2014. V zásadě lze říci, že vývoj počtu sňatků koresponduje s vývojem počtu narozených dětí, který byl popsán v předchozí kapitole.

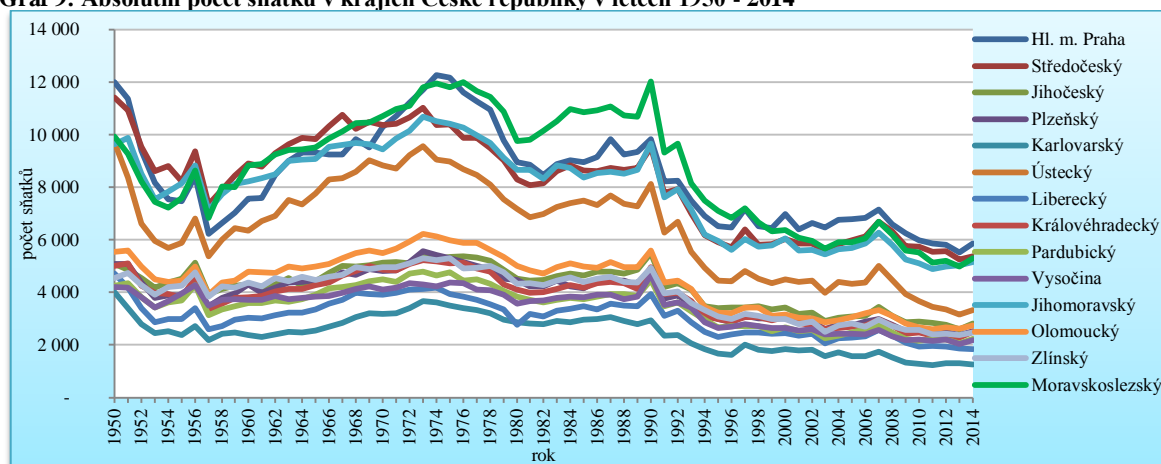
Graf 8: Absolutní počet sňatků v České republice v letech 1950 - 2014

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 - 2014)

Graf 9 potvrzuje, že podobný vývoj počtu sňatků za rok, jako výše popsany, proběhl ve všech krajích ČR. Absolutně nejvíce sňatků vykazují po celé období kraje populačně největší Hlavní město Praha, Moravskoslezský, Středočeský a Jihomoravský podobně jako tomu bylo u absolutního počtu narozených dětí.

Graf 9: Absolutní počet sňatků v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

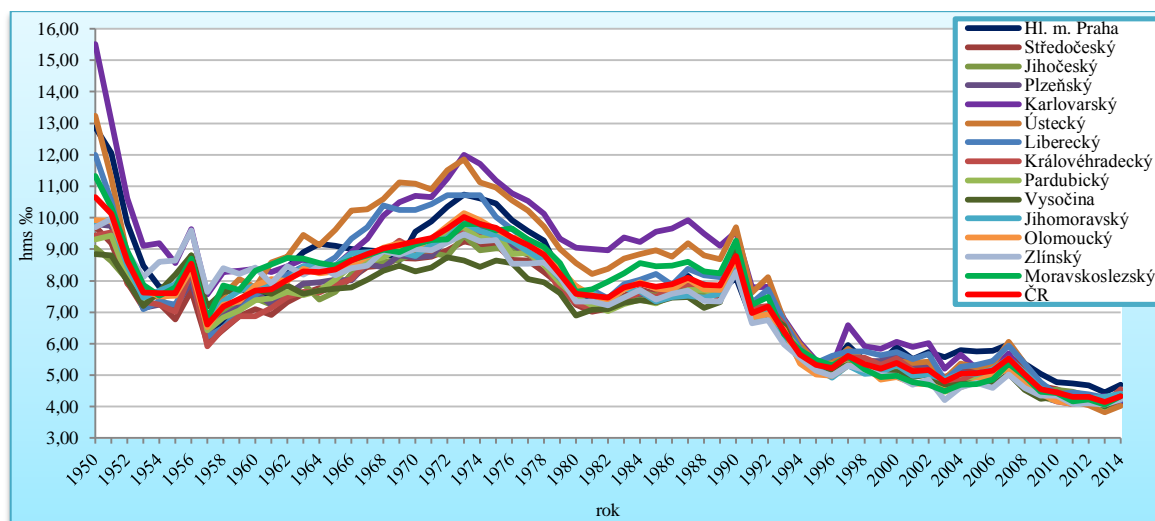
Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 - 2014)

Hrubá míra sňatečnosti v krajích ČR v letech 1950 – 2014

Stejně jako se v předchozím případě objevily stejné tendence ve vývoji počtu sňatků a počtu narozených, tak i průběh *hrubé míry sňatečnosti* (dále jen *hms*) značně koresponduje s průběhem *hmcp* a to i v posledních letech, kdy se děti zdaleka nerodí jen sezdaným párům. Nejvyšší hodnoty *hms* byly na počátku sledované časové řady v roce 1950, kdy tato míra dosáhla v ČR hodnoty 10,66 ‰, přičemž z krajů byla nejvyšší hodnota zaznamenána u Karlovarského a to 15,5 ‰. Poté následuje strmý pokles na téměř dvakrát nižší hodnotu v roce 1957, kdy *hms* za celou ČR činila 6,6 ‰ (nejméně Královéhradecký kraj 5,92 ‰). Od počátku 60. let hodnoty *hms* postupně rostou až do roku 1973, kdy se růst zastavil na hodnotě 10,03 ‰ (největší hodnotu měl opět Karlovarský kraj 12,01 ‰). Poté hodnoty postupně klesají na 7,46 ‰ v roce 1982. Následuje opětovný nárůst sňatečnosti, který dosáhl maxima v roce 1990 (8,78 ‰ ČR, 9,7 ‰ Ústecký kraj). V následujícím období pozorujeme dlouhodobé snižování *hms*, které je kolem roku 2007 krátce vystřídáno nárůstem.

Z Grafu 10 dále vidíme, že obdobně jako u *hmcp* se postupem času zkracuje interval mezi minimální a maximální hodnotou *hms* v daném roce. Lze tedy tvrdit, že i ve sňatečnosti zaznamenáváme v posledním období zmenšující se rozdíly mezi kraji.

Graf 10: Hrubá míra sňatečnosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

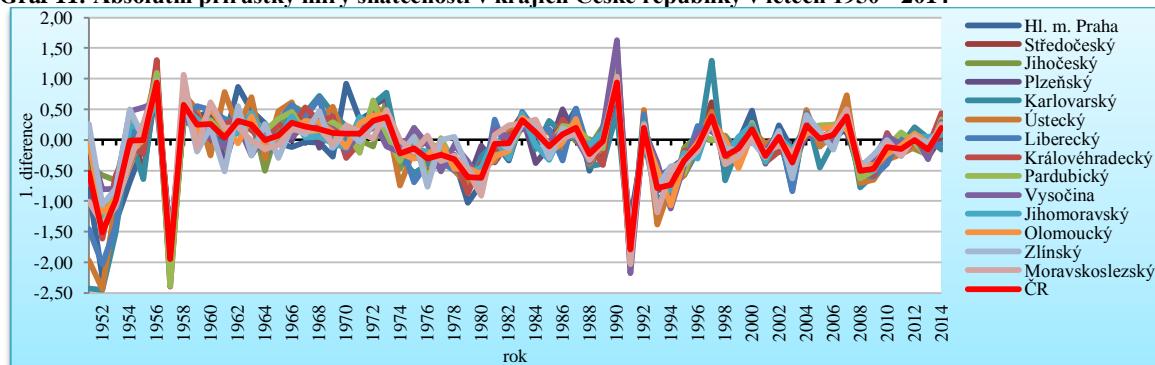

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 - 2014)

Absolutní přírůstky (1. diference) *hms*

Výrazné zářezy v grafickém zobrazení absolutních přírůstků resp. úbytků, viz Graf 11, lze spatřit zejména v 50. a na přelomu 80. a 90. let. Největší absolutní úbytek *hms* nastal v roce 1957, kdy *hms* za celou ČR klesla o 1,95 jednotky (z krajů měla největší úbytek Hlavní město Praha a to 2,28). Naopak největší absolutní přírůstek oproti předchozímu roku byl zjištěn v roce 1990 a to 0,93 za celou ČR. Nejvyšší přírůstek byl v tomto roce zaznamenán u kraje Vysočina, kde hodnota 1. diference činila 1,63. V dalším roce však následoval prudký úbytek *hms* (za celou ČR o 1,8 jednotky).

Graf 11: Absolutní přírůstky míry sňatečnosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

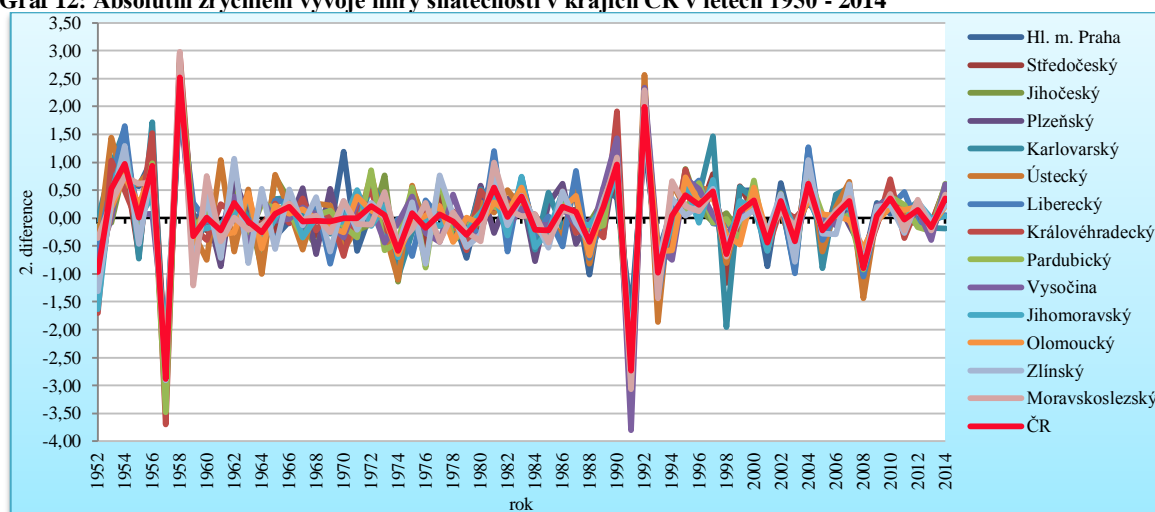

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 - 2014)

Absolutní zrychlení vývoje (2. diference) hms

Z Grafu 12 jsou patrné dvě období, která vykazují viditelné výkyvy ve vývoji. První období je mezi roky 1956-58, kdy byl v roce 1957 zaznamenán oproti roku 1956 propad *hms* z 8,55 % na 6,98 % a to se projevilo vysokou hodnotou absolutního zpomalení vývoje, která za celou ČR činila -2,89. K největšímu zpomalení došlo v Královéhradeckém kraji, kde byla hodnota druhé diference -3,70. Po propadu *hms* v roce 1957, následoval v roce 1958 prudký nárůst, jak ukazují hodnoty druhé diference. Za ČR byla spočítaná hodnota absolutního zrychlení 2,52. Mezi kraji pak byla nejvyššího hodnota tohoto ukazatele opět v kraji Královéhradeckém 2,95. V dalších letech se hodnoty druhé diference pohybují okolo 0, čili nejsou zaznamenány velké výkyvy. K podobné situaci, kdy prudké zpomalení vystřídá prudké zrychlení, došlo ještě v letech 1990-92. V roce 1991 bylo zjištěno velké zpomalení vývoje (-2,73 ČR) po němž v roce 1992 následovalo zrychlení (1,99 ČR).

Graf 12: Absolutní zrychlení vývoje míry sňatečnosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014

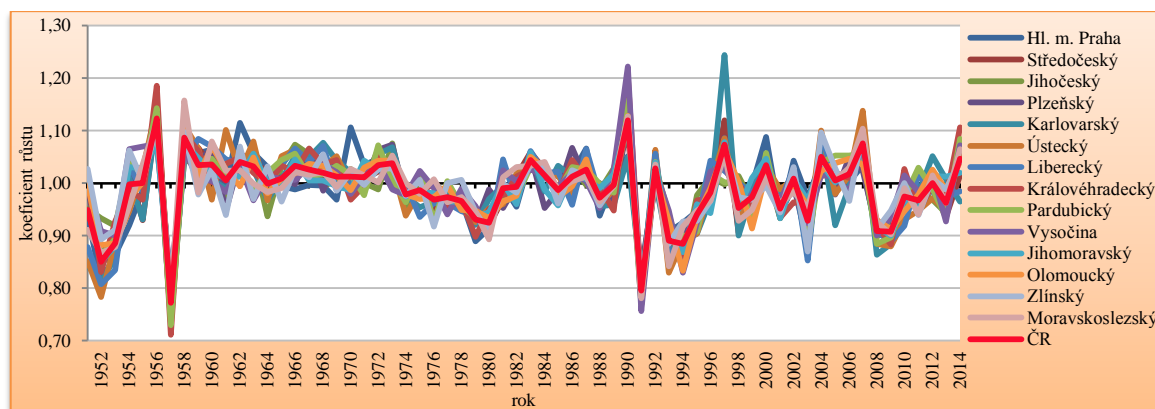
Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 - 2014) – vlastní výpočty

Koeficient růstu hms

Na počátku časové řady lze pozorovat výrazný pokles *hms* v roce 1952 o 15 %. Meziroční snižování sňatečnosti pokračuje až do roku 1954, kdy se koeficient ustálil kolem hodnoty 1 (1 – žádná meziroční změna). Velké výkyvy lze spatřit v letech 1956-58, kdy nejprve *hms* prudce stoupla v roce 1956 o 12 %, poté o 23 % klesla a následně opět stoupla o 9 % v roce 1958. Podobně nestabilní vývoj se opakuje v 90. letech. Za celou tuto dekádu

lze pozorovat vzrůst hodnoty *hms* jen v letech 1990 (o 12 %), 1992 (o 3 %) a v roce 1997 (o 7 %). Až na tyto 3 okamžiky je v 90. letech zaznamenáno meziroční snižování hodnoty *hms* dokonce až okolo 20 % (1991) viz Graf 13.

Graf 13: Koeficient růstu míry sňatečnosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 - 2014)

Vývoj sňatečnosti v krajích ČR v letech 1950 – 2014 - shrnutí

50. léta 20. století

V roce 1950 byla za celou časovou řadu zaznamenána nejvyšší míra sňatečnosti (10,66 %) a jedna z nejvyšších absolutních hodnot počtu sňatků za rok (95 166). V 50. letech byl pak dále zaznamenán velmi nepravidelný vývoj *hms*. První polovinu této dekády provázela každoroční pokles *hms* i absolutního počtu sňatků. V roce 1956 byl zaznamenán nárůst počtu sňatků i *hms*, který byl však rázem vystřídán prudkým poklesem v roce 1957. V roce 1957 se uzavřelo pouze 62 760 sňatků, *hms* klesla o 23 % a zároveň zde bylo zjištěno jedno z největších absolutních zpomalení vývoje *hms* za sledovanou řadu. Následující roky opět *hms* rostla (1958 o 9 %).

V průběhu 50. let dosáhl nejvyšší průměrné *hms* kraj Karlovarský, následován krajem Zlínským, Hlavním městem Prahou a krajem Ústeckým. Naopak nejnižší hodnoty *hms* byly zjištěny v kraji Středočeském, Královéhradeckém a Plzeňském.

Již od druhé světové války se začaly objevovat nové trendy ve sňatkovém chování. Snad poprvé v historii přestává být pro sňatek důležité věno. Začaly se uzavírat sňatky i v případech, kdy nové domácnosti nebyly zcela soběstačné a neměly ani možnost prostorového oddělení od rodičů (Fialová, 1998). To vedlo ke snižování průměrného věku při prvním sňatku, které bylo navíc podpořeno snížením hranice zletilosti z 21 na 18 let.

Jako negativum tohoto období lze považovat nízkou bytovou výstavbu, která mohla být jednou z příčin snižující se *hms* v 50. letech.

Vysoké hodnoty *hms* v krajích Karlovarském a Ústeckém byly zapříčiněny pravděpodobně, stejně jako vysoká míra porodnosti v těchto oblastech v 50. letech, doosilováním pohraničí mladými lidmi. Příznivá věková struktura obyvatel pak zapříčinila vyšší sňatečnost v těchto krajích.

60. léta 20. století

Po celá 60. léta roste jak absolutní počet sňatků za rok, tak *hms*. Vývoj je plynulý a pozvolný, což dokazují hodnoty 1., 2. difference a koeficientu růstu. Zjištěné hodnoty 1. difference se pohybují lehce nad 0, čili lze pozorovat spíše malé absolutní přírůstky, hodnoty 2. difference se pohybují okolo 0, což znamená, že v tomto období nebylo pozorováno žádné radikální zrychlení resp. zpomalení vývoje *hms*. Hodnoty koeficientu růstu pohybující se lehce nad hodnotou 1 (resp. 100 %) ukazují rovněž spíše menší meziroční nárůst. Absolutně nejvyšší roční počty sňatků vykazovaly jak 50., tak v 60. letech kraje Hl. město Praha, Středočeský, Moravskoslezský a Jihomoravský.

V 60. letech byla zjištěna nejvyšší průměrná *hms* v kraji Ústeckém, po něm v kraji Karlovarském a Libereckém. V Hlavním městě Praze i v kraji Zlínském na rozdíl od předchozí dekády nebyly již zaznamenány vysoce nadprůměrné hodnoty. Oba kraje v 60. letech předstihl v hodnotách *hms* kraj Liberecký a Moravskoslezský.

Zatímco poválečný vývoj byl ve všech státech Evropy podobný, mladí lidé zakládali brzy rodiny a snížil se věk při vstupu do prvního sňatku, tak v 60. letech se již začínají formovat jiné trendy na kapitalistickém západě a socialistickém východě. V západních státech se již od 60. let začíná pozvolna uvolňovat vztah mezi sňatkem a založením rodiny, což znamená, že slábne tlak společnosti, která dříve zavrhovala nemanželské děti. To vedlo až k tomu, že páry začaly uzavírat sňatky i až po narození dítěte, či vůbec a žili jen tzv. „na hromádce“ (Koschin, 1998). V socialistických státech i v ČR naproti tomu i v 60. letech dále pokračuje trend uzavírání častých a zároveň časných sňatků. V ČR se v průběhu celých 60. let *hms* stále zvyšuje.

70. léta 20. století

V roce 1973 vyvrcholil nárůst sňatečnosti z předchozích let, který se zastavil na hodnotě 99 518 sňatků za rok (*hms* 10,03 ‰). Nejvyšší hodnota *hms* byla v tomto roce

zjištěna v kraji Karlovarském 12,01 %. V následujících letech sňatečnost klesala, přičemž nejrychlejší pokles nastal na konci 70. let.

V územním rozložení *hms* i v 70. letech zůstávají v popředí kraje Karlovarský, Ústecký a Liberecký. Hlavní město Praha se opět na pomyslném žebříčku posunula před kraj Moravskoslezský. Nejnižší sňatečnost byla zaznamenána v krajích Vysočina, Středočeském a Jihočeském.

V 70. letech se více utužil model sňatkového chování a více se snížil věk při vstupu do prvního sňatku. V roce 1973 byl novelizován zákon o novomanželských půjčkách, které byly velmi výhodné (např. na pořízení bytu byla roční úroková sazba ve výši jen 1 %, příspěví na financování půjčky od státu za každé narozené dítě...) (Rychtaříková, 1995), zřejmě i díky tomu byla v roce 1973 na velmi vysoké úrovni *hms* i absolutní počet uzavřených sňatků. Jak bylo zmíněno v předchozí kapitole, kromě novomanželských půjček existovala v 70. letech řada dalších pronatalitních opatření, která podporovala založení rodiny, což bylo v té době v našich podmínkách úzce spjato se sňatkem.

Vysoká míra sňatečnosti na počátku 70. let byla kromě uvedeného zapříčiněna věkovou strukturou obyvatel, jelikož do sňatkového věku se dostávala generace narozená v populačně silném počátku 50. let, viz Graf 1.

80. léta 20. století

Pokles sňatečnosti z druhé poloviny 70. let pokračuje až do roku 1982. Poté následuje víceméně až do konce 80. let mírný nárůst jak počtu sňatků tak *hms*.

V krajích Karlovarském a Ústeckém i v 80. letech dále přetrvávají nejvyšší hodnoty průměrné *hms*. Po nich se do popředí opět dostává kraj Moravskoslezský. Hlavní město Praha mělo na rozdíl od předchozího období v 80. letech podprůměrné hodnoty *hms*. Nejnižší hodnoty byly opět na Vysočině, dále pak v kraji Pardubickém a Zlínském.

I v průběhu 80. let se dále projevují již stabilní vzorce sňatkového chování formované od konce 2. světové války. Kolem roku 1987 můžeme pozorovat lehký nárůst absolutního počtu sňatků i *hms*, což je nejspíš způsobeno úpravami novomanželské půjčky v roce 1987. Úprava spočívala v navýšení na vyšší částku, kvůli růstu cen (Rychtaříková, 1995). Je důležité zmínit, že časně sňatky, typické v ČR od 2. světové války, byly příčinou snížení bezdětnosti, ale i nárůstu počtu rozvodů, což vedlo ke zvyšování podílu opakovaných sňatků, které se právě v 80. letech podílely na celkovém počtu sňatků asi 1/5 (Fialová a kol., 1998).

90. léta 20. století

Podobně jako pro 50. léta jsou pro 90. léta, zejména jejich začátek, typické velké výkyvy ve vývoji sňatečnosti. V roce 1990 proběhl viditelný nárůst počtu sňatků na hodnotu 90 953. Hodnota *hms* činila 8,78 %, což bylo o 12 % více než v roce 1989. V tomto roce byl zjištěn největší absolutní přírůstek za celou časovou řadu a to 0,93 jednotky. Z krajů měla nejvyšší hodnotu přírůstku Vysočina, kde *hms* meziročně vzrostla o 1,63. Hned v roce 1991 však následoval prudký pokles sňatečnosti a od té doby sňatečnost víceméně stále klesá až na několik výjimek.

Co se týče územních rozdílů ve sňatečnosti, nejvyšší hodnoty *hms* byly opět zaznamenány v krajích Karlovarském, Ústeckém a Libereckém, nejnižší pak v krajích Zlínském, Jihomoravském a Olomouckém.

Od roku 1991 bylo avizované omezení novomanželských půjček, což způsobilo nadprůměrně vysokou míru sňatečnosti v roce 1990 (Rychtaříková, 1995). Do konce roku 1990 tak bylo uzavřeno mnoho předčasných sňatků, což dokládají i údaje o množství sňatků během jednotlivých měsíců v tomto roce, kdy byl zaznamenán vysoký počet sňatků i v prosinci (Kraus, 1991), který nebývá na sňatky příliš bohatý. Páry očividně chtěly stihnout uzavřít sňatek ještě před koncem roku 1990. V roce 1991 pak následoval prudký pokles, v němž se projevila dekompenzace předčasně uzavřených sňatků z předchozího roku. Pokles počtu sňatků uzavřených za rok i *hms* však klesala i v následující roky. Hovoří se o tom, že se v ČR i v dalších státech bývalého sovětského bloku projevily trendy, které se v západní Evropě projevovaly již od 60. let, jež jsou spojené s tzv. druhým demografickým přechodem. Část generace narozená v silné populační vlně 70. let, neuzavřela sňatek hned v 90. letech, jak se předpokládalo, ale posunula svatbu do vyššího věku, případně žila v nesezdaném soužití. To se projevilo snížením průměrného věku při vstupu do manželství a postupným snižováním *hms*. Takové sňatkové chování pokračuje až dodnes.

Počátek 21. století až současnost

Od počátku nového tisíciletí dále pokračuje trend snižování hrubé míry sňatečnosti. Mírný nárůst lze pozorovat v letech 2007 a 2014. Zatímco v roce 1990 byla *hms* na úrovni 8,78 ‰, v roce 2000 činila tato hodnota 5,39 ‰, o dalších 10 let později 4,44 ‰ a v posledním sledovaném roce 4,33 ‰. Analogicky klesá i absolutní počet uzavřených sňatků z 90 953 v roce 1990 na přibližně polovinu 45 575 v roce 2014. Co se týče průběhu

vývoje od roku 2000, hodnoty 1., 2. difference i koeficientu růstu nepoukazují na žádné výrazné změny.

Od začátku 21. století dominuje mezi kraji ČR v *hms* Hlavní město Praha. Ještě v prvním desetiletí se v popředí držely i kraje Karlovarský a Ústecký vyznačující se v minulosti vysokými hodnotami sňatečnosti. Dnes je v těchto krajích hodnota *hms* podprůměrná. Naopak dříve spíše podprůměrné kraje Jihočeský a Plzeňský vykazují v posledních letech spíše nadprůměrné hodnoty v rámci krajů. Nejnižší hodnoty jsou v posledních letech dále v krajích Zlínský, Olomoucký, Vysočina a Pardubický.

4.1.3 Vývoj rozvodovosti v krajích České republiky v letech 1950 – 2014

Následující podkapitola nastíní vývoj a jeho tendence absolutního počtu rozvodů, hrubé míry rozvodovosti a indexu rozvodovosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014. Závěrečná část kapitoly bude opět obsahovat shrnutí a vysvětlení vývoje rozvodovosti v jednotlivých sledovaných dekádách.

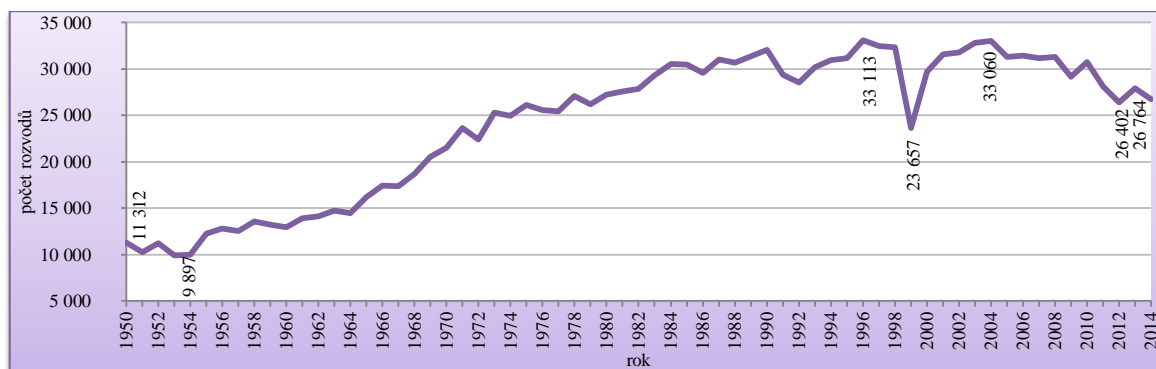
Absolutní počet rozvodů v krajích ČR v letech 1950 – 2014

Ve vývoji počtu rozvodů nezaznamenáváme větší výkyvy jako v předcházejících případech u vývoje počtu uzavřených manželství či narozených dětí. Lze konstatovat, že počet rozvodů od roku 1950 víceméně každoročně stoupal až do začátku 90. let. V roce 1991 nastal mírný propad, po kterém však následoval opět nárůst a to až na maximální hodnotu za celou zkoumanou časovou řadu v roce 1996. V tomto roce bylo evidováno 30 060 rozvodů, což je více než trojnásobek nejnižší zjištěné hodnoty časové řady (9 897 rozvodů v roce 1953). Z Grafu 14 vidíme, že v roce 1999 nastal velmi výrazný propad v počtu rozvodů za rok a to na 23 657. Poté následuje opět rychlý nárůst na hodnoty okolo 30 000 rozvodů. Po roce 2004 počty rozvodů za rok pozvolna klesají (26 764 v roce 2014).

Vývoj absolutního počtu rozvodů je ve všech krajích podobný jako výše popsáný průběh v celé ČR. Ze znázornění vývoje počtu rozvodů v jednotlivých krajích v Grafu 15 je patrné rozdělení krajů ČR na 2 skupiny, které vykazují podobné hodnoty. Více rozvodů bylo zaznamenáno v populačně nejpočetnějších krajích: Hlavní město Praha, Středočeský, Moravskoslezský, Jihomoravský a Ústecký. Od ostatních krajů se ve vývoji počtu rozvodů odlišuje kraj Středočeský, ve kterém v posledních letech počet rozvodů neklesá, ale stoupá. Menší počet rozvodů pak vykazují kraje s menším počtem obyvatel. V posledních letech

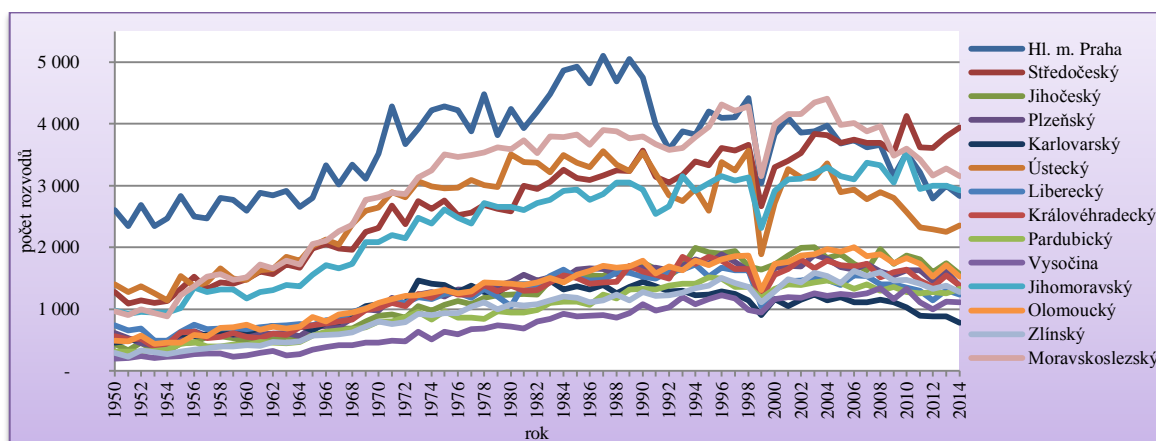
jsou tyto hodnoty nejnižší na Vysočině a v Karlovarském kraji. Tato skupina krajů má oproti předchozí nejen nižší absolutní počty rozvodů za rok, ale navíc je zde zaznamenán pozvolnější vývoj s menšími výkyvy, což dokazuje průběh Grafu 15.

Graf 14: Absolutní počet rozvodů v ČR za roky 1950 - 2014

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 - 2014)

Graf 15: Absolutní počty rozvodů v krajích ČR v letech 1950 - 2014

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 - 2014)

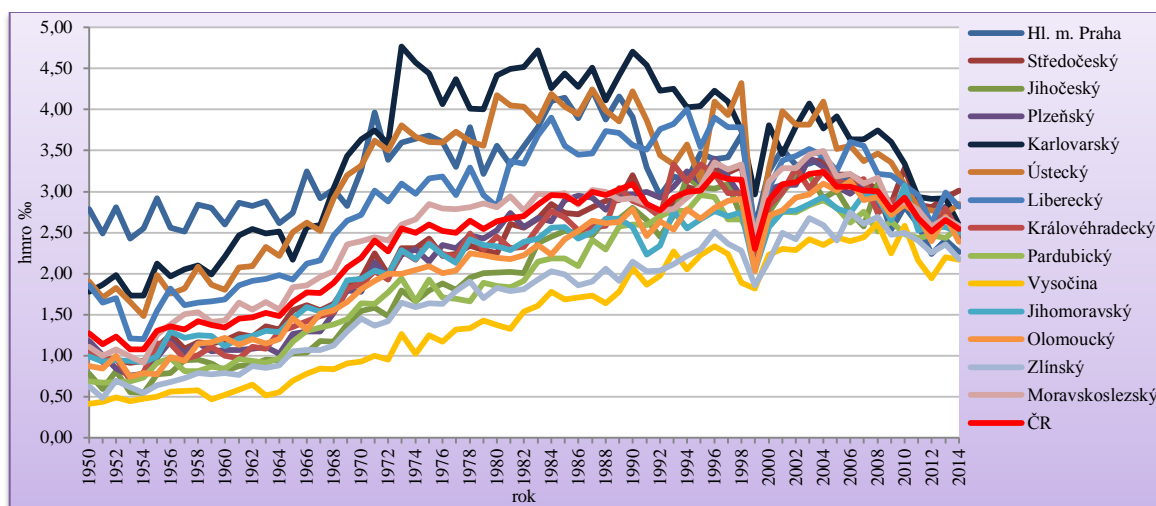
Hrubá míra rozvodovosti v krajích ČR v letech 1950 – 2014

Vývoj hrubé míry rozvodovosti za roky 1950 – 2014 koresponduje s výše popsaným vývojem absolutního počtu rozvodů. Nejnižší hodnota byla za celou ČR zaznamenána v roce 1953 a to 1,07 ‰, poté následoval nárůst až do počátku 90. let (1990 – 3,09 ‰). Na počátku 90. let byl zjištěn mírný pokles *hmro* střídáný opětovným nárůstem. V roce 1999 nastal prudký propad *hmro* z 3,14 ‰ v roce 1998 na 2,30 ‰ v roce 1999. Od roku 2000 byla *hmro* zpět na hodnotách okolo 3 ‰, přičemž od roku 2004 lze pozorovat její mírný pokles až na 2,54 ‰ v roce 2014.

Nejvyšších hodnot *hmro* dosahovaly za sledované období kraj Karlovarský, Hlavní město Praha, Ústecký a Liberecký. V kraji Karlovarském byla zjištěna nejvyšší hodnota tohoto ukazatele ze všech krajů za celé období a to 4,77 ‰ v roce 1973. Nejnižší hodnoty *hmro* měl po celé sledované období kraj Vysočina a poté především Zlínský kraj. Minimální hodnota *hmro* byla v roce 1950 na Vysočině 0,42 ‰.

Podobně jako tomu bylo u *hmp* či *hms*, tak i ve vývoji *hmro* lze v posledních letech pozorovat trend stírání rozdílů mezi kraji. Zatímco v roce 1950 byl rozdíl mezi maximální a minimální hodnotou *hmro* 2,37 ‰ (Vysočina 0,42 ‰, Hlavní město Praha 2,79 ‰) a v roce 1973 dokonce 3,5 ‰ (Vysočina 1,27 ‰, Karlovarský kraj 4,77 ‰), tak v roce 2014 se nejnižší a nejvyšší hodnoty *hmro* lišily jen o 0,84 ‰ (Vysočina 2,17 ‰, Středočeský kraj 3,01 ‰).

Graf 16: Hrubá míra rozvodovosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

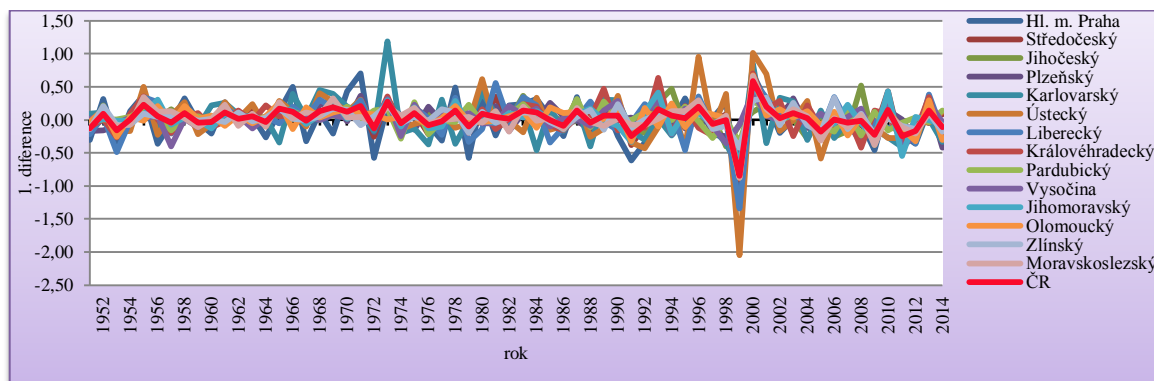

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 - 2014)

Absolutní přírůstky (1. diference) hmro

Z Grafu 17 je patrné, že absolutní přírůstky či úbytky míry rozvodovosti jsou po většinu časové řady minimální, jelikož hodnoty první diference se pohybují okolo 0. Znatelný absolutní přírůstek lze spatřit v hodnotě Královéhradeckého kraje v roce 1973. Naopak velký pokles míry rozvodovosti nastal v roce 1999. Tento propad byl pozorován ve všech krajích v ČR, avšak absolutně největší byl v kraji Ústeckém -2,04 bodu. Hned v následujícím roce přišla kompenzace a míra rozvodovosti se opět zvýšila.

Graf 17: Absolutní přírůstky míry rozvodovosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

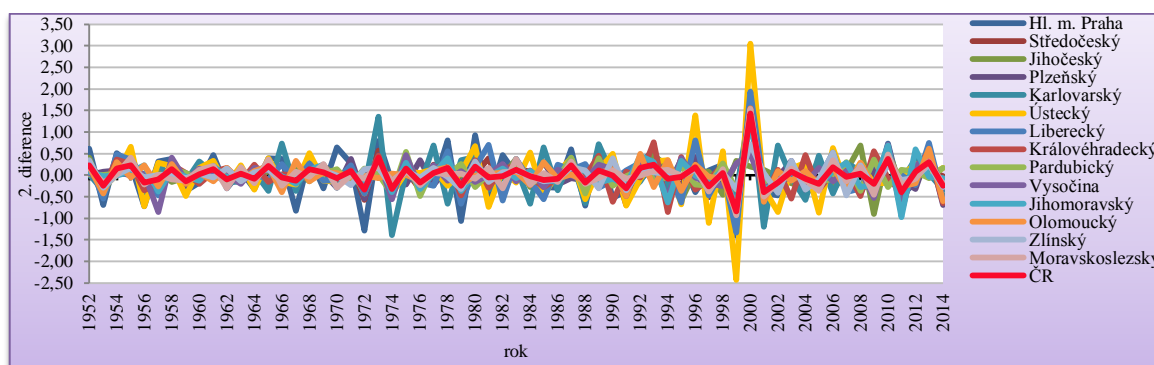

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 - 2014)

Absolutní zrychlení vývoje (2. diference) hmro

Podobný průběh jako v předchozím případě má i grafické vyjádření druhé diference, viz Graf 18. Největší absolutní zrychlení bylo zaznamenáno v roce 2000 a poté v roce 1973. Naopak absolutní největší zpomalení se datuje do roku 1999.

Graf 18: Absolutní zrychlení vývoje míry rozvodovosti v krajích ČR v letech 1950 - 2014

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 - 2014)

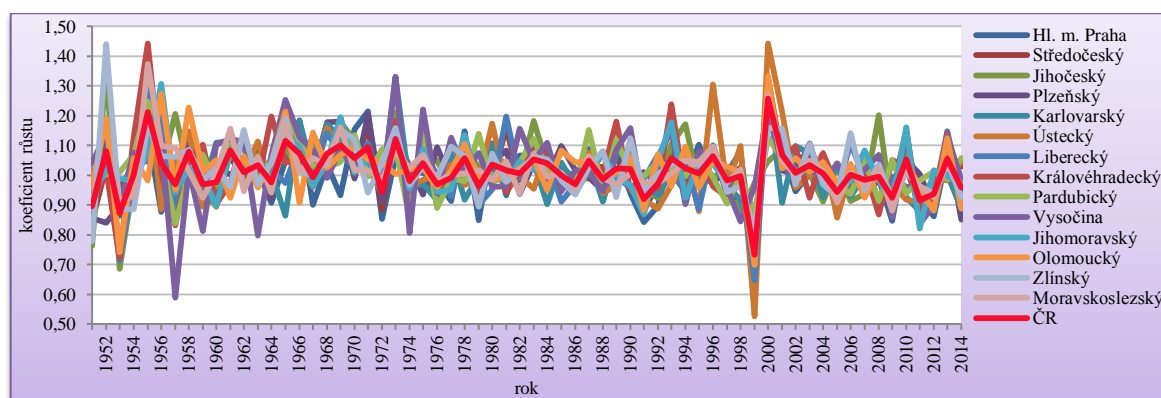
Koeficient růstu hmro

V 50. letech lze v hodnotách koeficientu růstu spatřit značné výkyvy zejména v krajích Zlínský, Královéhradecký, Jihočeský a Vysočina. V roce 1952 byl ve většině krajů ČR zaznamenán nárůst míry rozvodovosti oproti roku 1951. Nejvyšší hodnota pak byla spočítána pro kraj Zlínský, kde stoupla *hmro* o 44 %. Hned v následujícím roce došlo k poklesu *hmro*, nejvíce v kraji Jihočeském o 31 %. V roce 1955 nastal opět nárůst *hmro*, přičemž nejvyšší hodnotu koeficientu růstu měl kraj Královéhradecký (růst o 44 %). Výrazný pokles byl pak v roce 1957 v kraji Vysočina, kde *hmro* klesla oproti roku 1956 o

41 %. V dalších letech až do konce 20. století nebyl zaznamenán výraznější nárůst ani pokles *hmro*. Jelikož se hodnoty koeficientu růstu pohybovaly většinou nad hodnotou 1 resp. 100 %, lze tvrdit, že se jednalo spíše o meziroční růst této veličiny.

V roce 1999 stejně jako v případě první i druhé diference nastal pokles *hmro* celorepublikově o 27 %, nejvíce pak v kraji Ústeckém o 47 %, po němž následoval v roce 2000 prudký nárůst. V hodnotě *hmro* za celou ČR byl v tomto roce zaznamenán nárůst o 26 %, přičemž nejvyšší nárůst z krajů zaznamenal Ústecký kraj, kde stoupla *hmro* o 44 %. Po roce 2000 pak spatřujeme spíše pokles hodnot *hmro*.

Graf 19: Koeficient růstu míry rozvodovosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 - 2014)

Index rozvodovosti v krajích ČR v letech 1950 – 2014

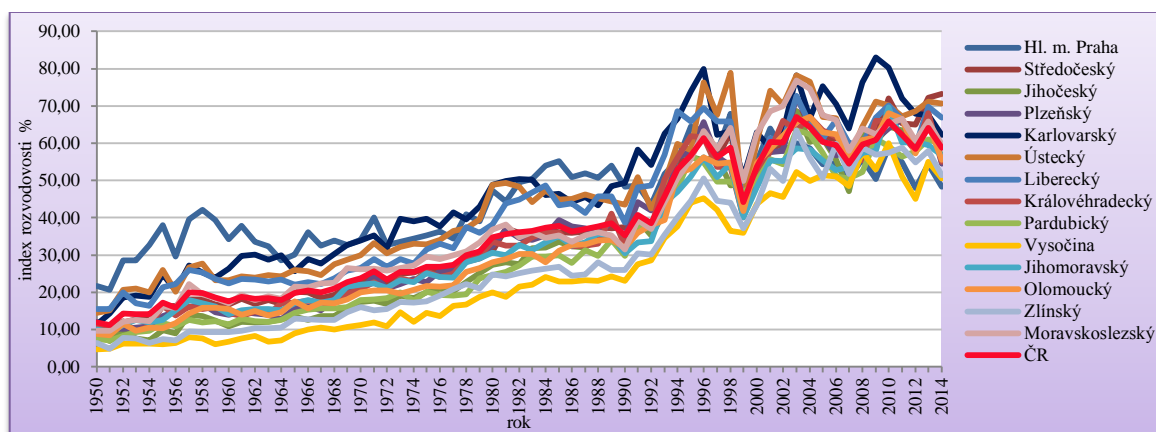
Index rozvodovosti neboli rozvodový index dává do poměru počet rozvodů, připadajících v daném časovém intervalu a v daném území na 100 sňatků, jež byly uzavřeny ve stejném časovém intervalu a stejném území, v případě této diplomové práce je časovým intervalem rok a územím příslušný kraj.

Graf 20 znázorňuje průběh indexu v letech 1950 – 2014 ukazuje, že jeho hodnoty mají po drtivou většinu časové řady stoupající tendenci. V prvním sledovaném roce připadalo na 100 sňatků asi 11 rozvodů (celorepublikově). Nejvyšší hodnoty v této době dosahoval kraj Hlavní město Praha, kde proběhlo na 100 uzavřených sňatků asi 22 rozvodů, naopak nejméně rozvodů zaznamenala Vysočina, u něhož byla zjištěna hodnota indexu rozvodovosti 4,7 %. Až do začátku 90. let pozorujeme pozvolný nárůst této veličiny. Mezi kraji s největším indexem rozvodovosti zůstává Hlavním město Praha, poté

kraj Karlovarský, Ústecký a Liberecký. Nejnižší hodnoty indexu dosahovaly kraje Vysočina, Zlínský a Pardubický.

V roce 1992 byla z celorepublikových hodnot počtu uzavřených a rozvedených manželství zjištěna hodnota indexu rozvodovosti 38,58 %. V následujících letech následoval prudký nárůst, který vyvrcholil v roce 1996, kdy na 100 sňatků připadalo asi 61 rozvodů, přičemž v kraji Karlovarském dokonce 80. V roce 1999 nastal propad a v ČR připadalo na 100 uzavřených manželství 44 rozvodů. Poté hodnoty indexu rozvodovosti opět rostly až do roku 2003 (ČR 64,26 %, Ústecký kraj 78,23 %). V dalších letech hodnoty indexu rozvodovosti střídavě klesaly a stoupaly, lze říci, že se pohybovaly za celou ČR okolo 60 %. V posledním zjišťovaném roce 2014 připadalo v ČR 58,73 rozvodů na 100 svateb.

Graf 20: Index rozvodovosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 - 2014)

Vývoj rozvodovosti v krajích ČR v letech 1950 – 2014 - shrnutí

Česká populace je oproti jiným vysoce tolerantní vůči rozvodům, spolu se zeměmi bývalého SSSR, Velkou Británií, Rakouskem a Belgií se řadíme mezi státy s nejvyšší rozvodovostí v Evropě (Klufová, Poláková, 2010).

Již za druhé světové války patřilo Československo zejména pak ČSR v Evropě mezi státy s vyšší úrovní rozvodovosti. Po válce pak míra rozvodovosti dále stoupala. Jak tvrdí Rychtaříková (1989), míra rozvodovosti obyvatelstva závisí jak na rozvodovém chování obyvatel a jejich postoji k této instituci, tak ale také na existující legislativě. Dále se ukáže, že právě legislativní změny měly na vývoj rozvodovosti v ČR značný vliv.

50. léta 20. století

Od 1. ledna 1950 vešel v účinnost zákon č. 265/1949 Zákon o právu rodinném, který odstranil institut dvojího způsobu zániku manželství (rozvod od stolu a lože, rozluku). Místo toho nadále existoval pouze jeden způsob zániku manželství a tím byl rozvod, přičemž rozvedení se mohli znovu oženit či vdát. Rozvodové soudy se řídily principem „výlučné viny“, což znamenalo, že o rozvod nemohl žádat manžel, který rozvrat výlučně zavinil, ledaže by druhý manžel s rozvodem souhlasil (Tutterová, Rychtaříková, 1989).

Během 50. let postupně rostla míra rozvodovosti a stejně tak absolutní počet rozvodů uskutečněných za rok. V těchto letech lze nejvyšší míru rozvodovosti pozorovat v krajích Hlavní město Praha, kde byla *hmro* v 50. letech výrazněji vyšší než v ostatních krajích republiky. Dále byla vyšší míra rozvodovosti v krajích Karlovarském, Ústeckém a Libereckém. Naopak nejnižší hodnoty *hmro* zaznamenaly kraje Vysočina, Zlínský a Jihočeský. Podobně jako u natality a sňatečnosti způsobovaly tyto územní rozdíly v míře rozvodovosti pravděpodobně odlišnosti v demografické struktuře obyvatel a jejich vztahu k tradicím a hodnotám rodiny. Kraj Karlovarský, Liberecký i Ústecký ležící v pohraničním pásu, patřily ke krajům s vysokou sňatečností i natalitou, jelikož zde byla vlivem umělého doosidlování mladší věková struktura obyvatel. Avšak vyšší míra porodnosti a sňatečnosti ve velmi nízkém věku byla zároveň jednou z častých příčin rozpadu manželství v této době. Díky přistěhování se pravděpodobně projevovala i vzrůstající anonymita mezi obyvateli a tím se vytrácely místní tradice a tudíž zde byl nejspíš i menší tlak společnosti na udržení manželství. Větší anonymita a vytrácení tradičních hodnot byly nejspíš také příčinou vysoké míry rozvodovosti ve velkých městech zejména v Praze.

Na jednu stranu byl sňatek v socialistické společnosti podporován, na stranu druhou byl chápán jako římskokatolický přežitek, proto nebylo nijak obtížné se rozvést. K hlavním příčinám rozvodu patřila za totality vysoká míra sňatečnosti v mladém věku, přičemž šlo často o vynucené sňatky kvůli těhotenství, dále nedostatek bytů a následné soužití více generací. Svou roli pak začala hrát také ekonomická nezávislost žen, kterou jim přinášela politika plné zaměstnanosti (Klufová, Poláková, 2010).

60., 70. a 80. léta 20. století

Zákon z roku 1963 o rodině zjednodušil dostupnost rozvodu a novela z roku 1965 umožnila rozvádět i tzv. mrtvá manželství, což je případ, kdy jeden z manželů s rozvodem

nesouhlasí a to po 3 letech vzájemného odloučení (Klufová, Poláková, 2010). Ze vzhledu křivky *hmro* v Grafu 16, je patrné, že vzestup *hmro* v druhé polovině 60. let byl strmější oproti předchozímu období, což dokládají i hodnoty koeficientu růstu, kdy se v roce 1965 zvýšila v ČR hodnota *hmro* o 11 % oproti roku předchozímu. Co se týče územní diference rozvodovosti dle krajů, přetrvává dále stejná situace jako v 50. letech.

I v 70. let byl zaznamenán růst rozvodovosti v ČR. Avšak oproti létům 60. lze pozorovat méně strmý růst, což bylo pravděpodobně způsobeno pronatalitními opatřeními z přelomu 60. a 70. let (Tutterová, Rychtaříková, 1989). Zatímco za celá 60. léta vzrostla hodnota *hmro* v ČR o 0,74 ‰ (z 1,34 ‰ 1960 na 2,08 ‰ 1969), tak v 70. letech jen o 0,35 ‰ (z 2,19 ‰ 1970 jen na 2,54 ‰ 1979). Územně zůstává i nadále stejné rozdělení krajů s vyššími a nižšími hodnotami tohoto ukazatele jako v předchozích letech.

Růst počtu rozvodů za rok i *hmro* pokračoval v následujících 80. letech. V roce 1989 činila hodnota tohoto ukazatele v ČR 3,03 ‰. Nejvyšší hodnota byla spočítaná opět v kraji Karlovarském (4,42 ‰), nejnižší na Vysočině 1,78 ‰. Index rozvodovosti ukazuje, že v roce 1989 připadalo na 100 uzavřených sňatků téměř 39 rozvedených manželství. Nejvíce rozvodů k počtu uzavřených sňatků bylo v roce 1989 zaznamenáno v Praze (asi 54), nejnižší na Vysočině (asi 24).

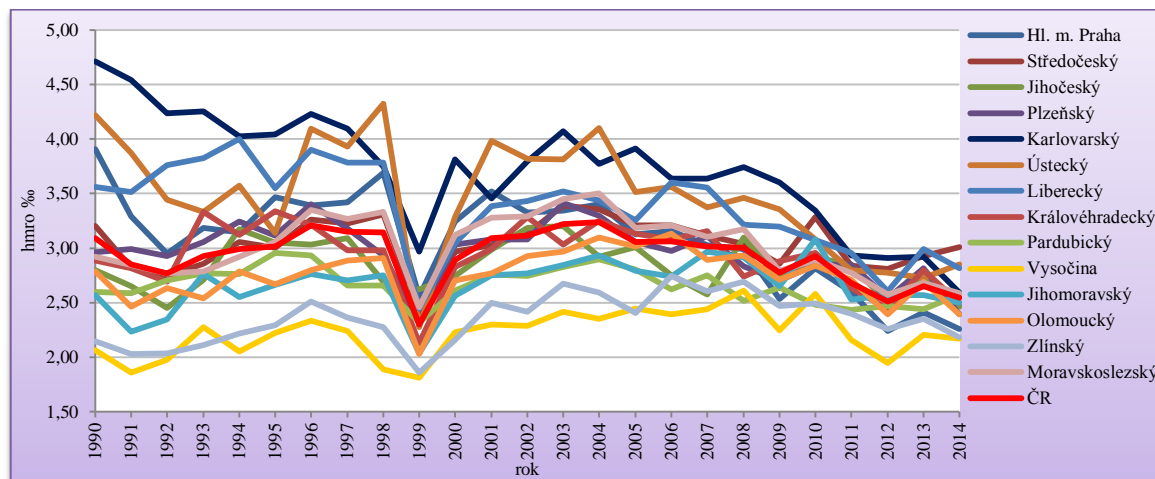
90. léta 20. století až současnost

Nejen pro ČR, ale pro všechny země bývalého východního bloku (kromě Polska) byla až do roku 1989 typická vysoká míra rozvodovosti, což bylo způsobené benevolentním rozvodovým zákonodárstvím a nízkou religiozitou. Na rozdíl však od sňatečnosti, v jejíchž trendech se začal východ po revoluci podobat západu, nenastaly u rozvodovosti po roce 1989 výrazné změny. Rozvodovost je na východě stále vyšší než na západě (Klufová, Poláková, 2010).

Graf 21 znázorňující průběh křivky *hmro* ukazuje, že od počátku 90. let již nemůžeme říci, že by *hmro* stoupala ve všech krajích ČR. Zatímco v krajích s typicky nižšími hodnotami *hmro* dále roste (Vysočina, Zlínský kraj, Jihomoravský kraj), tak v krajích s dříve vždy vyššími hodnotami *hmro* pozorujeme spíše pokles této veličiny (Karlovarský, Liberecký, Ústecký, Hlavní město Praha). Tento jev způsobuje postupné vyrovnávání rozdílů mezi kraji, jak z grafu dokazují sbíhající křivky hodnot *hmro* jednotlivých krajů.

Zároveň nastávají změny v pořadí krajů s nejvyšší a nejnižší rozvodovostí. Z údajů z roku 2014 vychází, že nejvyšší *hmro* je v kraji Středočeském 3,01 ‰, po něm pak následují jako již tradičně kraje Liberecký, Ústecký a Karlovarský. Naopak mezi kraje s nejnižší *hmro* se řadí opět Vysočina, Zlínský kraj ale také Hlavní město Praha, kde byly v minulosti zaznamenávány jedny z nejvyšších hodnot.

Graf 21: Hrubá míra rozvodovosti v krajích ČR v letech 1990 - 2014

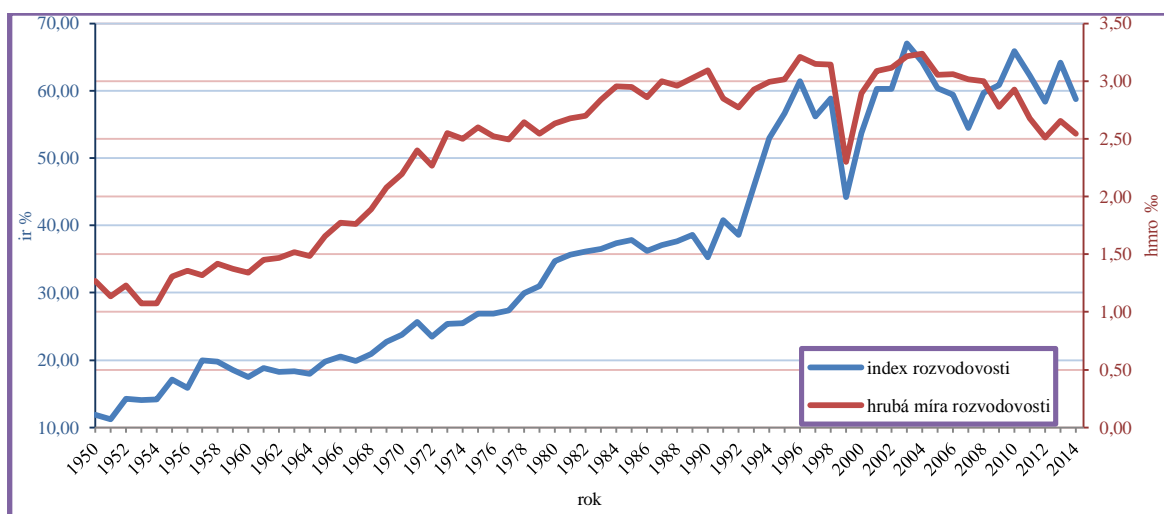
Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 - 2014)

Výrazný zlom v průběhu *hmro* lze ve všech krajích zaznamenat v roce 1999, kdy nastal zřetelný propad této veličiny způsobený změnou legislativy. Od 1. srpna 1998 nabyla účinnosti novela zákona o rodině č. 91/1998 Sb., která nově upravila podmínky, za kterých může být rozvod uskutečněn. Přinesla dvě podstatné změny: ztížila rozvody manželství s malými dětmi a právě to velmi ovlivnilo úroveň rozvodovosti, dále pak zavedla tzv. nesporný rozvod se zjednodušeným projednáváním (Henyš, 1998). Návrh zákona byl publikován v roce 1996, kdy bylo díky tomu dosaženo nejvyšší hodnoty absolutního počtu rozvodů za celé sledované období (33 113), jelikož nestabilní manželství se rychle rozváděla právě ještě před připravovanými změnami. Rovněž z hodnot indexu rozvodovosti i z hodnot *hmro*, lze pozorovat zvýšení intenzity rozvodovosti v tomto roce.

V roce 1999 klesla *hmro* v ČR o 27 % oproti roku 1998 a v Ústeckém kraji dokonce o 47 %. Zatímco v roce 1998 bylo rozvedeno 32 363 manželství, tak v roce 1999 klesl jejich počet jen na 23 657. Postupně s tím, jak se nová legislativa zaváděla do praxe, se však počty rozvodů opět zvyšovaly a již v roce 2004 dosáhly hodnoty druhé nejvyšší hodnoty za sledované období (po roce 1996) a to 33 060.

V posledních 10 letech zaznamenáváme trvalý pokles *hmro*. V posledním zkoumaném roce 2014 byla hodnota *hmro* 2,54 ‰, čili se dostala na úroveň z poloviny 70. let. Ne tak pozitivní jsou pak hodnoty indexu rozvodovosti, který v posledních letech v nepravidelných cyklech stagnuje až stoupá, viz Graf 22. Hodnota tohoto ukazatele byla v roce 2014 58,73 % tedy 58,73 rozvedených manželství na 100 uzavřených. Lze tedy tvrdit, že z větší části je pokles *hmro* v posledních deseti letech způsoben poklesem sňatečnosti.

Graf 22: Index rozvodovosti a hrubá míra rozvodovosti v ČR v letech 1950 - 2014

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 - 2014)

4.2 Sňatečnost, rozvodovost a natalita v okresech ČR – současný stav

Následující kapitola se bude věnovat hodnotám sledovaných jevů v jednotlivých okresech ČR v roce 2014, které jsou uvedeny v Příloze 1. Okresy jsou v rámci kapitoly rozděleny dle krajů, do kterých spadají.

4.2.1 Hlavní město Praha

Kraj Hlavní město Praha má oproti ostatním krajům a obcím zvláštní postavení, které je definované v zákoně č. 131/2000 Sb. Zákon o hlavním městě Praze. Zákon upravuje postavení Prahy jako hlavního města ČR, kraje a zároveň obce, která se dělí na 22 správních obvodů. Z tohoto důvodu není v tomto kraji popisována územní diference sledovaných demografických procesů na úrovni okresů jako v dalších krajích.

Praha jako hlavní město České republiky hraje přirozenou roli centra státu v oblasti politiky, mezinárodních vztahů, vzdělávání, kultury a ekonomiky. Dlouhodobě je zde nejvyšší průměrná hrubá měsíční mzda (ve sledovaném roce 2014 činila 35 835 Kč (MPSV, 2015) a zároveň nejnižší obecná míra nezaměstnanosti (v roce 2014 1,8 % (ČSÚ, 2015a)). Díky relativně snadnému uplatnění na trhu práce migrují do Prahy osoby v produktivním věku, mezi nimiž převažují cizí státní příslušníci (ČSÚ, 2013a). Avšak nelze opomenout, že do Prahy směřuje kromě cizinců i řada českých mladých vysokoškoláků, které láká lepší dostupnost zaměstnání, jež bude odpovídající jejich vzdělání, a zároveň i následné upokojující finanční ohodnocení.

V roce 2014 činil přírůstek stěhováním 10,7 %, což byl nejvyšší přírůstek od roku 2009 (ČSÚ, 2013a). Díky migračnímu přírůstku v Praze od roku 2002 dochází k posunu ve věkové struktuře, jelikož se zvyšuje podíl osob ve věku 15-59 let (ČSÚ, 2013a). I přesto je však v Praze v celorepublikovém srovnání stále vysoký průměrný věk a to 42,0 let. Největší migrační přírůstek obyvatel zaznamenaly okrajové oblasti města jako Praha 13, Praha 17, Praha 22, Praha 19 a další (ČSÚ, 2014). V těchto částech probíhala v posledních letech hojná výstavba bytů (ČSÚ, 2014), což podpořilo migraci obyvatel do zázemí Prahy. V okrajových částech byly díky migraci mladých rodin zaznamenány vyšší podíly dětské složky na obyvatelstvu než v centru města (ČSÚ, 2014).

Ve vývoji *hmcp* v kraji Hlavní město Praha v letech 1950 – 2014 lze pozorovat stejné milníky jako ve zbytku republiky. Zajímavý je však posun Prahy v rámci srovnání hodnoty *hmcp* v jednotlivých sledovaných letech mezi kraji. Od počátku období tj. 50. let minulého století až do roku 2003 byla v Praze každoročně zjištěna nejnižší hodnota tohoto ukazatele. Od roku 2003 se Praha začala posouvat na pomyslném žebříčku směrem nahoru a již od roku 2011 jsou v Praze nejvyšší hodnoty *hmcp* v rámci krajského srovnání. V roce 2014 dosáhlo Hlavní město Praha hodnoty *hmcp* 11,72 %, *hmp* 11,69 %. Obecná míra plodnosti (*f*) byla v roce 2014 na úrovni 48,49 %, čili rovněž nejvyšší hodnota v porovnání s ostatními kraji. Zvyšování míry porodnosti v posledních letech lze připisovat výše uvedené migraci obyvatel v produktivním věku do Prahy, zejména jejího zázemí, kde zakládají rodiny. Příznivější věkovou strukturu pro rození dětí demonstruje i podíl žen v plodném věku na celkovém počtu obyvatel, který je v Praze 24,11 %, což je jedna z nejvyšších hodnot v republice.

Průměrný věk matky při narození prvního dítěte je v Praze celorepublikově nejvyšší a to 31,3 let. Odkládání mateřství do vyššího věku se v posledních letech projevuje více či méně ve všech částech republiky. Mezi hlavní důvody odkládání mateřství se řadí snaha nejdříve se seberealizovat, dosáhnout požadované kariéry a vybudovat dobré zázemí pro rodinu před jejím založením. Takové smýšlení se pravděpodobně projevuje více u osob s vysokoškolským vzděláním, kterých je právě v Praze v porovnání se zbytkem republiky nejvíce (dle výsledků SLDB 2011 – 23,6 % obyvatel (ČSÚ, 2013b)).

Z nejspíš stejných důvodů jako u porodnosti vévodí v současnosti Praha mezi kraji i v *hms* s hodnotou 4,69 ‰. Díky vyšší úrovni sňatečnosti je v Praze v celorepublikovém porovnání i příznivý podíl dětí narozených v manželství, který zde činí 59,42 ‰. Hrubá míra rozvodovosti je v Praze nižší (2,26 ‰) než celorepublikový průměr. V roce 2014 zde bylo na 100 uzavřených sňatků rozvedeno asi 48 manželství.

4.2.2 Středočeský kraj

Středočeský kraj je počtem, obcí, obyvatel i rozlohou největším krajem ČR. Dělí se na 12 okresů: *Benešov, Beroun, Kladno, Kolín, Kutná Hora, Mělník, Mladá Boleslav, Nymburk, Praha-východ, Praha-západ, Příbram a Rakovník*. Zjištěné hodnoty demografických ukazatelů i další známé charakteristiky okresů dokazují, že Středočeský kraj je vnitřně značně heterogenní. Pomyslně lze kraj rozdělit na 2 oblasti, kde první tvoří okresy v těsné blízkosti hlavního města a okresy v severní části kraje a druhou okresy okrajové v západní, jižní i východní části kraje.

Okresy v zázemí hlavního města tedy především *Praha-východ, Praha-západ* mají velmi intenzivní sociálně – ekonomické vazby na Prahu. Probíhá sem migrace obyvatel především mladých rodin, podobně jako v okrajových obvodech Prahy, což je podpořené i bytovou výstavou v těchto oblastech a nízkou nezaměstnaností (Praha-východ 3,33 ‰ (ČSÚ, 2015b)). V roce 2014 tvořili přistěhovalí v okrese Praha-východ 21 ‰, Praha-západ 18,7‰ (ČSÚ, 2016). Především díky migraci je zde nejnižší průměrný věk ze všech okresů (38,4 let Praha-východ, 38,6 let Praha-západ (ČSÚ, 2016)) a největší podíl žen v plodném věku, který činí více než 24,5 ‰ z celkového počtu obyvatel. Nejspíš právě z těchto důvodů byla v okresech Praha-východ a Praha-západ zjištěna nejvyšší míra *hmcp* v rámci celé republiky a to 12,66 ‰. Zároveň i podíl dětí narozený v manželství je zde velmi

nadprůměrný a to asi 63 %. V porovnání se všemi okresy ČR je zde po Praze nejvyšší průměrný věk matky při narození prvního dítěte (Praha-západ 30,5 let, Praha-východ 29,8 let).

V dalších okresech v blízkosti hlavního města a okresech v severní části kraje tj. **Beroun, Kladno, Mělník, Mladá Boleslav a Nymburk** byl zaznamenán rovněž nižší průměrný věk obyvatel, nižší nezaměstnanost i vyšší podíl žen v produktivním věku. Jedná se o oblasti prosperující, jelikož okresy zde těží z blízkosti hlavního města, umístění hlavních dopravních tahů, úrodné půdy (okolí Labe), rozvinutého průmyslu (Mladá Boleslav). Proto i zde byly hodnoty *hmcp* blížící se 11 ‰ v rámci kraje i celé ČR nadprůměrné.

Naopak v okresech ležících na západní, jižní a východní hranici kraje byly zaznamenány podprůměrné hodnoty ukazatele *hmcp*. Nejnižší hodnotu měl okres **Kutná Hora** a to 9,85 ‰, za ním s již o něco vyššími hodnotami následovaly **Příbram, Rakovník, Kolín a Benešov**. Na rozdíl od předchozí části kraje je zde vyšší průměrný věk obyvatel (nejvyšší v Kutné Hoře 42,5 let), vyšší míra nezaměstnanosti (Příbram 9,04 % (ČSÚ, 2015b)) a nižší podíl žen v plodném věku (Kutná Hora 22,49 %).

Na rozdíl od hodnot natality, kdy vybrané okresy převyšovaly průměr ČR, v hodnotách hrubé míry sňatečnosti se okresy Středočeského kraje pohybují v průměrných až podprůměrných hodnotách. V rámci kraje byly nejvyšší hodnoty zjištěny opět v **Nymburku, Mladé Boleslavi** a v okrese **Praha-východ**. Nejnižší *hms* dokonce i celorepublikově dosáhl okres **Benešov** (3,66 ‰). Dále byla velmi podprůměrná *hms* i v okresech **Rakovník a Kutná Hora**.

Zatímco v *hmcp* a *hms* se projevilo ve Středočeském kraji velmi podobné územní rozložení, v ukazatelích rozvodovosti tomu tak již není. Mezi okresy s nejnižší *hmro* patří **Kutná Hora** (2,48 ‰), **Nymburk a Benešov**. Nejvíce se lidé rozváděli v okrese **Praha-západ** (3,67 ‰), kdy na 100 uzavřených sňatků připadlo v roce 2014 90,54 rozvodů, což je nejvyšší hodnota v rámci celorepublikového srovnání. Dále byly vysoké hodnoty *hmro* v okresech **Kolín, Praha-východ a Kladno**.

4.2.3 Jihočeský kraj

Jihočeský kraj s centrem v Českých Budějovicích se skládá ze 7 okresů: **Českých Budějovic, Českého Krumlova, Jindřichova Hradce, Písku, Prachatic, Strakonice a**

Tábora. Svou rozlohou je kraj druhým největším v České republice. Co se týče hustoty zalidnění je zde ze všech krajů nejmenší a to 63 ob./km². Nejvíce zalidněná je oblast v okolí krajského město České Budějovice.

Celkově se kraj řadí mezi oblasti s podprůměrnou *hmcp*. Nejnižší hodnota *hmcp* byla v roce 2014 zjištěna v okrese **Tábor** (9,07 ‰), což byla 3. nejnižší zjištěná míra ze všech okresů ČR. Nízkou hodnotu *hmcp* měly dále okresy **Jindřichův Hradec, Prachatice, Písek a Strakonice** kde výsledná hodnota *hmcp* nepřesáhla průměr ČR 10,48 ‰. Nadprůměrné hodnoty byly zjištěny pouze v okresech **České Budějovice** (10,95 ‰) a **Český Krumlov** (10,92 ‰).

České Budějovice jako centrum oblasti podobně jako Praha přitahují mladé lidi, a díky tomu je zde pak nižší průměrný věk (41,7) obyvatel oproti jiným okresům kraje (Písek 42,8 let, Tábor 42,5 let) a následně lepší věková struktura pro reprodukci. Ještě nižší průměrný věk obyvatel je však v okrese **Český Krumlov** (40,5). Možnou příčinu nízkého průměrného věku a vysoké míry porodnosti lze spatřovat v národnostním složení okresu Český Krumlov, které je oproti zbytku kraje výrazně pestřejší (ČSÚ, 2015c). V okrese Český Krumlov byla dále zaznamenána v rámci celé republiky i 3. nejnižší hodnota průměrného věku matky při narození prvního dítěte a to 26,7 let, což také dokazuje odlišné demografické chování oproti ostatním okresům v kraji, kde se věk matky pohybuje kolem 28 až dokonce 29 let (České Budějovice).

V hodnotách *hms* se v kraji projevují značné odlišnosti. Zatímco v okrese **České Budějovice** je zde celorepublikově 2. nejvyšší hodnota tohoto ukazatele (po Domažlicích) 4,92 ‰, tak v okrese **Písek** byla zjištěna 6. nejnižší *hms* 3,87 ‰. V Písku je v rámci kraje nejvyšší průměrný věk obyvatel a to je zřejmě příčinou nízké *hms* i *hmcp* v tomto okrese.

Všechny okresy kromě Českých Budějovic vykazují v porovnání s ostatními oblastmi ČR nízké hodnoty *hmro*, které se pohybují pod celostátním průměrem 2,54 ‰. Nejnižší *hmro* byla v okrese **Jindřichův Hradec** 1,98 ‰, což je současně 2. nejnižší *hmro* v ČR. Zároveň i hodnota indexu rozvodovosti je v Jindřichově Hradci velmi podprůměrná (42,27 rozvodů na 100 uzavřených sňatků). Okres Jindřichův Hradec leží v těsném sousedství s krajem Vysočina a s Jihomoravským krajem čili na pomezí Moravy. Jižní Morava je typická vyšším podílem věřících obyvatel a větší mírou zachování tradic. Takové smýšlení obyvatel by mohlo být příčinou nižší rozvodovosti v okrese Jindřichův Hradec, ale i v celém Jihočeském kraji. Na příkladu podílu věřících, který je v kraji

v rámci Čech velmi nadprůměrný, můžeme o Jihočeském kraji říci, že se jedná o oblast, kde alespoň z části přetrvávají tradice a tradiční hodnoty.

4.2.4 Plzeňský kraj

Plzeňský kraj je rozdělen do 7 okresů: **Domažlice, Klatovy, Plzeň-jih, Plzeň-město, Plzeň-sever, Rokycany a Tachov**. Ačkoliv je rozlohou Plzeňský kraj 3. největším, je zde podobně jako v Jihočeském kraji nízká hustota zalidnění (76,1 ob./km² (ČSÚ, 2015d), ČR asi 134 ob./km²). V rámci okresu je více zalidněná oblast kolem města Plzně a v okolí osy spojující Německo, Plzeň a Prahu (dálnice D5). Tato oblast, zahrnující především okresy **Plzeň-město, Plzeň-sever, Rokycany a Plzeň-jih**, se rozvíjela již od dob průmyslové revoluce, kdy se zde rozvíjel průmysl především díky nalezišti nerostných surovin jako černého uhlí, žáruvzdorných jílu a stavebního kamene. Právě tato oblast zaznamenává přírůstek obyvatel stěhováním, přičemž se jedná zejména o přistěhování osob s cizím státním příslušenstvím (Slováci 1/4, Ukrajinci, Vietnamci). Téměř polovina cizinců pak směřuje do okresu Plzeň-město (ČSÚ, 2015d). Příhraniční okresy **Tachov, Klatovy a Domažlice** jsou oproti tomu méně zalidněné a nacházejí se zde spíše roztroušené menší obce. Zároveň se v těchto okresech více zachovaly tradice, což může dokazovat jejich vyšší religiozita (zejména Klatov a Domažlic (ČSÚ, 2013c)) oproti zbytku kraje.

V Plzeňském kraji jako celku je oproti průměru ČR nízká porodnost (*hmcp* 9,91 ‰, ČR 10,48 ‰), průměrná sňatečnost (*hms* 4,33 ‰, ČR 4,39 ‰) a lehce podprůměrná rozvodovost (2,39 ‰, ČR 2,54 ‰). Mezi okresy v kraji však existují značné rozdíly v hodnotách těchto ukazatelů.

Nejvyšší *hmcp* v rámci kraje měly v roce 2014 okresy **Plzeň-město** (10,46 ‰) a **Plzeň-jih** a (10,09 ‰), přitom jen okres **Plzeň-město** se přibližoval republikovému průměru (10,48 ‰). Vyšší porodnost v tomto okrese oproti zbytku kraje je nejspíš způsobena větším podílem přistěhovaných a tím pestřejší národnostní strukturou. Naopak v málo zalidněných okresech **Klatovy** (9,26 ‰) a **Domažlice** (9,33 ‰) byla zaznamenaná podprůměrná *hmcp*, v Klatovech se jednalo o 6. nejnižší *hmcp* v rámci okresů ČR. V okrese Klatovy tvořily ženy v plodném věku v roce 2014 jen 22,13 % obyvatel (po okrese Jeseník 2. nejnižší hodnota), což mohlo mít za následek nižší porodnost v oblasti. Podíl dětí narozených v manželství je v celém kraji kromě okresu Plzeň-město (53,83 %) podprůměrný, přičemž nejnižší byl zjištěn v okrese **Tachov** (37,06 %). Věk žen při

narození prvního dítěte je v Plzeňském kraji také podprůměrný (nejméně **Tachov** 27,2 let a **Domažlice** 27,5 let).

Téměř opačná situace oproti *hmcp* nastává u rozložení *hms*. Nejvyšších hodnot v tomto ukazateli dosáhly právě okresy **Domažlice** (4,93 ‰), dále **Klatovy** a **Plzeň-město**. Domažlice měly hodnotu *hms* nejvyšší ze všech okresů ČR. Tento výsledek je nejspíš z části důsledkem zachovávání tradic na Domažlicku především na Chodsku. Nejmenší podíl sňatků byl zjištěn v okrese **Plzeň-jih** (3,75 ‰), přičemž tato hodnota byla zároveň druhá nejnižší z okresů ČR (po Benešově).

V rámci Plzeňského kraje se lidé v roce 2014 nejvíce rozváděli v okrese **Rokycany** (*hmro* 3,31 ‰), kde byla zároveň i celorepublikově 3. nejvyšší hodnota *ir* 83,60 %. V ostatních okresech se hodnoty *hmro* i *ir* pohybovaly v podprůměrných hodnotách. Nejnižší hodnotu *ir* z celé ČR měl okres **Domažlice**, kde v roce 2014 připadalo 44,19 rozvodů na 100 uzavřených sňatků.

4.2.5 Karlovarský kraj

Karlovarský kraj je nejmenším krajem v ČR, skládá se jen ze 3 okresů: **Cheb**, **Karlovy Vary** a **Sokolov**. Jedná se o nejvíce urbanizovaný kraj v ČR, jelikož celých 83 % obyvatel žije ve městě (ČSÚ, 2015e). Dříve se jednalo o prosperující kraj s vysokými hodnotami porodnosti i sňatečnosti, dnes jsou zde jedny z nejnižších hodnot *hmcp* i *hms*. Velký vliv má na pokles porodnosti i sňatečnosti úbytek obyvatel kraje vlivem záporné migrace (ČSÚ, 2015e). Lidé se stěhují z kraje pravděpodobně kvůli hospodářské situaci, která se zde v posledních letech rapidně zhoršuje. Ještě na počátku 90. let patřil Karlovarský kraj mezi nejbohatší kraje ČR, poté však začal zaostávat (BERGMAN GROUP, 2012). Za posledních 15 let poklesla jeho pozice v hodnotách HDP/obyvatele vůči hodnotám za celé Česko (podobná situace nastala i v krajích Ústeckém a Moravskoslezském), což se projevilo na rostoucí míře nezaměstnanosti (8,2 % - 3. nejvyšší po krajích Moravskoslezský a Ústecký (ČSÚ, 2015a)) a klesající výši průměrné hrubé mzdy (22 129 Kč/měsíc (MPSV, 2015)). Mezi hlavní příčiny zaostávání kraje lze řadit nízkou produktivitu práce, zastaralou strukturu ekonomiky s důrazem na odvětví a výrobu s malou přidanou hodnotou, malý příliv zahraničních investic a nízký počet vysokoškolsky vzdělaných lidí (nejnižší v ČR – 7,0 % v roce 2011 (ČSÚ, 2013b)).

Hodnoty *hmcp* jsou oproti zbytku ČR ve všech okresech Karlovarského kraje značně podprůměrné. Nejnižší hodnotu v rámci okresu a zároveň druhou nejnižší v rámci celé republiky měl okres **Karlovy Vary** (8,96 ‰). Podíl dětí narozených manželství zde byl rovněž pod republikovým průměrem. Okres **Sokolov** zaznamenal dokonce druhý nejnižší podíl dětí narozených v manželství v celé republice a to pouze 32,3 %. V hodnotách průměrného věku matky při porodu prvního dítěte vykazují všechny okresy Karlovarského kraje jedny z nejnižších hodnot v ČR. Nejmladší ženy mající první dítě žijí v okrese **Sokolov**, kde věk matky při narození prvního dítěte dosahuje pouze 26,8 let.

Hodnoty sňatečnosti se v okresech Karlovarského kraje rovněž pohybují pod průměrem ČR. V okrese **Sokolov** byla *hms* v roce 2014 na hodnotě 4,3 ‰, v okrese **Cheb** 4,1 ‰ a v okrese **Karlovy Vary** 4,11 ‰. V hodnotách *hmro* jsou naopak okresy Karlovy Vary i Sokolov nadprůměrné. V **Sokolově** je *hmro* na úrovni 2,85 a na 100 uzavřených sňatků zde připadá 66,15 rozvodů. Nižší míru rozvodovosti zaznamenal pouze okres **Cheb**, kde hodnota *hmro* činila 2,35 ‰.

4.2.6 Ústecký kraj

Ústecký kraj tvoří 7 okresů: **Děčín, Chomutov, Litoměřice, Louny, Most, Teplice a Ústí nad Labem**. Jedná se o kraj s nadprůměrnou hustotou zalidnění, přičemž nejvyšší je v okolí velkých měst. Na hodnoty porodnosti, sňatečnosti i rozvodovosti v kraji má velký vliv jeho ekonomická a demografická charakteristika přibližně v následujícím textu.

Podobně jako v kraji Karlovarském je zde vysoká míra urbanizace (80 %) a nízký podíl vysokoškolsky vzdělaných osob (7,6 %) (ČSÚ, 2013b). Jedná se o jeden z nejmladších krajů, průměrný věk obyvatel je zde 41,2 let, přitom nejnižší v okrese Chomutov 40,6 let a nejvyšší v okrese Litoměřice 41,5 let (ČSÚ, 2016). Ústecký kraj dosahuje dlouhodobě nejvyšší míry nezaměstnanosti v ČR (9,7 %, jen ženy dokonce 10,5 %) (ČSÚ, 2015a). Co se týče struktury obyvatel, je zde vysoký počet osob sociálně nepřizpůsobivých. Z celkového počtu sociálně vyloučených oblastí v ČR je asi 1/3 právě v Ústeckém kraji, kde existuje 89 romských ghett, které se od ostatních takových lokalit v republice odlišují svou velikostí, jelikož jedno ghetto zaujímá i celé sídliště (např. Chanov (Most), Janov (Litvínov), Předlice a Mojžíš (Ústí nad Labem)). Odhadem se jedná asi o 36 až 38,5 tisíc obyvatel kraje tj. asi 8 – 9 % (ČT24, 2015).

Hodnoty *hmcp* se v okresech Ústeckého kraje pohybují pod průměrem ČR (**Most** – 9,47 ‰), výjimku tvoří pouze okres **Ústí nad Labem**, kde je tato hodnota nadprůměrná 10,73 ‰. Vyšší hodnota porodnosti v metropoli kraje může být dána jak vyšším podílem obyvatel romské národnosti, tak ale také příznivou věkovou strukturou, jelikož průměrný věk obyvatel je zde na úrovni 41,1 let. Oproti zbytku republiky je zde podobně jako v kraji Karlovarském podprůměrná hodnota věku matky při narození prvního dítěte. Nejnižší byla zjištěna v **Mostě** a to 26,5 let. Na relativně nízkém věku prvorodiček se zřejmě podepisuje jak vzdělaností, tak zároveň národností struktura obyvatel. Dalším důvodem neoddalování rodičovství může být vysoká nezaměstnanost v kraji především žen, které se tedy místo obtížného hledání práce mohou dříve uchýlit k těhotenství.

Sňatečnost je zde na velmi nízké úrovni. V **Lounech** a **Teplících** činí hodnota *hms* pouze 3,78 ‰. Tomu odpovídá i počet dětí narozených v manželství, který je v celém kraji v porovnání se zbytkem ČR podprůměrný. **Most** a **Děčín** se pohybují na vůbec nejnižší úrovni v republice, jelikož se zde v manželství narodí jen asi 1/3 dětí.

V okresech **Ústí nad Labem** a **Chomutově** byla zjištěna podprůměrná hodnota *hmro*. V ostatních okresech kraje však byla rozvodovost na velmi vysoké úrovni a to jak v ukazateli *hmro*, tak v *ir*. Nejvyšší hodnotu *hmro* měly **Litoměřice** (3,35 ‰) a nejvyšší *ir* byl zjištěn v okrese **Teplice** (85,86 ‰). Vysoký podíl rozvodů na 100 uzavřených manželství byl rovněž v **Lounech** (80,12 ‰), **Litoměřicích** (79,32 ‰) a **Mostě** (70,84 ‰).

4.2.7 Liberecký kraj

Liberecký kraj je rozdělen do 4 okresů: **Česká Lípa**, **Jablonec nad Nisou**, **Liberec** a **Semily**. Podobně jako kraje Karlovarský a Ústecký se řadí mezi oblasti, jejichž pohraničí bylo po druhé světové válce doosilováno mladými lidmi, čímž se zde vytvořila příznivá věková struktura pro reprodukci obyvatelstva. Rozkvět krajů byl dále podpořen průmyslem či těžbou, které zde hrály významnou roli. Podobně však jako oba předchozí kraje tak i kraj Liberecký v posledních letech v rámci státu hospodářsky zaostává. Dříve významné průmyslové obory zaměřené na textil, sklo a bižuterii spolu s těžbou uranových rud jsou dnes na ústupu či úplně zrušeny. Nejspíš právě restrukturalizace textilního průmyslu, která způsobila radikální pokles podniků zaměřených na textilní výrobu, zapříčinila velmi vysokou míru nezaměstnanosti žen v kraji (9,4 ‰, muži jen 3,7 ‰) (ČSÚ, 2015a). Vzdělanost je v oblasti spíše na nižší úrovni (9,6 ‰ vysokoškolské vzdělání) (ČSÚ,

2013b), stejně tak průměrný věk obyvatel, který je zde 41,4 let tj. nižší než průměr ČR 41,7 let (ČSÚ, 2016). Podíl věřících v kraji se zvyšuje směrem od západu na východ (ČSÚ, 2013c).

Hodnoty *hmcp* v okresech kraje korespondovaly s průměrným věkem obyvatel okresů. Nadprůměrné hodnoty byly zjištěny v okresech **Česká Lípa** (10,47 ‰) a **Liberec** (10,5 ‰), kde byl průměrný věk obyvatel 40,6 a 41,1 let. Naopak podprůměrné hodnoty *hmcp* vykazovaly okresy **Semily** (9,32 ‰) a **Jablonec nad Nisou** (9,94 ‰), ve kterých byli obyvatelé průměrně ve věku 42,5 a 41,8 let. Věk matky při narození prvního dítěte byl v okresech Libereckého kraje ve srovnání se zbytkem republiky podprůměrný. Nejmladší prvorodičky žijí v okrese **Česká Lípa** (27,2 let).

Hodnoty *hms* byly ve všech okresech kromě **České Lípy** (4,65 ‰) podprůměrné. Nejnižší byla zjištěna v okrese **Liberec** (4,01 ‰). I přestože byla v České Lípě zjištěna v rámci kraje nejvyšší sňatečnost, narodil se zde největší podíl dětí mimo manželství (58,61 ‰), naopak nejméně novorozených nemanželských dětí bylo v okresech **Liberec** a **Semily**.

Zatímco porodnost i sňatečnost se stoupajícím průměrným věkem směrem od západu na východ klesala, rozvodovost má opačnou tendenci. Nejnižší *hmro* zaznamenal okres **Semily** (2,33 ‰), po něm následoval **Jablonec nad Nisou**, **Česká Lípa** a **Liberec** (2,94 ‰). V okrese **Liberec** byla zároveň zjištěna i nejvyšší hodnota *ir* v kraji a to 73,4 rozvodů na 100 svateb.

4.2.8 Královéhradecký kraj

Královéhradecký kraj se dělí na 5 okresů: **Hradec Králové**, **Jičín**, **Náchod**, **Rychnov nad Kněžnou** a **Trutnov**. Jedná se o nejstarší kraj republiky, průměrný věk obyvatel je zde 42,3 let, přitom nejstarší v rámci kraje je okres **Hradec Králové** (42,7 let) a nejmladší **Rychnov nad Kněžnou** 41,7 let (ČSÚ, 2016). Míra nezaměstnanosti je zde v porovnání s ostatními kraji na nižší úrovni a to 5,2 % (ČSÚ, 2015a).

V roce 2014 zde byla zjištěna *hmcp* na úrovni 10,03 ‰. Tato hodnota je v porovnání s celostátním průměrem 10,48 ‰ podprůměrná. Jak bylo řečeno v předchozí kapitole, na území Královéhradeckého kraje byla již dříve nižší míra porodnosti oproti zbytku republiky. Kučera (1963) viděl příčinu nižší porodnosti v Královéhradeckém kraji ve vlivu starých populačních tendencí přenášených z generace a generací. Nižší porodnosti

v kraji přispívá jistě věková struktura kraje a podíl žen v plodném věku, který je zde ve všech okresech na relativně nízké úrovni (od 22,34 % v okrese **Jičín** do 22,65 % v okrese **Rychnov nad Kněžnou**).

Nejnižší *hmcp* měl okres **Jičín** (9,23 ‰), za ním následovaly okresy **Náchod a Trutnov**, kde se hodnota *hmcp* pohybovala pod úrovní 10 ‰. Vyšší *hmcp* byla zjištěna v okrese **Hradec Králové** (10,55 ‰) a v okrese **Rychnov nad Kněžnou** (10,71 ‰). Projevují se zde tedy stejné tendence jako u většiny krajů, kdy je vyšší porodnost směřována do okolí krajského města tedy Hradce Králové. Nejvyšší porodnost v okrese Rychnov nad Kněžnou je zřejmě způsobena věkovou strukturou tamních obyvatel, jelikož je zde v rámci kraje nejnižší průměrný věk obyvatel (41,7 let) a zároveň nejvyšší podíl žen v plodném věku na celkovém počtu obyvatel. Věk matky při narození prvního dítěte byl v celém Královéhradeckém kraji spíše podprůměrný. Nemladší prvoroďičky byly v okresech **Náchod** 27,7 let a nejstarší v okrese **Hradec Králové** 29,3 let.

Sňatečnost vyjádřená pomocí *hms* byla nejvyšší v okresech **Jičín** (4,67 ‰), **Hradec Králové** (4,72 ‰) a **Náchod** (4,76 ‰). Tyto okresy se zároveň zařadily celorepublikově mezi oblasti s nejvyšší sňatečností. Ve zbývajících okresech **Trutnov** a **Rychnov nad Kněžnou** byla úroveň *hms* v rámci ČR průměrná.

Nejvíce se páry rozváděly v okresech **Trutnov** a **Náchod**, kde se hodnoty *hmro* pohybovaly nad republikovým průměrem (2,62 ‰ a 2,86 ‰) a i index rozvodovosti zde byl na vyšší úrovni (62,6 % a 60,16 %). Právě v těchto okresech se v rámci kraje narodilo nejvíce dětí mimo manželství. Ve zbývajících okresech byly zaznamenány podprůměrné hodnoty *hmro* i *ir*, přičemž v okrese **Jičín** byl dokonce po Domažlicích druhý nejnižší *ir* (42,22 %).

4.2.9 Pardubický kraj

Pardubický kraj je tvořen 4 okresy: **Chrudim Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí**. Jedná se o kraj ležící na pomezí Čech a Moravy. Pardubický kraj je čtvrtým nejmladším krajem, průměrný věk obyvatel je zde 41,7 let. Lze říci, že průměrný věk obyvatel klesá v kraji směrem od západu na východ. Nejmladším okresem byl v roce 2014 okres Ústí nad Orlicí (41,4 let) a naopak nestarší okres Pardubice (42 let) (ČSÚ, 2016). Celkově je v kraji spíše nižší míra nezaměstnanosti 4,7 (ČSÚ, 2015a). Z okresů kraje zaznamenal v roce 2014 nejvyšší míru nezaměstnanosti okres Svitavy (8,1 %) (ČSÚ, 2015f). Bytová výstavba je

v posledních letech v kraji na útlumu, přičemž nejméně bytů bylo v roce 2014 postaveno v okrese Svitavy (ČSÚ, 2015f).

V celém Pardubickém kraji s výjimkou okresu **Svitavy** je nadprůměrná *hmcp*. Nejvyšší *hmcp* byla v nejmladším okrese **Ústí nad Orlicí** (10,78 ‰) a v okrese **Pardubice** (10,67 ‰). V těchto dvou okresech byl v rámci kraje zjištěn zároveň nejvyšší podíl žen v plodném věku, což jistě přispělo k vyšší porodnosti. V okrese **Svitavy** byla jako v jediném okrese z kraje zjištěna podprůměrná hodnota *hmcp* oproti průměru ČR. Příčiny nízké porodnosti v tomto okrese (9,97 ‰) mohou tkvat jak v nižším podílu žen v plodném věku (22,82 ‰), tak možná i právě ve větší míře nezaměstnanosti v okrese a zároveň menší bytové výstavbě. Průměrný věk matky při porodu prvního dítěte je v kraji lehce podprůměrný, pohybuje se od 27,9 let v okrese **Chrudim** a **Ústí nad Orlicí** do 28,9 let v okrese **Pardubice**. Podíl dětí narozených v manželství je v kraji nadprůměrný.

Co se týče sňatečnosti, pohybuje se Pardubický kraj okolo průměrné hodnoty za celou republiku (4,33 ‰). Existují zde menší územní diference, kdy hodnoty *hms* rostou směrem od západu na východ (**Chrudim** 4,22 ‰ až **Svitavy** 4,43 ‰).

Rozvodovost pak naopak směrem na východ klesá. Nejnižší hodnoty vykazují kraje **Ústí nad Orlicí** a **Svitavy**, nejvyšší pak kraje **Chrudim** a **Pardubice**, kde byly zjištěny hodnoty *hmro* (2,75 ‰ a 2,94 ‰) a rozvedlo se zde 65,15 a 67,95 manželství na každých 100 uzavřených sňatků.

4.2.10 Vysočina

Dalším krajem ležícím na pomezí Čech a Moravy je Vysočina, dělicí se na 5 okresů: **Havlíčkův Brod**, **Jihlava**, **Pelhřimov**, **Třebíč** a **Žďár nad Sázavou**. Jedná se o řídko osídlený kraj s vysokým počtem malých obcí, kdy téměř polovina obcí kraje má do 199 obyvatel. Kraj vykazuje dlouhodobě záporné migrační saldo, přičemž odcházejí zejména mladí kvalifikovaní lidé (ČSÚ, 2015g). Největší úbytek obyvatel stěhováním byl v roce 2014 zjištěn v okresech **Třebíč** a **Žďár nad Sázavou** (ČSÚ, 2016). Kvůli odchodu obyvatel z kraje dochází k vyliďňování malých obcí a zvyšujícímu se průměrnému věku obyvatel, který v roce 2014 činil za celý kraj 41,9 let. Nejstaršími okresy v kraji byly **Havlíčkův Brod** (42,2 let) a **Pelhřimov** (42,8 let), naopak nejmladší obyvatelé žijí v okrese **Třebíč** (41,4 let) a **Jihlava** (41,5 let) (ČSÚ, 2016). Míra nezaměstnanosti je zde na úrovni 5,3 ‰, což je v porovnání se zbytkem republiky průměrná hodnota, existují však územní

disparity v rámci kraje. Nejvyšší nezaměstnanost byla zjištěna v okrese **Třebíč** (9,64 %), nejnižší v okrese **Pelhřimov** (4,95 %) (ČSÚ, 2015g).

Na Vysočině se nacházejí jak okresy s velmi nadprůměrnou hodnotou *hmcp*, tak ale i naopak okresy, které jsou v hodnotách tohoto ukazatele podprůměrné. Nejvyšší porodnost byla v roce 2014 zjištěna v okrese **Jihlava** (11,24 ‰), dále v okresech **Havlíčkův Brod** (10,82 ‰) a **Žďár nad Sázavou** (10,64 ‰). Opět je tedy vyšší míra porodnosti v okolí krajského města, přičemž Jihlava navíc, na rozdíl od jiných krajských měst, má v rámci kraje i nižší průměrný věk obyvatel (41,5 let), který rovněž přispívá vyšší porodnosti. Naopak na velmi nízké úrovni byla zjištěna *hmcp* v okresech **Třebíč** (9,68 ‰) a **Pelhřimov** (9,84 ‰). V okrese **Pelhřimov** je zřejmě nižší míra porodnosti zapříčiněna nepříznivou věkovou strukturou obyvatel. V okrese **Třebíč**, který má sice v rámci kraje nejnižší průměrný věk obyvatel a zároveň nejvyšší podíl žen v plodném věku, je nižší porodnost nejspíše zapříčiněna ekonomickou situací okresu, kde je oproti zbytku kraje vysoký podíl nezaměstnaných a možná i díky tomu se odtud stěhuje nejvyšší podíl obyvatel (ČSÚ, 2016). Průměrný věk matky při narození prvního dítěte je v celém kraji podprůměrný v porovnání se průměrem ČR, hodnoty se zde pohybují od 27,9 let (**Havlíčkův Brod**) do 28,3 let (**Pelhřimov, Jihlava**).

Hodnoty *hms* se zde pohybují kolem republikového průměru, přičemž v rámci kraje víceméně stoupají podobně jako v Pardubickém kraji směrem od západu na východ. Nejnižší *hms* byla zaznamenána v okrese **Havlíčkův Brod**, nejvyšší pak v okrese **Žďár nad Sázavou**, kde se zároveň narodil i nejvyšší podíl dětí v manželství v rámci celé republiky (63,85 %).

Hrubá míra rozvodovosti je v celém kraji na velmi nízké úrovni. Nejnižší *hmro* byla v okrese **Třebíč** (2,04 ‰), nejvyšší v rámci kraje v okrese **Jihlava**, avšak ani tato hodnota 2,28 ‰ nedosáhla na průměr ČR, který činí 2,54 ‰. Podprůměrných hodnot dosahovaly všechny okresy kraje Vysočina i v případě *ir*, který byl dokonce v okrese **Třebíč** 3. nejnižší v rámci republiky, na 100 sňatků zde v roce 2014 připadalo pouze 46,64 rozvodů.

4.2.11 Jihomoravský kraj

Jihomoravský kraj je rozdělen do 7 okresů: **Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo**. Krajským městem je Brno, druhé nejlidnatější město ČR. Obyvatelstvo Jihomoravského kraje podobně jako ve zbytku republiky stárne. V roce

2014 byl průměrný věk obyvatel na jižní Moravě 41,9 let, přičemž mezi nejmladší okresy tohoto kraje se řadí Brno-venkov (40,7 let) a Vyškov (41,3 let) (ČSÚ, 2016). Nejstarší obyvatelstvo žije v okresech Brno-město (42,6 let) a Hodonín (42,3 let), ale vůbec nejstarší věkové struktury dosahují menší obce, kde je vlivem trvajících záporné migrace průměrný věk obyvatel kolem 43,4 let (ČSÚ, 2015h). V porovnání se zbytkem republiky je v kraji spíše vyšší nezaměstnanost (5,8 % v roce 2014) největší nezaměstnaností trpí okresy Znojmo a Hodonín (ČSÚ, 2015a). Podíl cizinců je ve všech okresech kromě okresu s krajskou metropolí Brno-město na nízké úrovni (ČSÚ, 2013d).

Z údajů za celý kraj vyplývá, že je zde nadprůměrná *hmcp*. Z bližšího prozkoumání tohoto ukazatele v jednotlivých okresech, bylo zjištěno, že zde existují značné územní rozdíly. Nejnížší hodnota *hmcp* byla zjištěna v okrese **Hodonín** (9,35 ‰), dále pak v okrese **Břeclav** a **Znojmo**. V ostatních okresech kraje se hodnoty *hmcp* pohybovaly nad celorepublikovým průměrem, přičemž nejvyšší byly zaznamenány v okresech **Brno-město** (11,78 ‰) a **Brno-venkov** (11,87 ‰), které dosáhly druhých nejvyšších hodnot v celorepublikovém měřítku po Praze-východ a Praze-západ. **Brno-město** je centrem zdejšího kraje, do kterého směřuje řada mladých lidí, cizinců a dalších, a proto jako ostatní krajská města vykazuje vyšší porodnost. **Brno-venkov** tvoří zázemí pro město Brno, kam směřují podobně jako do okolí Prahy mladé rodiny, což demonstruje nízký průměrný věk obyvatel, který nahrává vyšší míře porodnosti v oblasti. Naopak okresy **Hodonín** a **Znojmo** patří mezi oblasti s vysokou mírou nezaměstnanosti i vyšším průměrným věkem obyvatel, což působí negativně na míru porodnosti. Kromě okresu **Znojmo**, se ve všech ostatních částech kraje pohybují hodnoty podílu dětí narozených v manželství nad republikovým průměrem. Průměrný věk matky při porodu prvního dítěte byl v kraji od 28 let v okrese **Znojmo** až do 29,8 let v okrese **Brno-město**.

Okresy **Hodonín**, **Blansko**, **Břeclav** a **Brno-venkov** měly v roce 2014 v porovnání se zbytkem ČR podprůměrnou *hms*. Zbylé okresy se pohybovaly v nadprůměrných hodnotách, dokonce **Vyškov** a **Brno-město** dosáhly jedny z nejvyšších hodnot *hms* 4,65 ‰ a 4,67 ‰.

Rozvodovost byla ve většině okresů kraje spíše podprůměrná. Nejvíce se lidé rozváděli v příhraničních okresech **Břeclav** a **Znojmo**, kde byly zjištěny jak vyšší hodnoty *hmro* (2,54 ‰ a 2,69 ‰), tak vyšší *ir* (60,33 % a 61 %).

4.2.12 Olomoucký kraj

Administrativně se Olomoucký kraj člení na 5 okresů: **Jeseník**, **Olomouc**, **Prostějov**, **Přerov** a **Šumperk**. Olomoucký kraj je v poslední době charakteristický vyšším průměrným věkem obyvatel, který je zde na úrovni 42 let (Jeseník a Přerov dokonce 42,3 let) (ČSÚ, 2016). Méně prosperující část kraje se nachází v jeho severní pohraniční části, kde je vyšší míra nezaměstnanosti, menší hustota zalidnění a vlivem záporného salda migrace i starší věková struktura obyvatel, jelikož asi 35 % všech vystěhovalých tvoří osoby ve věku 25 – 34 let (ČSÚ, 2015ch). Tato horská příhraniční oblast zahrnuje okresy Jeseník a Šumperk. Podobně jako jiné příhraniční oblasti byla postihnuta poválečným vystěhováním německého obyvatelstva a následným doosidlováním, což narušilo sociální a hospodářský život v oblasti. Bohatší část Olomouckého kraje se nachází na jihu, kde se rozprostírá úrodná rovina Hané.

Kromě okresu **Olomouc**, kde je ve srovnání s průměrem ČR nadprůměrná hodnota *hmcp* 11,11 ‰, je v ostatních částech Olomouckého kraje *hmcp* podprůměrná. Nejnižší *hmcp* měl v roce 2014 nejsevernější okres **Jeseník** (8,5 ‰), což je dané tím, že je zde i celorepublikově nejmenší podíl žen v plodném věku na obyvatelstvu (21,97 %), po něm následovaly okresy **Přerov** (9,37 ‰), **Šumperk** (9,46 ‰) a **Prostějov** (10,09 ‰). V okrese **Jeseník** byla zároveň zjištěna i nejnižší obecná míra plodnosti *f* v rámci okresů ČR a to 38,58 ‰.

I v podílu dětí narozených v manželství se okresy Olomouckého kraje pohybovaly pod celostátním průměrem (**Jeseník** 41,54 %), opět vyjma okresu **Olomouc**. Podobné tendence v územním rozložení vykazovaly i hodnoty *hms*, která byla opět v okrese **Olomouc** nejvyšší (4,34 ‰) a v ostatních částech kraje se pohybovala pod průměrem.

Rozvodovost byla v celém Olomouckém kraji spíše na nižší úrovni. Nejnižší *hmro* byla zjištěna v okrese **Šumperk** (2,15 ‰), kde vyšel zároveň i nejnižší *ir* (50,19 %). Nejvyšší hodnoty obou ukazatelů pak byly zaznamenány v okrese **Jeseník**, kde hodnota *hmro* činila 2,62 ‰ a na 100 uzavřených sňatků připadalo v roce 2014 60,82 rozvodů.

4.2.13 Zlínský kraj

Zlínský kraj se skládá ze 4 okresů: **Kroměříž**, **Uherské Hradiště**, **Vsetín** a **Zlín**. Pro kraj je typická vysoká hustota zalidnění, která činí 148 ob./km² (ČR 134 ob./km²), druhý nejvyšší průměrný věk (42,2 let) po kraji Královéhradeckém a nejvyšší míra religiozity

v rámci ČR. Ve Zlínském kraji se nachází druhý nejnižší počet cizinců (po Vysočině), přičemž v přepočtu na 1000 obyvatel je zde úplně nejnižší podíl cizinců (1,5 %) (ČSÚ, 2015i). Jedná se o kraj, kde se z velké části zachovaly tradice. Setkávají se zde tři národopisné celky: úrodná Haná, pohostinné Slovácko a svérázné Valašsko.

Kvůli nepříznivé věkové struktuře obyvatel, která je zapříčiněná vystěhováním obyvatel z kraje, je zde v porovnání se zbytkem republiky nízká *hmcp*, avšak je zde největší podíl dětí narozených v manželství (Zlínský kraj - 60,87 %). *Hmcp* se zde pohybuje v hodnotách od 9,37 ‰ v okrese **Kroměříž** do 9,87 ‰ v okrese **Vsetín**. Nejnižší hodnotu *hmcp* tedy zaznamenal okres s nejvyšším průměrným věkem obyvatel (42,4 let) a nejvyšší *hmcp* měl okres nejmladší, kde je průměrný věk obyvatel 41,6 let (ČSÚ, 2016). Věk žen při narození prvního dítěte je zde na průměrné úrovni. Nejmladší prvorodičky jsou z okresu **Kroměříž** (28,3 let), nejstarší pak z okresu krajského města **Zlín** (29,6 let).

V okresech **Vsetín** a **Uherské Hradiště** byla v roce 2014 zaznamenána nízká hodnota *hms* (3,89 ‰ a 4,06 ‰). Okres Kroměříž a Zlín dosáhly v porovnání s průměrem ČR (4,33 ‰) vyšší úrovně *hms* a to 4,38 ‰ a 4,55 ‰.

Index rozvodovosti i hrubá míra rozvodovosti jsou v celém kraji na velmi nízké úrovni. Hodnoty *hmro* se pohybují od 1,87 ‰ v okrese **Vsetín**, což je nejnižší hodnota z okresů ČR, do 2,47 ‰ v okrese **Kroměříž**. Na 100 uzavřených sňatků připadá v okrese Vsetín 48,13 rozvodů a v okrese Kroměříž 56,32.

4.2.14 Moravskoslezský kraj

Moravskoslezský kraj je rozdělen do 6 okresů: **Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava a Ostrava-město**. Jedná se o hustě osídlenou oblast (224 ob./km²) ČR s vysokým podílem měst nad 20 000 obyvatel, ve kterých žije více než 60 % obyvatel kraje, což je v rámci republiky výjimečné (ČSÚ, 2015j). Od 19. století patřila tato oblast a dosud patří mezi nejdůležitější průmyslové regiony střední Evropy. Vlivem restrukturalizace průmyslu se zde však v posledních letech začínají objevovat sociální problémy, mezi které lze řadit především vysokou obecnou míru nezaměstnanosti (8,8 %) (ČSÚ, 2015a). Nejvyšší podíl nezaměstnaných pochází z okresu Bruntál a Karviná, naopak nejlépe je na tom v rámci kraje okres Frýdek-Místek. Rozvinutý průmysl a těžba nerostných surovin se dále negativně podepsaly na životním prostředí zejména na

Ostravsku, Karvinsku a Třinecku, které stále patří mezi nejzatíženější oblasti znečištěním v ČR (ČSÚ, 2015j).

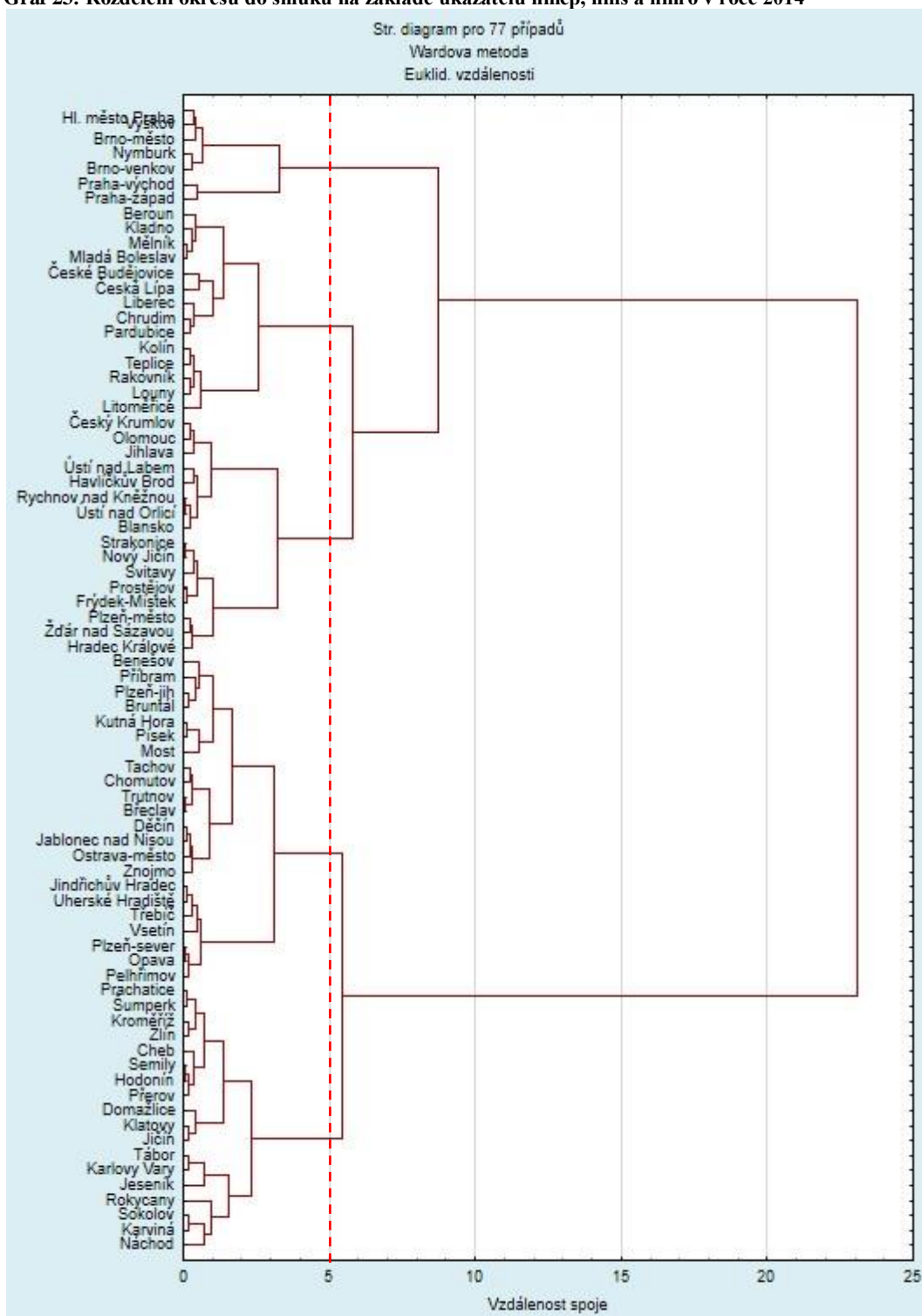
Moravskoslezský kraj provází podobný osud jako kraje Karlovarský a Ústecký. Od 50. let až do konce 20. století se jednalo o prosperující průmyslový kraj s vysokou mírou porodnosti, ale v posledních letech se zde kvůli útlumu těžkého průmyslu a dobývání nerostných surovin zvyšuje nezaměstnanost, lidé se z kraje vystěhovávají a míra porodnosti je zde na nízké úrovni. Zjištěné hodnoty *hmcp* ukazují, že žádný z okresů Moravskoslezského kraje nepřekročil průměrnou hodnotu ČR (10,48 ‰). Nejnižší *hmcp* měl v rámci kraje okres **Karviná** (9,19 ‰), který má zároveň nejvyšší hodnotu průměrného věku obyvatel (42,2 let) a jednu z nejvyšších hodnot míry nezaměstnanosti. Nejvyšší *hmcp* měly okresy **Nový Jičín** a **Frýdek-Místek**, kde byla tato hodnota na úrovni 10,24 ‰ a 10,18 ‰. Co se týče, podílu dětí narozených v manželství, existují mezi okresy v kraji značné rozdíly. Nejmenší podíl dětí narozených v manželství byl zjištěn v okrese **Bruntál**, kde se v manželství narodilo pouze 35,59 % dětí, což je jedna z nejnižších hodnot v rámci ČR. Naopak v okrese **Frýdek-Místek** byl zaznamenán nadprůměrný podíl dětí narozených v manželství (59,06 ‰). V kraji Moravskoslezském je věk prvorodiček nižší, než je průměr ČR (28,8 let), přičemž nejnižší věk byl v okrese **Bruntál** (26,8 let) a nejvyšší v okrese **Ostrava-město** (28,1 let).

V hodnotách *hms* se v kraji projevují odlišnosti mezi okresy, jelikož v kraji se nacházejí jak okresy s velmi podprůměrnými hodnotami tohoto ukazatele jako např. **Bruntál** (3,93 ‰), tak okresy s hodnotami nadprůměrnými jako **Frýdek-Místek** (4,64 ‰). Podobné rozložení jako u sňatečnosti lze pozorovat v rozvodovosti, kdy nejvyšší hodnoty *hmro* i *ir* byly v roce 2014 v okresech **Karviná**, **Bruntál** a **Ostrava-město** a naopak podprůměrné hodnoty vykazovaly okresy **Nový Jičín**, **Opava** a **Frýdek-Místek**.

4.2.15 Rozdělení okresů do shluků

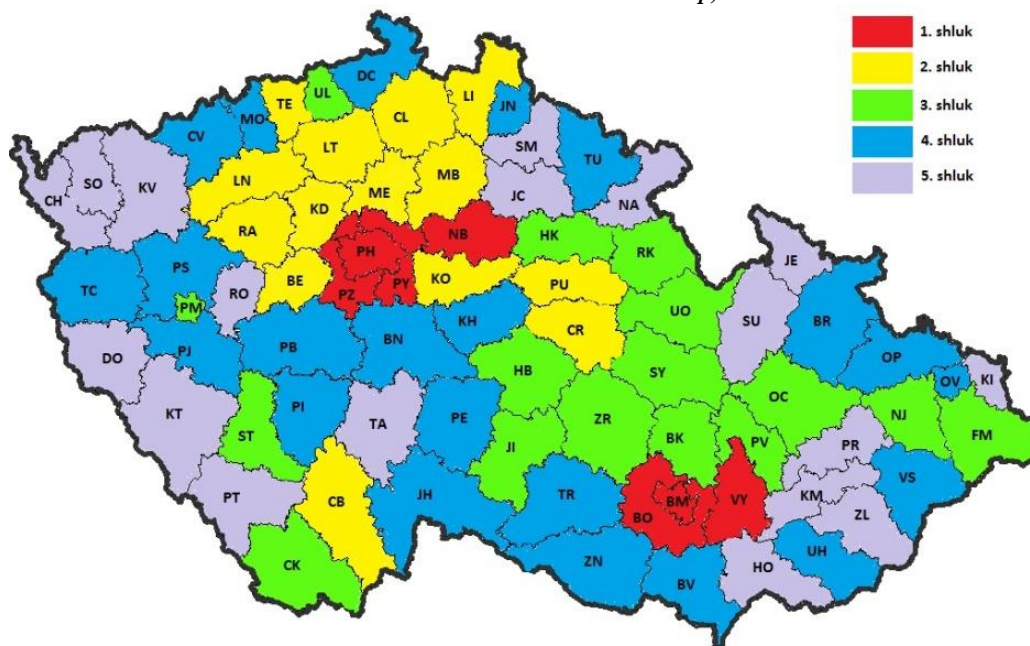
Pro shlukovou analýzu okresů ČR pro rok 2014 byla v programu *Statistica* použita Wardova metoda s euklidovskou vzdáleností. Na základě výsledků byl vytvořen dendrogram (Graf 23) znázorňující rozdělení okresů do příslušných shluků. Shluková analýza byla zpracována dle hodnot hlavních sledovaných ukazatelů tj. *hmcp*, *hms* a *hmro*. Pro lepší znázornění jsou shluky okresů vyjádřeny v kartogramu.

Graf 23: Rozdělení okresů do shluků na základě ukazatelů hmcp, hms a hmro v roce 2014

Zdroj dat: ČSÚ – Demografická ročenka 2014, vlastní výpočty v programu Statistica

Obrázek 2: : Rozdělené okresů do shluků na základě ukazatelů *hmcp*, *hms* a *hmro* v roce 2014

Zdroj dat: ČSÚ – Demografická ročenka 2014, vlastní výpočty v programu Statistica – vlastní zpracování

První shluk okresů je tvořen našimi největšími městy tj. Prahou, Brnem a jejich nejbližším zázemím (viz Obrázek 2). Tyto oblasti spojuje především velice nadprůměrná *hmcp*. Shluk je pak dále rozdělen na menší podskupiny, kde jednu tvoří, oblasti, kde je kromě vyšší *hmcp* i vyšší *hms* (**Praha, Brno-město, Nymburk a Brno-venkov**) a oblasti, které vykazují spíše podprůměrnou *hms* a navíc vyšší *hmro* (**Praha-západ, Praha-východ**).

Druhý shluk obsahuje okresy se severní poloviny Středočeského kraje, podhůří Orlických Hor a dále okresy, ve kterých sídlí krajská města České Budějovice, Pardubice a Liberec případně okresy v jejich těsné blízkosti tj. Česká Lípa a Chrudim. Všechny okresy tohoto sluku spojuje vyšší *hmro*. Shluk se dělí na část okresů s nadprůměrnou *hmcp* a spíše podprůměrnou *hms* (**Beroun, Kladno, Mělník, Mladá Boleslav**), dále na oblast s opět nadprůměrnou *hmcp* ale spíše vyšší *hms* (**České Budějovice, Česká Lípa, Liberec, Chrudim, Pardubice**) a poslední skupinu tvoří okresy s nižší *hmcp* i *hms* (**Kolín, Teplice, Rakovník, Louny a Litoměřice**).

Třetí shluk tvoří okresy ležící na pomezí Čech a Moravy z krajů Vysočina a Pardubického, dále část okresů Hradeckého, Olomouckého a Moravskoslezského kraje a okresy Plzeň-město, Strakonice, Český Krumlov a Ústí nad Labem. Ve všech okresech spadajících do toho shluku byla zjištěna podprůměrná úroveň *hmro*, přičemž shluk lze dále rozdělit na dvě části, z nichž jednu tvoří okresy se zároveň vyšší *hmcp* (**Český Krumlov,**

Olomouc, Jihlava, Ústí nad Labem, Havlíčkův Brod, Rychnov nad Kněžnou, Ústí nad Orlicí a Blansko) a druhou okresy s vyšší *hms* (*Strakonice, Nový Jičín, Svitavy, Prostějov, Frýdek-Místek, Plzeň-město, Žďár nad Sázavou a Hradec Králové*).

Ve **čtvrtém shluku** se nacházejí okresy okrajových většinou méně perspektivních částí krajů Středočeského, Jihočeského, Moravskoslezského, Jihomoravského, Ústeckého a Zlínského. A dále okresy ze severní části Plzeňského kraje. Ve všech těchto okresech byla v roce 2014 zaznamenána podprůměrná *hmcp* a ve většině zároveň nízká *hms*. V okresech *Benešov, Příbram, Plzeň-jih, Bruntál, Kutná Hora, Písek, Most, Tachov, Chomutov, Trutnov, Břeclav, Děčín, Jablonec nad Nisou, Ostrava a Znojmo* byly navíc zjištěny nadprůměrné hodnoty *hmro*. Okresy *Jindřichův Hradec, Uherské Hradiště, Třebíč, Vsetín, Plzeň-město, Opava a Pelhřimov* měly podprůměrné hodnoty *hmro*.

Pátý shluk zaujímá většinou okresy v pohraničních horských oblastech, do kterých lze řadit okresy Karlovarského kraje, část okresů Plzeňského kraje, Hradeckého, Olomouckého, Zlínského. Ve všech okresech pátého shluku byly zjištěny velmi nízké hodnoty *hmcp*, dále až na výjimky i nižší hodnoty *hms*. Okresy *Prachatice, Šumperk, Kroměříž, Zlín, Cheb, Semily, Hodonín, Přerov, Domažlice, Klatovy, Jičín a Tábor* vykazovaly podprůměrné hodnoty *hmro* a naopak v okresech *Karlovy Vary, Jeseník, Rokycany, Sokolov, Karviná a Náchod* byly zjištěny nadprůměrné hodnoty *hmro*.

5 Výsledky a diskuse

První část kapitoly se bude věnovat vývoji natality, sňatečnosti a rozvodovosti v krajích ČR a faktorům, které tyto ukazatele ovlivnily. V další části pak budou vysvětleny územní disparity v hodnotách zkoumaných demografických procesů v okresech ČR.

5.1 Vývoj v letech 1950 - 2014

5.1.1 Vývoj natality

Vývoj *hmcp* v čase ukázal, že se postupně začínají stírat vysoké rozdíly v jejích hodnotách mezi kraji ČR. Ve vývoji *hmcp* lze dále pozorovat několik výkyvů, které se na míře porodnosti projeví ve všech krajích, ať v nich byly hodnoty porodnosti vyšší či menší.

Porodnost ovlivňuje řada faktorů, mezi něž lze řadit podíl osob v příhodném věku pro reprodukci, hospodářské a politické podmínky, určité trendy v chování dané generace a úroveň antikoncepce. Asi největším zdrojem výkyvů v průběhu porodnosti v časové řadě byly politické faktory. Mezi politické faktory, jež ve sledovaném období negativně ovlivnily vývoj natality, patří měnová reforma z roku 1953, kdy se zvýšily náklady na dítě, zavedení zákona o potratech v roce 1958, zrušení interrupčních komisí v roce 1987, díky nimž se zvýšila již tak vysoká potratovost a dokonce i sametová revoluce v roce 1989. V 90. letech kvůli absenci rodinné politiky ze strany státu a zároveň otevření nových možností jako podnikání a cestování, začaly páry oddalovat mateřství do vyššího věku a díky tomu nenastala populační vlna, která byla očekávána. Na druhou stranu se během sledovaného období objevila i řada politických faktorů, jež ovlivnily porodnost pozitivně. Mezi nejvýznamnější patřila samozřejmě pronatalitní opatření z první poloviny 70. let (1971, 1973). V menší míře se projevila i opatření na zvýšení natality, jež byla zavedena na počátku 21. století.

Zvýšení porodnosti vlivem většího podílu osob ve věku reprodukce, lze pozorovat na počátku 70., kdy rodily silné ročníky 50. let, což v 70. letech ještě více podpořilo zvyšující se porodnost díky pronatalitním opatřením. Další vlna měla následovat v roce 1990, kdy se měly děti narozené v 70. letech dostat do reprodukčního věku, ale protože část těchto osob mateřství oddálila do vyššího věku, projevila se tato vlna z části až v prvním desetiletí 21. století.

Změny průběhu porodnosti jsou dále vyvolávány i určitými trendy v chování dané generace. Zatímco za dob socialismu bylo běžné pořizovat si děti ve velmi nízkém věku, poslední roky jsou typické oddalováním mateřství do věku pozdějšího, což způsobuje delší prodlevy mezi generacemi populačně silných a slabých ročníků (např. zpožděná natalitní vlna v prvním desetiletí 21. století).

V průběhu času se změnilo územní rozložení oblastí s vyšší a nižší porodností. Za socialismu byla vyšší porodnost pozorována v té době prosperujících krajích Ústeckém, Karlovarském a Moravskoslezském, které byly po válce doosidlovány mladými Slováky a Romy a tím měly příznivou věkovou strukturu a pestré národnostní složení obyvatel, které podpořilo vyšší porodnost. Naopak nižší porodnost vykazovaly po celé období totality kraje Hlavní město Praha, Plzeňský a Královéhradecký kraj. Od 90. let se situace postupně mění. Mezi kraje s nejvyšší porodností se zařadilo Hlavní město Praha, Středočeský kraj a Jihomoravský kraj, což je mimo jiné zapříčiněno stěhováním obyvatel do velkých měst a jejich zázemí. Průmyslové kraje dříve s vysokými hodnotami porodnosti jsou dnes hospodářsky zaostalejší, je v nich větší nezaměstnanost, lidé se proto z těchto krajů vystěhovávají, a kvůli tomu je zde nižší míra porodnosti.

5.1.2 Vývoj sňatečnosti

Průběh vývoje sňatečnosti i její územní rozložení z velké části koresponduje s vývojem porodnosti a to i v posledních letech, kdy již není pořízení dítěte tak úzce spjato s manželstvím. Sňatečnost byla po sledovanou časovou řadu ovlivňována rovněž faktory politickými, věkovou strukturou obyvatel a smýšlením obyvatel.

Na počátku 70. let byla vysoká míra sňatečnosti, kterou měly za následek jak výše zmiňovaná pronatalitní opatření a příznivá věková struktura populace, tak i zákon o novomanželských půjčkách z roku 1973. Hodnoty sňatečnosti se dále zvýšily v roce 1987, kdy byla zavedena novela zákona o novomanželských půjčkách, ve které došlo ke zvýšení půjčované částky a v roce 1990, v němž bylo naopak avízované omezení novomanželských půjček od roku 1991. Od 90. let se postupně mění dříve typické sňatkové chování, které bylo typické častými a zároveň časnými sňatky. Páry stejně jako mateřství oddalují i svatbu do vyššího věku, případně se neberou vůbec a žijí ve formě nesezdaného soužití.

5.1.3 Vývoj rozvodovosti

Stejně jako porodnost a sňatečnost, tak i rozvodovost je značně ovlivňována politickými faktory, což dokazuje zvýšení rozvodovosti po roce 1965, kdy novela zákona o rodině přinesla možnost do té doby nemožného a to rozvést tzv. mrtvá manželství i za předpokladu, že s rozvodem jeden z manželů nesouhlasí. Dalším politickým zásahem, který ovlivnil vývoj rozvodovosti, byla novela z roku 1999, která se na prudkém snížení rozvodovosti v tomto roce podepsala především díky ztížení rozvodu manželství s nezletilými dětmi.

Od 50. let se mezi oblastí s nejvyšší rozvodovostí v ČR řadí kraje Hlavní město Praha, Karlovarský, Ústecký a Liberecký kraj. Nejnižší rozvodovost naopak vykazují kraje Vysočina, Zlínský a Jihočeský. Z vývoje křivek *hmro* v krajích můžeme však v posledních letech pozorovat, že v krajích, kde byla vždy vyšší rozvodovost, tato míra pozvolna klesá (v Praze až na podprůměrnou úroveň) a naopak v krajích s typicky menší rozvodovostí mírně stoupá. Stejně jako v případě porodnosti a sňatečnosti tedy postupně dochází ke stírání rozdílů mezi kraji ČR.

Zatímco hodnoty *hmro* za celou ČR mají v posledních letech spíše klesající tendenci, hodnoty *ir* stagnují, až nepravidelně stoupají. Počet rozvodů vztažen k počtu obyvatelům tedy sice klesá, ale podíl rozvodů v poměru k počtu sňatkům dále spíše stoupá.

5.2 Současná situace v okresech ČR

Hlavní město Praha patřilo v minulosti k oblastem s nižší mírou porodnosti, sňatečnosti a naopak vyšší mírou rozvodovosti. To bylo dáno zejména prostředím velkoměsta, kde je menší vazba na tradice daná menším tlakem společnosti na jejich dodržování a zároveň nižší podíl věřících obyvatel. V posledních letech se však situace mění, celkově se rozdíl mezi kraji začínají vyrovnávat a Praha má dokonce v současnosti nejvyšší hodnoty sňatečnosti, porodnosti a dokonce podprůměrnou hodnotu rozvodovosti. Vyšší porodnost a sňatečnost je soustředěna především do okrajových částí Prahy, kde je hojnější bytová výstavba a stěhuje se sem vyšší podíl obyvatel. Dále bylo z analýzy zjištěno, že je zde nejvyšší věk matek při porodu prvního dítěte a to 31,1 let.

Ve Středočeském kraji je v poslední době podobně jako v Praze rovněž vysoká úroveň porodnosti i sňatečnosti. Vysoké hodnoty porodnosti včetně podílu dětí narozených v manželství dosahují prosperující okresy v zázemí Prahy tj. **Praha-Východ** a **Praha-**

Západ a dalších okresy nacházející se ve středu kraje těžící z blízkosti hlavního města (např. **Beroun**), rozvinutého průmyslu (**Mladá Boleslav**) či úrodné půdy (**Mělník**). Bohužel právě v této oblasti byla zároveň zjištěna vysoká míra rozvodovosti i index rozvodovosti. Okres **Praha-západ** měl nejvyšší hodnotu *hmro* i *ir* v rámci ČR. V okresech ležících na okraji Prahy byla zjištěna méně příznivá věková struktura obyvatel a v některých dokonce i vyšší nezaměstnanost, a proto zde byly hodnoty porodnosti i sňatečnosti na nižší úrovni. Okres **Benešov** měl dokonce nejnižší hodnotu *hms* v porovnání se všemi okresy ČR.

Okresy Jihočeského kraje vykazují spíše podprůměrné hodnoty *hmcp* (např. **Tábor**). Nad celostátním průměrem se pohybuje pouze porodnost v okrese **České Budějovice**, kam směřují mladí lidé a **Český Krumlov**, který je specifickým svým národnostním složením a věkovou strukturou. *Hms* se v okresech jižních Čech pohybuje od celorepublikově nejvyšších hodnot (**České Budějovice**), až po ty nejnižší (**Písek**). V Písku je nízká hodnota sňatečnosti nejspíš podpořena nepříznivou věkovou strukturou obyvatel. Co se týče rozvodovosti, vykazují všechny okresy kraje kromě **Českých Budějovic** podprůměrné hodnoty, což je dáno nejspíše větší mírou přetrvávajících tradic oproti zbytku Čech.

Ve všech okresech Plzeňského kraje byla zjištěna podprůměrná úroveň porodnosti. Vyšší porodnost má oproti ostatním okresům kraje samotné krajské **město Plzeň** a oblasti v jeho okolí, kde je rozvinutý průmysl, vyšší koncentrace obyvatel a více pestré národnostní složení obyvatel. Kromě okresu **Plzeň-město**, je zde však v této oblasti podprůměrná sňatečnost a v okrese **Rokycany** dokonce i mnohem vyšší rozvodovost oproti zbytku kraje. Opačný pól tvoří příhraniční okresy (**Klatovy**, **Domažlice**) s menší hustotou zalidnění, kde jsou sice nižší hodnoty *hmcp*, ale zato vyšší míra sňatečnosti a zároveň nižší míra rozvodovosti. V okrese **Domažlice** byla dokonce zjištěna nejvyšší hodnota *hms* a zároveň nejnižší hodnota *ir* v rámci okresů ČR.

Oproti dřívější situaci dnes zaznamenávají všechny okresy Karlovarského kraje (**Karlovy Vary**, **Sokolov**, **Cheb**) především díky záporné migraci obyvatel nízkou míru porodnosti i sňatečnosti v porovnání se zbytkem ČR a zároveň vyšší míru rozvodovosti. Oproti například krajům Plzeňskému a Středočeskému, je kraj Karlovarský v těchto ukazatelích vnitřně značně homogenní.

Demografické a reprodukční chování obyvatel Ústeckého kraje se lehce vymyká celostátnímu průměru, především díky příznivější věkové struktuře obyvatel a dále nižší

vzdělaností úrovní a větší národností pestrosti. Byla zde zjištěna průměrná až podprůměrná úroveň porodnosti s výjimkou okresu **Ústí nad Labem**, přičemž prvorodičky jsou zde v nízkém věku (nejnižší v rámci ČR okres **Most**), velmi nízká úroveň sňatečnosti a naopak vysoká úroveň rozvodovosti. V okresech **Most**, **Sokolov** a **Děčín** se rodí nejvíce dětí mimo manželství v rámci republiky.

Obecně lze říci, že v Libereckém kraji stoupá míra porodnosti a částečně i sňatečnosti se snižujícím se průměrným věkem obyvatel. Nadprůměrné hodnoty porodnosti zaznamenaly okresy **Česká Lípa** a **Liberec** a naopak podprůměrná porodnost byla v okresech **Semily** a **Jablonec**. S rostoucí religiozitou směrem od západu na východ pak klesá podíl rozvodů i dětí narozených mimo manželství.

Na území kraje Královéhradeckého se vyskytují drobné diference v hodnotách sledovaných demografických jevů. Nejvyšší porodnost byla zjištěna v okrese krajského města **Hradec Králové** a ve věkově nejmladším okrese **Rychnov nad Kněžnou**. Vyšší sňatečnost pak byla v rámci kraje kromě těchto okresů ještě v okrese **Jičín**. Opačné pořadí bylo zjištěno o míry rozvodovosti, kdy nejvyšších hodnot dosahovaly zbývající okresy **Trutnov** a **Náchod**.

V kraji Pardubickém byla vyšší porodnost zjištěna opět v okrese krajského města **Pardubice** a dále v okresech, které měly příznivou věkovou strukturu obyvatel jako například **Ústí nad Orlicí**. Podprůměrná porodnost oproti zbytku kraje byla zjištěna v okrese **Svitavy**, což je zřejmě způsobeno řadou faktorů, jako horší věková struktura obyvatel, menší bytové výstavba v okrese a vyšší nezaměstnanost. Míra sňatečnosti rostla směrem od západu na východ, míra rozvodovosti naopak tímto směrem klesala. Čili čím více na Moravu, tím větší sňatečnost a menší rozvodovost. Podobné tendence vykazuje i podíl věřících v kraji (ČSÚ, 2013c), což je dané tím, že na Moravě lidé obecně více inklinují k tradicím oproti české straně republiky, to je podpořeno i menším podílem cizinců a jiných přistěhovalých (ČSÚ, 2013d).

Kraj Vysočina se svým demografickým chováním přibližuje spíše venkovským částem Moravy než zbytku Čech, což je zřejmě kromě jeho polohy spadající již z části do Moravy dáno i tím, že zde žije velký podíl venkovských obyvatel, u kterých více přetrvává tradiční názor na rodinu. Je zde na relativně vysoké úrovni *hms* a naopak v rozvodovosti dosahuje celý kraj velmi nízkých hodnot (*hmro* i *ir*). Nadprůměrně vysoký podíl dětí se zde rodí v manželství. V okrese **Žďár nad Sázavou** byl tento podíl dokonce nejvyšší

v rámci ČR. Vlivem záporného migračního salda a tím zhoršující se věkové struktury obyvatel je porodnost zejména v některých částech kraje jako například v okrese **Pelhřimov** na podprůměrné úrovni. Vyšší porodnost vykazoval okres krajského města **Jihlava** a dále **Havlíčkův Brod** a **Žďár nad Sázavou**.

V rámci Jihomoravského kraje se nejvyšší porodnost podobně jako v případě Prahy soustředí do centra oblasti – Brna a jeho okolí tedy do okresů **Brno-město** a **Brno-venkov**. Naopak v okresech vzdálenějších metropoli ležících v příhraničí (**Znojmo**, **Hodonín**), ve kterých je vyšší průměrný věk obyvatel i vyšší míra nezaměstnanosti, je míra porodnosti na nižší úrovni. Sňatečnost se zde pohybovala jak v podprůměrných (**Hodonín**), tak i v nadprůměrných hodnotách (**Vyškov**). Rozvodovost byla ve většině okresů kraje spíše podprůměrná. Nejvíce se v rámci kraje lidé rozváděli v příhraničních okresech **Břeclav** a **Znojmo**.

Hospodářské a demografické situaci v Olomouckém kraji odpovídá rozložení hodnoty sledovaných ukazatelů sňatečnosti, rozvodovosti a natality. V prosperující části kraje kolem krajského města **Olomouc** byly zjištěny vyšší hodnoty porodnosti i sňatečnosti než v ostatních okresech. Naopak nejhorších hodnot dosahoval příhraniční okres **Jeseník**, ve kterém byly nejnižší hodnoty porodnosti v porovnání se všemi okresy ČR, dále i nízké hodnoty sňatečnosti a zároveň vysoké hodnoty rozvodovosti.

Celý Zlínský kraj vykazuje v porovnání se zbytkem republiky nízké hodnoty *hmcp*, což je dáno zřejmě nepříznivou věkovou strukturou obyvatel. V rámci kraje je patrné, že v okresech s mladším obyvatelstvem (**Vsetín**) je vyšší míra porodnosti a naopak (**Kroměříž**). Díky většímu zachování tradičního chování, které potvrzuje i vyšší religiozita kraje, byl v okresech Zlínského kraje zjištěn vysoký podíl dětí narozených v manželství, nejvyšší v okrese **Zlín** (63,6 %) a zároveň jedny z nejnižších hodnot ukazatelů rozvodovosti (**Vsetín** – *hmro* 1,87 ‰).

V Moravskoslezském kraji lze vyčlenit oblast více postiženou restrukturalizací průmyslu, nezaměstnaností a úbytkem obyvatelstva stěhováním, která vykazuje nižší míru porodnosti, malý podíl dětí narozených v manželství a zároveň i nižší míru sňatečnosti a vyšší rozvodovost. Jedná se o okresy **Bruntál**, **Karviná** a **Ostrava-město**. Zbylé okresy, především **Frýdek-Místek**, vykazují opačné tendence v hodnotách sledovaných veličin.

6 Závěr

Vývoj zkoumaných ukazatelů ukázal, že se postupem času stírají rozdíly mezi jednotlivými kraji a dochází k sblížení jejich hodnot natality, sňatečnosti i rozvodovosti. Jako nejvýznamnější faktor ovlivňující vývoj těchto demografických procesů se ukázala různá politická opatření, zákony a jejich novely, které měly za následek jak zvyšování úrovně porodnosti (natalitní opatření), sňatečnosti (výhodné novomanželské půjčky) a rozvodovosti (novely ulehčující rozvod), tak ale i jejich pokles, což v případě porodnosti způsobilo zavedení zákona o potratech, u sňatečnosti omezení novomanželských půjček a rozvodovost byla zbrzděna novelou zákona, jež ztěžovala rozvod manželství s nezletilými dětmi. Jelikož se v minulosti ukázalo, že lidé přizpůsobují své chování právě těmto legislativním změnám, zůstává otázkou, zda by se i dnes nezvýšila často diskutovaná nízká porodnost či sňatečnost v ČR, kdyby stát zavedl opatření usnadňující mladým párům založení rodiny.

Na vývoj natality a zároveň sňatečnosti dále významně působí podíl obyvatel v reprodukčním věku, jelikož lze ve vývoji obou jevů pozorovat vyšší hodnoty v letech, kdy se silné populační ročníky dostaly do daného věku. Na všechny sledované ukazatele má v neposlední řadě vliv smýšlení a chování dané generace (časné, časté sňatky a zároveň mateřství v nízkém věku za dob socialismu či oddalování mateřství i manželství do vyššího věku v posledních letech) a postoj společnosti (k instituci manželství, nemanželským dětem, k rozvodům).

V současné době se mezi okresy s nadprůměrnou porodností řadí okresy ležící v zázemí velkých měst, které těží především z blízkosti města nabízejícího pracovní příležitosti a další služby, a proto se sem stěhuje vysoký podíl lidí v produktivním věku, tím se zde snižuje průměrný věk obyvatel a díky tomu je zde vyšší porodnost. Jedná se především o okresy ve Středočeském a Jihomoravském kraji jako Praha-východ, Praha-západ či Brno-venkov. Dále jsou vyšší hodnoty porodnosti přímo ve většině okresů krajských měst jako Brno-město, České Budějovice, Ústí nad Labem, Liberec, Hradec králové, Pardubice, Jihlava a Olomouc. Pouze okresy krajských měst Plzeň-město, Karlovy Vary, Zlín a Ostrava nedosáhly na nadprůměrnou hodnotu porodnosti, přesto však některé z nich měly alespoň v rámci svého kraje vyšší porodnost např. Plzeň-město. Dále byla vyšší porodnost zjištěna v dalších okresech s příznivou věkovou strukturou a vyšším

podílem žen v plodném věku (např. Rychnov nad Kněžnou) a v okresech národnostně pestrých (např. Český Krumlov, Ústí nad Labem).

Naopak podprůměrné hodnoty porodnosti byly zaznamenány v okresech ležících na hranici krajů vzdálenějších od centra, mezi takové okresy lze řadit Benešov, Kutnou Horu, Příbram, Kolín či Rakovník. V málo zalidněných oblastech jihozápadních Čech a Vysočiny, do kterých patří okresy Tábor, Jindřichův Hradec, Prachatice, Písek, Strakonice, Klatovy, Domažlice, Třebíč nebo Pelhřimov, byly zjištěny rovněž nízké hodnoty porodnosti. V posledních letech je nepříznivá úroveň natality i v okresech zasažených nezaměstnaností a celkovou špatnou hospodářskou situací, mezi které lze zařadit okresy Karlovarského, Ústeckého, Moravskoslezského a z části Libereckého kraje. Nízké hodnoty *hmcp* vykazovaly i okresy s horší věkovou strukturou populace jako okresy Zlínského či Královéhradeckého kraje.

Ve většině okresů nastává obdobná situace i ve zjištěné míře sňatečnosti. Okresy s nižší mírou porodnosti jako okresy Karlovarského, Ústeckého a většiny Libereckého a Moravskoslezského kraje, dále např. okres Písek, Benešov, Rakovník či Kutná Hora mají ze stejných příčin jako u porodnosti i nízké hodnoty sňatečnosti. Naopak v oblastech vykazujících vysokou míru porodnosti jako Hlavní město Praha, okres České Budějovice či Brno-město, byla zjištěna i vysoká míra sňatečnosti. Dále byla vyšší sňatečnost zjištěna v okresech, které v porodnosti dosahovali spíše podprůměrných hodnot jako okres Domažlice, Klatovy, Žďár nad Sázavou, Vyškov a Zlín, kde je sice horší věková struktura obyvatel než v jiných oblastech, které díky tomu dosahovaly vyšší míry porodnosti, zato se zde však nejspíše více zachovaly tradiční hodnoty.

V moravských krajích Zlínském, Olomouckém (kromě okresu Jeseník), většině okresů Jihomoravského kraje a na celé Vysočině jsou pravděpodobně vlivem vyšší religiozity a zachování tradic podprůměrné hodnoty rozvodovosti. Dále ze stejných důvodů vykazují nízké hodnoty tohoto ukazatele i některé české okresy jako Jindřichův Hradec, Jičín či Domažlice. Oblastí s vyššími hodnotami rozvodovosti je část okresů, jež v hodnotách porodnosti i sňatečnosti vykazovaly nadprůměrné hodnoty, řadí se mezi ně okresy v zázemí Hlavního města Prahy či okres České Budějovice čili nově vzniklé satelitní oblasti velkých měst bez historie a vztahů mezi obyvateli či samotná města, která svou anonymitou a zároveň vyšší tolerancí k rozvodům společensky nebrání rozpadu manželství tak jako venkov. Dále byla vyšší míra rozvodovosti zjištěna v okresech

s nízkou mírou porodnosti i sňatečnosti spadajících především do kraje Karlovarského, Ústeckého a Moravskoslezského, kde byla rozvodovost i v minulosti díky specifické struktuře obyvatel vyšší než v jiných částech republiky.

Na územní rozložení natality a tím i z velké části sňatečnosti má vliv především hospodářská situace dané oblasti, jelikož v prosperujících okresech je dostatek pracovních příležitostí a tím nízká nezaměstnanost, což láká především osoby v produktivním věku, které se proto do těchto lokalit stěhují. Přistěhování mladých obyvatel zde způsobuje příznivou věkovou strukturu, díky které je v těchto oblastech vyšší porodnost a často i vyšší sňatečnost. Naopak oblasti s hospodářsky nepříznivou situací, které jsou buď postižené restrukturalizací průmyslu, nebo se jedná o odlehlé venkovské oblasti bez pracovních příležitostí, pocítují záporné migrační saldo, které se projevuje kromě snížení počtu obyvatel oblasti i zhoršením věkové struktury obyvatel. Rozvodovost a v mnoha případech i sňatečnost je dále z velké části ovlivněna mírou zachování tradic v území a podílem věřících.

Na základě shlukové analýzy byly okresy ČR rozděleny do 5 větších shluků. První shluk tvořila naše největší města se svým zázemím, tedy Praha a Brno, které vykazovaly nejvyšší porodnost v rámci ČR. Druhý shluk tvořily okresy se spíše vyšší mírou porodnosti především z hospodářsky prosperujících oblastí zahrnující severní část Středočeského kraje či oblasti některých krajských měst. Třetí shluk tvořily okresy, které spojovala zejména podprůměrná míra rozvodovosti. Tato oblast zahrnovala především okresy ležící na pomezí Čech a Moravy. Ve čtvrtém shluku se nacházely okresy z méně prosperujících většinou okrajových částí krajů Středočeského, Jihomoravského, Moravskoslezského a Ústeckého a dále okresy ze severní části Plzeňského kraje. V této oblasti byly zjištěny nízké hodnoty porodnosti i sňatečnosti. Poslední pátý shluk zahrnoval především pohraniční okresy horských oblastí. Tato oblast je typická velmi nízkými hodnotami porodnosti a většinou i sňatečnosti.

7 Seznam použitých zdrojů

- ALEŠ, Milan. 1988. Populační vývoj v ČSSR v roce 1987. *Demografie: Revue pro výzkum populačního vývoje*. 30(4), 289 - 298.
- DANĚK, Petr a Vít ŠTĚPÁNEK. 1992. Územní diferenciacie náboženského vyznání obyvatel českých zemí 1930-1991. *Sborník ČGS*. Praha: ČGS, 97(3), 129 - 145.
- FIALOVÁ, Ludmila. 1998. Česká republika v kontextu evropského demografického vývoje dříve a dnes. *Demografie: Revue pro výzkum populačního vývoje*. Praha: Český statistický úřad, 40(4), 259 - 261.
- FIALOVÁ, Ludmila, Pavla HORSKÁ, Milan KUČERA, Eduard MAUR, Jiří MUSIL a Milan STLOUKAL. 1998. *Dějiny obyvatelstva českých zemí*. 2. vydání, dopl. Praha: Mladá fronta. ISBN 80-204-0720-0.
- FIALOVÁ, Ludmila. 2009. Trendy ve sňatkovém chování obyvatelstva České republiky ve 20. století. *Demografie: Revue pro výzkum populačního vývoje*. 48(2): 97 – 108.
- HEATH, Sue a Elizabeth CLEAVER. 2003. *Young, free, and single?: twenty-somethings and household change*. New York: Palgrave Macmillan. ISBN 14-039-0124-4.
- JURČOVÁ, Danuša. 2005. *SLOVNÍK DEMOGRAFICKÝCH POJMOV*. 1. vydání. Bratislava: Infostat. ISBN 80-85659-40-9.
- KALIBOVÁ, Květa. 2001. *Úvod do demografie*. 2. vydání. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0222-9.
- KALIBOVÁ, Květa, Zdeněk PAVLÍK a Alena VODÁKOVÁ. 2009. *Demografie (nejen) pro demografy*. 3. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 80-85850-30-3.
- KLUFOVÁ, Renata a Zuzana POLÁKOVÁ. 2010. *Demografické metody a analýzy: demografie české a slovenské populace*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-546-5.
- KOCOURKOVÁ, Jiřina. 1998. Populační vývoj východní a západní Evropy v letech 1950 – 1990. *Demografie: Revue pro výzkum populačního vývoje*. Praha: Český statistický úřad, 40(4), 247 - 252.

- KOCOURKOVÁ, Jiřina. 2008. Současný "baby–boom" v České republice a rodinná politika. *Demografie: Revue pro výzkum populačního vývoje*. **50**(4), 240 - 249.
- KOSCHIN, Felix. 1998. Druhý demografický přechod. *Demografie: Revue pro výzkum populačního vývoje*. Praha: Český statistický úřad, **40**(4), 257 - 259.
- KRAUS, Jaroslav. 1991. Populační vývoj v Československu v roce 1990. *Demografie: Revue pro výzkum populačního vývoje*. **33**(4), 289 - 299.
- KUČERA, Milan. 1963. Rozdíly v úrovni plodnosti obyvatelstva ČSSR. *Demografie: Revue pro výzkum populačního vývoje*. Praha: Český statistický úřad, **5**(2), 97 - 108.
- KUČERA, Milan. 1994. *Populace České republiky*. Praha: Acta demographica. ISBN 80-901674-7-0.
- KUČERA, Milan. 2008. Padesát let hodnocení populačního vývoje České republiky. *Demografie*. **50**(4): 230 – 239.
- MELOUN, Milan a Jiří MILITKÝ. 2004. *Přednosti analýzy shluků ve vícerozměrné statistické analýze*. Sborník přednášek ze semináře "Zajištění kvality analytických výsledků 2004". Český Těšín: 2 THETA, ISBN 80-86380-22-X
- PAVLÍK, Zdeněk, Jitka RYCHTAŘÍKOVÁ a Alena ŠUBRTOVÁ. 1986. *Základy demografie*. 1. vydání. Praha: Academia. ISBN neuvádí
- PAVLÍK, Zdeněk a Květa POLÁKOVÁ. 2005. *Mnohojazyčný demografický slovník: Český svazek*. 2. vydání. Praha: Acta demographica XV, Česká demografická společnost. ISBN 80-239-4864-4.
- SRB, Vladimír. 1959. Přehledy - Stěhování do Ostravského kraje. *Demografie: Revue pro výzkum populačního vývoje*. Praha: Český statistický úřad, **1**(1), 50-51.
- SVATOŠOVÁ, Libuše a Bohumil KÁBA. 2007. *Statistické metody I*. 1. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta. ISBN 978-80-213-1672-0.
- SVATOŠOVÁ, Libuše a Bohumil KÁBA. 2008. *Statistické metody II*. 1. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta. ISBN 978-80-213-1736-9.
- ŠÍDLO, Luděk. 2008. Faktory ovlivňující regionální diferenciaci plodnosti v Česku na počátku 21. století. *Demografie: Revue pro výzkum populačního vývoje*. **50**(3), 186 - 198.
- RŮŽKOVÁ, Jiřina a Milan ALEŠ. 1995. Populační vývoj v České republice v roce 1994. *Demografie: Revue pro výzkum populačního vývoje*. **37**(4), 237 - 253.

- RYCHTAŘÍKOVÁ, Jitka. 1995. Sňatečnost svobodných v České republice dříve a dnes. *Demografie: Revue pro výzkum populačního vývoje*. **37**(3), 157 - 172.
- RYCHTAŘÍKOVÁ, Jitka. 1996. Současné změny v charakteru reprodukce v České republice a mezinárodní situace. *Demografie: Revue pro výzkum populačního vývoje*. **38**(2), 77 - 89.
- RYCHTAŘÍKOVÁ, Jitka. 1998. Současné trendy a vzorce populačního chování východní a západní Evropy. *Demografie: Revue pro výzkum populačního vývoje*. Praha: Český statistický úřad, **40**(4), 252 - 257.
- RYCHTAŘÍKOVÁ, Jitka. 2007. Porodnost v České republice: dvě rozdílné epochy. *Geografické rozhledy*. **17**(1), 2 - 5.
- TUTTEROVÁ, Jitka a Jitka RYCHTAŘÍKOVÁ. 1989. Vývojové trendy rozvodovosti po roce 1950 v ČSR a SSR v kontextu legislativních změn. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje*. **31**(3), 200 - 219.
- VÁVRA, Zdeněk. 1962. Tendence ve vývoji porodnosti městského a venkovského obyvatelstva ČSSR v letech 1949–1959. *Demografie: Revue pro výzkum populačního vývoje*. Praha: Český statistický úřad, **4**(1), 26-36.
- VOBORNÍK, Bohuslav. 1959. Základní problémy demografie a populační politika za socialismu (2. část). *Demografie: Revue pro výzkum populačního vývoje*. **1**(3), 129 - 134.

Internetové zdroje:

- BERGMAN GROUP. 2012. Program rozvoje Karlovarského kraje pro období 2014 - 2020: Analýza rozvojových charakteristik a potenciálu Karlovarského kraje 2012. In: *Karlovarský kraj* [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://www.kr-karlovarsky.cz/region/Documents/P1_Analyza_PRKK_2x.pdf
- ČSÚ. Obyvatelstvo: Demografické ročenky (pramenná díla) 1950 - 2014. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/casova_rada_demografie
- ČSÚ. 2013a. Hlavní město Praha. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xa/kraj>

- ČSÚ. 2013b. Vzdělání obyvatelstva. In: *Český statistický úřad: Sčítání lidu, domů a bytů - Pramenné dílo - 2011* [online]. [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/25385875/19524119+2400013a09.pdf/36b7afef-eeeb-4a5a-854f-4a1f56f8cba5?version=1.0>
- ČSÚ. 2013c. Sčítání lidu, domů a bytů - Pramenné dílo - 2011: Věřící obyvatelstvo hlásící se k církvi, SLDB 2011. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/24358877/2400013m14.pdf/2c39de8f-b093-4043-a64b-80857f5d06fd?version=1.0>
- ČSÚ. 2013d. Sčítání lidu, domů a bytů - Pramenné dílo - 2011: Podíl cizinců na obyvatelstvu. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-03-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/24358877/2400013m08.pdf/2c4416c5-bb92-4002-86c7-e2050c3d9c26?version=1.0>
- ČSÚ. 2014. Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Hl. m. Prahy - 2013. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/330138-14-n_2014-20
- ČSÚ. 2015a. Obecná míra nezaměstnanosti v ČR a krajích. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/obecna_mira_nezamestnanosti_v_cr_a_krajich
- ČSÚ. 2015b. Statistická ročenka Středočeského kraje - 2015. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/4-obyvatelstvo-p8cf8i4h10>
- ČSÚ. 2015c. Statistická ročenka Jihočeského kraje - 2015. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20552347/33010515.pdf/22ac498d-2024-42e1-acb1-0af3f181d1a4?version=1.15>
- ČSÚ. 2015d. Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Plzeňského kraje - 2014. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zakladni-tendence-demografickeho-socialniho-a-ekonomickeho-vyvoje-plzenskeho-kraje-2014>

- ČSÚ. 2015e. Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Karlovarského kraje v roce 2014. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xk/zakladni-tendence>
- ČSÚ. 2015f. Statistická ročenka Pardubického kraje 2015. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-03-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20548727/33009215.pdf/262948e9-53e9-4d98-aa39-cae57f8fd451?version=1.9>
- ČSÚ. 2015g. Statistická ročenka Kraje Vysočina - 2015. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-03-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20568651/33009515.pdf/f193739c-ce12-4778-b111-fe1ee50260e5?version=1.3>
- ČSÚ. 2015h. Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Jihomoravského kraje 2014. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11280/17808269/ZT_jmk_2014.pdf/0c586dcb-2e81-43cb-9d15-2bb00be6b4fb?version=1.3
- ČSÚ. 2015ch. Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Olomouckého kraje - 2014. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zakladni-tendence-demografickeho-socialniho-a-ekonomickeho-vyvoje-olomouckeho-kraje-2014>
- ČSÚ. 2015i. Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Zlínského kraje - 2014. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zakladni-tendence-demografickeho-socialniho-a-ekonomickeho-vyvoje-zlinskeho-kraje-2014>
- ČSÚ. 2015j. Statistická ročenka Moravskoslezského kraje - 2015. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20568451/33010015.pdf/23bb21b1-1f07-4d1e-9b51-7235e201c027?version=1.3>
- ČSÚ. 2016. Veřejná databáze: Okresy České republiky 2014. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jspx;jsessionid=1mNkyrriaF3J8G_KwMY_0IA_XohCACtcyo5bDeioje3VoQHQLxP5p!-1827208421

- ČT24. 2015. Ghetta v Ústeckém kraji bobtnají. Obce žádají levné byty nebo místní policii. In: *Česká televize* [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1603581-ghetta-v-usteckem-kraji-bobtnaji-obce-zadaji-levne-byty-nebo-mistni-policii>
- Demografie - časopis. 2015. *Český statistický úřad* [online]. 2015 [cit. 2015-12-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demografie>
- HENYŠ, Jaromír. 1998. Novela zákona o rodině přináší významné změny. In: *Hospodářské noviny* [online]. Economia, a.s [cit. 2016-03-09]. Dostupné z: <http://archiv.ihned.cz/c1-957460-novela-zakona-o-rodine-prinasi-vyznamne-zmeny>
- MPSV. 2015. Regionální statistika ceny práce - porovnání krajů: rok 2014. In: *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/vydelky/porovnaní>
- SEBERA, Martin. 2012. *Shluková analýza* [online]. In: *Vícerozměrné statistické metody* [cit.2016-03-23]. Dostupné z: http://www.fsp.muni.cz/~sebera/vicerozmerna_statistika/shlukova.html

8 Přílohy

Příloha 1: Ukazatele sňatečnosti, rozvodovosti a natality v okresech ČR v roce 2014

územní jednotka	Natalita							Sňatečnost hms ‰	Rozvodovost	
	hmcp	hmp	hmm	f	podíl Nž v manž. %	podíl žen v plodném věku na populaci %	průměrný věk matky při narození 1. dítěte		hmro ‰	ir %
Česká republika	10,48	10,44	0,04	45,07	53,33	23,15	28,8	4,33	2,54	58,73
Hl. město Praha	11,72	11,69	0,03	48,49	59,42	24,11	31,1	4,69	2,26	48,24
Středočeský kraj	11,18	11,13	0,05	47,43	55,68	23,47	29	4,11	3,01	73,25
Benešov	10,42	10,38	0,04	46,13	54,15	22,50	28,8	3,66	2,58	70,54
Beroun	11,22	11,17	0,06	47,60	55,31	23,46	29,2	4,04	2,94	72,63
Kladno	10,97	10,93	0,03	46,60	50,57	23,47	28,7	4,13	3,20	77,33
Kolín	10,39	10,33	0,06	45,21	55,09	22,84	28,7	3,96	3,24	81,70
Kutná Hora	9,85	9,83	0,03	43,68	53,15	22,49	28,1	3,93	2,48	63,01
Mělník	10,97	10,93	0,04	46,34	51,36	23,60	28,7	4,18	2,98	71,17
Mladá Boleslav	10,98	10,91	0,07	46,94	55,51	23,24	28,5	4,32	2,97	68,82
Nymburk	11,64	11,62	0,02	49,41	55,32	23,51	29,3	4,35	2,57	59,19
Praha-východ	12,66	12,61	0,04	51,09	62,65	24,68	29,8	4,30	3,23	75,04
Praha-západ	12,66	12,59	0,06	50,91	63,62	24,74	30,5	4,06	3,67	90,54
Příbram	10,25	10,19	0,05	44,69	52,19	22,81	28,2	4,10	2,66	64,74
Rakovník	10,27	10,25	0,02	45,36	47,71	22,59	27,8	3,92	3,01	76,96
Jihočeský kraj	10,14	10,11	0,04	44,19	51,59	22,87	28,3	4,41	2,46	55,88
České Budějovice	10,95	10,93	0,02	46,29	56,57	23,62	29	4,92	2,88	58,65
Český Krumlov	10,92	10,85	0,07	46,71	45,55	23,23	26,7	4,29	2,42	56,49
Jindřichův Hradec	9,77	9,75	0,02	43,35	46,32	22,49	27,9	4,19	1,98	47,27
Písek	9,76	9,68	0,07	43,58	48,39	22,22	28	3,87	2,46	63,74
Prachatice	9,47	9,41	0,06	41,31	51,26	22,77	28,2	4,37	2,24	51,35
Strakonice	10,21	10,17	0,04	45,25	50,70	22,46	28	4,47	2,19	49,05
Tábor	9,07	9,05	0,02	40,41	53,13	22,40	28,7	4,07	2,43	59,71
Plzeňský kraj	9,91	9,89	0,02	43,38	50,90	22,79	28,6	4,39	2,39	54,55
Domažlice	9,33	9,33	0,00	41,12	52,90	22,69	27,5	4,93	2,18	44,19
Klatovy	9,26	9,26	0,00	41,86	49,07	22,13	28,2	4,57	2,28	49,87
Plzeň-město	10,46	10,44	0,02	45,71	53,83	22,84	29,4	4,56	2,27	49,82
Plzeň-jih	10,09	10,07	0,02	45,07	52,24	22,35	28,9	3,75	2,57	68,67
Plzeň-sever	9,99	9,88	0,10	42,23	50,72	23,40	28,2	4,09	2,21	54,14
Rokycany	9,60	9,58	0,02	42,24	53,06	22,68	28,6	3,95	3,31	83,60
Tachov	9,66	9,66	0,00	40,98	37,06	23,56	27,2	4,43	2,48	55,98
Karlovarský kraj	9,27	9,22	0,05	40,12	38,42	22,98	27,5	4,16	2,59	62,21
Cheb	9,59	9,50	0,09	41,00	36,80	23,18	27,6	4,10	2,35	57,29
Karlovy Vary	8,96	8,93	0,03	39,72	44,70	22,49	28	4,11	2,58	62,86
Sokolov	9,34	9,29	0,04	39,72	32,30	23,40	26,8	4,30	2,85	66,15
Ústecký kraj	10,09	10,05	0,04	43,69	38,87	23,01	27,1	4,03	2,85	70,74
Děčín	9,89	9,83	0,06	43,56	35,42	22,57	26,6	4,19	2,73	65,22
Chomutov	9,80	9,76	0,04	41,75	37,55	23,37	26,9	4,28	2,41	56,37
Litoměřice	10,46	10,45	0,01	46,12	47,51	22,66	27,9	4,22	3,35	79,32
Louny	10,09	10,05	0,05	43,82	40,39	22,92	27,2	3,78	3,03	80,12
Most	9,47	9,42	0,05	40,69	32,00	23,14	26,5	3,85	2,72	70,84
Teplice	10,19	10,15	0,04	43,98	40,26	23,08	27	3,78	3,25	85,86

Ústí nad Labem	10,73	10,73	0,01	45,94	38,53	23,34	27,4	4,03	2,51	62,24
Liberecký kraj	10,18	10,11	0,07	43,59	48,05	23,18	28,2	4,21	2,82	66,85
Česká Lípa	10,47	10,33	0,14	43,78	41,39	23,60	27,2	4,65	2,93	62,97
Jablonec nad Nisou	9,94	9,91	0,03	42,92	49,10	23,09	28,5	4,14	2,86	68,90
Liberec	10,50	10,44	0,06	44,72	50,20	23,34	28,5	4,01	2,94	73,40
Semily	9,32	9,27	0,05	41,46	51,38	22,36	28,7	4,17	2,33	55,81
Královéhr. kraj	10,03	10,00	0,03	44,50	52,12	22,48	28,3	4,55	2,50	54,98
Hradec Králové	10,55	10,53	0,02	46,71	55,52	22,53	29,3	4,72	2,44	51,69
Jičín	9,23	9,15	0,08	40,97	53,38	22,34	28,1	4,67	2,16	46,22
Náchod	9,63	9,61	0,02	42,77	50,79	22,47	27,7	4,76	2,86	60,19
Rychnov n. Kněžnou	10,71	10,71	0,00	47,31	54,32	22,65	27,8	4,31	2,27	52,65
Trutnov	9,77	9,74	0,03	43,54	45,96	22,38	28,1	4,19	2,62	62,60
Pardubický kraj	10,53	10,48	0,05	45,88	54,66	22,85	28,3	4,32	2,58	59,59
Chrudim	10,55	10,46	0,09	46,13	55,24	22,67	27,9	4,22	2,75	65,15
Pardubice	10,67	10,63	0,04	46,50	56,04	22,86	28,9	4,32	2,94	67,95
Svitavy	9,97	9,95	0,02	43,58	53,65	22,82	28,1	4,43	2,29	51,62
Ústí nad Orlicí	10,78	10,72	0,06	46,65	53,26	22,99	27,9	4,33	2,23	51,50
Kraj Vysočina	10,48	10,46	0,02	45,95	58,68	22,76	28,1	4,29	2,17	50,59
Havlíčkův Brod	10,82	10,80	0,02	48,27	53,13	22,37	27,9	3,96	2,15	54,26
Jihlava	11,24	11,21	0,03	49,00	56,98	22,89	28,3	4,40	2,28	51,82
Pelhřimov	9,84	9,81	0,03	44,32	61,30	22,14	28,3	4,14	2,15	51,84
Třebíč	9,68	9,68	0,00	41,94	58,20	23,08	28,2	4,38	2,04	46,64
Žďár nad Sázavou	10,64	10,60	0,03	46,03	63,85	23,03	28,2	4,46	2,22	49,81
Jihomoravský kraj	10,97	10,94	0,03	47,10	58,56	23,22	29,1	4,40	2,50	56,74
Blansko	10,69	10,65	0,04	46,36	62,11	22,97	29,1	4,15	2,23	53,69
Brno-město	11,78	11,75	0,03	50,83	58,39	23,11	29,8	4,67	2,64	56,48
Brno-venkov	11,87	11,83	0,04	50,27	61,43	23,53	29,2	4,23	2,45	57,92
Břeclav	9,75	9,74	0,01	41,66	54,16	23,37	28,7	4,21	2,54	60,33
Hodonín	9,35	9,31	0,03	40,57	58,87	22,96	28,5	4,15	2,26	54,49
Vyškov	11,44	11,43	0,01	49,15	59,79	23,25	28,6	4,65	2,46	52,86
Znojmo	9,93	9,89	0,04	42,23	52,05	23,41	28	4,41	2,69	61,00
Olomoucký kraj	10,09	10,06	0,03	43,79	52,25	22,97	28,4	4,30	2,39	55,57
Jeseník	8,50	8,48	0,03	38,58	41,54	21,97	27,2	4,30	2,62	60,82
Olomouc	11,11	11,07	0,03	47,27	53,80	23,42	28,8	4,34	2,55	58,71
Prostějov	10,09	10,04	0,05	43,96	53,10	22,84	28,1	4,61	2,40	52,09
Řerov	9,37	9,35	0,02	40,88	53,17	22,87	28,5	4,01	2,27	56,52
Šumperk	9,46	9,44	0,02	41,63	50,13	22,68	28,1	4,28	2,15	50,19
Zlínský kraj	9,60	9,56	0,04	41,88	60,87	22,82	28,8	4,24	2,18	51,45
Kromčříž	9,37	9,33	0,05	41,09	56,04	22,70	28,3	4,38	2,47	56,32
Uherské Hradiště	9,73	9,70	0,03	42,28	62,82	22,94	28,6	4,06	2,01	49,40
Vsetín	9,87	9,81	0,06	42,85	58,87	22,90	28,4	3,89	1,87	48,13
Zlín	9,43	9,39	0,04	41,29	63,60	22,74	29,6	4,55	2,38	52,35
Moravskosl. kraj	9,88	9,84	0,04	42,57	49,60	23,11	27,7	4,34	2,59	59,61
Bruntál	9,99	9,95	0,04	43,54	35,59	22,84	26,8	3,93	2,61	66,49
Frýdek-Místek	10,18	10,15	0,04	43,81	59,06	23,16	28	4,64	2,45	52,83
Karviná	9,19	9,13	0,05	39,82	43,46	22,93	27	4,32	2,76	63,91
Nový Jičín	10,24	10,22	0,03	43,95	53,77	23,25	27,9	4,53	2,19	48,40
Opava	9,93	9,91	0,02	42,98	58,41	23,06	28,1	4,12	2,18	52,81
Ostrava-město	9,99	9,94	0,04	42,75	45,08	23,26	28,1	4,29	2,93	68,21

Zdroj dat: ČSÚ - Demografická ročenka 2014, Věkové složení obyvatelstva 2014, Okresy České republiky: Narození 2014

Příloha 2: Počet narozených dětí v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

rok/kraj	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK	ČR (v tis.)
2014	14 665	14 631	6 460	5 687	2 779	8 322	4 466	5 533	5 435	5 345	12 839	6 420	5 624	12 046	110,2
2013	13 913	14 262	6 397	5 531	2 840	8 093	4 550	5 471	5 097	4 932	12 437	6 338	5 605	11 651	107,1
2012	14 233	14 483	6 672	5 785	2 831	8 246	4 609	5 489	5 405	5 166	12 385	6 319	5 512	11 820	108,9
2011	14 002	14 565	6 398	5 585	3 026	8 673	4 662	5 452	5 333	5 086	12 442	6 336	5 581	11 849	108,9
2010	14 824	15 262	6 959	6 252	3 324	9 305	5 130	6 036	5 740	5 370	13 068	6 936	6 118	13 122	117,4
2009	14 514	15 256	7 048	6 429	3 434	9 664	5 221	6 284	5 658	5 466	13 184	7 150	6 091	13 268	118,7
2008	14 362	15 281	7 173	6 398	3 572	10 051	5 240	6 268	5 767	5 660	13 217	7 134	6 274	13 445	119,8
2007	13 228	14 313	6 940	6 112	3 455	9 753	5 055	6 138	5 723	5 391	12 401	6 950	6 076	13 412	114,9
2006	12 556	12 771	6 386	5 819	3 216	8 971	4 478	5 502	5 260	5 124	11 546	6 445	5 631	12 425	106,1
2005	11 966	12 136	6 149	5 455	3 025	8 763	4 284	5 427	4 925	5 084	11 173	6 201	5 687	12 223	102,5
2004	11 160	11 314	5 957	5 066	2 917	8 626	4 321	5 198	4 835	4 832	10 689	5 924	5 230	11 860	97,9
2003	10 080	10 671	5 760	4 952	2 898	8 375	4 055	5 112	4 655	4 781	10 032	5 845	5 155	11 586	94
2002	9 718	10 511	5 747	4 905	2 957	8 205	4 148	4 964	4 662	4 765	10 100	5 682	5 203	11 480	93
2001	9 703	10 067	5 570	4 788	2 926	7 932	4 028	4 967	4 481	4 579	9 644	5 729	5 189	11 375	91
2000	9 472	9 962	5 673	4 903	2 907	8 046	4 099	4 977	4 624	4 775	9 592	5 520	5 303	11 316	91,2
1999	9 088	9 555	5 626	4 676	2 790	7 774	3 982	4 981	4 766	4 675	9 577	5 622	5 222	11 440	90
1998	9 054	9 553	5 636	4 709	2 937	7 959	3 991	5 003	4 766	4 946	9 741	5 665	5 185	11 684	90,8
1997	8 988	9 684	5 670	4 631	2 824	7 814	3 991	5 003	4 766	5 008	9 707	5 715	5 154	11 945	90,9
1996	8 869	9 423	5 571	4 742	2 778	7 812	4 050	5 038	4 665	4 931	9 817	5 649	5 259	12 159	90,8
1995	9 498	10 084	6 055	4 993	3 091	8 231	4 182	5 248	4 986	5 329	10 340	6 027	5 534	12 799	96,4
1994	10 362	10 883	6 766	5 662	3 422	9 194	4 558	5 776	5 423	5 918	11 734	6 777	6 246	14 194	106,9
1993	11 591	12 512	7 476	6 336	3 792	10 544	5 269	6 607	6 250	6 752	13 601	7 579	7 081	16 080	121,5
1992	11 979	12 657	7 472	6 121	3 702	10 199	5 338	6 674	6 456	6 708	13 535	7 772	7 290	16 239	122,1
1991	13 000	13 193	8 066	6 695	4 060	10 775	5 578	7 103	6 557	6 941	14 359	8 206	7 799	17 518	129,9
1990	13 048	13 311	8 198	6 921	4 033	10 790	5 616	6 861	6 573	7 200	14 299	8 392	7 747	18 105	131,1
1989	12 777	13 243	7 948	6 968	4 040	10 743	5 558	6 921	6 436	6 862	14 042	8 210	7 544	17 589	129
1988	13 285	13 540	8 066	6 942	4 216	11 279	5 719	6 991	6 778	7 161	14 433	8 446	7 962	18 420	133,2
1987	13 078	13 417	8 102	6 890	4 224	11 250	5 696	6 991	6 648	6 890	14 183	8 319	7 809	17 972	131,5
1986	12 944	13 979	8 086	6 972	4 284	11 502	5 481	7 038	6 729	7 400	14 727	8 433	8 099	18 268	133,9
1985	12 960	14 362	8 252	7 124	4 386	11 494	5 585	7 342	6 917	7 516	15 281	8 726	8 210	18 333	136,5
1984	13 324	14 556	8 423	7 226	4 503	11 488	5 638	7 210	6 971	7 415	15 682	8 741	8 287	18 123	137,6
1983	12 903	14 539	8 465	7 383	4 443	11 810	5 753	7 195	7 010	7 582	15 566	8 821	8 381	18 281	138,1
1982	13 509	15 084	8 674	7 543	4 672	12 098	5 782	7 383	7 204	7 821	16 247	9 089	8 731	18 681	142,5
1981	14 005	15 539	8 992	7 593	4 712	12 305	5 889	7 456	7 455	7 744	16 324	9 619	9 105	18 452	145,2
1980	15 337	16 431	9 483	8 230	4 939	13 502	5 943	8 111	7 953	8 287	17 199	10 114	9 277	19 859	154,7
1979	17 604	18 568	10 452	9 088	5 705	14 895	7 030	9 091	8 901	8 809	19 303	11 167	10 457	22 014	173,1
1978	18 266	19 401	10 828	9 401	6 055	15 450	7 549	9 543	9 251	9 368	19 403	11 958	10 588	22 957	180
1977	19 064	19 481	10 983	9 728	6 000	15 474	7 510	9 757	9 615	9 353	19 964	11 982	10 649	23 305	182,9
1976	18 803	19 813	11 066	10 195	6 655	16 365	7 980	10 109	9 787	9 777	20 560	12 526	10 964	23 922	188,5
1975	19 301	20 646	11 162	10 374	6 958	16 871	8 036	10 248	10	9 901	20 715	12 756	11 386	24 494	192,9
1974	19 119	20 685	11 275	10 670	7 121	17 510	8 339	10 602	10	9 905	21 022	12 742	11 347	25 066	195,4
1973	16 516	20 310	10 653	9 815	6 769	16 693	7 629	9 817	9 472	9 358	19 550	11 823	10 618	23 930	183
1972	14 301	18 222	9 654	8 645	5 947	15 260	6 801	8 903	8 406	8 795	17 436	10 745	9 771	21 858	164,7
1971	13 447	17 484	9 029	7 972	5 831	14 069	6 483	8 462	8 006	8 194	16 394	10 010	9 170	20 682	155,2
1970	12 677	16 669	8 713	7 683	5 573	13 438	6 352	8 357	7 495	7 868	15 878	9 477	8 738	19 975	148,9
1969	11 692	16 038	8 446	7 572	5 511	12 915	5 956	7 918	7 386	7 588	15 629	9 328	8 673	19 503	144,2
1968	11 507	15 397	8 041	7 194	5 211	12 209	5 749	7 551	6 968	7 380	15 280	8 809	8 436	18 664	138,4
1967	10 828	16 335	8 016	7 354	5 183	12 561	5 550	7 394	7 004	7 507	15 245	9 015	8 283	19 138	139,4
1966	10 797	16 265	8 142	7 672	5 292	12 905	5 645	7 389	7 061	7 538	15 633	9 121	8 724	20 022	142,2
1965	11 641	17 104	8 459	7 865	5 658	13 603	5 721	7 672	7 274	7 912	16 227	9 563	9 042	20 804	148,5
1964	11 809	18 127	9 008	8 514	5 909	14 389	6 099	8 138	7 599	8 237	16 768	9 908	9 618	21 543	155,7
1963	11 080	17 040	8 831	8 148	5 705	13 828	6 041	7 881	7 514	8 038	16 334	9 809	9 414	20 399	150,1
1962	9 344	15 623	8 160	7 230	5 177	11 982	5 204	7 079	6 840	7 510	14 680	8 854	8 672	18 340	135
1961	8 579	15 074	7 999	7 412	4 999	11 251	5 028	6 894	6 958	7 617	14 838	9 020	8 839	17 693	132,2
1960	8 303	14 652	8 063	7 249	5 208	11 296	5 010	6 796	6 704	7 440	14 677	9 227	8 644	16 892	130,2
1959	8 050	14 471	8 448	7 174	5 306	11 261	5 205	6 983	7 036	7 510	14 820	9 152	8 511	16 383	130,3
1958	9 039	16 156	9 324	7 849	5 923	12 882	5 786	7 455	7 623	8 230	16 130	9 876	8 991	17 987	143,3
1957	10 173	17 466	10 522	8 632	6 720	14 195	6 362	8 363	8 481	8 674	18 053	10 728	9 712	19 076	157,2
1956	11 667	18 292	10 876	9 031	6 612	14 578	6 851	8 706	8 722	8 722	18 983	11 197	10 141	19 723	164,2
1955	12 282	18 816	10 827	9 445	6 921	14 829	7 104	8 942	9 024	8 987	19 191	11 599	10 118	19 646	167,7

1954	13 387	19 427	10 716	9 453	6 875	15 572	7 262	9 138	9 061	8 671	18 920	11 918	10 074	19 826	170,3
1953	14 419	19 801	10 698	9 672	7 132	16 139	7 679	9 319	9 187	8 742	19 384	11 783	10 237	20 437	174,6
1952	15 246	20 642	10 942	9 935	7 469	17 584	8 541	9 817	9 614	9 257	20 346	12 290	10 535	20 777	183
1951	15 152	20 758	11 476	9 688	8 044	19 429	9 259	10 021	9 595	9 277	20 548	12 873	10 735	21 901	188,8
1950	14 835	20 929	11 480	10 003	8 736	20 817	9 842	10 357	9 652	9 484	20 728	12 863	10 821	21 108	191,7

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 - 2014)

Příloha 3: Hrubá míra celkové porodnosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

rok/kraj	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK	ČR
2014	11,72	11,18	10,14	9,91	9,27	10,09	10,18	10,03	10,53	10,48	10,97	10,09	9,60	9,88	10,48
2013	11,18	10,99	10,05	9,65	9,44	9,80	10,38	9,91	9,88	9,66	10,64	9,96	9,56	9,52	10,19
2012	11,44	11,26	10,48	10,11	9,36	9,97	10,51	9,92	10,47	10,10	10,61	9,91	9,37	9,62	10,37
2011	11,31	11,44	10,06	9,77	9,97	10,47	10,64	9,84	10,33	9,93	10,68	9,92	9,47	9,61	10,38
2010	11,84	12,14	10,91	10,93	10,81	11,13	11,67	10,89	11,11	10,43	11,34	10,81	10,36	10,54	11,17
2009	11,68	12,31	11,06	11,26	11,15	11,56	11,91	11,33	10,97	10,61	11,46	11,14	10,30	10,62	11,31
2008	11,72	12,56	11,30	11,30	11,58	12,05	12,02	11,32	11,23	11,00	11,56	11,12	10,61	10,75	11,49
2007	11,06	12,06	10,99	10,97	11,30	11,81	11,70	11,15	11,25	10,52	10,92	10,85	10,30	10,74	11,14
2006	10,61	10,95	10,16	10,52	10,56	10,90	10,42	10,02	10,38	10,03	10,21	10,08	9,55	9,94	10,34
2005	10,17	10,55	9,81	9,91	9,93	10,65	10,00	9,91	9,74	9,97	9,89	9,70	9,63	9,76	10,02
2004	9,57	9,94	9,52	9,22	9,60	10,51	10,11	9,50	9,57	9,34	9,52	9,32	8,85	9,42	9,59
2003	8,68	9,43	9,22	9,01	9,53	10,22	9,49	9,33	9,19	9,24	8,94	9,19	8,70	9,19	9,21
2002	8,39	9,34	9,20	8,93	9,73	10,01	9,70	9,05	9,20	9,20	9,00	8,91	8,77	9,08	9,12
2001	8,33	8,95	8,91	8,70	9,63	9,67	9,41	9,02	8,82	8,82	8,56	8,96	8,72	8,97	8,90
2000	8,00	8,95	9,06	8,89	9,54	9,73	9,55	9,03	9,09	9,16	8,44	8,60	8,87	8,84	8,88
1999	7,64	8,61	8,98	8,47	9,16	9,40	9,28	9,02	9,36	8,96	8,42	8,75	8,73	8,92	8,73
1998	7,56	8,63	8,99	8,52	9,63	9,63	9,30	9,05	9,35	9,47	8,56	8,80	8,66	9,09	8,82
1997	7,47	8,76	9,05	8,36	9,26	9,46	9,30	9,05	9,35	9,58	8,52	8,87	8,59	9,28	8,83
1996	7,35	8,52	8,89	8,55	9,11	9,47	9,44	9,10	9,15	9,43	8,61	8,75	8,76	9,44	8,80
1995	7,83	9,10	9,65	8,98	10,13	9,97	9,75	9,47	9,76	10,19	9,06	9,39	9,20	9,89	9,33
1994	8,52	9,82	10,80	10,17	11,22	11,14	10,63	10,42	10,62	11,31	10,28	10,56	10,39	10,96	10,34
1993	9,52	11,28	11,95	11,38	12,46	12,77	12,31	11,92	12,25	12,93	11,92	11,83	11,80	12,43	11,76
1992	9,84	11,40	11,97	10,99	12,20	12,37	12,51	12,05	12,66	12,85	11,88	12,15	12,18	12,58	11,84
1991	10,70	11,86	12,93	11,99	13,42	13,07	13,11	12,84	12,88	13,31	12,62	12,85	13,05	13,59	12,60
1990	10,73	11,93	13,11	12,31	13,15	12,89	13,10	12,32	12,88	13,77	12,51	13,07	12,97	13,94	12,65
1989	10,53	11,83	12,75	12,38	13,17	12,81	12,99	12,43	12,60	13,12	12,29	12,79	12,63	13,56	12,44
1988	10,99	12,05	12,97	12,33	13,75	13,45	13,40	12,54	13,25	13,69	12,63	13,16	13,34	14,24	12,87
1987	10,87	11,89	13,07	12,23	13,75	13,43	13,39	12,54	13,00	13,18	12,41	12,96	13,10	13,93	12,70
1986	10,84	12,32	13,05	12,36	13,90	13,76	12,92	12,61	13,14	14,16	12,90	13,13	13,60	14,19	12,95
1985	10,89	12,61	13,33	12,61	14,19	13,76	13,22	13,14	13,49	14,39	13,38	13,59	13,79	14,28	13,20
1984	11,23	12,74	13,62	12,76	14,53	13,76	13,41	12,89	13,59	14,22	13,75	13,62	13,94	14,16	13,32
1983	10,89	12,69	13,71	13,02	14,31	14,15	13,77	12,86	13,66	14,56	13,66	13,75	14,11	14,32	13,38
1982	11,41	13,14	14,07	13,29	15,01	14,50	13,93	13,18	14,04	15,06	14,28	14,17	14,71	14,68	13,82
1981	11,86	13,50	14,63	13,37	15,12	14,76	14,24	13,29	14,53	14,95	14,37	15,01	15,38	14,54	14,09
1980	12,89	14,31	15,44	14,43	15,55	16,07	15,91	14,43	15,49	16,04	15,13	15,77	15,73	15,56	14,98
1979	14,81	16,18	17,11	15,95	17,95	17,79	17,25	16,20	17,38	17,08	17,06	17,47	17,81	17,34	16,81
1978	15,43	16,94	17,84	16,54	19,09	18,55	18,68	17,07	18,15	18,25	17,25	18,81	18,16	18,20	17,57
1977	16,19	17,05	18,23	17,19	18,97	18,66	18,73	17,54	18,98	18,31	17,86	18,97	18,40	18,61	17,95
1976	16,06	17,38	18,50	18,10	21,13	19,86	20,09	18,27	19,44	19,24	18,50	19,96	19,08	19,26	18,61
1975	16,58	18,17	18,83	18,51	22,28	20,59	20,43	18,62	20,02	19,58	18,78	20,48	19,99	19,89	19,17
1974	16,53	18,25	19,15	19,12	23,02	21,51	21,41	19,36	20,17	19,72	19,18	20,62	20,11	20,55	19,55
1973	15,16	17,06	18,24	17,70	22,12	20,68	19,80	18,03	19,20	18,74	17,97	19,28	18,99	19,85	18,44
1972	13,18	15,32	16,61	15,65	19,62	19,02	17,75	16,41	17,13	17,69	16,12	17,62	17,60	18,31	16,69
1971	12,43	14,69	15,60	14,46	19,42	17,61	16,96	15,63	16,36	16,53	15,21	16,47	16,61	17,49	15,79
1970	11,77	13,98	15,09	13,95	18,76	16,86	16,68	15,44	15,32	15,89	14,74	15,61	15,86	17,05	15,19
1969	10,61	13,33	14,53	13,63	18,08	15,91	15,46	14,62	15,05	15,24	14,41	15,33	15,64	16,60	14,57
1968	10,45	12,77	13,85	12,93	17,14	15,05	14,93	13,93	14,22	14,84	14,13	14,52	15,26	16,05	14,01
1967	10,49	12,83	13,83	13,21	17,08	15,48	14,47	13,65	14,31	15,10	14,13	14,91	15,04	16,62	14,15
1966	10,51	12,76	14,08	13,76	17,42	15,92	14,72	13,63	14,46	15,19	14,54	15,14	15,91	17,59	14,47
1965	11,38	13,42	14,66	14,13	18,91	16,83	14,95	14,16	14,92	15,97	15,14	15,95	16,55	18,55	15,18
1964	11,61	14,24	15,65	15,36	20,08	17,92	15,93	15,04	15,66	16,67	15,71	16,59	17,72	19,54	16,00
1963	10,97	13,41	15,37	14,73	19,77	17,39	15,83	14,58	15,52	16,31	15,38	16,49	17,45	18,89	15,52
1962	9,27	12,30	14,22	13,10	18,23	15,18	13,65	13,11	14,14	15,28	13,87	14,91	16,17	17,30	14,00
1961	8,53	11,87	13,93	13,45	17,86	14,34	13,17	12,75	14,38	15,50	14,06	15,20	16,55	16,97	13,79
1960	8,32	11,66	13,98	12,89	18,26	13,86	12,45	12,28	13,73	15,44	14,00	15,13	16,59	15,93	13,47
1959	8,15	11,77	14,42	13,02	17,83	14,04	12,38	12,67	14,25	15,37	14,02	15,09	16,75	15,76	13,55

1958	9,16	13,15	15,92	14,29	20,22	16,18	13,82	13,54	15,48	16,87	15,30	16,36	17,82	17,57	14,96
1957	10,37	14,27	17,98	15,77	23,33	17,98	15,29	15,22	17,33	17,83	17,23	17,89	19,40	18,91	16,52
1956	11,97	15,00	18,67	16,58	23,34	18,64	16,56	15,91	17,97	17,97	18,26	18,81	20,43	19,86	17,39
1955	12,65	15,49	18,73	17,46	24,89	19,15	17,27	16,40	18,79	18,65	18,62	19,64	20,54	20,12	17,91
1954	13,84	16,05	18,72	17,62	25,06	20,27	17,82	16,82	19,05	18,14	18,53	20,36	20,60	20,62	18,33
1953	14,94	16,40	18,83	18,22	26,47	21,23	18,99	17,19	19,50	18,36	19,13	20,30	21,14	21,56	18,94
1952	15,95	17,18	19,34	18,85	28,46	23,42	21,36	18,23	20,57	19,38	20,25	21,48	21,89	22,59	20,05
1951	16,06	17,47	20,33	18,53	30,88	26,14	23,29	18,72	20,82	19,56	20,68	22,78	22,55	24,39	20,92
1950	15,89	17,81	20,44	19,26	33,86	28,35	25,01	19,56	21,09	20,01	21,09	23,00	23,04	24,07	21,47

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 – 2014)

Příloha 4: Absolutní přírůstky míry celkové porodnosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

rok/kraj	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK	ČR
2014	0,54	0,18	0,09	0,25	-0,17	0,29	-0,20	0,12	0,65	0,82	0,32	0,14	0,04	0,36	0,28
2013	-0,27	-0,27	-0,43	-0,46	0,08	-0,17	-0,13	-0,01	-0,58	-0,44	0,03	0,05	0,19	-0,10	-0,18
2012	0,13	-0,18	0,42	0,34	-0,61	-0,50	-0,13	0,08	0,14	0,16	-0,07	-0,01	-0,10	0,01	-0,02
2011	-0,53	-0,70	-0,85	-1,16	-0,84	-0,67	-1,03	-1,05	-0,78	-0,50	-0,65	-0,89	-0,90	-0,93	-0,78
2010	0,17	-0,17	-0,16	-0,33	-0,35	-0,42	-0,24	-0,44	0,14	-0,18	-0,13	-0,33	0,06	-0,08	-0,14
2009	-0,04	-0,25	-0,24	-0,05	-0,42	-0,49	-0,11	0,01	-0,26	-0,40	-0,09	0,02	-0,31	-0,13	-0,18
2008	0,67	0,50	0,31	0,34	0,27	0,23	0,33	0,17	-0,02	0,49	0,64	0,26	0,32	0,02	0,36
2007	0,45	1,11	0,84	0,44	0,75	0,92	1,28	1,13	0,87	0,49	0,71	0,77	0,75	0,79	0,80
2006	0,43	0,40	0,34	0,61	0,63	0,25	0,42	0,11	0,64	0,06	0,32	0,37	-0,09	0,18	0,32
2005	0,60	0,61	0,29	0,69	0,33	0,14	-0,11	0,40	0,17	0,63	0,36	0,38	0,79	0,34	0,42
2004	0,90	0,51	0,31	0,21	0,07	0,30	0,62	0,17	0,38	0,10	0,58	0,14	0,14	0,24	0,38
2003	0,29	0,09	0,02	0,09	-0,20	0,20	-0,21	0,29	-0,01	0,04	-0,05	0,27	-0,06	0,11	0,09
2002	0,06	0,38	0,29	0,23	0,11	0,34	0,30	0,03	0,38	0,38	0,44	-0,05	0,04	0,11	0,22
2001	0,33	0,00	-0,16	-0,19	0,08	-0,06	-0,14	-0,01	-0,27	-0,34	0,12	0,36	-0,14	0,13	0,02
2000	0,36	0,34	0,08	0,42	0,39	0,33	0,27	0,01	-0,27	0,21	0,02	-0,15	0,14	-0,08	0,14
1999	0,07	-0,02	-0,01	-0,05	-0,48	-0,23	-0,02	-0,03	0,01	-0,51	-0,14	-0,05	0,07	-0,17	-0,09
1998	0,09	-0,13	-0,05	0,16	0,37	0,17	0,00	0,00	0,00	-0,12	0,03	-0,06	0,06	-0,19	0,00
1997	0,13	0,24	0,16	-0,18	0,16	0,00	-0,14	-0,05	0,21	0,15	-0,09	0,11	-0,17	-0,15	0,03
1996	-0,49	-0,59	-0,76	-0,43	-1,03	-0,50	-0,31	-0,37	-0,61	-0,76	-0,45	-0,64	-0,44	-0,45	-0,53
1995	-0,69	-0,71	-1,14	-1,19	-1,09	-1,17	-0,88	-0,95	-0,85	-1,13	-1,22	-1,17	-1,19	-1,07	-1,01
1994	-1,00	-1,46	-1,15	-1,21	-1,24	-1,63	-1,68	-1,50	-1,63	-1,61	-1,65	-1,27	-1,40	-1,47	-1,41
1993	-0,33	-0,12	-0,02	0,39	0,27	0,41	-0,21	-0,14	-0,42	0,07	0,04	-0,32	-0,38	-0,15	-0,08
1992	-0,86	-0,46	-0,97	-1,00	-1,22	-0,70	-0,59	-0,79	-0,22	-0,46	-0,74	-0,70	-0,88	-1,01	-0,76
1991	-0,03	-0,07	-0,17	-0,31	0,27	0,18	0,01	0,52	0,01	-0,46	0,11	-0,22	0,08	-0,36	-0,05
1990	0,21	0,10	0,35	-0,07	-0,02	0,08	0,11	-0,10	0,28	0,65	0,22	0,28	0,34	0,38	0,21
1989	-0,46	-0,22	-0,22	0,05	-0,58	-0,64	-0,40	-0,12	-0,65	-0,57	-0,34	-0,37	-0,71	-0,67	-0,43
1988	0,12	0,16	-0,09	0,10	0,01	0,02	0,01	0,01	0,25	0,52	0,22	0,20	0,24	0,31	0,16
1987	0,03	-0,43	0,01	-0,13	-0,15	-0,33	0,47	-0,08	-0,15	-0,98	-0,48	-0,17	-0,50	-0,26	-0,25
1986	-0,06	-0,29	-0,28	-0,25	-0,29	0,00	-0,30	-0,53	-0,35	-0,24	-0,49	-0,45	-0,20	-0,09	-0,25
1985	-0,33	-0,13	-0,29	-0,15	-0,35	0,00	-0,19	0,25	-0,10	0,17	-0,36	-0,03	-0,15	0,12	-0,11
1984	0,33	0,05	-0,08	-0,26	0,22	-0,39	-0,36	0,03	-0,07	-0,34	0,08	-0,12	-0,17	-0,17	-0,06
1983	-0,52	-0,45	-0,36	-0,27	-0,70	-0,35	-0,16	-0,32	-0,38	-0,51	-0,62	-0,42	-0,61	-0,35	-0,44
1982	-0,44	-0,36	-0,56	-0,09	-0,10	-0,25	-0,31	-0,11	-0,49	0,11	-0,09	-0,84	-0,66	0,13	-0,27
1981	-1,03	-0,81	-0,81	-1,05	-0,43	-0,65	-1,66	-1,14	-0,96	-1,08	-0,76	-0,76	-0,35	-1,02	-0,89
1980	-1,93	-1,87	-1,67	-1,52	-2,41	-1,72	-1,34	-1,77	-1,89	-1,04	-1,92	-1,70	-2,08	-1,78	-1,83
1979	-0,62	-0,76	-0,73	-0,59	-1,14	-0,75	-1,43	-0,87	-0,77	-1,17	-0,19	-1,34	-0,35	-0,86	-0,76
1978	-0,76	-0,11	-0,39	-0,65	0,12	-0,12	-0,05	-0,46	-0,83	-0,06	-0,61	-0,16	-0,24	-0,41	-0,38
1977	0,13	-0,32	-0,28	-0,92	-2,17	-1,19	-1,36	-0,74	-0,46	-0,93	-0,64	-0,99	-0,68	-0,66	-0,67
1976	-0,52	-0,79	-0,32	-0,41	-1,14	-0,74	-0,35	-0,35	-0,58	-0,35	-0,28	-0,52	-0,91	-0,63	-0,55
1975	0,04	-0,08	-0,32	-0,61	-0,75	-0,92	-0,97	-0,74	-0,15	-0,14	-0,41	-0,14	-0,12	-0,66	-0,39
1974	1,37	1,19	0,91	1,42	0,90	0,82	1,60	1,32	0,97	0,98	1,21	1,33	1,11	0,70	1,11
1973	1,98	1,74	1,63	2,05	2,50	1,67	2,05	1,63	2,07	1,05	1,86	1,67	1,39	1,54	1,75
1972	0,75	0,63	1,01	1,18	0,19	1,41	0,79	0,77	0,77	1,16	0,91	1,15	0,99	0,82	0,90
1971	0,66	0,71	0,51	0,51	0,66	0,75	0,29	0,19	1,04	0,64	0,46	0,86	0,75	0,44	0,61
1970	1,16	0,65	0,56	0,32	0,68	0,95	1,21	0,82	0,28	0,64	0,33	0,28	0,21	0,45	0,62
1969	0,16	0,56	0,68	0,70	0,94	0,86	0,53	0,69	0,83	0,40	0,28	0,81	0,38	0,55	0,55
1968	-0,04	-0,06	0,02	-0,28	0,05	-0,44	0,47	0,28	-0,09	-0,26	0,00	-0,39	0,22	-0,57	-0,14
1967	-0,02	0,06	-0,26	-0,55	-0,34	-0,43	-0,26	0,02	-0,15	-0,09	-0,40	-0,23	-0,87	-0,98	-0,32
1966	-0,87	-0,66	-0,57	-0,37	-1,49	-0,92	-0,23	-0,53	-0,46	-0,78	-0,61	-0,81	-0,64	-0,95	-0,71
1965	-0,23	-0,82	-0,99	-1,23	-1,17	-1,09	-0,99	-0,88	-0,74	-0,69	-0,57	-0,65	-1,17	-0,99	-0,82
1964	0,65	0,83	0,28	0,63	0,31	0,53	0,11	0,46	0,14	0,36	0,34	0,10	0,27	0,65	0,48
1963	1,69	1,10	1,15	1,62	1,54	2,20	2,18	1,47	1,38	1,03	1,51	1,58	1,28	1,59	1,52
1962	0,74	0,43	0,29	-0,34	0,37	0,84	0,48	0,36	-0,25	-0,23	-0,20	-0,30	-0,38	0,32	0,21

1961	0,21	0,21	-0,05	0,56	-0,40	0,48	0,71	0,46	0,65	0,06	0,07	0,07	-0,04	1,05	0,31
1960	0,17	-0,12	-0,44	-0,13	0,43	-0,18	0,07	-0,39	-0,51	0,07	-0,02	0,05	-0,16	0,16	-0,07
1959	-1,02	-1,38	-1,50	-1,27	-2,40	-2,14	-1,44	-0,86	-1,24	-1,49	-1,28	-1,28	-1,07	-1,81	-1,41
1958	-1,20	-1,11	-2,07	-1,48	-3,11	-1,80	-1,47	-1,68	-1,85	-0,97	-1,93	-1,53	-1,58	-1,34	-1,56
1957	-1,60	-0,73	-0,68	-0,81	0,00	-0,67	-1,28	-0,69	-0,64	-0,14	-1,03	-0,93	-1,03	-0,94	-0,88
1956	-0,69	-0,49	-0,06	-0,88	-1,56	-0,51	-0,70	-0,50	-0,82	-0,68	-0,36	-0,83	-0,11	-0,26	-0,51
1955	-1,18	-0,56	0,01	-0,16	-0,17	-1,11	-0,55	-0,42	-0,26	0,51	0,08	-0,72	-0,07	-0,50	-0,42
1954	-1,10	-0,35	-0,11	-0,60	-1,41	-0,96	-1,17	-0,36	-0,45	-0,22	-0,60	0,06	-0,53	-0,95	-0,61
1953	-1,01	-0,78	-0,51	-0,62	-2,00	-2,20	-2,37	-1,05	-1,07	-1,02	-1,12	-1,18	-0,75	-1,03	-1,12
1952	-0,12	-0,28	-1,00	0,32	-2,42	-2,72	-1,93	-0,49	-0,25	-0,18	-0,43	-1,31	-0,66	-1,80	-0,87
1951	0,17	-0,35	-0,11	-0,73	-2,98	-2,21	-1,71	-0,83	-0,27	-0,45	-0,41	-0,22	-0,48	0,33	-0,55
1950	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 – 2014)

Příloha 5: Absolutní zrychlení vývoje míry celkové porodnosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

rok/kraj	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK	ČR
2014	0,81	0,45	0,52	0,71	-0,24	0,46	-0,07	0,13	1,23	1,26	0,29	0,09	-0,14	0,46	0,46
2013	-0,40	-0,09	-0,86	-0,80	0,69	0,33	0,00	-0,09	-0,72	-0,60	0,10	0,06	0,28	-0,11	-0,16
2012	0,67	0,52	1,27	1,50	0,23	0,17	0,90	1,13	0,91	0,66	0,58	0,88	0,80	0,94	0,77
2011	-0,70	-0,53	-0,69	-0,83	-0,49	-0,24	-0,79	-0,61	-0,92	-0,32	-0,52	-0,56	-0,96	-0,85	-0,64
2010	0,21	0,09	0,08	-0,28	0,08	0,06	-0,13	-0,45	0,40	0,22	-0,04	-0,35	0,37	0,06	0,04
2009	-0,71	-0,75	-0,55	-0,38	-0,70	-0,72	-0,44	-0,17	-0,24	-0,88	-0,73	-0,24	-0,63	-0,15	-0,53
2008	0,22	-0,61	-0,53	-0,11	-0,48	-0,68	-0,95	-0,96	-0,89	-0,01	-0,08	-0,51	-0,44	-0,78	-0,44
2007	0,01	0,71	0,49	-0,17	0,12	0,67	0,86	1,02	0,23	0,44	0,39	0,40	0,84	0,62	0,48
2006	-0,17	-0,21	0,06	-0,07	0,30	0,11	0,52	-0,29	0,47	-0,57	-0,04	-0,01	-0,87	-0,17	-0,10
2005	-0,30	0,10	-0,02	0,48	0,25	-0,16	-0,72	0,23	-0,21	0,52	-0,22	0,25	0,64	0,10	0,04
2004	0,61	0,42	0,29	0,12	0,28	0,09	0,83	-0,12	0,38	0,07	0,63	-0,14	0,21	0,13	0,30
2003	0,23	-0,29	-0,27	-0,14	-0,31	-0,14	-0,51	0,26	-0,38	-0,34	-0,49	0,32	-0,11	-0,01	-0,13
2002	-0,28	0,38	0,45	0,42	0,02	0,40	0,44	0,03	0,65	0,72	0,32	-0,41	0,19	-0,01	0,20
2001	-0,03	-0,34	-0,23	-0,61	-0,30	-0,39	-0,41	-0,01	0,00	-0,55	0,10	0,51	-0,29	0,20	-0,12
2000	0,29	0,36	0,09	0,47	0,86	0,55	0,29	0,04	-0,28	0,72	0,16	-0,09	0,07	0,09	0,24
1999	-0,02	0,11	0,04	-0,20	-0,84	-0,39	-0,02	-0,03	0,01	-0,39	-0,17	0,01	0,01	0,02	-0,09
1998	-0,04	-0,37	-0,21	0,34	0,21	0,17	0,14	0,05	-0,21	-0,27	0,12	-0,18	0,23	-0,04	-0,03
1997	0,61	0,83	0,92	0,25	1,18	0,50	0,17	0,32	0,82	0,91	0,36	0,75	0,28	0,30	0,56
1996	0,20	0,13	0,38	0,75	0,06	0,67	0,57	0,57	0,24	0,37	0,77	0,54	0,74	0,62	0,48
1995	0,31	0,75	0,01	0,03	0,16	0,46	0,80	0,55	0,78	0,48	0,43	0,09	0,22	0,39	0,40
1994	-0,67	-1,35	-1,13	-1,60	-1,51	-2,04	-1,47	-1,36	-1,21	-1,68	-1,69	-0,95	-1,02	-1,32	-1,33
1993	0,53	0,34	0,95	1,39	1,49	1,11	0,39	0,65	-0,20	0,53	0,78	0,38	0,50	0,86	0,68
1992	-0,83	-0,39	-0,80	-0,69	-1,49	-0,88	-0,60	-1,31	-0,22	0,00	-0,85	-0,48	-0,96	-0,66	-0,70
1991	-0,24	-0,17	-0,52	-0,24	0,29	0,10	-0,10	0,63	-0,27	-1,11	-0,11	-0,51	-0,26	-0,74	-0,27
1990	0,67	0,32	0,57	-0,13	0,56	0,73	0,51	0,01	0,93	1,23	0,56	0,66	1,05	1,05	0,64
1989	-0,58	-0,38	-0,13	-0,05	-0,59	-0,66	-0,41	-0,12	-0,91	-1,09	-0,56	-0,57	-0,95	-0,98	-0,59
1988	0,09	0,59	-0,10	0,23	0,16	0,35	-0,46	0,08	0,40	1,50	0,70	0,37	0,74	0,57	0,41
1987	0,09	-0,15	0,29	0,11	0,13	-0,32	0,77	0,45	0,20	-0,74	0,00	0,28	-0,30	-0,17	0,00
1986	0,28	-0,16	0,02	-0,09	0,06	0,00	-0,11	-0,77	-0,25	-0,41	-0,12	-0,42	-0,05	-0,21	-0,14
1985	-0,67	-0,18	-0,21	0,10	-0,57	0,39	0,17	0,21	-0,03	0,51	-0,45	0,09	0,02	0,29	-0,05
1984	0,86	0,50	0,28	0,01	0,93	-0,04	-0,20	0,35	0,30	0,17	0,70	0,30	0,44	0,19	0,37
1983	-0,08	-0,09	0,20	-0,18	-0,60	-0,10	0,14	-0,21	0,11	-0,62	-0,52	0,42	0,06	-0,49	-0,16
1982	0,59	0,45	0,26	0,96	0,33	0,40	1,36	1,03	0,47	1,19	0,67	-0,08	-0,32	1,15	0,61
1981	0,90	1,06	0,85	0,47	1,98	1,72	-0,32	0,63	0,93	-0,05	1,16	0,95	1,73	0,76	0,95
1980	-1,31	-1,11	-0,94	-0,93	-1,27	-0,96	0,09	-0,90	-1,12	0,13	-1,73	-0,36	-1,73	-0,91	-1,07
1979	0,14	-0,65	-0,34	0,05	-1,25	-0,64	-1,39	-0,41	0,06	-1,11	0,41	-1,18	-0,11	-0,45	-0,38
1978	-0,89	0,21	-0,11	0,27	2,29	1,08	1,32	0,27	-0,37	0,87	0,04	0,83	0,44	0,25	0,29
1977	0,65	0,47	0,05	-0,51	-1,03	-0,46	-1,02	-0,39	0,12	-0,59	-0,37	-0,47	0,22	-0,03	-0,11
1976	-0,56	-0,71	0,00	0,20	-0,39	0,18	0,63	0,39	-0,43	-0,21	0,13	-0,38	-0,79	0,03	-0,17
1975	-1,33	-1,26	-1,24	-2,03	-1,65	-1,74	-2,58	-2,06	-1,11	-1,11	-1,62	-1,47	-1,23	-1,36	-1,49
1974	-0,61	-0,55	-0,71	-0,62	-1,60	-0,84	-0,44	-0,30	-1,11	-0,08	-0,64	-0,33	-0,28	-0,84	-0,64
1973	1,23	1,11	0,61	0,87	2,31	0,26	1,26	0,85	1,31	-0,11	0,95	0,52	0,40	0,72	0,85
1972	0,09	-0,08	0,50	0,67	-0,47	0,66	0,50	0,59	-0,27	0,52	0,44	0,29	0,24	0,38	0,30
1971	-0,50	0,07	-0,04	0,19	-0,02	-0,20	-0,92	-0,63	0,76	-0,01	0,13	0,58	0,54	-0,02	-0,01
1970	1,01	0,09	-0,12	-0,38	-0,26	0,09	0,68	0,13	-0,55	0,24	0,05	-0,54	-0,17	-0,10	0,06
1969	0,20	0,61	0,66	0,98	0,89	1,30	0,07	0,41	0,92	0,66	0,28	1,20	0,17	1,13	0,69
1968	-0,02	-0,12	0,28	0,28	0,39	0,00	0,72	0,26	0,06	-0,16	0,40	-0,16	1,08	0,40	0,19
1967	0,85	0,72	0,32	-0,19	1,15	0,48	-0,03	0,55	0,31	0,69	0,21	0,58	-0,22	-0,02	0,38
1966	-0,64	0,17	0,42	0,86	-0,32	0,17	0,76	0,34	0,28	-0,09	-0,04	-0,16	0,53	0,03	0,11
1965	-0,88	-1,66	-1,27	-1,86	-1,48	-1,62	-1,09	-1,33	-0,88	-1,05	-0,91	-0,75	-1,44	-1,64	-1,30

1964	-1,04	-0,27	-0,87	-0,99	-1,23	-1,67	-2,08	-1,01	-1,24	-0,68	-1,17	-1,48	-1,01	-0,94	-1,04
1963	0,95	0,67	0,86	1,97	1,17	1,36	1,70	1,11	1,63	1,26	1,71	1,88	1,67	1,27	1,31
1962	0,54	0,22	0,33	-0,90	0,76	0,36	-0,23	-0,10	-0,90	-0,29	-0,26	-0,37	-0,34	-0,72	-0,10
1961	0,04	0,33	0,39	0,69	-0,83	0,66	0,64	0,86	1,17	0,00	0,09	0,02	0,12	0,89	0,39
1960	1,19	1,26	1,06	1,14	2,83	1,96	1,51	0,47	0,72	1,56	1,26	1,32	0,90	1,97	1,34
1959	0,19	-0,26	0,57	0,22	0,71	-0,34	0,03	0,81	0,61	-0,53	0,65	0,25	0,51	-0,46	0,14
1958	0,39	-0,38	-1,38	-0,68	-3,11	-1,13	-0,19	-0,99	-1,21	-0,83	-0,90	-0,60	-0,55	-0,40	-0,68
1957	-0,91	-0,24	-0,62	0,07	1,55	-0,16	-0,57	-0,19	0,18	0,54	-0,68	-0,10	-0,92	-0,68	-0,36
1956	0,49	0,07	-0,07	-0,73	-1,39	0,61	-0,15	-0,07	-0,55	-1,18	-0,44	-0,11	-0,04	0,23	-0,09
1955	-0,08	-0,22	0,12	0,45	1,24	-0,15	0,62	-0,06	0,18	0,72	0,68	-0,78	0,47	0,45	0,19
1954	-0,09	0,43	0,40	0,02	0,59	1,24	1,19	0,68	0,62	0,81	0,52	1,23	0,22	0,08	0,51
1953	-0,89	-0,49	0,49	-0,94	0,42	0,52	-0,43	-0,55	-0,82	-0,85	-0,68	0,13	-0,09	0,77	-0,25
1952	-0,29	0,06	-0,89	1,05	0,57	-0,50	-0,22	0,34	0,02	0,27	-0,02	-1,08	-0,18	-2,13	-0,31
1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1950	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 – 2014)

Příloha 6: Koefficient růstu míry celkové porodnosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

rok/kraj	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK	ČR
2014	1,05	1,02	1,01	1,03	0,98	1,03	0,98	1,01	1,07	1,08	1,03	1,01	1,00	1,04	1,03
2013	0,98	0,98	0,96	0,95	1,01	0,98	0,99	1,00	0,94	0,96	1,00	1,00	1,02	0,99	0,98
2012	1,01	0,98	1,04	1,03	0,94	0,95	0,99	1,01	1,01	1,02	0,99	1,00	0,99	1,00	1,00
2011	0,96	0,94	0,92	0,89	0,92	0,94	0,91	0,90	0,93	0,95	0,94	0,92	0,91	0,91	0,93
2010	1,01	0,99	0,99	0,97	0,97	0,96	0,98	0,96	1,01	0,98	0,99	0,97	1,01	0,99	0,99
2009	1,00	0,98	0,98	1,00	0,96	0,96	0,99	1,00	0,98	0,96	0,99	1,00	0,97	0,99	0,98
2008	1,06	1,04	1,03	1,03	1,02	1,02	1,03	1,02	1,00	1,05	1,06	1,02	1,03	1,00	1,03
2007	1,04	1,10	1,08	1,04	1,07	1,08	1,12	1,11	1,08	1,05	1,07	1,08	1,08	1,08	1,08
2006	1,04	1,04	1,04	1,06	1,06	1,02	1,04	1,01	1,07	1,01	1,03	1,04	0,99	1,02	1,03
2005	1,06	1,06	1,03	1,07	1,03	1,01	0,99	1,04	1,02	1,07	1,04	1,04	1,09	1,04	1,04
2004	1,10	1,05	1,03	1,02	1,01	1,03	1,06	1,02	1,04	1,01	1,06	1,01	1,02	1,03	1,04
2003	1,03	1,01	1,00	1,01	0,98	1,02	0,98	1,03	1,00	1,00	0,99	1,03	0,99	1,01	1,01
2002	1,01	1,04	1,03	1,03	1,01	1,04	1,03	1,00	1,04	1,04	1,05	0,99	1,01	1,01	1,03
2001	1,04	1,00	0,98	0,98	1,01	0,99	0,99	1,00	0,97	0,96	1,01	1,04	0,98	1,01	1,00
2000	1,05	1,04	1,01	1,05	1,04	1,03	1,03	1,00	0,97	1,02	1,00	0,98	1,02	0,99	1,02
1999	1,01	1,00	1,00	0,99	0,95	0,98	1,00	1,00	1,00	0,95	0,98	0,99	1,01	0,98	0,99
1998	1,01	0,98	0,99	1,02	1,04	1,02	1,00	1,00	1,00	0,99	1,00	0,99	1,01	0,98	1,00
1997	1,02	1,03	1,02	0,98	1,02	1,00	0,99	0,99	1,02	1,02	0,99	1,01	0,98	0,98	1,00
1996	0,94	0,94	0,92	0,95	0,90	0,95	0,97	0,96	0,94	0,93	0,95	0,93	0,95	0,95	0,94
1995	0,92	0,93	0,89	0,88	0,90	0,89	0,92	0,91	0,92	0,90	0,88	0,89	0,89	0,90	0,90
1994	0,89	0,87	0,90	0,89	0,90	0,87	0,86	0,87	0,87	0,88	0,86	0,89	0,88	0,88	0,88
1993	0,97	0,99	1,00	1,04	1,02	1,03	0,98	0,99	0,97	1,01	1,00	0,97	0,97	0,99	0,99
1992	0,92	0,96	0,93	0,92	0,91	0,95	0,95	0,94	0,98	0,97	0,94	0,95	0,93	0,93	0,94
1991	1,00	0,99	0,99	0,97	1,02	1,01	1,00	1,04	1,00	0,97	1,01	0,98	1,01	0,97	1,00
1990	1,02	1,01	1,03	0,99	1,00	1,01	1,01	0,99	1,02	1,05	1,02	1,02	1,03	1,03	1,02
1989	0,96	0,98	0,98	1,00	0,96	0,95	0,97	0,99	0,95	0,96	0,97	0,97	0,95	0,95	0,97
1988	1,01	1,01	0,99	1,01	1,00	1,00	1,00	1,00	1,02	1,04	1,02	1,02	1,02	1,02	1,01
1987	1,00	0,96	1,00	0,99	0,99	0,98	1,04	0,99	0,99	0,93	0,96	0,99	0,96	0,98	0,98
1986	0,99	0,98	0,98	0,98	0,98	1,00	0,98	0,96	0,97	0,98	0,96	0,97	0,99	0,99	0,98
1985	0,97	0,99	0,98	0,99	0,98	1,00	0,99	1,02	0,99	1,01	0,97	1,00	0,99	1,01	0,99
1984	1,03	1,00	0,99	0,98	1,02	0,97	0,97	1,00	0,99	0,98	1,01	0,99	0,99	0,99	1,00
1983	0,95	0,97	0,97	0,98	0,95	0,98	0,99	0,98	0,97	0,97	0,96	0,97	0,96	0,98	0,97
1982	0,96	0,97	0,96	0,99	0,99	0,98	0,98	0,99	0,97	1,01	0,99	0,94	0,96	1,01	0,98
1981	0,92	0,94	0,95	0,93	0,97	0,96	0,90	0,92	0,94	0,93	0,95	0,95	0,98	0,93	0,94
1980	0,87	0,88	0,90	0,90	0,87	0,90	0,92	0,89	0,89	0,94	0,89	0,90	0,88	0,90	0,89
1979	0,96	0,95	0,96	0,96	0,94	0,96	0,92	0,95	0,96	0,94	0,99	0,93	0,98	0,95	0,96
1978	0,95	0,99	0,98	0,96	1,01	0,99	1,00	0,97	0,96	1,00	0,97	0,99	0,99	0,98	0,98
1977	1,01	0,98	0,98	0,95	0,90	0,94	0,93	0,96	0,98	0,95	0,97	0,95	0,96	0,97	0,96
1976	0,97	0,96	0,98	0,98	0,95	0,96	0,98	0,98	0,97	0,98	0,99	0,97	0,95	0,97	0,97
1975	1,00	1,00	0,98	0,97	0,97	0,96	0,95	0,96	0,99	0,99	0,98	0,99	0,99	0,97	0,98
1974	1,09	1,07	1,05	1,08	1,04	1,04	1,08	1,07	1,05	1,05	1,07	1,07	1,06	1,04	1,06
1973	1,15	1,11	1,10	1,13	1,13	1,09	1,12	1,10	1,12	1,06	1,12	1,09	1,08	1,08	1,10
1972	1,06	1,04	1,06	1,08	1,01	1,08	1,05	1,05	1,05	1,07	1,06	1,07	1,06	1,05	1,06
1971	1,06	1,05	1,03	1,04	1,04	1,04	1,02	1,01	1,07	1,04	1,03	1,05	1,05	1,03	1,04
1970	1,11	1,05	1,04	1,02	1,04	1,06	1,08	1,06	1,02	1,04	1,02	1,02	1,01	1,03	1,04
1969	1,01	1,04	1,05	1,05	1,06	1,06	1,04	1,05	1,06	1,03	1,02	1,06	1,03	1,03	1,04
1968	1,00	1,00	1,00	0,98	1,00	0,97	1,03	1,02	0,99	0,98	1,00	0,97	1,01	0,97	0,99

1967	1,00	1,01	0,98	0,96	0,98	0,97	0,98	1,00	0,99	0,99	0,97	0,98	0,95	0,94	0,98
1966	0,92	0,95	0,96	0,97	0,92	0,95	0,98	0,96	0,97	0,95	0,96	0,95	0,96	0,95	0,95
1965	0,98	0,94	0,94	0,92	0,94	0,94	0,94	0,94	0,95	0,96	0,96	0,96	0,93	0,95	0,95
1964	1,06	1,06	1,02	1,04	1,02	1,03	1,01	1,03	1,01	1,02	1,02	1,01	1,02	1,03	1,03
1963	1,18	1,09	1,08	1,12	1,08	1,15	1,16	1,11	1,10	1,07	1,11	1,11	1,08	1,09	1,11
1962	1,09	1,04	1,02	0,97	1,02	1,06	1,04	1,03	0,98	0,99	0,99	0,98	0,98	1,02	1,02
1961	1,03	1,02	1,00	1,04	0,98	1,03	1,06	1,04	1,05	1,00	1,00	1,00	1,00	1,07	1,02
1960	1,02	0,99	0,97	0,99	1,02	0,99	1,01	0,97	0,96	1,00	1,00	1,00	0,99	1,01	0,99
1959	0,89	0,90	0,91	0,91	0,88	0,87	0,90	0,94	0,92	0,91	0,92	0,92	0,94	0,90	0,91
1958	0,88	0,92	0,89	0,91	0,87	0,90	0,90	0,89	0,89	0,95	0,89	0,91	0,92	0,93	0,91
1957	0,87	0,95	0,96	0,95	1,00	0,96	0,92	0,96	0,96	0,99	0,94	0,95	0,95	0,95	0,95
1956	0,95	0,97	1,00	0,95	0,94	0,97	0,96	0,97	0,96	0,96	0,98	0,96	0,99	0,99	0,97
1955	0,91	0,96	1,00	0,99	0,99	0,95	0,97	0,97	0,99	1,03	1,00	0,96	1,00	0,98	0,98
1954	0,93	0,98	0,99	0,97	0,95	0,95	0,94	0,98	0,98	0,99	0,97	1,00	0,97	0,96	0,97
1953	0,94	0,95	0,97	0,97	0,93	0,91	0,89	0,94	0,95	0,95	0,94	0,95	0,97	0,95	0,94
1952	0,99	0,98	0,95	1,02	0,92	0,90	0,92	0,97	0,99	0,99	0,98	0,94	0,97	0,93	0,96
1951	1,01	0,98	0,99	0,96	0,91	0,92	0,93	0,96	0,99	0,98	0,98	0,99	0,98	1,01	0,97
1950	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 – 2014)

Příloha 7: Počet sňatků v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

rok/kraj	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK	ČR
2014	5 862	5 376	2 806	2 519	1 249	3 325	1 849	2 508	2 232	2 188	5 153	2 737	2 482	5 289	45 575
2013	5 531	5 252	2 600	2 367	1 300	3 161	1 877	2 268	2 057	2 043	5 043	2 632	2 383	4 985	43 499
2012	5 807	5 567	2 756	2 498	1 297	3 341	1 929	2 337	2 205	2 208	4 973	2 669	2 420	5 199	45 206
2011	5 873	5 540	2 845	2 454	1 238	3 447	1 954	2 347	2 228	2 167	4 894	2 605	2 404	5 141	45 137
2010	5 978	5 732	2 891	2 545	1 280	3 669	1 928	2 484	2 166	2 216	5 099	2 675	2 564	5 519	46 746
2009	6 258	5 758	2 871	2 528	1 336	3 945	2 094	2 421	2 223	2 187	5 252	2 827	2 568	5 594	47 862
2008	6 580	6 320	3 112	2 763	1 514	4 477	2 343	2 738	2 470	2 332	5 802	3 098	2 710	6 198	52 457
2007	7 149	6 682	3 449	2 989	1 737	5 006	2 564	2 964	2 765	2 580	6 287	3 325	2 966	6 694	57 157
2006	6 841	6 140	3 110	2 897	1 573	4 387	2 339	2 738	2 603	2 393	5 859	3 206	2 706	6 068	52 860
2005	6 777	5 989	3 075	2 745	1 583	4 320	2 278	2 706	2 468	2 428	5 693	3 063	2 804	5 900	51 829
2004	6 761	5 847	3 028	2 799	1 716	4 398	2 254	2 650	2 343	2 435	5 647	2 936	2 731	5 902	51 447
2003	6 467	5 587	2 918	2 585	1 584	3 996	2 067	2 618	2 260	2 398	5 441	2 871	2 496	5 655	48 943
2002	6 647	5 872	3 237	2 921	1 829	4 447	2 425	2 731	2 561	2 600	5 628	3 009	2 877	5 948	52 732
2001	6 405	5 857	3 190	2 942	1 792	4 411	2 362	2 844	2 515	2 560	5 602	3 025	2 797	6 072	52 374
2000	6 973	6 038	3 423	3 129	1 847	4 499	2 458	3 049	2 666	2 656	6 053	3 169	2 980	6 381	55 321
1999	6 441	5 849	3 340	3 006	1 775	4 361	2 420	2 939	2 524	2 639	5 792	3 115	2 996	6 323	53 523
1998	6 512	5 808	3 467	3 007	1 807	4 525	2 467	3 071	2 727	2 707	5 741	3 416	3 098	6 674	55 027
1997	7 165	6 403	3 422	3 117	2 007	4 811	2 467	3 071	2 727	2 782	6 043	3 414	3 187	7 196	57 804
1996	6 469	5 720	3 429	2 872	1 615	4 430	2 410	2 895	2 724	2 697	5 610	3 213	2 984	6 828	53 896
1995	6 524	5 918	3 396	2 995	1 668	4 459	2 311	2 986	2 680	2 639	5 960	3 227	3 095	7 098	54 956
1994	6 919	6 186	3 471	3 219	1 844	4 934	2 501	3 088	2 953	2 853	6 207	3 443	3 331	7 491	58 440
1993	7 492	7 015	4 095	3 545	2 068	5 551	2 875	3 668	3 280	3 433	7 141	4 125	3 587	8 158	66 033
1992	8 247	7 938	4 342	3 876	2 369	6 683	3 293	3 983	3 623	3 620	7 931	4 438	4 045	9 672	74 060
1991	8 224	7 785	4 204	3 774	2 356	6 280	3 109	3 941	3 479	3 533	7 623	4 363	3 973	9 329	71 973
1990	9 838	9 524	5 489	4 769	2 931	8 118	3 948	4 961	4 464	4 679	9 668	5 587	4 942	12 035	90 953
1989	9 341	8 725	4 868	4 277	2 791	7 285	3 474	4 126	3 861	3 831	8 663	4 952	4 385	10 683	81 262
1988	9 257	8 653	4 722	4 437	2 909	7 374	3 493	4 356	3 938	3 731	8 517	4 955	4 390	10 726	81 458
1987	9 823	8 744	4 780	4 437	3 048	7 691	3 567	4 390	3 943	3 917	8 601	5 163	4 583	11 086	83 773
1986	9 144	8 619	4 791	4 420	2 978	7 322	3 340	4 358	3 846	3 901	8 534	4 942	4 520	10 923	81 638
1985	8 946	8 644	4 655	4 148	2 951	7 495	3 468	4 179	3 735	3 826	8 376	4 972	4 408	10 850	80 653
1984	9 017	8 827	4 719	4 224	2 862	7 390	3 378	4 266	3 797	3 845	8 737	5 103	4 581	10 968	81 714
1983	8 887	8 626	4 609	4 443	2 913	7 259	3 296	4 125	3 721	3 796	8 827	4 963	4 437	10 515	80 417
1982	8 466	8 163	4 484	4 220	2 787	6 980	3 084	4 021	3 610	3 685	8 327	4 726	4 278	10 147	76 978
1981	8 851	8 078	4 442	4 235	2 807	6 849	3 187	3 979	3 708	3 663	8 664	4 834	4 348	9 808	77 453
1980	8 956	8 306	4 512	4 467	2 875	7 188	2 756	4 099	3 840	3 566	8 664	5 018	4 335	9 761	78 343
1979	9 788	9 036	4 868	4 518	2 964	7 534	3 359	4 309	4 066	3 924	9 136	5 357	4 764	10 873	84 496
1978	10 962	9 479	5 202	4 891	3 211	8 099	3 545	4 780	4 331	4 086	9 690	5 623	5 006	11 433	90 338
1977	11 272	9 881	5 322	5 007	3 332	8 480	3 718	4 921	4 500	4 110	9 979	5 885	4 939	11 665	93 011
1976	11 615	9 870	5 382	5 154	3 395	8 696	3 829	5 126	4 455	4 348	10 280	5 876	4 902	12 001	94 929
1975	12 169	10 386	5 349	5 303	3 491	8 981	3 939	5 106	4 773	4 365	10 410	5 993	5 297	11 811	97 373
1974	12 276	10 359	5 279	5 431	3 625	9 055	4 171	5 169	4 643	4 239	10 503	6 136	5 217	11 945	98 048
1973	11 697	11 024	5 515	5 559	3 674	9 574	4 130	5 233	4 781	4 312	10 695	6 223	5 296	11 805	99 518
1972	11 228	10 652	5 103	5 157	3 406	9 227	4 106	5 085	4 719	4 349	10 149	5 935	5 114	11 107	95 337
1971	10 699	10 428	5 146	4 836	3 198	8 708	3 983	4 838	4 388	4 173	9 860	5 675	4 952	10 980	91 864

1970	10 295	10 369	5 134	4 812	3 180	8 837	3 904	4 859	4 488	4 113	9 449	5 507	4 960	10 717	90 624
1969	9 526	10 501	5 035	4 893	3 198	9 032	3 946	5 019	4 435	4 223	9 648	5 591	4 891	10 470	90 408
1968	9 821	10 215	4 988	4 679	3 058	8 588	3 997	4 814	4 287	4 133	9 680	5 493	4 949	10 444	89 146
1967	9 252	10 751	5 019	4 753	2 833	8 334	3 721	4 646	4 208	3 992	9 607	5 298	4 671	10 129	87 214
1966	9 245	10 320	4 746	4 468	2 704	8 290	3 575	4 364	4 145	3 867	9 536	5 092	4 602	9 853	84 807
1965	9 322	9 830	4 416	4 471	2 537	7 767	3 348	4 268	3 917	3 837	9 086	4 978	4 465	9 515	81 757
1964	9 329	9 873	4 265	4 406	2 476	7 338	3 233	4 127	3 733	3 799	9 041	4 912	4 595	9 446	80 573
1963	8 992	9 627	4 546	4 376	2 506	7 514	3 229	4 127	3 652	3 737	8 992	4 987	4 425	9 408	80 118
1962	8 479	9 287	4 309	4 175	2 404	6 907	3 121	4 041	3 700	3 854	8 486	4 749	4 537	9 247	77 296
1961	7 595	8 786	4 159	3 993	2 316	6 724	3 013	3 860	3 600	3 728	8 351	4 775	4 224	8 879	74 003
1960	7 557	8 908	4 292	4 297	2 387	6 345	3 035	3 807	3 602	3 719	8 229	4 784	4 387	8 824	74 173
1959	7 033	8 453	4 249	3 953	2 474	6 449	2 964	3 788	3 483	3 751	8 124	4 452	4 172	8 009	71 354
1958	6 638	7 916	4 120	3 779	2 423	6 009	2 722	3 568	3 361	3 729	7 735	4 364	4 237	8 034	68 635
1957	6 238	7 358	3 938	3 479	2 177	5 370	2 590	3 255	3 143	3 491	7 135	3 916	3 828	6 842	62 760
1956	8 422	9 362	5 127	4 343	2 728	6 817	3 395	4 554	4 275	4 275	8 842	4 990	4 763	8 641	80 701
1955	7 463	8 228	4 520	3 886	2 378	5 896	2 976	3 826	3 703	3 949	8 141	4 440	4 255	7 602	71 263
1954	7 546	8 813	4 381	3 888	2 522	5 698	2 991	3 934	3 614	3 661	7 845	4 394	4 206	7 227	70 720
1953	8 187	8 613	4 190	3 791	2 454	5 956	2 871	3 977	3 429	3 425	7 552	4 488	3 924	7 452	70 309
1952	9 391	9 549	4 546	4 366	2 787	6 626	3 402	4 262	3 803	3 818	8 518	4 993	4 282	8 236	78 579
1951	11 377	10 921	4 860	5 090	3 406	8 372	4 189	5 100	4 349	4 172	9 893	5 592	4 740	9 272	91 333
1950	12 008	11 417	5 084	5 089	4 000	9 715	4 719	4 997	4 258	4 193	9 635	5 553	4 557	9 941	95 166

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 – 2014)

Příloha 8: Hrubá míra sňatečnosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

rok/kraj	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK	ČR
2014	4,69	4,11	4,41	4,39	4,16	4,03	4,21	4,55	4,32	4,29	4,40	4,30	4,24	4,34	4,33
2013	4,44	4,05	4,09	4,13	4,32	3,83	4,28	4,11	3,99	4,00	4,32	4,13	4,06	4,07	4,14
2012	4,67	4,33	4,33	4,37	4,29	4,04	4,40	4,22	4,27	4,32	4,26	4,18	4,11	4,23	4,30
2011	4,74	4,35	4,47	4,29	4,08	4,16	4,46	4,24	4,32	4,23	4,20	4,08	4,08	4,17	4,30
2010	4,78	4,56	4,53	4,45	4,16	4,39	4,39	4,48	4,19	4,30	4,42	4,17	4,34	4,43	4,44
2009	5,03	4,64	4,51	4,43	4,34	4,72	4,78	4,37	4,31	4,24	4,57	4,40	4,34	4,48	4,56
2008	5,37	5,19	4,90	4,88	4,91	5,37	5,38	4,95	4,81	4,53	5,07	4,83	4,58	4,96	5,03
2007	5,98	5,63	5,46	5,36	5,68	6,06	5,93	5,38	5,43	5,03	5,54	5,19	5,03	5,36	5,54
2006	5,78	5,26	4,95	5,24	5,16	5,33	5,44	4,99	5,14	4,68	5,18	5,01	4,59	4,85	5,15
2005	5,76	5,21	4,91	4,99	5,20	5,25	5,32	4,94	4,88	4,76	5,04	4,79	4,75	4,71	5,06
2004	5,80	5,14	4,84	5,10	5,65	5,36	5,27	4,84	4,64	4,71	5,03	4,62	4,62	4,69	5,04
2003	5,57	4,94	4,67	4,71	5,21	4,87	4,84	4,78	4,46	4,63	4,85	4,51	4,21	4,48	4,80
2002	5,74	5,22	5,18	5,32	6,02	5,43	5,67	4,98	5,05	5,02	5,01	4,72	4,85	4,70	5,17
2001	5,50	5,21	5,10	5,34	5,90	5,38	5,52	5,17	4,95	4,93	4,97	4,73	4,70	4,79	5,12
2000	5,89	5,42	5,47	5,67	6,06	5,44	5,73	5,53	5,24	5,10	5,33	4,94	4,98	4,99	5,39
1999	5,41	5,27	5,33	5,44	5,82	5,27	5,64	5,32	4,96	5,06	5,09	4,85	5,01	4,93	5,21
1998	5,44	5,25	5,53	5,44	5,93	5,47	5,75	5,56	5,35	5,18	5,04	5,31	5,17	5,19	5,35
1997	5,96	5,79	5,46	5,63	6,58	5,83	5,75	5,56	5,35	5,32	5,31	5,30	5,31	5,59	5,61
1996	5,36	5,17	5,47	5,18	5,29	5,37	5,62	5,23	5,34	5,16	4,92	4,98	4,97	5,30	5,22
1995	5,38	5,34	5,41	5,39	5,47	5,40	5,39	5,39	5,25	5,04	5,22	5,03	5,15	5,48	5,32
1994	5,69	5,58	5,54	5,78	6,05	5,98	5,83	5,57	5,78	5,45	5,44	5,37	5,54	5,78	5,65
1993	6,15	6,32	6,54	6,37	6,80	6,73	6,71	6,62	6,43	6,57	6,26	6,44	5,98	6,30	6,39
1992	6,78	7,15	6,95	6,96	7,80	8,10	7,72	7,19	7,11	6,94	6,96	6,94	6,76	7,49	7,18
1991	6,77	7,00	6,74	6,76	7,79	7,62	7,31	7,13	6,83	6,77	6,70	6,83	6,65	7,24	6,98
1990	8,09	8,54	8,77	8,48	9,56	9,70	9,21	8,91	8,75	8,95	8,46	8,70	8,28	9,27	8,78
1989	7,69	7,79	7,81	7,60	9,10	8,69	8,12	7,41	7,56	7,32	7,58	7,71	7,34	8,24	7,84
1988	7,66	7,70	7,60	7,88	9,49	8,80	8,18	7,82	7,70	7,13	7,45	7,72	7,36	8,29	7,87
1987	8,16	7,75	7,71	7,88	9,92	9,18	8,38	7,87	7,71	7,49	7,53	8,04	7,69	8,59	8,09
1986	7,65	7,60	7,73	7,84	9,66	8,76	7,87	7,81	7,51	7,46	7,47	7,70	7,59	8,49	7,89
1985	7,52	7,59	7,52	7,34	9,55	8,97	8,21	7,48	7,29	7,33	7,34	7,74	7,40	8,45	7,80
1984	7,60	7,72	7,63	7,46	9,24	8,85	8,03	7,63	7,40	7,37	7,66	7,95	7,70	8,57	7,91
1983	7,50	7,53	7,46	7,84	9,38	8,70	7,89	7,37	7,25	7,29	7,75	7,73	7,47	8,24	7,79
1982	7,15	7,11	7,27	7,43	8,96	8,37	7,43	7,18	7,03	7,10	7,32	7,37	7,21	7,97	7,46
1981	7,49	7,02	7,23	7,46	9,01	8,21	7,71	7,09	7,23	7,07	7,63	7,55	7,34	7,73	7,52
1980	7,52	7,23	7,35	7,83	9,05	8,56	7,38	7,29	7,48	6,90	7,62	7,82	7,35	7,65	7,59
1979	8,24	7,87	7,97	7,93	9,33	9,00	8,24	7,68	7,94	7,61	8,07	8,38	8,11	8,56	8,21
1978	9,26	8,28	8,57	8,61	10,12	9,72	8,77	8,55	8,50	7,96	8,61	8,85	8,58	9,06	8,82
1977	9,57	8,65	8,83	8,85	10,53	10,23	9,27	8,84	8,88	8,04	8,93	9,32	8,53	9,31	9,13
1976	9,92	8,66	9,00	9,15	10,78	10,55	9,64	9,26	8,85	8,56	9,25	9,36	8,53	9,66	9,37
1975	10,45	9,14	9,02	9,46	11,18	10,96	10,02	9,28	9,54	8,63	9,44	9,62	9,30	9,59	9,68
1974	10,61	9,14	8,97	9,73	11,72	11,12	10,71	9,44	9,34	8,44	9,58	9,93	9,24	9,79	9,81

1973	10,74	9,26	9,44	10,02	12,01	11,86	10,72	9,61	9,69	8,64	9,83	10,15	9,47	9,79	10,03
1972	10,35	8,96	8,78	9,33	11,23	11,50	10,72	9,37	9,62	8,75	9,38	9,73	9,21	9,30	9,66
1971	9,89	8,76	8,89	8,77	10,65	10,90	10,42	8,94	8,97	8,42	9,15	9,34	8,97	9,28	9,34
1970	9,56	8,69	8,89	8,74	10,70	11,09	10,25	8,98	9,18	8,30	8,77	9,07	9,00	9,15	9,24
1969	8,64	8,73	8,66	8,81	10,49	11,13	10,25	9,27	9,03	8,48	8,90	9,19	8,82	8,91	9,14
1968	8,92	8,47	8,59	8,41	10,06	10,58	10,38	8,88	8,75	8,31	8,95	9,05	8,95	8,98	9,03
1967	8,97	8,44	8,66	8,54	9,34	10,27	9,70	8,58	8,60	8,03	8,91	8,76	8,48	8,80	8,85
1966	9,00	8,10	8,21	8,02	8,90	10,22	9,32	8,05	8,49	7,79	8,87	8,45	8,39	8,66	8,63
1965	9,12	7,71	7,65	8,03	8,48	9,61	8,75	7,88	8,03	7,75	8,48	8,30	8,17	8,48	8,36
1964	9,17	7,76	7,41	7,95	8,41	9,14	8,45	7,63	7,69	7,69	8,47	8,23	8,47	8,57	8,28
1963	8,90	7,58	7,91	7,91	8,68	9,45	8,46	7,63	7,54	7,58	8,47	8,38	8,20	8,71	8,29
1962	8,42	7,31	7,51	7,57	8,47	8,75	8,18	7,48	7,65	7,84	8,02	8,00	8,46	8,72	8,03
1961	7,55	6,92	7,24	7,24	8,28	8,57	7,89	7,14	7,44	7,59	7,91	8,05	7,91	8,52	7,72
1960	7,57	7,09	7,44	7,64	8,37	7,79	7,54	6,88	7,38	7,72	7,85	7,85	8,42	8,32	7,68
1959	7,12	6,88	7,25	7,17	8,31	8,04	7,05	6,87	7,05	7,68	7,68	7,34	8,21	7,71	7,42
1958	6,73	6,44	7,03	6,88	8,27	7,55	6,50	6,48	6,83	7,64	7,34	7,23	8,40	7,85	7,17
1957	6,36	6,01	6,73	6,36	7,56	6,80	6,22	5,92	6,42	7,18	6,81	6,53	7,65	6,78	6,60
1956	8,64	7,68	8,80	7,97	9,63	8,72	8,21	8,32	8,81	8,81	8,51	8,38	9,60	8,70	8,55
1955	7,69	6,77	7,82	7,19	8,55	7,61	7,23	7,02	7,71	8,19	7,90	7,52	8,64	7,79	7,61
1954	7,80	7,28	7,65	7,25	9,19	7,42	7,34	7,24	7,60	7,66	7,68	7,51	8,60	7,52	7,61
1953	8,48	7,14	7,37	7,14	9,11	7,83	7,10	7,33	7,28	7,19	7,45	7,73	8,10	7,86	7,62
1952	9,82	7,95	8,03	8,28	10,62	8,83	8,51	7,92	8,14	7,99	8,48	8,73	8,90	8,96	8,61
1951	12,06	9,19	8,61	9,73	13,08	11,26	10,54	9,53	9,44	8,80	9,96	9,90	9,96	10,33	10,12
1950	12,87	9,72	9,05	9,80	15,51	13,23	11,99	9,44	9,31	8,85	9,80	9,93	9,70	11,33	10,66

Zdroj dat: ČSU - Demografické ročenky (1950 – 2014)

Příloha 9: Absolutní přírůstky míry sňatečnosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

rok/kraj	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK	ČR
2014	0,24	0,06	0,32	0,26	-0,15	0,20	-0,07	0,44	0,34	0,29	0,09	0,17	0,17	0,26	0,19
2013	-0,23	-0,28	-0,25	-0,24	0,03	-0,21	-0,12	-0,12	-0,28	-0,31	0,05	-0,05	-0,05	-0,16	-0,16
2012	-0,08	-0,02	-0,14	0,07	0,21	-0,12	-0,06	-0,01	-0,05	0,08	0,06	0,11	0,04	0,06	0,00
2011	-0,03	-0,21	-0,06	-0,16	-0,08	-0,23	0,07	-0,25	0,12	-0,07	-0,22	-0,09	-0,27	-0,26	-0,14
2010	-0,26	-0,09	0,03	0,02	-0,18	-0,33	-0,39	0,12	-0,12	0,06	-0,14	-0,23	0,00	-0,04	-0,12
2009	-0,34	-0,55	-0,40	-0,46	-0,57	-0,65	-0,60	-0,58	-0,50	-0,29	-0,51	-0,42	-0,24	-0,48	-0,47
2008	-0,60	-0,44	-0,56	-0,48	-0,78	-0,70	-0,56	-0,44	-0,62	-0,50	-0,46	-0,36	-0,44	-0,40	-0,51
2007	0,20	0,37	0,52	0,12	0,52	0,73	0,49	0,40	0,30	0,35	0,36	0,18	0,44	0,50	0,39
2006	0,02	0,06	0,04	0,25	-0,03	0,08	0,12	0,05	0,25	-0,08	0,14	0,22	-0,16	0,14	0,08
2005	-0,04	0,07	0,06	-0,11	-0,45	-0,11	0,05	0,09	0,24	0,05	0,01	0,17	0,13	0,02	0,02
2004	0,23	0,20	0,17	0,39	0,44	0,49	0,43	0,06	0,17	0,07	0,18	0,11	0,40	0,21	0,24
2003	-0,17	-0,28	-0,51	-0,61	-0,81	-0,55	-0,83	-0,20	-0,59	-0,39	-0,16	-0,21	-0,63	-0,22	-0,37
2002	0,24	0,01	0,08	-0,03	0,12	0,05	0,16	-0,19	0,10	0,09	0,04	-0,01	0,15	-0,08	0,05
2001	-0,39	-0,21	-0,37	-0,33	-0,17	-0,06	-0,21	-0,36	-0,29	-0,16	-0,35	-0,21	-0,28	-0,20	-0,26
2000	0,48	0,15	0,13	0,23	0,24	0,17	0,09	0,21	0,28	0,04	0,23	0,09	-0,02	0,06	0,18
1999	-0,03	0,02	-0,20	0,01	-0,10	-0,20	-0,11	-0,23	-0,39	-0,12	0,05	-0,46	-0,17	-0,26	-0,14
1998	-0,52	-0,55	0,07	-0,19	-0,66	-0,35	0,00	0,00	0,00	-0,14	-0,26	0,01	-0,14	-0,40	-0,27
1997	0,60	0,62	-0,01	0,45	1,29	0,46	0,13	0,33	0,01	0,17	0,39	0,32	0,34	0,29	0,39
1996	-0,02	-0,17	0,06	-0,21	-0,17	-0,03	0,23	-0,16	0,09	0,11	-0,30	-0,05	-0,18	-0,18	-0,09
1995	-0,31	-0,24	-0,12	-0,39	-0,58	-0,58	-0,44	-0,18	-0,53	-0,41	-0,22	-0,34	-0,39	-0,30	-0,33
1994	-0,46	-0,75	-1,00	-0,59	-0,75	-0,75	-0,88	-1,05	-0,65	-1,12	-0,82	-1,07	-0,43	-0,52	-0,74
1993	-0,62	-0,82	-0,41	-0,59	-1,01	-1,38	-1,00	-0,58	-0,68	-0,36	-0,70	-0,50	-0,78	-1,19	-0,79
1992	0,01	0,15	0,21	0,20	0,02	0,49	0,41	0,07	0,27	0,16	0,26	0,10	0,11	0,25	0,20
1991	-1,32	-1,54	-2,03	-1,72	-1,77	-2,08	-1,90	-1,78	-1,91	-2,17	-1,76	-1,87	-1,63	-2,03	-1,80
1990	0,40	0,74	0,96	0,88	0,46	1,01	1,09	1,50	1,19	1,63	0,88	0,99	0,93	1,03	0,93
1989	0,04	0,09	0,22	-0,28	-0,39	-0,11	-0,06	-0,41	-0,14	0,19	0,13	-0,01	-0,01	-0,05	-0,02
1988	-0,51	-0,05	-0,11	0,01	-0,43	-0,39	-0,20	-0,06	-0,01	-0,36	-0,08	-0,32	-0,33	-0,30	-0,23
1987	0,51	0,15	-0,03	0,04	0,26	0,43	0,51	0,06	0,20	0,03	0,05	0,35	0,10	0,11	0,20
1986	0,14	0,01	0,21	0,50	0,12	-0,21	-0,33	0,33	0,23	0,14	0,14	-0,05	0,18	0,03	0,09
1985	-0,08	-0,13	-0,11	-0,12	0,31	0,12	0,17	-0,15	-0,12	-0,05	-0,32	-0,21	-0,30	-0,12	-0,11
1984	0,09	0,20	0,17	-0,38	-0,14	0,15	0,14	0,26	0,15	0,09	-0,09	0,22	0,24	0,33	0,12
1983	0,35	0,42	0,19	0,40	0,43	0,33	0,46	0,20	0,22	0,19	0,43	0,37	0,26	0,27	0,33
1982	-0,34	0,09	0,05	-0,03	-0,05	0,15	-0,28	0,09	-0,19	0,02	-0,31	-0,18	-0,13	0,24	-0,05
1981	-0,03	-0,21	-0,12	-0,37	-0,04	-0,34	0,33	-0,20	-0,25	0,17	0,00	-0,28	-0,01	0,08	-0,07
1980	-0,71	-0,64	-0,62	-0,10	-0,28	-0,44	-0,86	-0,39	-0,46	-0,71	-0,45	-0,56	-0,76	-0,91	-0,62
1979	-1,02	-0,41	-0,60	-0,68	-0,80	-0,72	-0,53	-0,87	-0,56	-0,35	-0,54	-0,47	-0,47	-0,50	-0,61
1978	-0,31	-0,37	-0,26	-0,24	-0,41	-0,51	-0,50	-0,29	-0,39	-0,09	-0,31	-0,47	0,05	-0,25	-0,31
1977	-0,35	-0,01	-0,17	-0,31	-0,25	-0,32	-0,37	-0,42	0,03	-0,51	-0,32	-0,05	0,00	-0,35	-0,24

1976	-0,53	-0,48	-0,02	-0,31	-0,39	-0,41	-0,38	-0,01	-0,69	-0,08	-0,19	-0,26	-0,77	0,07	-0,30
1975	-0,16	0,00	0,06	-0,27	-0,54	-0,16	-0,69	-0,16	0,19	0,19	-0,15	-0,31	0,06	-0,20	-0,13
1974	-0,12	-0,12	-0,48	-0,29	-0,29	-0,74	-0,01	-0,18	-0,35	-0,20	-0,25	-0,22	-0,23	0,00	-0,22
1973	0,39	0,30	0,66	0,69	0,77	0,36	0,00	0,24	0,08	-0,11	0,45	0,42	0,26	0,49	0,37
1972	0,46	0,20	-0,11	0,56	0,58	0,60	0,30	0,43	0,65	0,33	0,23	0,39	0,24	0,02	0,32
1971	0,33	0,07	0,00	0,04	-0,05	-0,19	0,17	-0,04	-0,21	0,11	0,37	0,27	-0,03	0,14	0,10
1970	0,92	-0,03	0,23	-0,07	0,21	-0,04	0,00	-0,29	0,14	-0,18	-0,12	-0,12	0,18	0,24	0,11
1969	-0,28	0,25	0,07	0,40	0,44	0,54	-0,14	0,39	0,29	0,17	-0,06	0,14	-0,13	-0,07	0,11
1968	-0,05	0,03	-0,07	-0,13	0,72	0,31	0,68	0,30	0,15	0,28	0,05	0,29	0,47	0,18	0,17
1967	-0,04	0,34	0,45	0,52	0,44	0,05	0,37	0,53	0,11	0,23	0,04	0,31	0,09	0,14	0,22
1966	-0,11	0,39	0,56	-0,02	0,42	0,61	0,58	0,17	0,45	0,05	0,39	0,15	0,22	0,18	0,28
1965	-0,06	-0,05	0,24	0,08	0,07	0,47	0,30	0,25	0,34	0,06	0,01	0,07	-0,29	-0,08	0,07
1964	0,27	0,18	-0,50	0,04	-0,27	-0,31	-0,01	-0,01	0,15	0,10	0,01	-0,16	0,26	-0,15	-0,01
1963	0,48	0,26	0,40	0,34	0,22	0,69	0,28	0,15	-0,10	-0,26	0,45	0,39	-0,26	-0,01	0,25
1962	0,86	0,40	0,26	0,32	0,19	0,18	0,30	0,35	0,21	0,25	0,10	-0,05	0,55	0,20	0,32
1961	-0,02	-0,17	-0,20	-0,40	-0,09	0,78	0,35	0,26	0,06	-0,13	0,07	0,20	-0,51	0,20	0,04
1960	0,46	0,21	0,19	0,47	0,06	-0,25	0,49	0,01	0,33	0,04	0,16	0,51	0,21	0,61	0,26
1959	0,39	0,43	0,22	0,29	0,04	0,49	0,55	0,40	0,23	0,04	0,35	0,11	-0,19	-0,14	0,25
1958	0,37	0,43	0,30	0,52	0,71	0,75	0,28	0,56	0,40	0,46	0,53	0,70	0,75	1,06	0,57
1957	-2,28	-1,67	-2,07	-1,62	-2,07	-1,92	-1,98	-2,40	-2,39	-1,63	-1,70	-1,85	-1,95	-1,92	-1,95
1956	0,95	0,90	0,98	0,79	1,07	1,10	0,97	1,30	1,10	0,61	0,61	0,87	0,96	0,91	0,94
1955	-0,11	-0,51	0,17	-0,06	-0,64	0,20	-0,10	-0,22	0,11	0,54	0,21	0,01	0,03	0,27	0,00
1954	-0,68	0,15	0,28	0,10	0,09	-0,42	0,24	-0,09	0,32	0,47	0,23	-0,23	0,50	-0,35	-0,01
1953	-1,34	-0,81	-0,66	-1,14	-1,51	-0,99	-1,41	-0,58	-0,86	-0,80	-1,02	-0,99	-0,79	-1,09	-0,99
1952	-2,24	-1,24	-0,58	-1,45	-2,45	-2,44	-2,03	-1,61	-1,30	-0,80	-1,48	-1,17	-1,06	-1,37	-1,51
1951	-0,80	-0,53	-0,44	-0,06	-2,43	-1,97	-1,45	0,09	0,13	-0,05	0,15	-0,03	0,26	-1,01	-0,54
1950	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 – 2014)

Příloha 10: Absolutní zrychlení vývoje míry sňatečnosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

rok/kra	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK	ČR
2014	0,47	0,34	0,57	0,49	-0,19	0,41	0,05	0,55	0,62	0,60	0,03	0,22	0,23	0,42	0,35
2013	-0,15	-0,26	-0,10	-0,31	-0,18	-0,09	-0,06	-0,10	-0,24	-0,40	0,00	-0,16	-0,09	-0,22	-0,16
2012	-0,04	0,19	-0,09	0,23	0,29	0,11	-0,13	0,23	-0,17	0,15	0,28	0,20	0,30	0,33	0,15
2011	0,23	-0,12	-0,08	-0,18	0,10	0,10	0,46	-0,36	0,24	-0,13	-0,08	0,14	-0,26	-0,22	-0,03
2010	0,08	0,46	0,42	0,48	0,39	0,32	0,21	0,70	0,38	0,35	0,36	0,19	0,24	0,44	0,35
2009	0,27	-0,11	0,16	0,03	0,21	0,05	-0,04	-0,14	0,13	0,21	-0,04	-0,06	0,20	-0,08	0,04
2008	-0,80	-0,80	-1,08	-0,61	-1,30	-1,43	-1,05	-0,84	-0,92	-0,85	-0,82	-0,54	-0,88	-0,90	-0,90
2007	0,18	0,31	0,48	-0,13	0,55	0,65	0,37	0,35	0,04	0,43	0,21	-0,04	0,60	0,36	0,30
2006	0,06	-0,01	-0,03	0,36	0,42	0,19	0,08	-0,05	0,01	-0,13	0,14	0,05	-0,29	0,12	0,06
2005	-0,27	-0,13	-0,11	-0,50	-0,89	-0,60	-0,39	0,03	0,07	-0,02	-0,17	0,07	-0,27	-0,18	-0,22
2004	0,40	0,48	0,68	1,00	1,25	1,04	1,27	0,26	0,76	0,46	0,34	0,32	1,04	0,43	0,61
2003	-0,41	-0,28	-0,59	-0,58	-0,94	-0,60	-0,99	-0,01	-0,69	-0,47	-0,20	-0,20	-0,78	-0,14	-0,42
2002	0,63	0,22	0,45	0,30	0,29	0,11	0,37	0,18	0,39	0,25	0,40	0,19	0,43	0,12	0,31
2001	-0,87	-0,37	-0,50	-0,55	-0,41	-0,23	-0,30	-0,57	-0,57	-0,21	-0,59	-0,30	-0,26	-0,25	-0,44
2000	0,50	0,13	0,33	0,22	0,34	0,37	0,20	0,44	0,68	0,17	0,18	0,55	0,14	0,32	0,32
1999	0,49	0,57	-0,27	0,19	0,56	0,15	-0,11	-0,23	-0,39	0,02	0,31	-0,47	-0,02	0,14	0,13
1998	-1,12	-1,17	0,08	-0,64	-1,95	-0,81	-0,13	-0,33	-0,01	-0,31	-0,65	-0,31	-0,48	-0,69	-0,65
1997	0,62	0,79	-0,07	0,66	1,46	0,49	-0,10	0,49	-0,08	0,05	0,69	0,37	0,52	0,48	0,48
1996	0,29	0,06	0,18	0,18	0,40	0,55	0,67	0,02	0,63	0,52	-0,08	0,29	0,22	0,12	0,24
1995	0,16	0,51	0,88	0,19	0,17	0,17	0,44	0,87	0,11	0,71	0,61	0,73	0,04	0,22	0,40
1994	0,16	0,08	-0,59	0,01	0,26	0,63	0,12	-0,47	0,03	-0,75	-0,12	-0,57	0,35	0,67	0,05
1993	-0,63	-0,97	-0,62	-0,79	-1,03	-1,87	-1,42	-0,65	-0,95	-0,53	-0,97	-0,60	-0,89	-1,44	-0,98
1992	1,33	1,69	2,25	1,92	1,79	2,57	2,32	1,85	2,18	2,34	2,02	1,98	1,73	2,29	1,99
1991	-1,72	-2,28	-3,00	-2,60	-2,23	-3,09	-2,99	-3,28	-3,10	-3,80	-2,63	-2,86	-2,56	-3,06	-2,73
1990	0,36	0,65	0,75	1,16	0,85	1,12	1,15	1,91	1,33	1,43	0,75	1,00	0,95	1,08	0,96
1989	0,54	0,14	0,33	-0,29	0,04	0,28	0,14	-0,35	-0,13	0,55	0,20	0,31	0,32	0,25	0,21
1988	-1,01	-0,20	-0,09	-0,03	-0,69	-0,81	-0,71	-0,12	-0,21	-0,39	-0,13	-0,67	-0,43	-0,41	-0,43
1987	0,37	0,14	-0,24	-0,46	0,14	0,64	0,85	-0,27	-0,03	-0,11	-0,08	0,39	-0,08	0,07	0,11
1986	0,22	0,14	0,33	0,61	-0,19	-0,34	-0,51	0,48	0,34	0,18	0,46	0,16	0,48	0,15	0,20
1985	-0,17	-0,33	-0,28	0,26	0,45	-0,03	0,03	-0,41	-0,27	-0,13	-0,23	-0,43	-0,54	-0,44	-0,23
1984	-0,25	-0,22	-0,02	-0,78	-0,57	-0,18	-0,31	0,06	-0,07	-0,11	-0,52	-0,15	-0,02	0,06	-0,21
1983	0,69	0,32	0,14	0,43	0,47	0,18	0,73	0,11	0,41	0,17	0,74	0,55	0,39	0,03	0,38
1982	-0,31	0,31	0,17	0,34	-0,01	0,50	-0,61	0,29	0,06	-0,15	-0,31	0,10	-0,13	0,16	0,01
1981	0,68	0,43	0,50	-0,27	0,24	0,10	1,20	0,18	0,21	0,88	0,45	0,28	0,76	1,00	0,55
1980	0,31	-0,24	-0,02	0,58	0,52	0,28	-0,33	0,49	0,10	-0,35	0,09	-0,09	-0,29	-0,41	-0,01

1979	-0,71	-0,03	-0,34	-0,44	-0,38	-0,22	-0,03	-0,58	-0,17	-0,27	-0,23	0,01	-0,52	-0,25	-0,30
1978	0,03	-0,36	-0,09	0,07	-0,16	-0,18	-0,13	0,13	-0,42	0,43	0,01	-0,43	0,05	0,10	-0,07
1977	0,18	0,48	-0,14	0,01	0,15	0,09	0,01	-0,41	0,72	-0,43	-0,14	0,21	0,77	-0,42	0,06
1976	-0,37	-0,48	-0,08	-0,04	0,15	-0,25	0,31	0,15	-0,88	-0,27	-0,04	0,05	-0,82	0,27	-0,17
1975	-0,04	0,12	0,53	0,02	-0,26	0,58	-0,68	0,01	0,54	0,39	0,10	-0,08	0,28	-0,20	0,09
1974	-0,51	-0,43	-1,14	-0,98	-1,06	-1,10	-0,01	-0,42	-0,43	-0,09	-0,70	-0,64	-0,49	-0,49	-0,59
1973	-0,07	0,11	0,77	0,13	0,19	-0,24	-0,30	-0,19	-0,57	-0,44	0,22	0,02	0,02	0,47	0,06
1972	0,13	0,13	-0,11	0,52	0,64	0,79	0,12	0,48	0,86	0,22	-0,14	0,13	0,28	-0,12	0,21
1971	-0,59	0,10	-0,23	0,11	-0,27	-0,15	0,17	0,25	-0,35	0,29	0,50	0,39	-0,21	-0,10	-0,01
1970	1,20	-0,29	0,16	-0,47	-0,22	-0,58	0,14	-0,68	-0,15	-0,35	-0,07	-0,26	0,31	0,31	0,00
1969	-0,23	0,22	0,14	0,53	-0,28	0,23	-0,82	0,09	0,14	-0,11	-0,10	-0,16	-0,60	-0,25	-0,06
1968	-0,01	-0,31	-0,51	-0,65	0,28	0,26	0,31	-0,22	0,04	0,05	0,01	-0,02	0,38	0,05	-0,05
1967	0,08	-0,04	-0,11	0,54	0,01	-0,57	-0,20	0,36	-0,35	0,19	-0,35	0,16	-0,13	-0,04	-0,06
1966	-0,06	0,43	0,32	-0,10	0,36	0,14	0,27	-0,08	0,11	-0,01	0,38	0,08	0,51	0,26	0,20
1965	-0,33	-0,23	0,74	0,05	0,34	0,78	0,32	0,26	0,19	-0,05	0,00	0,23	-0,56	0,06	0,08
1964	-0,21	-0,08	-0,90	-0,30	-0,49	-1,00	-0,29	-0,16	0,25	0,36	-0,44	-0,54	0,52	-0,14	-0,26
1963	-0,38	-0,13	0,14	0,02	0,03	0,51	-0,02	-0,20	-0,31	-0,51	0,35	0,44	-0,81	-0,21	-0,06
1962	0,89	0,56	0,46	0,72	0,28	-0,60	-0,05	0,09	0,14	0,38	0,03	-0,25	1,06	0,00	0,28
1961	-0,48	-0,38	-0,39	-0,86	-0,15	1,04	-0,15	0,25	-0,26	-0,17	-0,10	-0,31	-0,72	-0,41	-0,22
1960	0,07	-0,22	-0,03	0,17	0,02	-0,75	-0,05	-0,39	0,10	0,00	-0,19	0,40	0,39	0,75	0,01
1959	0,01	0,00	-0,08	-0,23	-0,67	-0,25	0,27	-0,16	-0,18	-0,43	-0,18	-0,59	-0,94	-1,21	-0,32
1958	2,65	2,10	2,37	2,14	2,78	2,67	2,26	2,95	2,79	2,10	2,22	2,56	2,70	2,98	2,52
1957	-3,23	-2,57	-3,05	-2,41	-3,14	-3,02	-2,96	-3,70	-3,48	-2,25	-2,30	-2,72	-2,91	-2,83	-2,89
1956	1,06	1,41	0,81	0,85	1,71	0,91	1,08	1,53	0,99	0,08	0,40	0,85	0,92	0,64	0,94
1955	0,57	-0,66	-0,11	-0,17	-0,73	0,62	-0,34	-0,13	-0,21	0,07	-0,02	0,24	-0,47	0,62	0,01
1954	0,66	0,96	0,94	1,24	1,60	0,58	1,64	0,49	1,18	1,27	1,25	0,77	1,30	0,75	0,97
1953	0,90	0,43	-0,08	0,31	0,94	1,44	0,62	1,03	0,44	0,00	0,46	0,18	0,27	0,28	0,52
1952	-1,44	-0,71	-0,14	-1,39	-0,02	-0,47	-0,58	-1,71	-1,43	-0,75	-1,63	-1,14	-1,32	-0,36	-0,97
1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1950	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 – 2014)

Příloha 11: Koeficient růstu míry sňatečnosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

rok/kra	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK	ČR
2014	1,05	1,01	1,08	1,06	0,96	1,05	0,98	1,11	1,08	1,07	1,02	1,04	1,04	1,06	1,05
2013	0,95	0,94	0,94	0,95	1,01	0,95	0,97	0,97	0,93	0,93	1,01	0,99	0,99	0,96	0,96
2012	0,98	0,99	0,97	1,02	1,05	0,97	0,99	1,00	0,99	1,02	1,01	1,03	1,01	1,01	1,00
2011	0,99	0,95	0,99	0,97	0,98	0,95	1,02	0,95	1,03	0,98	0,95	0,98	0,94	0,94	0,97
2010	0,95	0,98	1,01	1,01	0,96	0,93	0,92	1,03	0,97	1,01	0,97	0,95	1,00	0,99	0,97
2009	0,94	0,89	0,92	0,91	0,88	0,88	0,89	0,88	0,90	0,94	0,90	0,91	0,95	0,90	0,91
2008	0,90	0,92	0,90	0,91	0,86	0,88	0,91	0,92	0,88	0,90	0,92	0,93	0,91	0,93	0,91
2007	1,03	1,07	1,10	1,02	1,10	1,14	1,09	1,08	1,06	1,08	1,07	1,04	1,10	1,10	1,08
2006	1,00	1,01	1,01	1,05	0,99	1,02	1,02	1,01	1,05	0,98	1,03	1,05	0,97	1,03	1,02
2005	0,99	1,01	1,01	0,98	0,92	0,98	1,01	1,02	1,05	1,01	1,00	1,04	1,03	1,01	1,00
2004	1,04	1,04	1,04	1,08	1,08	1,10	1,09	1,01	1,04	1,02	1,04	1,02	1,10	1,05	1,05
2003	0,97	0,95	0,90	0,89	0,87	0,90	0,85	0,96	0,88	0,92	0,97	0,96	0,87	0,95	0,93
2002	1,04	1,00	1,02	0,99	1,02	1,01	1,03	0,96	1,02	1,02	1,01	1,00	1,03	0,98	1,01
2001	0,93	0,96	0,93	0,94	0,97	0,99	0,96	0,93	0,94	0,97	0,93	0,96	0,94	0,96	0,95
2000	1,09	1,03	1,03	1,04	1,04	1,03	1,02	1,04	1,06	1,01	1,05	1,02	1,00	1,01	1,03
1999	0,99	1,00	0,96	1,00	0,98	0,96	0,98	0,96	0,93	0,98	1,01	0,91	0,97	0,95	0,97
1998	0,91	0,91	1,01	0,97	0,90	0,94	1,00	1,00	1,00	0,97	0,95	1,00	0,97	0,93	0,95
1997	1,11	1,12	1,00	1,09	1,24	1,09	1,02	1,06	1,00	1,03	1,08	1,06	1,07	1,06	1,07
1996	1,00	0,97	1,01	0,96	0,97	0,99	1,04	0,97	1,02	1,02	0,94	0,99	0,97	0,97	0,98
1995	0,95	0,96	0,98	0,93	0,90	0,90	0,92	0,97	0,91	0,92	0,96	0,94	0,93	0,95	0,94
1994	0,92	0,88	0,85	0,91	0,89	0,89	0,87	0,84	0,90	0,83	0,87	0,83	0,93	0,92	0,88
1993	0,91	0,88	0,94	0,91	0,87	0,83	0,87	0,92	0,90	0,95	0,90	0,93	0,88	0,84	0,89
1992	1,00	1,02	1,03	1,03	1,00	1,06	1,06	1,01	1,04	1,02	1,04	1,02	1,02	1,04	1,03
1991	0,84	0,82	0,77	0,80	0,81	0,79	0,79	0,80	0,78	0,76	0,79	0,78	0,80	0,78	0,80
1990	1,05	1,10	1,12	1,12	1,05	1,12	1,13	1,20	1,16	1,22	1,12	1,13	1,13	1,13	1,12
1989	1,00	1,01	1,03	0,96	0,96	0,99	0,99	0,95	0,98	1,03	1,02	1,00	1,00	0,99	1,00
1988	0,94	0,99	0,99	1,00	0,96	0,96	0,98	0,99	1,00	0,95	0,99	0,96	0,96	0,96	0,97
1987	1,07	1,02	1,00	1,00	1,03	1,05	1,06	1,01	1,03	1,00	1,01	1,05	1,01	1,01	1,03
1986	1,02	1,00	1,03	1,07	1,01	0,98	0,96	1,04	1,03	1,02	1,02	0,99	1,02	1,00	1,01
1985	0,99	0,98	0,99	0,98	1,03	1,01	1,02	0,98	0,98	0,99	0,96	0,97	0,96	0,99	0,99
1984	1,01	1,03	1,02	0,95	0,98	1,02	1,02	1,03	1,02	1,01	0,99	1,03	1,03	1,04	1,02
1983	1,05	1,06	1,03	1,05	1,05	1,04	1,06	1,03	1,03	1,03	1,06	1,05	1,04	1,03	1,04

1982	0,95	1,01	1,01	1,00	0,99	1,02	0,96	1,01	0,97	1,00	0,96	0,98	0,98	1,03	0,99
1981	1,00	0,97	0,98	0,95	1,00	0,96	1,04	0,97	0,97	1,02	1,00	0,96	1,00	1,01	0,99
1980	0,91	0,92	0,92	0,99	0,97	0,95	0,90	0,95	0,94	0,91	0,94	0,93	0,91	0,89	0,92
1979	0,89	0,95	0,93	0,92	0,92	0,93	0,94	0,90	0,93	0,96	0,94	0,95	0,94	0,94	0,93
1978	0,97	0,96	0,97	0,97	0,96	0,95	0,95	0,97	0,96	0,99	0,97	0,95	1,01	0,97	0,97
1977	0,97	1,00	0,98	0,97	0,98	0,97	0,96	0,95	1,00	0,94	0,96	1,00	1,00	0,96	0,97
1976	0,95	0,95	1,00	0,97	0,96	0,96	0,96	1,00	0,93	0,99	0,98	0,97	0,92	1,01	0,97
1975	0,98	1,00	1,01	0,97	0,95	0,99	0,94	0,98	1,02	1,02	0,98	0,97	1,01	0,98	0,99
1974	0,99	0,99	0,95	0,97	0,98	0,94	1,00	0,98	0,96	0,98	0,97	0,98	0,98	1,00	0,98
1973	1,04	1,03	1,08	1,07	1,07	1,03	1,00	1,03	1,01	0,99	1,05	1,04	1,03	1,05	1,04
1972	1,05	1,02	0,99	1,06	1,05	1,05	1,03	1,05	1,07	1,04	1,03	1,04	1,03	1,00	1,03
1971	1,03	1,01	1,00	1,00	1,00	0,98	1,02	1,00	0,98	1,01	1,04	1,03	1,00	1,01	1,01
1970	1,11	1,00	1,03	0,99	1,02	1,00	1,00	0,97	1,02	0,98	0,99	0,99	1,02	1,03	1,01
1969	0,97	1,03	1,01	1,05	1,04	1,05	0,99	1,04	1,03	1,02	0,99	1,01	0,99	0,99	1,01
1968	0,99	1,00	0,99	0,99	1,08	1,03	1,07	1,04	1,02	1,04	1,01	1,03	1,06	1,02	1,02
1967	1,00	1,04	1,05	1,07	1,05	1,00	1,04	1,07	1,01	1,03	1,00	1,04	1,01	1,02	1,03
1966	0,99	1,05	1,07	1,00	1,05	1,06	1,07	1,02	1,06	1,01	1,05	1,02	1,03	1,02	1,03
1965	0,99	0,99	1,03	1,01	1,01	1,05	1,04	1,03	1,04	1,01	1,00	1,01	0,97	0,99	1,01
1964	1,03	1,02	0,94	1,00	0,97	0,97	1,00	1,00	1,02	1,01	1,00	0,98	1,03	0,98	1,00
1963	1,06	1,04	1,05	1,05	1,03	1,08	1,03	1,02	0,99	0,97	1,06	1,05	0,97	1,00	1,03
1962	1,11	1,06	1,04	1,04	1,02	1,02	1,04	1,05	1,03	1,03	1,01	0,99	1,07	1,02	1,04
1961	1,00	0,98	0,97	0,95	0,99	1,10	1,05	1,04	1,01	0,98	1,01	1,03	0,94	1,02	1,01
1960	1,06	1,03	1,03	1,06	1,01	0,97	1,07	1,00	1,05	1,01	1,02	1,07	1,03	1,08	1,04
1959	1,06	1,07	1,03	1,04	1,00	1,07	1,08	1,06	1,03	1,00	1,05	1,02	0,98	0,98	1,03
1958	1,06	1,07	1,05	1,08	1,09	1,11	1,04	1,09	1,06	1,06	1,08	1,11	1,10	1,16	1,09
1957	0,74	0,78	0,76	0,80	0,79	0,78	0,76	0,71	0,73	0,81	0,80	0,78	0,80	0,78	0,77
1956	1,12	1,13	1,13	1,11	1,13	1,15	1,13	1,19	1,14	1,08	1,08	1,12	1,11	1,12	1,12
1955	0,99	0,93	1,02	0,99	0,93	1,03	0,99	0,97	1,01	1,07	1,03	1,00	1,00	1,04	1,00
1954	0,92	1,02	1,04	1,01	1,01	0,95	1,03	0,99	1,04	1,06	1,03	0,97	1,06	0,96	1,00
1953	0,86	0,90	0,92	0,86	0,86	0,89	0,83	0,93	0,89	0,90	0,88	0,89	0,91	0,88	0,89
1952	0,81	0,86	0,93	0,85	0,81	0,78	0,81	0,83	0,86	0,91	0,85	0,88	0,89	0,87	0,85
1951	0,94	0,95	0,95	0,99	0,84	0,85	0,88	1,01	1,01	0,99	1,02	1,00	1,03	0,91	0,95
1950	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 – 2014)

Příloha 12: Počet rozvodů v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

rok/kraj	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK	ČR
2014	2 828	3 938	1 568	1 374	777	2 352	1 236	1 379	1 330	1 107	2 924	1 521	1 277	3 153	26 764
2013	3 002	3 793	1 747	1 613	879	2 252	1 311	1 543	1 257	1 125	3 000	1 713	1 381	3 279	27 895
2012	2 788	3 614	1 595	1 452	880	2 294	1 142	1 354	1 275	995	3 001	1 526	1 327	3 159	26 402
2011	3 220	3 615	1 807	1 630	891	2 319	1 296	1 459	1 258	1 105	2 945	1 733	1 415	3 420	28 113
2010	3 524	4 130	1 863	1 626	1 028	2 573	1 351	1 640	1 281	1 328	3 548	1 823	1 472	3 596	30 783
2009	3 150	3 541	1 731	1 543	1 110	2 805	1 401	1 597	1 361	1 157	3 047	1 741	1 461	3 488	29 133
2008	3 666	3 695	1 966	1 604	1 155	2 889	1 400	1 515	1 292	1 343	3 334	1 884	1 593	3 964	31 300
2007	3 621	3 696	1 627	1 734	1 111	2 783	1 537	1 736	1 400	1 252	3 369	1 853	1 536	3 874	31 129
2006	3 737	3 743	1 729	1 643	1 108	2 930	1 548	1 692	1 330	1 224	3 096	2 003	1 618	4 014	31 415
2005	3 680	3 692	1 886	1 683	1 192	2 894	1 394	1 716	1 417	1 247	3 154	1 926	1 420	3 987	31 288
2004	3 969	3 819	1 827	1 812	1 145	3 363	1 468	1 779	1 463	1 216	3 294	1 969	1 532	4 404	33 060
2003	3 884	3 837	2 001	1 874	1 238	3 126	1 504	1 661	1 433	1 252	3 193	1 887	1 584	4 350	32 824
2002	3 854	3 529	1 990	1 693	1 152	3 129	1 466	1 801	1 391	1 185	3 110	1 866	1 435	4 157	31 758
2001	4 099	3 401	1 867	1 696	1 050	3 267	1 448	1 647	1 400	1 193	3 102	1 768	1 485	4 163	31 586
2000	3 842	3 303	1 718	1 672	1 161	2 717	1 307	1 559	1 328	1 161	2 915	1 735	1 290	3 996	29 704
1999	3 041	2 667	1 641	1 283	904	1 883	1 050	1 176	1 180	947	2 317	1 304	1 113	3 151	23 657
1998	4 418	3 663	1 687	1 622	1 143	3 571	1 624	1 647	1 354	987	3 130	1 871	1 364	4 282	32 363
1997	4 112	3 568	1 938	1 760	1 249	3 247	1 624	1 647	1 354	1 170	3 079	1 859	1 419	4 206	32 465
1996	4 096	3 608	1 900	1 888	1 291	3 378	1 674	1 780	1 496	1 220	3 151	1 806	1 506	4 319	33 113
1995	4 205	3 329	1 914	1 732	1 233	2 591	1 521	1 848	1 510	1 163	3 040	1 714	1 379	3 956	31 135
1994	3 826	3 390	1 989	1 808	1 227	2 948	1 717	1 731	1 411	1 075	2 911	1 787	1 333	3 786	30 939
1993	3 879	3 171	1 694	1 702	1 295	2 750	1 637	1 847	1 412	1 188	3 149	1 627	1 269	3 607	30 227
1992	3 588	3 045	1 531	1 629	1 285	2 838	1 603	1 490	1 377	1 032	2 670	1 687	1 220	3 577	28 572
1991	3 998	3 138	1 654	1 671	1 374	3 194	1 496	1 557	1 317	971	2 541	1 572	1 212	3 671	29 366
1990	4 752	3 571	1 751	1 666	1 444	3 532	1 527	1 608	1 325	1 080	2 937	1 789	1 281	3 792	32 055
1989	5 049	3 241	1 661	1 667	1 355	3 234	1 590	1 696	1 314	932	3 045	1 688	1 140	3 764	31 376
1988	4 691	3 243	1 656	1 564	1 260	3 341	1 596	1 437	1 174	858	3 053	1 675	1 230	3 874	30 652
1987	5 104	3 168	1 531	1 650	1 387	3 555	1 473	1 431	1 232	907	2 863	1 697	1 137	3 901	31 036

1986	4 654	3 092	1 547	1 662	1 317	3 297	1 463	1 409	1 070	895	2 769	1 618	1 107	3 660	29 560
1985	4 930	3 121	1 562	1 637	1 372	3 370	1 503	1 500	1 118	879	2 934	1 552	1 184	3 827	30 489
1984	4 869	3 254	1 514	1 493	1 319	3 497	1 641	1 544	1 121	928	2 915	1 432	1 204	3 783	30 514
1983	4 485	3 057	1 463	1 516	1 465	3 214	1 539	1 433	1 102	836	2 766	1 507	1 143	3 793	29 319
1982	4 198	2 941	1 236	1 459	1 405	3 368	1 386	1 304	982	796	2 719	1 428	1 074	3 525	27 821
1981	3 928	2 998	1 242	1 556	1 402	3 378	1 395	1 295	942	686	2 599	1 394	1 056	3 737	27 608
1980	4 239	2 579	1 238	1 443	1 404	3 505	1 052	1 376	948	711	2 654	1 406	1 075	3 588	27 218
1979	3 819	2 620	1 227	1 382	1 272	2 977	1 206	1 286	967	738	2 655	1 421	998	3 623	26 191
1978	4 481	2 682	1 184	1 399	1 272	3 007	1 329	1 390	845	683	2 722	1 429	1 108	3 540	27 071
1977	3 882	2 557	1 084	1 308	1 382	3 092	1 185	1 230	857	673	2 382	1 286	1 033	3 491	25 442
1976	4 224	2 523	1 126	1 322	1 279	2 967	1 263	1 239	861	594	2 484	1 260	936	3 466	25 544
1975	4 286	2 760	1 065	1 202	1 386	2 955	1 242	1 313	963	629	2 612	1 302	934	3 505	26 154
1974	4 218	2 620	977	1 281	1 414	2 983	1 157	1 186	825	512	2 387	1 263	899	3 248	24 970
1973	3 917	2 747	1 050	1 239	1 460	3 072	1 194	1 242	957	632	2 484	1 226	920	3 131	25 271
1972	3 672	2 370	863	1 080	1 086	2 810	1 102	1 047	870	473	2 149	1 216	789	2 865	22 392
1971	4 288	2 678	917	1 179	1 125	2 892	1 150	1 099	797	493	2 199	1 162	753	2 884	23 616
1970	3 512	2 314	890	979	1 080	2 644	1 035	1 012	800	461	2 082	1 101	798	2 808	21 516
1969	3 115	2 251	802	998	1 047	2 595	1 020	986	707	452	2 081	1 008	717	2 771	20 550
1968	3 336	1 963	680	847	925	2 370	950	828	675	416	1 736	940	620	2 361	18 647
1967	3 015	1 979	683	720	787	2 044	829	801	658	420	1 657	913	587	2 259	17 352
1966	3 334	2 057	601	722	780	2 126	815	771	636	387	1 715	796	585	2 110	17 435
1965	2 804	1 983	593	703	650	2 023	737	733	570	342	1 557	874	575	2 052	16 196
1964	2 659	1 673	541	565	740	1 782	757	702	469	272	1 370	716	480	1 720	14 446
1963	2 911	1 726	547	613	718	1 849	739	585	443	254	1 387	684	458	1 789	14 703
1962	2 847	1 563	511	599	723	1 648	730	598	452	318	1 310	713	470	1 655	14 137
1961	2 880	1 603	500	589	689	1 626	710	525	464	286	1 273	669	406	1 719	13 939
1960	2 593	1 487	467	599	629	1 469	677	552	411	250	1 169	743	412	1 512	12 970
1959	2 769	1 413	531	581	592	1 494	697	609	428	230	1 313	703	392	1 470	13 222
1958	2 800	1 430	559	635	614	1 660	688	552	399	283	1 315	693	396	1 565	13 589
1957	2 468	1 327	553	560	592	1 434	671	525	396	276	1 275	561	362	1 521	12 521
1956	2 497	1 527	457	641	557	1 372	751	629	468	271	1 344	585	338	1 372	12 809
1955	2 836	1 332	444	529	591	1 535	636	623	437	240	1 020	456	315	1 227	12 221
1954	2 470	1 131	312	420	475	1 141	489	430	347	228	939	460	267	880	9 989
1953	2 342	1 100	315	402	467	1 255	490	380	322	211	948	431	299	935	9 897
1952	2 683	1 138	457	445	520	1 371	680	522	316	236	950	573	335	993	11 219
1951	2 348	1 093	335	525	486	1 272	653	509	310	205	921	475	230	899	10 261
1950	2 603	1 278	437	610	458	1 400	732	562	315	197	971	489	292	968	11 312

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 – 2014)

Příloha 13: Hrubá míra rozvodovosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

rok/kraj	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK	ČR
2014	2,26	3,01	2,46	2,39	2,59	2,85	2,82	2,50	2,58	2,17	2,50	2,39	2,18	2,59	2,54
2013	2,41	2,92	2,74	2,82	2,92	2,73	2,99	2,80	2,44	2,20	2,57	2,69	2,35	2,68	2,65
2012	2,24	2,81	2,51	2,54	2,91	2,77	2,60	2,45	2,47	1,94	2,57	2,39	2,26	2,57	2,51
2011	2,60	2,84	2,84	2,85	2,94	2,80	2,96	2,63	2,44	2,16	2,53	2,71	2,40	2,77	2,68
2010	2,82	3,29	2,92	2,84	3,34	3,08	3,07	2,96	2,48	2,58	3,08	2,84	2,49	2,89	2,93
2009	2,53	2,86	2,72	2,70	3,60	3,35	3,20	2,88	2,64	2,25	2,65	2,71	2,47	2,79	2,78
2008	2,99	3,04	3,10	2,83	3,74	3,46	3,21	2,74	2,52	2,61	2,92	2,94	2,70	3,17	3,00
2007	3,03	3,11	2,58	3,11	3,64	3,37	3,56	3,15	2,75	2,44	2,97	2,89	2,60	3,10	3,02
2006	3,16	3,21	2,75	2,97	3,64	3,56	3,60	3,08	2,62	2,39	2,74	3,13	2,74	3,21	3,06
2005	3,13	3,21	3,01	3,06	3,91	3,52	3,25	3,13	2,80	2,45	2,79	3,01	2,40	3,19	3,06
2004	3,41	3,36	2,92	3,30	3,77	4,10	3,43	3,25	2,90	2,35	2,93	3,10	2,59	3,50	3,24
2003	3,34	3,39	3,20	3,41	4,07	3,81	3,52	3,03	2,83	2,42	2,85	2,97	2,67	3,45	3,22
2002	3,33	3,13	3,19	3,08	3,79	3,82	3,43	3,28	2,74	2,29	2,77	2,93	2,42	3,29	3,11
2001	3,52	3,02	2,99	3,08	3,46	3,98	3,38	2,99	2,76	2,30	2,75	2,77	2,50	3,28	3,09
2000	3,25	2,97	2,74	3,03	3,81	3,29	3,05	2,83	2,61	2,23	2,56	2,70	2,16	3,12	2,89
1999	2,56	2,40	2,62	2,32	2,97	2,28	2,45	2,13	2,32	1,81	2,04	2,03	1,86	2,46	2,30
1998	3,69	3,31	2,69	2,93	3,75	4,32	3,78	2,98	2,66	1,89	2,75	2,91	2,28	3,33	3,14
1997	3,42	3,23	3,09	3,18	4,10	3,93	3,78	2,98	2,66	2,24	2,70	2,88	2,37	3,27	3,15
1996	3,39	3,26	3,03	3,40	4,23	4,09	3,90	3,21	2,93	2,33	2,76	2,80	2,51	3,35	3,21
1995	3,47	3,01	3,05	3,11	4,04	3,14	3,55	3,33	2,96	2,22	2,66	2,67	2,29	3,06	3,01
1994	3,14	3,06	3,17	3,25	4,02	3,57	4,00	3,12	2,76	2,06	2,55	2,79	2,22	2,92	2,99
1993	3,18	2,86	2,71	3,06	4,26	3,33	3,82	3,33	2,77	2,27	2,76	2,54	2,11	2,79	2,93
1992	2,95	2,74	2,45	2,93	4,23	3,44	3,76	2,69	2,70	1,98	2,34	2,64	2,04	2,77	2,77
1991	3,29	2,82	2,65	2,99	4,54	3,87	3,52	2,82	2,59	1,86	2,23	2,46	2,03	2,85	2,85

1990	3,91	3,20	2,80	2,96	4,71	4,22	3,56	2,89	2,60	2,07	2,57	2,79	2,15	2,92	3,09
1989	4,16	2,89	2,67	2,96	4,42	3,86	3,72	3,05	2,57	1,78	2,66	2,63	1,91	2,90	3,03
1988	3,88	2,88	2,66	2,78	4,11	3,99	3,74	2,58	2,30	1,64	2,67	2,61	2,06	2,99	2,96
1987	4,24	2,81	2,47	2,93	4,51	4,25	3,46	2,57	2,41	1,73	2,51	2,64	1,91	3,02	3,00
1986	3,90	2,73	2,50	2,95	4,27	3,94	3,45	2,53	2,09	1,71	2,42	2,52	1,86	2,84	2,86
1985	4,14	2,74	2,52	2,90	4,44	4,03	3,56	2,68	2,18	1,68	2,57	2,42	1,99	2,98	2,95
1984	4,10	2,85	2,45	2,64	4,26	4,19	3,90	2,76	2,19	1,78	2,56	2,23	2,02	2,95	2,95
1983	3,79	2,67	2,37	2,67	4,72	3,85	3,68	2,56	2,15	1,61	2,43	2,35	1,92	2,97	2,84
1982	3,55	2,56	2,00	2,57	4,52	4,04	3,34	2,33	1,91	1,53	2,39	2,23	1,81	2,77	2,70
1981	3,33	2,60	2,02	2,74	4,50	4,05	3,37	2,31	1,84	1,32	2,29	2,18	1,78	2,95	2,68
1980	3,56	2,25	2,02	2,53	4,42	4,17	2,82	2,45	1,85	1,38	2,34	2,19	1,82	2,81	2,64
1979	3,21	2,28	2,01	2,43	4,00	3,56	2,96	2,29	1,89	1,43	2,35	2,22	1,70	2,85	2,54
1978	3,79	2,34	1,95	2,46	4,01	3,61	3,29	2,49	1,66	1,33	2,42	2,25	1,90	2,81	2,64
1977	3,30	2,24	1,80	2,31	4,37	3,73	2,96	2,21	1,69	1,32	2,13	2,04	1,78	2,79	2,50
1976	3,61	2,21	1,88	2,35	4,06	3,60	3,18	2,24	1,71	1,17	2,24	2,01	1,63	2,79	2,52
1975	3,68	2,43	1,80	2,14	4,44	3,61	3,16	2,39	1,92	1,24	2,37	2,09	1,64	2,85	2,60
1974	3,65	2,31	1,66	2,30	4,57	3,66	2,97	2,17	1,66	1,02	2,18	2,04	1,59	2,66	2,50
1973	3,60	2,31	1,80	2,23	4,77	3,81	3,10	2,28	1,94	1,27	2,28	2,00	1,65	2,60	2,55
1972	3,38	1,99	1,49	1,95	3,58	3,50	2,88	1,93	1,77	0,95	1,99	1,99	1,42	2,40	2,27
1971	3,96	2,25	1,58	2,14	3,75	3,62	3,01	2,03	1,63	0,99	2,04	1,91	1,36	2,44	2,40
1970	3,26	1,94	1,54	1,78	3,64	3,32	2,72	1,87	1,64	0,93	1,93	1,81	1,45	2,40	2,19
1969	2,83	1,87	1,38	1,80	3,43	3,20	2,65	1,82	1,44	0,91	1,92	1,66	1,29	2,36	2,08
1968	3,03	1,63	1,17	1,52	3,04	2,92	2,47	1,53	1,38	0,84	1,61	1,55	1,12	2,03	1,89
1967	2,92	1,55	1,18	1,29	2,59	2,52	2,16	1,48	1,34	0,84	1,54	1,51	1,07	1,96	1,76
1966	3,25	1,61	1,04	1,30	2,57	2,62	2,13	1,42	1,30	0,78	1,59	1,32	1,07	1,85	1,77
1965	2,74	1,56	1,03	1,26	2,17	2,50	1,93	1,35	1,17	0,69	1,45	1,46	1,05	1,83	1,66
1964	2,61	1,31	0,94	1,02	2,51	2,22	1,98	1,30	0,97	0,55	1,28	1,20	0,88	1,56	1,48
1963	2,88	1,36	0,95	1,11	2,49	2,32	1,94	1,08	0,91	0,52	1,31	1,15	0,85	1,66	1,52
1962	2,83	1,23	0,89	1,09	2,55	2,09	1,91	1,11	0,93	0,65	1,24	1,20	0,88	1,56	1,47
1961	2,86	1,26	0,87	1,07	2,46	2,07	1,86	0,97	0,96	0,58	1,21	1,13	0,76	1,65	1,45
1960	2,60	1,18	0,81	1,06	2,21	1,80	1,68	1,00	0,84	0,52	1,11	1,22	0,79	1,43	1,34
1959	2,80	1,15	0,91	1,05	1,99	1,86	1,66	1,11	0,87	0,47	1,24	1,16	0,77	1,41	1,37
1958	2,84	1,16	0,95	1,16	2,10	2,08	1,64	1,00	0,81	0,58	1,25	1,15	0,78	1,53	1,42
1957	2,52	1,08	0,95	1,02	2,06	1,82	1,61	0,96	0,81	0,57	1,22	0,94	0,72	1,51	1,32
1956	2,56	1,25	0,78	1,18	1,97	1,75	1,82	1,15	0,96	0,56	1,29	0,98	0,68	1,38	1,36
1955	2,92	1,10	0,77	0,98	2,13	1,98	1,55	1,14	0,91	0,50	0,99	0,77	0,64	1,26	1,30
1954	2,55	0,93	0,54	0,78	1,73	1,48	1,20	0,79	0,73	0,48	0,92	0,79	0,55	0,92	1,08
1953	2,43	0,91	0,55	0,76	1,73	1,65	1,21	0,70	0,68	0,44	0,94	0,74	0,62	0,99	1,07
1952	2,81	0,95	0,81	0,84	1,98	1,83	1,70	0,97	0,68	0,49	0,95	1,00	0,70	1,08	1,23
1951	2,49	0,92	0,59	1,00	1,87	1,71	1,64	0,95	0,67	0,43	0,93	0,84	0,48	1,00	1,14
1950	2,79	1,09	0,78	1,17	1,78	1,91	1,86	1,06	0,69	0,42	0,99	0,87	0,62	1,10	1,27

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 – 2014)

Příloha 14: Absolutní přírůstky míry rozvodovosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

rok/kraj	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK	ČR
2014	-0,15	0,08	-0,28	-0,42	-0,33	0,12	-0,17	-0,30	0,14	-0,03	-0,07	-0,30	-0,17	-0,09	-0,11
2013	0,17	0,11	0,24	0,28	0,01	-0,05	0,39	0,35	-0,03	0,26	0,00	0,30	0,10	0,11	0,14
2012	-0,36	-0,03	-0,34	-0,31	-0,03	-0,03	-0,35	-0,19	0,03	-0,21	0,04	-0,32	-0,14	-0,20	-0,17
2011	-0,21	-0,45	-0,08	0,01	-0,41	-0,28	-0,12	-0,33	-0,04	-0,42	-0,55	-0,13	-0,09	-0,11	-0,25
2010	0,28	0,43	0,20	0,14	-0,26	-0,28	-0,12	0,08	-0,16	0,33	0,43	0,13	0,02	0,10	0,15
2009	-0,46	-0,18	-0,38	-0,13	-0,14	-0,11	-0,02	0,14	0,12	-0,37	-0,27	-0,22	-0,22	-0,38	-0,22
2008	-0,03	-0,08	0,52	-0,28	0,11	0,09	-0,34	-0,42	-0,24	0,17	-0,05	0,04	0,09	0,07	-0,01
2007	-0,13	-0,09	-0,17	0,14	0,00	-0,19	-0,04	0,07	0,13	0,05	0,23	-0,24	-0,14	-0,11	-0,04
2006	0,03	0,00	-0,26	-0,09	-0,28	0,04	0,35	-0,05	-0,18	-0,05	-0,05	0,12	0,34	0,03	0,00
2005	-0,28	-0,15	0,09	-0,24	0,14	-0,58	-0,18	-0,12	-0,09	0,09	-0,14	-0,08	-0,19	-0,31	-0,18
2004	0,06	-0,03	-0,28	-0,11	-0,30	0,29	-0,09	0,22	0,07	-0,07	0,09	0,13	-0,08	0,05	0,02
2003	0,02	0,26	0,02	0,33	0,28	-0,01	0,09	-0,25	0,09	0,13	0,08	0,04	0,26	0,16	0,10
2002	-0,19	0,11	0,20	0,00	0,34	-0,16	0,05	0,29	-0,01	-0,01	0,02	0,16	-0,08	0,01	0,02
2001	0,27	0,06	0,24	0,05	-0,36	0,70	0,34	0,16	0,14	0,07	0,19	0,06	0,34	0,16	0,20
2000	0,69	0,56	0,12	0,71	0,85	1,01	0,60	0,70	0,29	0,41	0,53	0,67	0,30	0,67	0,59
1999	-1,14	-0,91	-0,07	-0,61	-0,78	-2,04	-1,34	-0,85	-0,34	-0,07	-0,71	-0,88	-0,42	-0,88	-0,84
1998	0,27	0,08	-0,40	-0,24	-0,35	0,39	0,00	0,00	0,00	-0,35	0,05	0,02	-0,09	0,06	-0,01
1997	0,03	-0,03	0,06	-0,22	-0,13	-0,16	-0,12	-0,24	-0,28	-0,09	-0,06	0,09	-0,14	-0,08	-0,06
1996	-0,07	0,26	-0,02	0,29	0,19	0,96	0,36	-0,12	-0,02	0,11	0,10	0,13	0,21	0,30	0,20

1995	0,32	-0,05	-0,12	-0,13	0,02	-0,43	-0,46	0,21	0,19	0,17	0,11	-0,12	0,08	0,13	0,02
1994	-0,04	0,20	0,47	0,19	-0,23	0,24	0,18	-0,21	0,00	-0,22	-0,21	0,25	0,10	0,14	0,07
1993	0,24	0,12	0,25	0,13	0,02	-0,11	0,07	0,64	0,07	0,30	0,42	-0,10	0,08	0,02	0,16
1992	-0,34	-0,08	-0,20	-0,07	-0,31	-0,43	0,24	-0,12	0,11	0,12	0,11	0,18	0,01	-0,08	-0,08
1991	-0,62	-0,38	-0,15	0,03	-0,17	-0,35	-0,05	-0,07	-0,01	-0,20	-0,34	-0,33	-0,12	-0,07	-0,24
1990	-0,25	0,31	0,13	0,00	0,29	0,36	-0,15	-0,16	0,02	0,28	-0,10	0,16	0,24	0,02	0,07
1989	0,28	0,01	0,00	0,18	0,31	-0,13	-0,02	0,47	0,28	0,14	-0,01	0,02	-0,15	-0,09	0,07
1988	-0,36	0,08	0,19	-0,15	-0,40	-0,26	0,28	0,01	-0,11	-0,09	0,17	-0,03	0,15	-0,03	-0,04
1987	0,35	0,08	-0,03	-0,02	0,24	0,30	0,01	0,04	0,32	0,02	0,08	0,12	0,05	0,18	0,14
1986	-0,25	-0,02	-0,03	0,05	-0,16	-0,09	-0,11	-0,16	-0,09	0,03	-0,14	0,10	-0,13	-0,14	-0,09
1985	0,04	-0,11	0,07	0,26	0,18	-0,15	-0,35	-0,08	0,00	-0,10	0,01	0,19	-0,04	0,03	0,00
1984	0,32	0,18	0,08	-0,04	-0,46	0,34	0,22	0,20	0,04	0,17	0,13	-0,12	0,10	-0,02	0,11
1983	0,24	0,11	0,36	0,10	0,20	-0,19	0,34	0,23	0,23	0,07	0,04	0,12	0,11	0,20	0,14
1982	0,22	-0,04	-0,02	-0,17	0,02	-0,01	-0,03	0,02	0,08	0,21	0,10	0,05	0,03	-0,18	0,02
1981	-0,24	0,36	0,00	0,21	0,08	-0,12	0,56	-0,14	-0,01	-0,05	-0,05	-0,02	-0,04	0,13	0,04
1980	0,35	-0,04	0,01	0,10	0,42	0,62	-0,14	0,16	-0,04	-0,05	-0,01	-0,03	0,12	-0,04	0,09
1979	-0,57	-0,06	0,06	-0,04	-0,01	-0,05	-0,33	-0,19	0,23	0,10	-0,07	-0,02	-0,20	0,05	-0,10
1978	0,49	0,10	0,15	0,15	-0,36	-0,12	0,33	0,28	-0,03	0,01	0,29	0,21	0,12	0,02	0,15
1977	-0,31	0,03	-0,08	-0,04	0,31	0,13	-0,22	-0,03	-0,02	0,15	-0,10	0,03	0,16	0,00	-0,03
1976	-0,07	-0,22	0,09	0,20	-0,38	-0,01	0,02	-0,15	-0,21	-0,08	-0,13	-0,08	-0,01	-0,06	-0,08
1975	0,03	0,12	0,14	-0,15	-0,13	-0,06	0,19	0,22	0,26	0,22	0,19	0,05	0,05	0,18	0,10
1974	0,05	0,00	-0,14	0,06	-0,20	-0,14	-0,13	-0,12	-0,28	-0,25	-0,11	0,04	-0,05	0,07	-0,05
1973	0,21	0,31	0,31	0,28	1,19	0,30	0,22	0,35	0,17	0,31	0,30	0,01	0,22	0,20	0,28
1972	-0,58	-0,26	-0,10	-0,18	-0,17	-0,12	-0,13	-0,10	0,14	-0,04	-0,05	0,08	0,06	-0,04	-0,13
1971	0,70	0,31	0,04	0,36	0,11	0,30	0,29	0,16	-0,01	0,06	0,11	0,10	-0,08	0,04	0,21
1970	0,43	0,07	0,16	-0,02	0,20	0,12	0,07	0,05	0,20	0,02	0,01	0,16	0,15	0,04	0,12
1969	-0,20	0,24	0,21	0,27	0,39	0,28	0,18	0,29	0,06	0,07	0,31	0,11	0,17	0,33	0,19
1968	0,11	0,07	-0,01	0,23	0,45	0,40	0,31	0,05	0,03	-0,01	0,07	0,04	0,06	0,07	0,13
1967	-0,32	-0,06	0,14	0,00	0,03	-0,10	0,04	0,06	0,04	0,06	-0,06	0,19	0,00	0,11	-0,01
1966	0,50	0,06	0,01	0,03	0,40	0,12	0,20	0,07	0,13	0,09	0,14	-0,14	0,01	0,02	0,12
1965	0,13	0,24	0,09	0,24	-0,34	0,28	-0,05	0,06	0,20	0,14	0,17	0,26	0,17	0,27	0,17
1964	-0,27	-0,04	-0,01	-0,09	0,03	-0,11	0,04	0,21	0,05	0,04	-0,02	0,05	0,04	-0,10	-0,04
1963	0,06	0,13	0,06	0,02	-0,06	0,24	0,02	-0,03	-0,02	-0,13	0,07	-0,05	-0,03	0,10	0,05
1962	-0,04	-0,03	0,02	0,02	0,08	0,02	0,06	0,14	-0,02	0,06	0,03	0,07	0,12	-0,09	0,02
1961	0,26	0,08	0,06	0,00	0,26	0,27	0,18	-0,03	0,12	0,06	0,09	-0,09	-0,03	0,22	0,11
1960	-0,20	0,03	-0,10	0,01	0,22	-0,06	0,02	-0,11	-0,02	0,05	-0,13	0,06	0,02	0,01	-0,03
1959	-0,04	-0,01	-0,05	-0,10	-0,11	-0,22	0,01	0,10	0,06	-0,11	-0,01	0,01	-0,01	-0,11	-0,04
1958	0,32	0,08	0,01	0,13	0,04	0,27	0,03	0,05	0,00	0,01	0,03	0,21	0,06	0,02	0,10
1957	-0,05	-0,17	0,16	-0,15	0,09	0,06	-0,20	-0,19	-0,16	-0,40	-0,08	-0,05	0,04	0,13	-0,04
1956	-0,36	0,16	0,02	0,20	-0,16	-0,23	0,27	0,01	0,05	0,06	0,30	0,21	0,04	0,12	0,05
1955	0,37	0,16	0,22	0,20	0,39	0,50	0,35	0,35	0,18	0,02	0,07	-0,01	0,09	0,34	0,23
1954	0,13	0,02	-0,01	0,03	0,00	-0,17	-0,01	0,09	0,05	0,03	-0,02	0,04	-0,07	-0,07	0,00
1953	-0,38	-0,04	-0,25	-0,09	-0,25	-0,18	-0,49	-0,27	0,01	-0,05	-0,01	-0,26	-0,08	-0,09	-0,16
1952	0,32	0,03	0,21	-0,16	0,12	0,11	0,06	0,02	0,00	0,06	0,02	0,16	0,21	0,08	0,09
1951	-0,30	-0,17	-0,18	-0,17	0,09	-0,20	-0,22	-0,11	-0,02	0,02	-0,06	-0,03	-0,14	-0,10	-0,13
1950	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 – 2014)

Příloha 15: Absolutní zrychlení vývoje míry rozvodovosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

rok/kraj	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK	ČR
2014	-0,32	-0,03	-0,52	-0,70	-0,34	0,17	-0,56	-0,64	0,17	-0,29	-0,07	-0,60	-0,27	-0,20	-0,25
2013	0,53	0,14	0,57	0,59	0,04	-0,02	0,74	0,53	-0,06	0,47	-0,05	0,62	0,24	0,31	0,31
2012	-0,15	0,42	-0,26	-0,32	0,38	0,25	-0,24	0,14	0,07	0,21	0,59	-0,19	-0,05	-0,09	0,08
2011	-0,50	-0,87	-0,28	-0,13	-0,14	0,00	0,01	-0,40	0,12	-0,76	-0,98	-0,26	-0,12	-0,21	-0,40
2010	0,74	0,61	0,58	0,27	-0,12	-0,17	-0,11	-0,06	-0,28	0,70	0,69	0,35	0,25	0,48	0,37
2009	-0,42	-0,10	-0,90	0,15	-0,25	-0,20	0,33	0,56	0,36	-0,53	-0,21	-0,27	-0,32	-0,45	-0,21
2008	0,10	0,02	0,69	-0,42	0,11	0,28	-0,30	-0,49	-0,36	0,12	-0,28	0,28	0,23	0,18	0,03
2007	-0,16	-0,09	0,09	0,23	0,27	-0,23	-0,39	0,12	0,31	0,10	0,28	-0,36	-0,48	-0,14	-0,05
2006	0,30	0,15	-0,35	0,15	-0,42	0,62	0,53	0,07	-0,09	-0,14	0,09	0,20	0,52	0,34	0,18
2005	-0,34	-0,11	0,37	-0,13	0,45	-0,87	-0,09	-0,34	-0,16	0,16	-0,23	-0,22	-0,10	-0,36	-0,20
2004	0,05	-0,29	-0,30	-0,44	-0,58	0,29	-0,18	0,47	-0,02	-0,20	0,01	0,09	-0,34	-0,11	-0,08
2003	0,21	0,15	-0,18	0,33	-0,06	0,16	0,04	-0,54	0,10	0,14	0,06	-0,12	0,33	0,15	0,08
2002	-0,47	0,05	-0,04	-0,05	0,69	-0,86	-0,29	0,13	-0,16	-0,08	-0,17	0,10	-0,42	-0,15	-0,17
2001	-0,42	-0,51	0,12	-0,66	-1,20	-0,31	-0,26	-0,53	-0,15	-0,34	-0,34	-0,61	0,04	-0,51	-0,39
2000	1,83	1,47	0,20	1,32	1,63	3,05	1,94	1,55	0,63	0,49	1,24	1,55	0,71	1,54	1,43

1999	-1,41	-0,99	0,33	-0,37	-0,43	-2,43	-1,34	-0,85	-0,34	0,27	-0,76	-0,90	-0,33	-0,94	-0,84
1998	0,24	0,12	-0,46	-0,02	-0,22	0,55	0,12	0,24	0,28	-0,26	0,11	-0,06	0,05	0,15	0,05
1997	0,10	-0,29	0,08	-0,51	-0,32	-1,12	-0,47	-0,12	-0,25	-0,20	-0,16	-0,04	-0,36	-0,38	-0,26
1996	-0,40	0,31	0,10	0,42	0,17	1,39	0,81	-0,33	-0,22	-0,06	-0,01	0,24	0,14	0,16	0,18
1995	0,36	-0,25	-0,59	-0,32	0,25	-0,67	-0,64	0,42	0,20	0,39	0,32	-0,36	-0,03	0,00	-0,05
1994	-0,28	0,08	0,21	0,06	-0,26	0,35	0,11	-0,85	-0,07	-0,52	-0,63	0,34	0,03	0,12	-0,09
1993	0,58	0,20	0,46	0,20	0,33	0,32	-0,18	0,76	-0,05	0,18	0,31	-0,27	0,07	0,09	0,24
1992	0,28	0,30	-0,05	-0,10	-0,14	-0,09	0,29	-0,05	0,12	0,32	0,45	0,50	0,13	0,00	0,17
1991	-0,37	-0,69	-0,28	0,03	-0,46	-0,71	0,11	0,08	-0,03	-0,49	-0,24	-0,48	-0,35	-0,09	-0,31
1990	-0,53	0,30	0,13	-0,18	-0,02	0,49	-0,13	-0,62	-0,25	0,14	-0,09	0,14	0,39	0,11	0,00
1989	0,64	-0,07	-0,19	0,34	0,71	0,13	-0,30	0,45	0,39	0,24	-0,17	0,05	-0,31	-0,06	0,11
1988	-0,71	0,00	0,22	-0,13	-0,64	-0,56	0,26	-0,03	-0,43	-0,12	0,08	-0,16	0,11	-0,21	-0,18
1987	0,59	0,10	0,00	-0,07	0,41	0,39	0,12	0,20	0,41	-0,01	0,23	0,02	0,18	0,32	0,23
1986	-0,29	0,09	-0,10	-0,21	-0,35	0,06	0,24	-0,08	-0,09	0,13	-0,16	-0,08	-0,09	-0,16	-0,09
1985	-0,28	-0,29	-0,01	0,30	0,64	-0,49	-0,56	-0,28	-0,04	-0,27	-0,11	0,30	-0,14	0,04	-0,12
1984	0,08	0,07	-0,28	-0,14	-0,66	0,52	-0,12	-0,03	-0,20	0,10	0,09	-0,24	-0,01	-0,22	-0,03
1983	0,02	0,15	0,38	0,27	0,19	-0,17	0,38	0,21	0,16	-0,14	-0,06	0,07	0,09	0,38	0,13
1982	0,46	-0,40	-0,02	-0,38	-0,06	0,11	-0,59	0,16	0,09	0,26	0,15	0,07	0,07	-0,31	-0,03
1981	-0,58	0,40	0,00	0,11	-0,34	-0,74	0,70	-0,30	0,03	0,00	-0,04	0,02	-0,16	0,18	-0,05
1980	0,92	0,02	-0,05	0,14	0,42	0,67	0,19	0,35	-0,27	-0,15	0,06	-0,01	0,32	-0,09	0,19
1979	-1,06	-0,16	-0,09	-0,19	0,35	0,07	-0,66	-0,47	0,26	0,09	-0,36	-0,24	-0,32	0,03	-0,24
1978	0,80	0,08	0,24	0,19	-0,67	-0,25	0,56	0,30	-0,02	-0,14	0,39	0,18	-0,04	0,02	0,17
1977	-0,24	0,24	-0,17	-0,24	0,68	0,14	-0,25	0,12	0,20	0,22	0,03	0,11	0,17	0,05	0,05
1976	-0,11	-0,33	-0,05	0,35	-0,24	0,05	-0,17	-0,37	-0,48	-0,30	-0,32	-0,13	-0,06	-0,24	-0,18
1975	-0,02	0,11	0,28	-0,21	0,07	0,08	0,32	0,34	0,54	0,47	0,29	0,00	0,10	0,12	0,15
1974	-0,16	-0,31	-0,45	-0,22	-1,39	-0,45	-0,35	-0,47	-0,45	-0,56	-0,40	0,04	-0,28	-0,13	-0,33
1973	0,79	0,57	0,41	0,46	1,35	0,42	0,35	0,45	0,02	0,36	0,35	-0,08	0,17	0,24	0,41
1972	-1,28	-0,57	-0,14	-0,55	-0,28	-0,42	-0,42	-0,26	0,15	-0,11	-0,16	-0,02	0,14	-0,08	-0,34
1971	0,27	0,24	-0,12	0,38	-0,09	0,18	0,22	0,11	-0,20	0,04	0,09	-0,06	-0,24	0,00	0,09
1970	0,64	-0,17	-0,05	-0,29	-0,19	-0,16	-0,11	-0,24	0,13	-0,05	-0,30	0,05	-0,02	-0,29	-0,07
1969	-0,31	0,17	0,22	0,05	-0,05	-0,13	-0,13	0,24	0,03	0,08	0,24	0,07	0,12	0,26	0,06
1968	0,43	0,13	-0,15	0,23	0,42	0,50	0,27	-0,01	-0,01	-0,07	0,13	-0,15	0,06	-0,04	0,14
1967	-0,83	-0,12	0,13	-0,03	-0,37	-0,22	-0,16	-0,01	-0,09	-0,02	-0,20	0,32	-0,01	0,08	-0,13
1966	0,38	-0,18	-0,08	-0,21	0,74	-0,16	0,25	0,01	-0,07	-0,05	-0,03	-0,39	-0,15	-0,24	-0,05
1965	0,39	0,28	0,10	0,33	-0,37	0,39	-0,09	-0,16	0,15	0,11	0,19	0,21	0,13	0,37	0,21
1964	-0,32	-0,17	-0,07	-0,11	0,08	-0,34	0,02	0,24	0,07	0,17	-0,09	0,10	0,06	-0,19	-0,09
1963	0,09	0,16	0,04	0,01	-0,14	0,22	-0,03	-0,16	0,01	-0,20	0,04	-0,12	-0,14	0,18	0,04
1962	-0,30	-0,11	-0,04	0,01	-0,17	-0,25	-0,12	0,16	-0,14	0,00	-0,06	0,16	0,15	-0,31	-0,10
1961	0,47	0,05	0,16	-0,01	0,04	0,33	0,15	0,08	0,14	0,02	0,22	-0,15	-0,05	0,21	0,14
1960	-0,17	0,05	-0,05	0,11	0,32	0,16	0,01	-0,21	-0,08	0,16	-0,12	0,05	0,03	0,13	0,01
1959	-0,36	-0,09	-0,06	-0,23	-0,15	-0,49	-0,02	0,06	0,06	-0,12	-0,04	-0,20	-0,07	-0,14	-0,15
1958	0,37	0,25	-0,15	0,29	-0,05	0,21	0,23	0,24	0,16	0,41	0,11	0,26	0,02	-0,11	0,14
1957	0,32	-0,32	0,14	-0,35	0,25	0,29	-0,47	-0,20	-0,21	-0,86	-0,38	-0,26	0,00	0,00	-0,09
1956	-0,73	-0,01	-0,21	0,00	-0,55	-0,73	-0,08	-0,34	-0,13	0,04	0,23	0,22	-0,05	-0,22	-0,18
1955	0,24	0,14	0,23	0,17	0,40	0,66	0,36	0,26	0,13	-0,01	0,09	-0,06	0,16	0,41	0,23
1954	0,51	0,06	0,24	0,11	0,25	0,01	0,48	0,36	0,04	0,08	-0,01	0,30	0,01	0,02	0,16
1953	-0,70	-0,06	-0,47	0,07	-0,36	-0,29	-0,55	-0,29	0,00	-0,11	-0,03	-0,42	-0,29	-0,17	-0,25
1952	0,62	0,20	0,40	0,01	0,03	0,31	0,27	0,13	0,02	0,05	0,08	0,19	0,35	0,18	0,22
1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1950	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 – 2014)

Příloha 16: Koefficient růstu míry rozvodovosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

rok/kra	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK	ČR
2014	0,94	1,03	0,90	0,85	0,89	1,05	0,94	0,89	1,06	0,98	0,97	0,89	0,93	0,96	0,96
2013	1,08	1,04	1,10	1,11	1,00	0,98	1,15	1,14	0,99	1,13	1,00	1,12	1,04	1,04	1,06
2012	0,86	0,99	0,88	0,89	0,99	0,99	0,88	0,93	1,01	0,90	1,02	0,88	0,94	0,93	0,94
2011	0,92	0,86	0,97	1,00	0,88	0,91	0,96	0,89	0,98	0,84	0,82	0,95	0,96	0,96	0,92
2010	1,11	1,15	1,07	1,05	0,93	0,92	0,96	1,03	0,94	1,15	1,16	1,05	1,01	1,03	1,05
2009	0,85	0,94	0,88	0,95	0,96	0,97	1,00	1,05	1,05	0,86	0,91	0,92	0,92	0,88	0,93
2008	0,99	0,98	1,20	0,91	1,03	1,03	0,90	0,87	0,91	1,07	0,98	1,01	1,04	1,02	1,00
2007	0,96	0,97	0,94	1,05	1,00	0,95	0,99	1,02	1,05	1,02	1,08	0,92	0,95	0,97	0,99
2006	1,01	1,00	0,91	0,97	0,93	1,01	1,11	0,98	0,94	0,98	0,98	1,04	1,14	1,01	1,00
2005	0,92	0,96	1,03	0,93	1,04	0,86	0,95	0,96	0,97	1,04	0,95	0,97	0,93	0,91	0,94
2004	1,02	0,99	0,91	0,97	0,93	1,07	0,98	1,07	1,02	0,97	1,03	1,04	0,97	1,01	1,01

2003	1,01	1,08	1,01	1,11	1,07	1,00	1,03	0,92	1,03	1,06	1,03	1,01	1,11	1,05	1,03
2002	0,95	1,04	1,07	1,00	1,10	0,96	1,01	1,10	1,00	1,00	1,01	1,06	0,97	1,00	1,01
2001	1,08	1,02	1,09	1,02	0,91	1,21	1,11	1,06	1,06	1,03	1,07	1,02	1,16	1,05	1,07
2000	1,27	1,23	1,05	1,30	1,28	1,44	1,24	1,33	1,13	1,23	1,26	1,33	1,16	1,27	1,26
1999	0,69	0,73	0,97	0,79	0,79	0,53	0,65	0,71	0,87	0,96	0,74	0,70	0,82	0,74	0,73
1998	1,08	1,03	0,87	0,92	0,91	1,10	1,00	1,00	1,00	0,84	1,02	1,01	0,96	1,02	1,00
1997	1,01	0,99	1,02	0,93	0,97	0,96	0,97	0,93	0,91	0,96	0,98	1,03	0,94	0,98	0,98
1996	0,98	1,09	0,99	1,09	1,05	1,30	1,10	0,96	0,99	1,05	1,04	1,05	1,09	1,10	1,07
1995	1,10	0,98	0,96	0,96	1,00	0,88	0,89	1,07	1,07	1,08	1,04	0,96	1,03	1,05	1,01
1994	0,99	1,07	1,17	1,06	0,95	1,07	1,05	0,94	1,00	0,90	0,92	1,10	1,05	1,05	1,02
1993	1,08	1,04	1,10	1,04	1,01	0,97	1,02	1,24	1,02	1,15	1,18	0,96	1,04	1,01	1,06
1992	0,90	0,97	0,92	0,98	0,93	0,89	1,07	0,96	1,04	1,06	1,05	1,07	1,00	0,97	0,97
1991	0,84	0,88	0,95	1,01	0,96	0,92	0,99	0,97	1,00	0,90	0,87	0,88	0,95	0,98	0,92
1990	0,94	1,11	1,05	1,00	1,07	1,09	0,96	0,95	1,01	1,16	0,96	1,06	1,12	1,01	1,02
1989	1,07	1,00	1,00	1,07	1,07	0,97	0,99	1,18	1,12	1,09	1,00	1,01	0,93	0,97	1,02
1988	0,91	1,03	1,08	0,95	0,91	0,94	1,08	1,00	0,95	0,95	1,07	0,99	1,08	0,99	0,99
1987	1,09	1,03	0,99	0,99	1,06	1,08	1,00	1,02	1,15	1,01	1,03	1,05	1,03	1,06	1,05
1986	0,94	0,99	0,99	1,02	0,96	0,98	0,97	0,94	0,96	1,02	0,94	1,04	0,93	0,95	0,97
1985	1,01	0,96	1,03	1,10	1,04	0,96	0,91	0,97	1,00	0,95	1,01	1,08	0,98	1,01	1,00
1984	1,08	1,07	1,03	0,99	0,90	1,09	1,06	1,08	1,02	1,11	1,05	0,95	1,05	0,99	1,04
1983	1,07	1,04	1,18	1,04	1,04	0,95	1,10	1,10	1,12	1,05	1,02	1,05	1,06	1,07	1,05
1982	1,07	0,98	0,99	0,94	1,00	1,00	0,99	1,01	1,04	1,16	1,04	1,02	1,01	0,94	1,01
1981	0,93	1,16	1,00	1,08	1,02	0,97	1,20	0,94	0,99	0,96	0,98	0,99	0,98	1,05	1,02
1980	1,11	0,98	1,00	1,04	1,10	1,17	0,95	1,07	0,98	0,96	1,00	0,99	1,07	0,99	1,04
1979	0,85	0,97	1,03	0,99	1,00	0,99	0,90	0,92	1,14	1,08	0,97	0,99	0,89	1,02	0,96
1978	1,15	1,05	1,08	1,07	0,92	0,97	1,11	1,12	0,98	1,01	1,14	1,10	1,06	1,01	1,06
1977	0,91	1,01	0,96	0,98	1,08	1,04	0,93	0,99	0,99	1,13	0,95	1,01	1,10	1,00	0,99
1976	0,98	0,91	1,05	1,09	0,92	1,00	1,01	0,94	0,89	0,94	0,94	0,96	0,99	0,98	0,97
1975	1,01	1,05	1,08	0,93	0,97	0,98	1,06	1,10	1,16	1,22	1,09	1,02	1,03	1,07	1,04
1974	1,01	1,00	0,92	1,03	0,96	0,96	0,96	0,95	0,86	0,81	0,95	1,02	0,97	1,03	0,98
1973	1,06	1,16	1,21	1,14	1,33	1,09	1,08	1,18	1,09	1,33	1,15	1,00	1,16	1,08	1,12
1972	0,85	0,89	0,94	0,91	0,96	0,97	0,96	0,95	1,09	0,96	0,97	1,04	1,04	0,98	0,94
1971	1,22	1,16	1,03	1,20	1,03	1,09	1,11	1,09	1,00	1,07	1,06	1,05	0,94	1,02	1,09
1970	1,15	1,04	1,12	0,99	1,06	1,04	1,03	1,03	1,14	1,03	1,01	1,09	1,12	1,02	1,06
1969	0,93	1,15	1,18	1,18	1,13	1,09	1,07	1,19	1,05	1,09	1,20	1,07	1,15	1,16	1,10
1968	1,04	1,05	0,99	1,18	1,17	1,16	1,14	1,03	1,02	0,99	1,05	1,03	1,05	1,03	1,07
1967	0,90	0,96	1,13	1,00	1,01	0,96	1,02	1,04	1,03	1,08	0,96	1,14	1,00	1,06	0,99
1966	1,18	1,04	1,01	1,03	1,18	1,05	1,10	1,05	1,11	1,13	1,10	0,91	1,01	1,01	1,07
1965	1,05	1,18	1,09	1,24	0,86	1,13	0,97	1,04	1,21	1,25	1,13	1,22	1,19	1,17	1,11
1964	0,91	0,97	0,99	0,92	1,01	0,95	1,02	1,20	1,06	1,07	0,98	1,04	1,04	0,94	0,98
1963	1,02	1,10	1,07	1,02	0,98	1,11	1,01	0,98	0,98	0,80	1,06	0,96	0,97	1,06	1,03
1962	0,99	0,98	1,02	1,02	1,03	1,01	1,03	1,14	0,97	1,11	1,03	1,06	1,15	0,95	1,01
1961	1,10	1,07	1,08	1,00	1,12	1,15	1,10	0,97	1,14	1,12	1,08	0,93	0,96	1,16	1,08
1960	0,93	1,03	0,89	1,01	1,11	0,97	1,02	0,90	0,97	1,10	0,90	1,05	1,02	1,01	0,98
1959	0,99	0,99	0,95	0,91	0,95	0,89	1,01	1,10	1,07	0,81	1,00	1,01	0,98	0,93	0,97
1958	1,13	1,07	1,01	1,13	1,02	1,15	1,02	1,05	1,00	1,02	1,03	1,23	1,09	1,01	1,08
1957	0,98	0,87	1,21	0,87	1,05	1,03	0,89	0,83	0,84	0,59	0,94	0,95	1,06	1,09	0,97
1956	0,88	1,14	1,02	1,20	0,92	0,89	1,17	1,01	1,06	1,12	1,31	1,27	1,07	1,10	1,04
1955	1,14	1,17	1,41	1,25	1,23	1,34	1,29	1,44	1,25	1,04	1,08	0,98	1,17	1,37	1,21
1954	1,05	1,03	0,98	1,03	1,00	0,90	0,99	1,13	1,07	1,08	0,98	1,06	0,88	0,93	1,00
1953	0,86	0,96	0,69	0,90	0,87	0,90	0,71	0,72	1,01	0,90	0,99	0,74	0,89	0,91	0,87
1952	1,13	1,03	1,36	0,84	1,06	1,07	1,04	1,02	1,00	1,14	1,02	1,19	1,44	1,08	1,08
1951	0,89	0,85	0,76	0,85	1,05	0,90	0,88	0,90	0,98	1,04	0,94	0,96	0,78	0,91	0,90
1950	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 – 2014)

Příloha 17: Index rozvodovosti v krajích České republiky v letech 1950 - 2014

rok/kraj	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK	ČR
2014	48,24	73,25	55,88	54,55	62,21	70,74	66,85	54,98	59,59	50,59	56,74	55,57	51,45	59,61	58,73
2013	54,28	72,22	67,19	68,15	67,62	71,24	69,85	68,03	61,11	55,07	59,49	65,08	57,95	65,78	64,13
2012	48,01	64,92	57,87	58,13	67,85	68,66	59,20	57,94	57,82	45,06	60,35	57,17	54,83	60,76	58,40
2011	54,83	65,25	63,51	66,42	71,97	67,28	66,33	62,16	56,46	50,99	60,18	66,53	58,86	66,52	62,28
2010	58,95	72,05	64,44	63,89	80,31	70,13	70,07	66,02	59,14	59,93	69,58	68,15	57,41	65,16	65,85
2009	50,34	61,50	60,29	61,04	83,08	71,10	66,91	65,96	61,22	52,90	58,02	61,58	56,89	62,35	60,87
2008	55,71	58,47	63,17	58,05	76,29	64,53	59,75	55,33	52,31	57,59	57,46	60,81	58,78	63,96	59,67
2007	50,65	55,31	47,17	58,01	63,96	55,59	59,95	58,57	50,63	48,53	53,59	55,73	51,79	57,87	54,46

2006	54,63	60,96	55,59	56,71	70,44	66,79	66,18	61,80	51,09	51,15	52,84	62,48	59,79	66,15	59,43
2005	54,30	61,65	61,33	61,31	75,30	66,99	61,19	63,41	57,41	51,36	55,40	62,88	50,64	67,58	60,37
2004	58,70	65,32	60,34	64,74	66,72	76,47	65,13	67,13	62,44	49,94	58,33	67,06	56,10	74,62	64,26
2003	60,06	68,68	68,57	72,50	78,16	78,23	72,76	63,45	63,41	52,21	58,68	65,73	63,46	76,92	67,07
2002	57,98	60,10	61,48	57,96	62,99	70,36	60,45	65,95	54,31	45,58	55,26	62,01	49,88	69,89	60,23
2001	64,00	58,07	58,53	57,65	58,59	74,06	61,30	57,91	55,67	46,60	55,37	58,45	53,09	68,56	60,31
2000	55,10	54,70	50,19	53,44	62,86	60,39	53,17	51,13	49,81	43,71	48,16	54,75	43,29	62,62	53,69
1999	47,21	45,60	49,13	42,68	50,93	43,18	43,39	40,01	46,75	35,88	40,00	41,86	37,15	49,83	44,20
1998	67,84	63,07	48,66	53,94	63,25	78,92	65,83	53,63	49,65	36,46	54,52	54,77	44,03	64,16	58,81
1997	57,39	55,72	56,63	56,46	62,23	67,49	65,83	53,63	49,65	42,06	50,95	54,45	44,52	58,45	56,16
1996	63,32	63,08	55,41	65,74	79,94	76,25	69,46	61,49	54,92	45,24	56,17	56,21	50,47	63,25	61,44
1995	64,45	56,25	56,36	57,83	73,92	58,11	65,82	61,89	56,34	44,07	51,01	53,11	44,56	55,73	56,65
1994	55,30	54,80	57,30	56,17	66,54	59,75	68,65	56,06	47,78	37,68	46,90	51,90	40,02	50,54	52,94
1993	51,78	45,20	41,37	48,01	62,62	49,54	56,94	50,35	43,05	34,61	44,10	39,44	35,38	44,21	45,78
1992	43,51	38,36	35,26	42,03	54,24	42,47	48,68	37,41	38,01	28,51	33,67	38,01	30,16	36,98	38,58
1991	48,61	40,31	39,34	44,28	58,32	50,86	48,12	39,51	37,86	27,48	33,33	36,03	30,51	39,35	40,80
1990	48,30	37,49	31,90	34,93	49,27	43,51	38,68	32,41	29,68	23,08	30,38	32,02	25,92	31,51	35,24
1989	54,05	37,15	34,12	38,98	48,55	44,39	45,77	41,11	34,03	24,33	35,15	34,09	26,00	35,23	38,61
1988	50,68	37,48	35,07	35,25	43,31	45,31	45,69	32,99	29,81	23,00	35,85	33,80	28,02	36,12	37,63
1987	51,96	36,23	32,03	37,19	45,51	46,22	41,30	32,60	31,25	23,16	33,29	32,87	24,81	35,19	37,05
1986	50,90	35,87	32,29	37,60	44,22	45,03	43,80	32,33	27,82	22,94	32,45	32,74	24,49	33,51	36,21
1985	55,11	36,11	33,56	39,46	46,49	44,96	43,34	35,89	29,93	22,97	35,03	31,21	26,86	35,27	37,80
1984	54,00	36,86	32,08	35,35	46,09	47,32	48,58	36,19	29,52	24,14	33,36	28,06	26,28	34,49	37,34
1983	50,47	35,44	31,74	34,12	50,29	44,28	46,69	34,74	29,62	22,02	31,34	30,36	25,76	36,07	36,46
1982	49,59	36,03	27,56	34,57	50,41	48,25	44,94	32,43	27,20	21,60	32,65	30,22	25,11	34,74	36,14
1981	44,38	37,11	27,96	36,74	49,95	49,32	43,77	32,55	25,40	18,73	30,00	28,84	24,29	38,10	35,64
1980	47,33	31,05	27,44	32,30	48,83	48,76	38,17	33,57	24,69	19,94	30,63	28,02	24,80	36,76	34,74
1979	39,02	29,00	25,21	30,59	42,91	39,51	35,90	29,84	23,78	18,81	29,06	26,53	20,95	33,32	31,00
1978	40,88	28,29	22,76	28,60	39,61	37,13	37,49	29,08	19,51	16,72	28,09	25,41	22,13	30,96	29,97
1977	34,44	25,88	20,37	26,12	41,48	36,46	31,87	24,99	19,04	16,37	23,87	21,85	20,92	29,93	27,35
1976	36,37	25,56	20,92	25,65	37,67	34,12	32,99	24,17	19,33	13,66	24,16	21,44	19,09	28,88	26,91
1975	35,22	26,57	19,91	22,67	39,70	32,90	31,53	25,71	20,18	14,41	25,09	21,73	17,63	29,68	26,86
1974	34,36	25,29	18,51	23,59	39,01	32,94	27,74	22,94	17,77	12,08	22,73	20,58	17,23	27,19	25,47
1973	33,49	24,92	19,04	22,29	39,74	32,09	28,91	23,73	20,02	14,66	23,23	19,70	17,37	26,52	25,39
1972	32,70	22,25	16,91	20,94	31,88	30,45	26,84	20,59	18,44	10,88	21,17	20,49	15,43	25,79	23,49
1971	40,08	25,68	17,82	24,38	35,18	33,21	28,87	22,72	18,16	11,81	22,30	20,48	15,21	26,27	25,71
1970	34,11	22,32	17,34	20,34	33,96	29,92	26,51	20,83	17,83	11,21	22,03	19,99	16,09	26,20	23,74
1969	32,70	21,44	15,93	20,40	32,74	28,73	25,85	19,65	15,94	10,70	21,57	18,03	14,66	26,47	22,73
1968	33,97	19,22	13,63	18,10	30,25	27,60	23,77	17,20	15,75	10,07	17,93	17,11	12,53	22,61	20,92
1967	32,59	18,41	13,61	15,15	27,78	24,53	22,28	17,24	15,64	10,52	17,25	17,23	12,57	22,30	19,90
1966	36,06	19,93	12,66	16,16	28,85	25,65	22,80	17,67	15,34	10,01	17,98	15,63	12,71	21,41	20,56
1965	30,08	20,17	13,43	15,72	25,62	26,05	22,01	17,17	14,55	8,91	17,14	17,56	12,88	21,57	19,81
1964	28,50	16,95	12,68	12,82	29,89	24,28	23,41	17,01	12,56	7,16	15,15	14,58	10,45	18,21	17,93
1963	32,37	17,93	12,03	14,01	28,65	24,61	22,89	14,17	12,13	6,80	15,42	13,72	10,35	19,02	18,35
1962	33,58	16,83	11,86	14,35	30,07	23,86	23,39	14,80	12,22	8,25	15,44	15,01	10,36	17,90	18,29
1961	37,92	18,24	12,02	14,75	29,75	24,18	23,56	13,60	12,89	7,67	15,24	14,01	9,61	19,36	18,84
1960	34,31	16,69	10,88	13,94	26,35	23,15	22,31	14,50	11,41	6,72	14,21	15,53	9,39	17,14	17,49
1959	39,37	16,72	12,50	14,70	23,93	23,17	23,52	16,08	12,29	6,13	16,16	15,79	9,40	18,35	18,53
1958	42,18	18,06	13,57	16,80	25,34	27,63	25,28	15,47	11,87	7,59	17,00	15,88	9,35	19,48	19,80
1957	39,56	18,03	14,04	16,10	27,19	26,70	25,91	16,13	12,60	7,91	17,87	14,33	9,46	22,23	19,95
1956	29,65	16,31	8,91	14,76	20,42	20,13	22,12	13,81	10,95	6,34	15,20	11,72	7,10	15,88	15,87
1955	38,00	16,19	9,82	13,61	24,85	26,03	21,37	16,28	11,80	6,08	12,53	10,27	7,40	16,14	17,15
1954	32,73	12,83	7,12	10,80	18,83	20,02	16,35	10,93	9,60	6,23	11,97	10,47	6,35	12,18	14,12
1953	28,61	12,77	7,52	10,60	19,03	21,07	17,07	9,55	9,39	6,16	12,55	9,60	7,62	12,55	14,08
1952	28,57	11,92	10,05	10,19	18,66	20,69	19,99	12,25	8,31	6,18	11,15	11,48	7,82	12,06	14,28
1951	20,64	10,01	6,89	10,31	14,27	15,19	15,59	9,98	7,13	4,91	9,31	8,49	4,85	9,70	11,23
1950	21,68	11,19	8,60	11,99	11,45	14,41	15,51	11,25	7,40	4,70	10,08	8,81	6,41	9,74	11,89

Zdroj dat: ČSÚ - Demografické ročenky (1950 – 2014)